

● GÜNEY
KÜRDİSTAN'DA
FEDERE DEVLET VE
KUZAY-GÜNEY
ÇATIŞMASI ÜZERİNE

● SÖMÜRGEÇİ
KÖLELİĞE ULUŞÇA
BOYUN EĞMEK Mİ?
DEVİRMCİ
ULUSAL
KURTULUŞ
SAVAŞI MI?
Bawer ZİREK

● SEKSİYON
ÖRGÜTLENMESİ
ÜZERİNE
H. İbrahim AKYOL

● ENTERNASYO-
NALİZM Mİ? SOSYAL
ŞOVENİZM Mİ? YA DA
DOĞRU SEÇENEK
HANGİSİDİR?
S. ÇİYA

● GÖÇ, SÜRGÜN VE
MECBURİ İSKAN
M. MUTLU

● REFORM VE DEVİRİM
Berhimê AVZIRAV

● KÜRT VE KÜRDİSTAN
HATIRALARI
Bawer ZİREK

● BİLİMSEL SOSYALİZM
YOLUNDA HANGİ
MİRASI
SAVUNUYORUZ?
Beko ŞERÊZÊR

● ŞIRNAK'I
TANIMAYAN
BOSNA-HERSEK'İ
TANIYAMAZ
Berfin TAÇARLI

● İSLAMİYETTE ŞİDDET
YA DA HİZBULLAH'IN
"KÜTSAL TERÖRÜ"
A. Rıza GEZİCİ

● BM, ÇEKİÇ GÜÇ VE
KÜRDİSTAN
GERÇEKLİĞİ ÜZERİNE
S. MERVAN

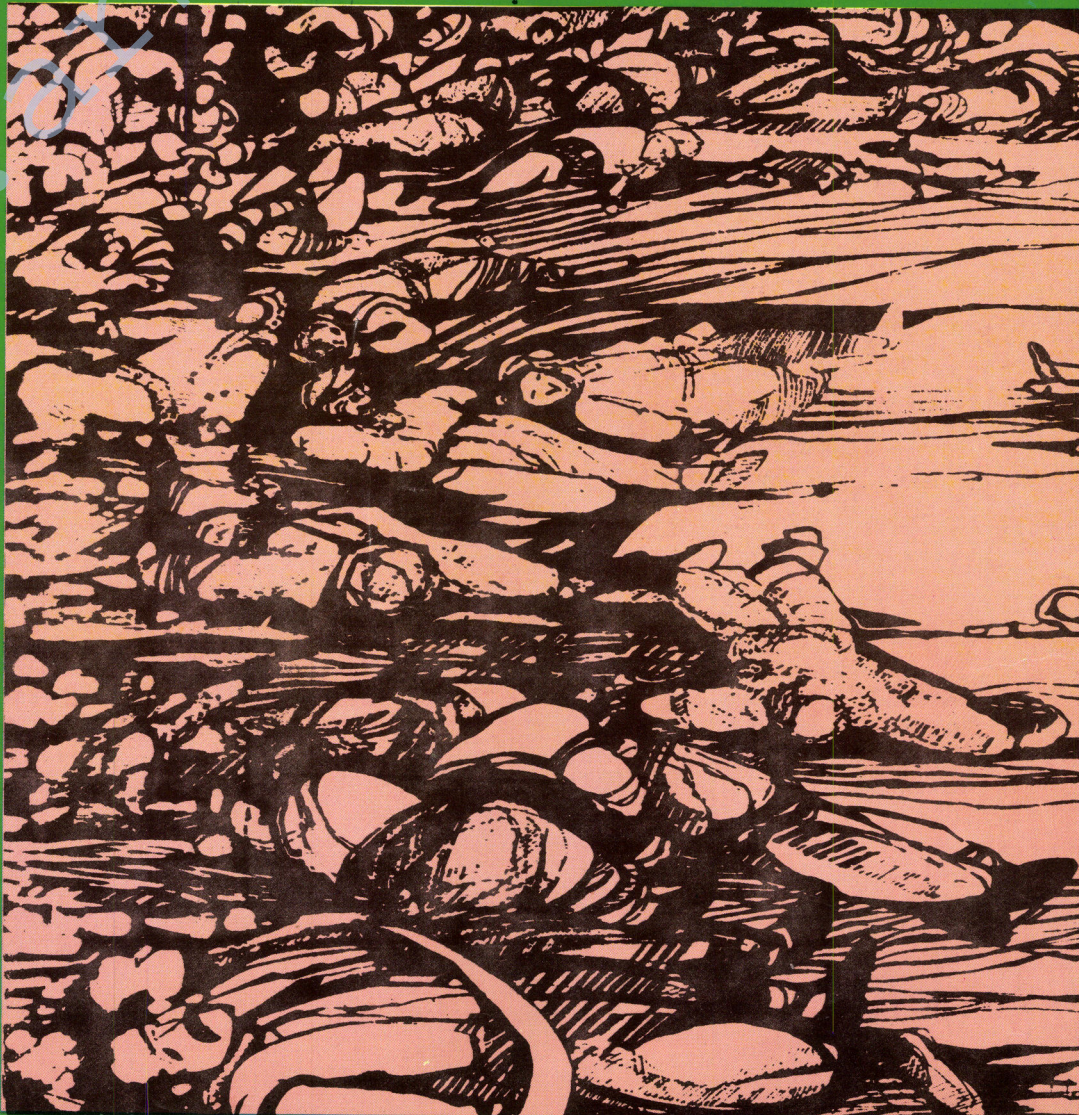
Karkerên hemû welatan û gelên bîndest yekbin.!

NEWROZ ATESİ

AYLIK TEORİK HABER YORUM DERGİSİ

SAL: 1 HEJMAR: 7 TEŞRİN / KASIM 10.000 TL.

BİR DAL DEVRİLDİ BU GECE

And içti çiçekler
Bu bahar açmayacak
Kahırlandı dağlar
Kahırlandı Muş, Bingöl,
Elazığ, İstanbul
Yara kahırlandı
Bir dal devrildi bu gece.

KENAN GÜREŞ
2.9.19648.9.1992

KARDEŞİMİZ, CANIMIZ, ARKADAŞIMIZ

8. 9. 1992 Salı günü kalp
krizi sonucu aramızdan
ayrıldı.
Sen ölmedin içimizde
yaşıyorsun.
Tüm eş, dost ve
arkadaşlarının başı sağ
olsun.
Ailesi adına:
Serabi Güreş

ŞERRÊ NAMUSÊ

Sedu pênci hezar salın
mınbı çarmîxa dıxın
lı ser xakî mın
Bîstu pênc mîlyon
dîçîrîn u dîgazın
belav dibe sewta wan
lı deştu navalê mın

Erê dayîka mın
hêjî eniya Gelê Arîn
vala u sînge xweyî germîn
vegirtî lı hember fêlên xapîn
dij ferman u êrîşen kedxwar
lı Helepçe senendaj, Amedu efrîn
serî hilda ber çekên jehrîn
emê bıkoşın hezar salan
Bo serxwebun, Yekîtî u pêşveçun

Kara hasretliğin yarısında
gülüm

Bahar kokuları saçını
okşadığında

Eli kınalı Kürt gelini

Rüzgarla es yüreğime...

En güzel yanı sevginin,

Gelecek olanı,
yarınları

Yürek dolusuyla
beklemektir

ZERDUŞT ARYAN SURUCİ

Jiyan

Med İletişim, Yayın, Tanıtım Sanayi ve Ticaret Limited
Şirketi adına Sahibi ve

Yazı İşleri Müdürü : Nadime Tunç
Yönetim Yeri : Alayköşkü Caddesi Sıdika Batu
İşhanı 12 / 5
Cağaloğlu / İSTANBUL

Dizgi ve Teknik Hazırlık : Mavi Dizgicilik
Baskı : Aydınlar Matbaacılık
Renk Ayrımı : Oluşur Grafik

Görsel Yönetmen : Mavi Yaratım Grubu

Abone Koşulları : Yıllık 100.000.- TL.- Yurt Dışı 50 DM.
Diğer ülkelerin abone bedelleri Alman Markına göre be-
lirlenecektir.

Abone bedellerini Med İletişim, Yayın, Tanıtım Sanayi
ve Ticaret Limited Şirketi adına aşağıdaki banka hesap
numaralarına yatırıp fotokopisini açık adresinizle birlikte
gönderiniz.

T. Halk Bankası Kapalıçarşı Şubesi,
Döviz Tevdiat Hesap No.: 78692910
Vadesiz Hesap No.: 39011540

Merhaba!

Çeşitli nedenlerden ötürü geçen süre biraz uzunca oldu, ama 7. sayımızda gene birlikte olmanın göneni içerisindeyiz. Varlık nedenimiz ve biricik itilim gücümüzün başat nedeni okuyucularımız olduğu bilinciyile sizleri selamlıyoruz.

Devrimci-demokrat ve sosyalist basın üzerindeki baskı ve yıldırımlar bütün şiddetiyle devam ediyor. Toplatmalardan büro ve temsilcilik basmalara, çalışanlara gözaltı ve tutuklamalara değin. "Sahibinin Sesi" resmi ideolojinin borazanlığını yapan basın (!)ın söyleminden farklı, her kitle iletişim aracı yükselen ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımına koşut olarak "hizaya getirme" burgacına alınıyor. Bu da Demirel'in "gazeteci kılığına girmiş militanlar" belirlemesinin kamuoyunda "evlendirilmesi", belleklere kazandırılmasıdır. Göle çaldıkları mayayı tutturma çabalarıdır. Ama nafile! Bütün bu baskı ve yıldırımlara karşın devrimci-demokrat-sosyalist basın SUSMAYACAKTIR! Güneşin balçıkla sıvanamayacağına direnecek ve diretecektir.

Değerli okurlar 6. sayımız devlet-i aliye'nin yargı organlarıncı büyük bir ivedilikle sanık sandelyesine oturtuldu. Gereği düşünülüp ferman yazıldı: TOPLATILMASI'na. Neylesinler yüce devletin yargı mercileri. Devleti Aliye'nin varlığı, sürekliliği üzerlerine vazife ya! Bu toplatma "ferman"ıyla "devletin varlığı, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğü" hiç değilse bir süre daha uzatılmış oldu. (!)

6. sayımızın toplatılmasına "Başyazı", "Sunu" ve basına ve dergimize de fakslanan KAWA Basın Bürosu'nun Şırnak'ta olup-bitenlere ilişkin basın açıklaması gerekçe görüldü.

Bakınız, bu nedenle ifade vermeye çağrılan yazı işleri müdür(ü)ümüze savcılıkça yöneltilen soruya: "KAWA Basın Bürosu nerededir?" Hay allah müstehakınızı versin!

Newroz Ateşi dergisi çıktığında çıkış amacının ve hedeflerinin arasında herhangi bir siyasal oluşumun/örgütlenmenin yapılanmanın uzay ve mekandaki konumlanışlarını sayın savcılara bildirme gibi bir görev ve sorumluluk yükümlendiğini sanmıyoruz. Savcılığın böyle bir soru yönelmesi anlaşılır gibi değil. Fe süphanallah! Zahmet olmasa derginin birinci sayısının "çıkarken" yazısını alıp okusunlar. Ya da yeniden okumalarını salık veririz.

TC'nin de yasalarına koyduğu, benimsediği "hiç kimse haber alma, bilgi edinme/bilgilendirme hakkından yoksun bırakılmama" da unutulmalıdır herhalde, bu hukuk uzmanları(!)

Yaptıkları kıyımlarla "kan imparatorluğu" oluşturmaya çalışanlar, H. Deniz'lerle yetinirlermi? Şırnak, Çukurca, Dargeçit mi? Bu, mejoklar için devrede kulak. Yetmişlik bilge insan yılmaz yurtsever Musa Anter'in katledilişi ve kaleminin yerde bırakılması hunharlığı. Ardından Serhat'ın Göle'sinde toplu mezar, Kulp... Varto... Ve sınır ötesi. Ve uslanmayan Kürtlere ders: "Sürüklenen insanlık" Marş ileri! Dönmez geri Türk'ün askerli! Evet dönmez geri. Geri dönü artık farklı biçim ve koşullarda oluyor. Nasıl mı? İki metre bez, bir tahta tabutla. (Bişar Norşin'in kulakları çınlasın!)

Neylersin! O hikayet böyleyken bizim "adam olmazlar"ın birbirlerine kurşun sıkmalarına ne demeli. Bu çatışmaya nedence olan mantık "Kürdistan'a Gewre" ülküsünden uzak ülkesel sorunu parçasal düzeye indirgemek yalnızca onunla sınırlandırmaktan öte bir şey değildir. Her iki tarafın ortak bileşeni bu noktadır. KUKM açısından olaya baktığımızda tetiğe basan ellerin Kürdistan davasını yaraladıklarını söylesek yanlış olmayız herhalde. Bundan böyle tetikler emniyete alınmalı sorun görüşmeler yoluyla demokratik ve barışçıl bir zeminde çözümlenmelidir diyoruz.

Bu çatışma ancak ve ancak sömürgecilerin "Yeni Dünya Düzeni"nin tasarımcı ve mimarlarına yarar.

Eğer çatışmalar Kürdistan'a Gewre ülkülerini bu biçimde payelendirip, perçinlemeye çalışıyorlarsa feci halde yanılıyorlar.

UKM'nin bu nazik döneminde sömürgecilerin oynadıkları oyunların boşa çıkarılıp, ölümün çarmıha gerilmesi gerekirken "oyun"a gelip sömürgecilerin zaferlerini taçlandırmaya hiç mi hiç ama hiç bir Kürdistanlının sanmıyoruz gönlü razı olsun.

Nerelerde ayrışıyoruzdan çok nerelerde bileşiyoruz, öncüllerden hareketle bu dönemde yükseltilmesi gereken şiar: Daha çok DEMOKRASİ, daha çok ULUSAL BİRLİK olmalıdır.

Dergimizin bu sayısında **Berhimê Avzırav**, Reform ve Devrim irdelemesiyle "artık devrimler çağı kapanmıştır" ulusal toplumsal kurtuluşun barışçıl yollarla iyileştirmeci-düzeltilmi yöntemlerle sağlanacağını savlayan düşünceleri taşı gediğine yerleştirircesine yanıtıyor.

Halil İbrahim Akyol, Türkiye Sol'una eleştirilerini Seksiyon Örgütlenmesi Üzerine yazısıyla bu tür bu örgütlenmenin ne menem bir şey olduğunu vurgulayıp yorum ve değerlendirmeyi okuyucuya bırakıp not alıyor.

Gene yazarımız **S. Çiya**, "Doğru Seçenek" in doğruluğunu denetlerken Enternasyonalizm mi? Sosyal Şovenizm mi? sorularıyla Türkiye Sol'u; özdele de Doğru Seçenek'e yanlış seçenek sunduklarını irdeliyor.

Bawer Zirek sömürgeci kölelik boyunduruğundan kurtulmanın biricik yolunun devrimci ulusal kurtuluş savaşından geçtiğine vurgu yapıyor. Gene **Beko Şerezêr** Bilimsel Sosyalizm Yolu'nda hangi kalıtın savunusunu yapmamız gerektiğine parmak basıyor.

A. Rıza Gezici, İslamiyette Şiddet ya da Hizbullah'ın "Kutsal Terörü" başlıklı yazısıyla konuyu irdeliyor. Ayrıca **S. Mervan** BM Çekiç Güç ve Kürdistan Gerçekliği Üzerine; **Berfin Tağarlı** Şırnak'ı Tanımayan Bosna-Hersek'i Tanıyamaz, **Murat Mutlu** Göç, Sürgün ve Mecburi İskan yazılarıyla aramıza katıldılar.

8. Sayıda buluşmak dileğiyle...

Sunu	3
Başyazı	4
Sömürgeci Köleliğe Ulusça Boyun Eğmek Mi? Devrimci Ulusal Kurtuluş Savaşı Mı?	10
Seksiyon Örgütlenmesi Üzerine	14
Enternasyonalizm Mi? Sosyal Şovenizm Mi? Ya da Doğru Seçenek Hangisidir?	24
Göç, Sürgün ve	
Mecburi İskan	34
Reform ve Devrim	37
Kürt ve Kürdistan Hatıraları	48
Bilimsel Sosyalizm Yolunda Hangi Mirası Savunuyoruz?	50
Şırnak'ı Tanımayan, Bosna Hersek'i Tanıyamaz	58
İslamiyette Şiddet Ya da Hizbullah'ın "Kutsal Terörü"	59
Okur Mektubu	64

B A Ş Y A Z I

G Ü N E Y K Ü R D İ S T A N ' D A F E D E R E D E V L E T V E K U Z E Y - G Ü N E Y Ç A T I Ş M A S I Ü Z E R İ N E

Ülkemizde ve parçası olduğu Ortadoğu'da meydana gelen son gelişmeleri neden ve sonuçlarıyla kavramak için, nispeten yakın dönemdeki gelişmelere ve arka planına bakmak gerekiyor.

Ortadoğu bugün başdöndürücü bir hızla yeni gelişmelere sahne olmaktadır. Kürdistan'da Ulusal Kurtuluş Hareketi bir bütün olarak kendi içerisindeki tüm çelişki ve çatışmalara rağmen gelişmekte ve ilerlemektedir. Onlarca yıldır Kürt ulusunun özgürlük mücadelesi karşısında sömürgeci devletlerin kurmuş oldukları "Kutsal İttifak" büyük oranda işlemez bir konuma gelmiştir. Bu ittifakın kısa bir sürede eski gücüyle yeniden devreye sokulması oldukça güçtür. Dünya ve bölgedeki güçler dengesindeki değişiklikler bunun önünü şimdilik büyük oranda tıkamıştır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi önemli badirelerden geçerek bu aşamaya geldi. Önümüzdeki dönem Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin le-

hine olan bir dönemdir. KUKM içerisinde geçtiğimiz bu tarihi fırsatı iyi değerlendirmek zorundadır. Bazen böyle fırsatları yakalamak için 40-50 sene mücadele etmek gerekiyor. Bu dönem tüm ulusal güçler birleştirilmeli, ülkenin tümünden kurtuluşunun ve birleştirilmesinin hesabı yapılmalıdır. Bugün bunun şartları vardır. Tarihin hiç bir döneminde Kürt ulusu birliğini yaratmaya bu denli yaklaşmamıştır. Kürdistan, Ortadoğu'nun en demokratik ve en modern ülkesi olmaya aday bir ülkedir. KUKM'nin birimleri, Kürt ulusunun ruhi ve ve ahlaki şekillenmesi buna olanak tanımaktadır. Kürt ulusal hareketi bugün kendi içerisindeki çelişki ve çatışmaları tali plana iterek, sömürgeci güçlere karşı güçlerini tek cephede birleştirme göreviyle karşı karşıyadırlar.

1979 İran devrimiyle Ortadoğu'daki güçler dengesinde başlayan köklü değişiklikler, Sovyetler Birliği'nin dağılması, Varşova Paketi'nin yıkılması ve Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesiyle birlikte yeni bir safha vardı; güçler dengesinde tümünden bir alt-üst oluş yaşandı. Eski dostluklar bölgede yerini husumet ve çatışmalara terk etti. Bugün istisnasız her üç bölgede yeni ittifaklar arayış içerisindeyler. Bu yeni arayış içerisinde Ortadoğu'da Kürdistan devrimi hesaba katılmadan hiç bir adım atılamaz. Kürdistan'da muazzam bir devrimci potansiyel vardır.

1979 İran Devrimi'yle bölgede Nato ve ABD aleyhinde güçler dengesinde bir değişiklik oldu. Emperyalistler körükleyip, destekledikleri Irak-Iran savaşıyla kendi aleyhlerine gelişen durumu yeniden kontrol altına almak istediler. Bu savaş İslam emperyalizmi peşinde koşan Fars sömürgecilerini büyük oranda güçten düşürdü. Fakat bir bütün olarak tümünden batılı emperyalistler ve ABD tarafından dize getirilmiş değiller. Mollalar, Ortadoğu başta olmak üzere diğer İslam ülkelerine uzanma hevesinden vazgeçmiş değiller.

İslam emperyalizmine karşı gelme maskesi altında yıllarca Varşova Paketi ve batılı emperyalistler tarafından tepeden-tırnağa silahlandırılan sömürgeci Irak rejimi umulmadık bir anda kontrolden çıktı ve Kuveyt'i işgal etti. Emperyalistlerin elindeki silah bir anlamıyla geri tepti ve onları yaraladı. Bu durum emperyalistleri harekete geçirdi, onları kontrolden çıkan Irak'ı bir an önce yeniden kontrol altına alma histerisine kapırdı, Irak'a karşı yürütülen 6 aylık bir savaşla, Irak'ın kolu ve kanadı kırılarak yarı kötürüm bir vaziyete sokuldu. Müttefik güçlerin ABD'nin önderliğinde Irak'a saldırdıkları bir dönemde, Irak'ın müttefikleri olan Sovyetler Birliği ve Varşova Paketi ülkelerinden herhangi bir yardımın gelebilmesi daha önceden ortadan kalktığı için Irak biranda "çırılçıplak ve uryan" ortada kaldı. Irak'ın müttefikleri, Irak'a yardım bir yana kendileri batılı emperyalist ülkelere avuç açar hale geldiler.

Diğer yanda Sovyetler Birliği ve Varşova Paketi'nin dağılma sürecine girmesiyle birlikte, TC, NATO ülkeleri nezdinde eski önem ve itibarını yitirdi. TC'ye yapılan askeri yardımlar tartışılır hale geldi. Yıllarca

iki büyük askeri güç arasındaki çelişkilerden ustaca yararlanarak yaşamını garanti altına alan TC, yeni ve kendisi için oldukça kompleks olan sorunlarla karşı karşıya kaldı. TC, ne yapıp, yapıp bölgedeki önemlerini (!) batı dünyasına ispatlamalıydı ve gerekirse onlarla sınırlıda olsa boy ölçüşebileceklerini de göstermeliydi. Türki Cumhuriyetlere yönelik planlar, Karadeniz Ekonomik Topluluğu, İslam ülkelerinin liderliğine soyunma bu amaçla gündeme getirildi. TC bu yöndeki davranışlarını organize edip, aktifleşmeye çalışırken Körfez Savaşı patlak verdi. Rejim fırsat bu fırsattır deyip, kendilerinin bölgede ne denli önemli bir güç olduklarını ispatlama sevdasına kapıldı. Bunun içindirki ABD önderliğindeki müttefik güçlerle yaptıkları ittifakla, o güne kadar "Kutsal anti-Kürt ittifakı" içerisinde oldukları Irak'ı sattılar. Kelimenin tam anlamıyla Irak rejimini "kalleşçe" arkadan vurdular. Böylece ilk ayağı İran-Irak savaşı döneminde kırılan "anti-Kürt cephesi"nin ikinci ayağında kırıldı.

Irak ve İran sömürgecilerinin arasının açılması ve Körfez Savaşı döneminde Türk ve Irak sömürgecilerinin aralarındaki mevcut ilişkilerin temelden dinamitlenmesiyle birlikte; "anti-Kürt ittifak"ta bir çözülme ve yıkılma gündeme geldi ve dolayısıyla KUKM büyük oranda nefes aldı. Irak rejiminin Körfez savaşında önemli darbeler alması, Güney Kürdistan'daki ulusal devrimci güçlerin harekete geçmesini sağladı. Sömürgeci Irak rejimine karşı 30 yılı aşkın bir süredir kesintisiz savaşan Güney Kürdistan halkı, Newroz devrimiyle ayaklandı. Ayaklanmanın başlatılmasında KAWA hareketinin Güney Kürdistan örgütlenmesinin önceli olan "Yıldırım Hareketi"nin (Rexirawi Bruski) askeri kolu olan "Rebaz", Ranya ve Qaladize'de belirleyici rol oynadı. KOMELA'nın güçlerinde ayaklanmada aktif olarak yer almasıyla, ayaklanma bir anda bütün Güney Kürdistan'a yayıldı. Varolan bütün politik örgütlenmeler ilk etapta halk hareketinin gerisine düştüler. Fakat kısa sürede ilk şaşkınlığı atıp duruma hakim olmaya başladılar. KDP-I ve KYB'nin etkinliği daha sonraları kendisini hissettirmeye başladı. Kürt halkı, karşı-devrimini kendi iç çelişkilerinin yarattığı koşulları ve fırsatı iyi değerlendirdi. İnsanlık tarihinde eşine az rastlanır bir kitlesel katılımıyla Newroz Devrimi gerçekleşti. Bu devrim dönemi boyunca Güney Kürdistan halkı, mevcut örgütlerin önlerine koydukları programdan daha ileri şiar ve taleplerle bir bütün olarak sokağa döküldüler. Bu gelişmeler karşısında Türk sömürgecileri çılgına döndü. Evdeki hesap çarşıya uymamıştı. Saddam gidecekti ama, yerine kim gelecekti! Irak'ta Saddam'ın yerini doldurabilecek ve başta Türkiye olmak üzere ABD ve Batılı emperyalistlerle işbirliği yapacak örgütlü bir muhalefet yoktu. Varolan muhalefet, Basra bölgesindeki Şii ve Güney Kürdistan'daki Kürt ulusal hareketinden oluşmaktaydı. Şii'lerin Irak'ta iktidara gelmesi demek, İran'ın bölgedeki nüfuzunun artması demekti, bu ne TC'nin ne de Batılı emperyalist güçlerin işine geliyordu. Irak'taki bir Kürt iktidarı ise, TC'nin temellerini

dipten çatırdatacak ve belkide kısa sürede Türkiye'de bir bölünmeyi gündeme getirecekti.

Onun içindir ki; sonunda tek çare olarak Saddam'a sarılmak kalıyordu. Güçsüz bir Saddam, hem Güney Kürdistan'daki Kürt ulusal hareketini hemde Basra'daki eii hareketini dengeleyecekti. Çatışma halinin devam ettiği bir esnada belki de Bağdat'ta Saddam'a karşı yeni bir muhalefet örgütlenebilecekti.

Körfez Savaşı sonrası umduğunu bulamayan TC, savaş boyunca uğradığı zararı Güney Kürdistan pazarını elde etmek ve hiley-i şerriye ile Irak'a uygulanan uluslararası ambargoyu delerek telafi etmeye çalıştı.

Aynı dönemde Güney Kürdistan'ı büyük oranda kontrolü altına alan Kürdistan Cephe, bir tartışma ve iç mücadele sürecinin sonucu olarak seçimleri gündeme getirdi. Kürdistan tarihinde ilk kez, yalnız bir parçada da olsa, halk kendi iradesini belirlemek için sandık başına gitti. Dünya kamuoyu önünde seçim sınavını başarıyla veren Güney Kürdistan halkı, kendi parlamentosunu oluşturup hükümetini kurdu. Güney Kürdistan'daki Kürt hükümetinin kurulması Arap, Türk ve Fars sömürgecilerinin yoğun protestosuyla karşılaştı. TC, açıktan tehditler savurmaya başladı, keza İran İslam Cumhuriyeti yine öyle. Saddam rejimi Güney Kürdistan'da terör hareketlerine başladı, amaç yeni kurulan Kürt parlamentosunu doğusuyla birlikte boğmaktı. Uluslararası durum ve Kürdistan'ı işgal eden sömürgeci devletler arasındaki ilişkiler, Kürt parlamentosunun ve hükümetinin direkt bir saldırı ile yıkılmasına el vermiyordu. Irak sömürgecileri Güney Kürdistan'a direkt bir saldırı başlatacak durumda değillerdi. Bunun yerine değişik yollarla yıkıcı faaliyetlerine hız verdiler. Faşist Saddam rejimi Güney Kürdistan'daki büyük kentlerin önemli merkezlerine bıraktığı patlayıcı yüklü araçları infilak ettirerek, Kürdistan'da faaliyet yürüten uluslararası yardım kuruluşlarının personellerini direkt hedefleyerek sabotaj hareketlerine girişti. Kürdistan'da k... ve açlık yaratmak için, Irak rejimi uluslararası ambargoya, ikinci olarak kendi ambargosunu ilave etti.

İran sömürgecileride Baas'çılardan aşağı kalmadılar, örgütledikleri ajan-kaçakçı şebekesiyle, bir yandan kendi muhalifleri olupta Güney Kürdistan'da faaliyet yürüten kişi ve kuruluşlara yöneldiler, terör eylemleriyle birçok devrimciyi katlettiler, diğer yandan, kaçakçılığı ve hırsızlığı körükleyerek, Güney Kürdistan'daki bir çok makinanın ve tıbbi malzemenin kaçak yollardan parçalanıp İran'a sokulmasını örgütlediler. Kısa sürede binlerce makine parçalanıp İran'a satıldı. Kürdistan hükümeti günümüzde bu kaçakçılığı denetim altına almaya çalışıyor.

Türk sömürgecileri Güney Kürdistan'daki hükümetin serpilip güçlenmemesi için daha ince metodlarla devreye girdi, dönem dönem Habur sınır kapısını tutarak, dönem dönem PKK'yi bahane edip kendisini uluslararası düzeyde haklı gösterebilecek (!)

saldırılarıyla Güney Kürdistan köylerini bombaladı. TC'de tıpkı İran ve Irak sömürgecileri gibi Güney Kürdistan'da bir kıtlığın yaratılıp halkla Kürt hükümeti arasındaki ilişkilerin bozulmasının plan ve hesaplarını yaptı, bu planlarını büyük ölçüde devreye soktu. PKK bahanesiyle Güney Kürdistan'ın köyleri sürekli bombalandı, Kuzey-Güney çatışması yaratıp Kürdü, Kürde kıldırmanın tuzağını hazırladı.

TC'nin Güney Kürdistan'a karşı ambargo alanını bir kez daha işletmeye çalıştığı bir dönemde, PKK-KDP-I ile varolan çelişkilerinden hareketle, Güney'e mal taşımakta olan bazı kamyonları yaktı, Güney'e mal akışını engellemek istedi. Bu yolla, başta KDP-I olmak üzere, Kürdistanı Cepheye bir ders verilecekti. PKK çok basit ve ucuz bir yolla propagandasını hem güney de, hem de kuzey de yapayım derken, oldukça yanlış bir zemine düştü ve TC bu fırsatı iyi kullandı. TC'nin zaten öteden beri uyguladığı uygulamak istediği ambargo baştan sona kadar PKK'ye mal oldu. PKK'de bu ambargoyu bir marifetmişçesine (!) savundu. Bu güneydeki emekçi halkın kin ve nefretini TC'ye karşı değil, PKK'ye karşı akmasına zemin hazırladı. Güney'deki halkın kini, PKK'nin yanlış ve devrimci olmayan uygulamaları ve yanısıra Güney'in pragmatist burjuva politikasının etkisiyle yanlış bir noktaya kanalize oldu. Bu aynı zamanda Güneyli Kürt burjuva örgütlerinin daha rahat bir şekilde TC ile flört etmelerinin de zeminini hazırladı. Gerçekte Güney Kürdistan'daki halk bir bütün olarak politize olmuş ve Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelere duyarlı olan bir halktır.

Örneğin 17 Eylül akşamı KDP-I Genel sekreteri Dr. Şerefkendi ve arkadaşlarının Berlin'de Fars sömürgecileri tarafından katledildikleri dönemde, bir bütün olarak Güney Kürdistan'daki halk İran İslam Cumhuriyeti'ne karşı ayağa kalktı, Kürt hükümeti ülke çapında 3 günlük resmi yas ilan ederek, İran'a karşı politik bir tavır aldı. Qeladiza, Ranya, Hewler ve Süleymaniye gibi büyük kentlerde tarihi yürüyüş ve mitingler oldu.

Tüm bu ve benzeri gelişmeler iyi kavranmadan, Kürdistan'ın çeşitli parçaları arasındaki ilişkiler iyi irdelenmeden son dönemde Irak-Türkiye resmi sınır hattı boyunca Kürdistan'lı güçlerin kendi aralarındaki çatışmanın neden ve sonuçlarını kavramak mümkün olmayacaktır. Doğu Kürdistan'daki gelişmelere karşı bu denli duyarlı olan halkın, Kuzey-Batı Kürdistan'daki gelişmelere sessiz kalması düşünülemez, şayet kalıyor ise bunun nedenini iyi araştırmak gerekir.

Körfez Savaşı döneminde TC Saddam rejiminin yıkılacağı ve Batı'nında desteğiyle askeri olarak Kerkük ve Musul'a kadar sarkmanın hesabını yaptı. Türk burjuvazisinin kendi içerisinde meydana gelen çatlaklıklar ve Batılı emperyalist devletlerin TC'nin hegemonyacı siyasetinide teklememesi, Kürdistan ulusal kurtuluş güçlerinin göstereceği direnişide hesaplayarak, TC'nin Güney Kürdistan işgalini gerçekleştirmesini engelledi. TC, bugünde Güney

Kürdistan'ı işgal etmek için habire fırsat kolluyor, kendisini uluslararası arenada haklı gösterebilecek bir zemin yaratmaya çalışıyor, onun içindir ki bir PKK faktörünü kullanarak düzenli bir şekilde sınır hattı boyunca Güney Kürdistan köylerini bombalıyor, Kürdistan hükümetine hergün yeni tehditler savuruyor.

Bu noktada, PKK ile Kürdistanı Cephe arasında çelişkiler derinleşti ve karşılıklı olarak görüşme-tartışmalara rağmen uzlaşmaya varılamadı. Aynı şekilde PKK üstlendiği bölgede, sınır hattı boyunca bulunan eski yerleşim birimlerine mensup halkın kendi köylerine dönmelerini engelledi. Güney Kürdistan'da bugün köylere bir dönüş vardır. Geçmişte zorla köylerinden göç ettirilen ve yerleşim alanları tahrip edilen yüzbinlerce insan yeniden köylerine yerleşmenin hazırlığı içerisinde. Uluslararası yardım kuruluşlarının desteği ve Kürdistan Hükümeti'nin teşvikiyle yüzlerce köy yeniden kuruldu.

ŞERE BIRA KUJI

Son çatışmaların başlanmasından önce ki gelişmelere kısaca bakmakta fayda var. Kürdistanı Cephesi yetkilileri, PKK'nin, TC'nin eline koz vermesi ve kendilerini uluslararası düzeyde zor durumda bırakacak eylemleri resmi Türk-İrak sınırında yapmamaları ve bu alana dönmek isteyen köylülerin köylerine dönebilmeleri için müteakip defalar PKK yetkilileriyle görüştüler. PKK ve KDP-I arasındaki çatışma hali uzun dönemde beri mevcut olduğu için görüşmeler genellikle PKK ile dostluğunu (!) belli bir düzeyde tutturabilen KYB üzerinden yürütülüyordu. En son olarak Navşirvan önderliğindeki bir heyet PKK temsilcileriyle üç günü aşkın bir süreyi kapsayan bir görüşme yapıldı, uzlaşma zemini arandı, PKK ve Kürdistan Cephesi nezdinde bir Kuzey-Güney çatışması çıkmaması için çaba sarfedildi. Görüşmelerde bir sonuç alınmayınca sorunun askeri olarak çözümü (!?) gündeme geldi.

Bizce PKK'nin ya da Kürdistanı Cephenin olumsuzlukları hangi düzeyde olursa olsun, sorunun askeri olarak çözülmek istenmesi doğru değildir. Sorunun bu tarzda çözümlenmek istenmesi, esas olarak karşıdevrime; yani Türk, Fars, va Arap sömürgeciliğine hizmet eder. Böylesi bir çatışmadan olsa olsa düşman güçler istifade eder. Bu çatışma derhal durdurulması ve mahkum edilmesi gereken bir çatışmadır. Bu savaş halkımızın "şere bira kuji" olarak lanetlediği savaşın ta kendisidir. Bu çatışmaya zemin hazırlayan mantık; Kürdistan'ı yalnızca bir parçayla sınırlayan, Kürdistan'ın diğer parçalarını bir parçaya kurban eden düşünceden kaynaklanmaktadır. PKK mantığı ile Kürdistanı Cephenin mantığı bu noktada çakışmaktadır.

Kürdistan Cephesi şunu kavramak zorundadır. Bugün Güney Kürdistan'a uygulanan ambargonun

esas nedeni ve sorumlusu PKK değildir. PKK bu ambargoyu ben uyguluyorum dese dahi, gerçekte durum böyle değildir. Ambargonun arkasında yatan nedenler çok daha farklıdır. TC dönem dönem Güney Kürdistan'a uyguladığı ambargo ile tıpkı Irak ve İran sömürgecileri gibi Kürdistan'da kıtlık yaratıp, halk kitleleri ile Kürdistan hükümetinin ilişkilerinin bozulmasının hesabını yapmaktadır. Kürdistan hükümetinin güçlenmesi, halk arasında kurumlaşarak sağlamlaşması TC'nin işine gelmemektedir. Güney Kürdistan hükümetinin her başarısı TC'yi çileden çıkarmaktadır. En son olarak 5 Ekim 1992 'de Federal Kürdistan Cumhuriyeti'nin, Kürt Hükümetince ilanı TC için bardağı taşıran son damla oldu. Güney Kürdistan'da halk, iki seneye yakın bir süredir tam bir özgürlük ortamında, yeni toplumu kurmaya çalışıyor.

Bugün Kürdistan gençliği, işçi ve köylüsü Newroz Devriminin önemini iyi kavriyor. Kürt halkının Güneyde kendi kendini yönetmesi, ülkede ekonomik istikrarın tesis edilmesi için Kürdistan Hükümetinin önemli adımlar atması ve uluslararası bazda hergün daha fazla meşruluk kazanması, Kürt ulusunun kurtuluşu lehinde önemli bir tarihi gelişmedir. Güney Kürdistan kelimenin tam anlamıyla bir ulusal kültür patlaması yaşamaktadır. Büyük şehirlerde bir çok kalandan TV ve Radyo yayınları aralıksız sürmektedir. Çok sınırlı olanaklara rağmen, onlarca kitap, dergi, ve broşür neşriyatı gerçekleştirilmektedir. Kürdistanî Nû gazetesi aralıksız günlük yayını sürdürmekte, tüm politik grup ve partiler özgür bir ortamda çalışmalarına devam etmektedirler. Kürdistan Federal Cumhuriyeti'nin Güney'de gelişip güçlenmesi; Kürdistan'ın öteki parçalarında da kurtuluş mücadelesini güçlendirecektir. Bu gayet açıktır. Sömürgeci rejimlerin bu tehlikenin farkında olarak Federal Cumhuriyetin aleyhine çalıştığı bir ortamda, Kürdistanlı akımların parça ve örgüt çıkarları yüzünden bu gerçeği görmemeleri bir talihsizliktir. Dahası, Kürdistanlılık adına Güneydeki eksikleri, örneğin ekonomik yetersizlikleri, düşmanın olası köklü bir saldırısı karşısındaki güçsüzlükleri kullanmak, bunları Güney'deki yönetime karşı propaganda malzemesi olarak kullanmak anlaşılır bir olgu değildir. Kürt ulusu ve onun politik hareketleri bu tarihi fırsatı iyi değerlendirmek zorundadır.

Son çatışmaları, yalnızca son bir kaç ayda meydana gelen gelişmelerle açıklamak mümkün değildir. Kürdistan'ın çeşitli parçalarındaki ulusal kurtuluş mücadelesinin birbirinin karşısına çıkartılması gâfilide yeni değildir. Buna örnek olarak 1980 sonrası Doğu Kürdistan'daki gelişmeleri vermek mümkündür. 1981 yılında Doğu Kürdistan bölgesinin büyük oranda KDP-İ ve KOMELA'ya bağlı peşmergelerin denetiminde olduğu bir dönemde; 81 Temmuz ayının sonunda bir provakasyonla Şino'daki Mustafa Barzani'nin kabri açılmış, olay KDP-İ yöneticilerine mal edilmek istenmiş, yaratılan sisli havada KDP-İ Irak tamamıyla İran sömürgecilerinin yanına çekilmişti. O

dönem KDP-İ o kadar ileri gitmiştir ki, İran pastarlarının yanında Kürdistan'a saldıracak kadar kendini alçaltmış ve Doğu Kürdistan'daki gelişmeler karşısında karşı-devrimci bir pozisyona düşmüştü. O dönem KDP-İ Irak ve KDP-İ İran arasında meydana gelen çatışmalarda yüzlerce peşmerge şehit düştü. KDP-İ Irak, Doğu Kürdistan halkının nefretini kazandı, yalnız Doğu'da değil tüm Kürdistan'lı politik kurumlar yanında itibarını yitirdi, tamamıyla teşhir ve tecrit oldu.

KDP-İ Irak bu olumsuzluğun özeleştirisini yaptığı önemli tarihi hatalarının hesabını halka ve Kürdistan'lı örgütlere vermediği bir dönemde, Lübnan sahasında muhaceret dönemi yaşayan PKK'nin bir lütufu ile karşılaştı.

PKK- KDP-İ'nin içerisinde olduğu karşı-devrimci pozisyona bakmaksızın onunla ilişkiye geçti, ilişkilerini geliştirdi ve cephesel bir ittifakla noktaladı, KDP-İ'nin, İran'daki ilişkilerinden faydalandı. PKK'nin Kürdistan sahasına dönüşü ve bölgeye yerleşmesi KDP-İ Irak'ın ilişkileriyle oldu, bu ilişkiler 84 Ağustos'u sonuna kadar sürdü. Bu ilişkiler öncelikle bölgeye yerleşmek açısından PKK'ye yaradı. KDP-İ'da içerisine düştüğü izolasyondan kısmen çıktığı ve PKK gibi kuzeyli bir güçle ilişki içerisine girdiği için memnundu. Kısacası ilk etapta iki tarafta bu gelişmeden memnundu. Daha sonra, aralarındaki pragmatik ilişki, Hakkari bölgesindeki ilişkilerin denetlenmesi konusunda çatırdamaya başladı. Bu ilişkiler girdabı içerisinde KDP-İ Irak ve PKK'nin arası giderek açıldı. KDP-İ, yanındaki PKK makaralarını (üslerini) kapattı. PKK kendi olanaklarıyla yerleşim üslerini yaratma çabası içerisine girdi, Irak ve İran rejimeriyle ilişki dahil, Ortadoğu'da klasik Kürt milliyetçi hareketinin gittiği yolda bir dizi pragmatik ve uzlaşıcı ilişkiye girdi. O'da tıpkı diğer Kürt milliyetçi grupları gibi Kürdistan'ı tek parçayla sınırlı gördü, her ne kadar, "Bağımsız - Birleşik - Demokratik Kürdistan" şiarını dönem dönem gündeme getirdiyse de, diğer parçaları bir parçaya feda etme endişesinden hareketle, sonuçta parçaçı bir konuma denk gelen siyasi bir hat izledi.

PKK oldukça yanlış bir şekilde KDP-İ Irak ile çatışma içerisine girerken KYB ile ilişkilerini belli bir düzeyde tutmaya çalıştı. Dönem dönem Talabani ve Öcalan yanyana gelerek ortak açıklamalarda bulundular. Bu ilişki kısa bir dönem öncesine kadar sürdü. Son anlaşmazlığı tek başına taraf olmak istemeyen KDP-İ, sorunun Kürdistan Hükümeti sorunu olduğunu beyan etti. Böylece var olan ilişkiler ve görüşmeler Kürdistan hükümeti ile PKK arasına kaydı.

Bugün KUKM nazik bir ortamdan geçmektedir. Güney Kürdistan'da federal bir Kürdistan Devleti ilan edilmiştir. Ne KDP-İ Irak eski KDP-İ Irak'tır, ne de KYB eski konumundadır. Güney Kürdistan'da, yasama, yargı ve yürütme hakkı Federal Kürdistan Devletine devredilmiştir. KDP, bir dönemler Doğu Kürdistan'da içerisine girdiği karşı-devrimci pozisyonun cezasını fazlasıyla ödemiş, özeleştirisini vermiştir. Bugün

KDP-İran'da dahil, Doğu Kürdistan'daki hareketlerle iyi ilişkiler içerisinde. Şu bir gerçek ki, Kuzey Batı ve Doğu Kürdistan'da önemli devrimci değişiklikler henüz gündeme gelmediği müddetçe, Federal Kürdistan Cumhuriyeti kendi düşmanları ile yanyana, iç içe yaşamak zorundadır. Bu yılanla koyun koyuna yaşamak anlamına gelir. Oldukça zor ve vahim bir durumdur, ama şimdilik başka çarede yoktur. Güneyde nihai olarak kimin kazanacağı, Doğu ve Kuzey - Batı Kürdistan'daki gelişmelere yakından bağlıdır. Kuzey Kürdistan'daki bazı devrimci güçler ve Türkiye devrimci demokratik hareketi bolca Kürdistan Hükümetinin eksiklerinden dem vuracaklarına, Kuzey'de ve Türkiye'de süratle devrimi örgütlemelidirler. Aksi takdirde yaptıkları eleştirilerin hiç bir anlamı olmaz.

Kuzey-Batı Kürdistan'da devrim örgütlenip geliştiği oranda, Güney Kürdistan'daki Federal Kürdistan Cumhuriyeti de yılanla koyun koyuna yaşama pozisyonundan kurtulacaktır. Kürdistan'ı, sadece kişi yada grupların içinde buldukları parça ile sınırlı görüp, öteki parçalardaki durumu, gelişmeyi dikkate alması tutarlı devrimci tavır değildir. Ama Güney'deki Kürdistan Hükümeti bugünkü haliyle demokratik bir hükümettir. Kürdistan Federal Cumhuriyeti'nin gelişmesine paralel olarak muhtemelen iç çelişkiler, sınıf çatışmaları Güney'de şiddetlenecektir. Kısa bir süre önce KYB'nin Süleymaniye'deki "Agirî Sori Kürdistan" adlı politik grubun karargahını çevirip silahsızlandırması, ilerdeki sınıf çatışmalarının ilk nüvesi olarak görülebilir. Keza bazı ağa ve beylerin kendilerine bağlı birliklerinin oluşu ve kendi içlerinde bağımsız (!) küçük birer devlet gibi hareket etmeleri ilerde Güney'deki Kürdistan toplumunun başını ağrıtabilecek, sınıf çatışmalarını gündeme getirebilecek etkenler olarak görülebilir. Ama bugün Güney Kürdistan'da komünistler dahil hiç bir politik çizginin örgütlenmesine engel çıkarılmamaktadır.

Kürdistan Hükümeti bazılarının iddia ettiği gibi emperyalistlerin eseri de değildir. 30 yıldır aralıksız bir şekilde ulusal kurtuluş savaşı içerisinde olan Güney Kürdistan halkı ve onun politik örgütlerinin eseridir. Her kim ki bu hükümeti karşı-devrimci ilan ediyorsa; ya devrimcilikten nasibini almamış, yada dünya devrimci hareketinin tarihinden bir zerre dahi olsun kavramamıştır. Türk, Arap, Fars sömürgecilerinin şu veya bu şekilde hizmetinde olan politik gruplar, Kürdistan Hükümetine oldukça ağır ve haksız saldırılarda bulunarak, gerçek durumun başta Doğu ve Kuzey-Batı Kürdistan halkı olmak üzere, Ortadoğu halklarının tanınmasını engellemek istiyorlar. Bu noktada Kürdistan Federal Cumhuriyeti'nin emperyalizmin eseri olduğu iddiası, KUKM'ni çökertme planının bir parçasıdır. Eğer bazılarının politik tahlil ve tavırları Kemalist yazarların, Bülent Ecevit'in ve bazen de Irak'ın Ankara elçisi El-Tikriti'nin tahlil ve tavırlarıyla çakışıyorsa, bunun üzerinde düşünceleri gerekir. Emperyalizm,

Güney Kürdistan ilişkisi üzerinde yürütülen tartışmalarda bazı önemli noktaları dikkate almak gerekiyor. Birincisi; bugün dünya da ulusal kurtuluş hareketlerini destekleyen güçlü bir sosyalist ülke ve kamp yoktur. Bunun içindirki, ulusal kurtuluş mücadelesi veren ve belli bir sonuca ulaşan hareketler siyasi-diplomatik ekonomik ilişkilerini dünya kapitalist sisteminin içindeki devletlerle yapmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durumun kendisi bir olumsuzluk ve burjuvazi önderliğindeki kurtuluş hareketlerinin emperyalist sisteme daha kısa sürede entegre olmalarının ortamını yaratmaktadır. Sorunun diğer yanı ise emperyalistlerle ilişki ve giderek onlarla bütünleşme sadece burjuva önderliklerin inisiyatifindeki bir olgu değildir. Bu süreçte başta işçi ve emekçi sınıflar olmak üzere anti-emperyalist devrimci sınıf ve tabakaların örgütlenmeleri ve mücadelelerinde önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla düz bir mantıkla, gelişme ve değişimleri hesaba katmadan, ulusal ve sınıfsal mücadelenin dinamiklerini, mücadele eden güçlerin niteliklerini göz önüne almadan, emperyalizm üzerine tekerlemelerde bulunmak fazla bir anlam ifade etmemektedir.

Güney Kürdistan Federal Cumhuriyeti eleştirilebilir ve eleştirilecek çok önemli yanlış ve yanlışlıkları vardır. Kürdistan Hükümeti ve onu oluşturan politik partilerin, Kürdistan'ı yalnızca Güney ile sınırlı görüp, Kuzey ve Doğu'daki UKM'sine zarar verecek ilişkilere girmeleri, Güney için her türden ilişkiyi mübah görmeleri doğru değildir. Sebebi ne olursa olsun PKK ile çatışmaya girmeleri mahkum edilmesi gereken bir tavidir. Kürt Hükümetinin bu tavrına karşı çıkılmalı, PKK ile girilen savaşa bir an önce son verilmelidir. Tüm Kürdistan'lı politik gruplar bu çatışmaların durdurulması için Güney Kürdistan'da harekete geçmelidirler. TC'nin esas politikası Güneyli Kürdistan halkına anlatılmalı, PKK olsada olmasada TC'nin ezelden beri Kürt halkına düşmanlık güttüğü Güneyli kitlelere kavratılmalıdır. Nitekim sevindirici bir gelişme olarak KAWA, kardeş kavgasına şiddetle karşı çıkmış, bu çatışmanın derhal durdurulması için tavir koymuştur. Aynı şekilde basına dağıtılan KAWA açıklamasında, Kürdistanlı tüm politik parti ve grupların, azınlıkların Kürdistan'ın tüm parçalarında faaliyet yürütme meşru hakkına sahip olduğunu vurgulamış ve bunun tartışılmaz olduğunu açıklamıştır. Bu doğru ve yerinde bir tavir ve tepkidir. Benzer bir tepkinin, İran KDP'sinden geldiği yönünde açıklamalar yapılmaktadır.

Burada öteki yanlışlıkların yanında, PKK'nin şimdiye kadar sürdürdüğü ben merkezci tavir ve kendi dışındaki Kürdistan'lı akımları düşman görmeside eleştirilmelidir. Unutulmamalıdır ki çatışmanın zeminlerinden biriside budur. PKK, iki olguyu iyi kavramak zorundadır. Birincisi, Kürdistan devriminin yalnızca Kuzey ile sınırlı olmadığı olgusudur. İkincisi, PKK dışındaki devrimci ulusal kurtuluşçu güçlerin varlığıdır. PKK, Kürdistan Hükümetine düşmanlık

çizgisinden ve orayı hiç dikkate almadan eylem yürütme anlayışından vazgeçmelidir. Bu PKK'nin kendi çizgisinden vazgeçtiği anlamına asla gelmez, tam tersine Kuzey'de ulusal kurtuluş mücadelesine ivme kazandırır. Kürdistanlı tüm politik güçler ulusal birlik ve demokrasi politikası çerçevesinde yakınlaşmak ve giderek bütünleşmek zorundadırlar. Bu aynı zamanda PKK, KYB ve KDP-I'nın önünde duran bir görevdir.

"Topyekün mücadele" ve DARBE TARTIŞMALARI

91'e girildiğinde TC yalnızca askeri olarak değil, daha fazlası ve müzminleşmiş haliyle siyasal çıkmaza girdi. Bir nevi ısınma turları denilebilecek sözde "demokrasi paketleri" kamuoyuna sunmaya ve yanıltıcı bir görünüş oluşturmaya çalıştı. Böylece, ilk olarak ulusal ve uluslararası arenada, muhalefet eden güçleri içten parçalamayı, yanısıra imajını düzeltmeyi hedefliyordu. İkincisi ve asıl önemlisi ise; askeri atağına zemin hazırlıyor, zaman kazanmaya çalışıyordu. Newroz olayları ve sonra ki süreç bunu yeterince gösterdi. Önceleri, "İkibuçuk eşkiya" diye terane tutturulan rejim, "ayaklanma hali" diye taktiğini değiştirdi. Değişen durum tespitine uygun olarak, tek tek gerillalarla çarpışma yerine, Kürdistan'ı toptan hedefleyen topyekün saldırıya geçti. Şırnak, Dargeçit, Kulp ve benzeri yerlerdeki gelişmeler, yanısıra jandarma ve hareketli birliklerin cephe savaşı türünden yürüttüğü operasyonlar aynı anlayışın sonucuydu. Var olan durum, "ayaklanma hali" olarak adlandırılınca, çözümde TC'nin tarihinde Koçgiri'den, Dersim'e uzanan süreçte olduğu gibi toplu katliam, toplu sürgün oluyor. Bu noktada Güreş'in "tarihimize bakın, ne yapacağımızı anlarsınız" demesi tam da yukarıdaki anlayışın ürünüdür.

Genel Kurmay, Özel Harp Dairesi ve MİT üçlüsünün genişletilmiş haliyle Şırnak provakasyonunun akabinde yaptığı MGK toplantılarında, tek seçeneğin kendileri açısından askeri seçenek olduğunu açıkça belirttiler. Bu tavır Güreş'in diliyle, "Kürt sorunu yoktur" diye ifade edildi. "Kürt sorunu" olmayınca, Kürdün de olmaması gerekir. Anlatılmak ve yapılmak istenen budur. Ama en çarpıcı biçimde Demirel'in, "tek tek sivrisineği avlamaya gerek yok, bataklığı kurutmak gerek" sözlerinde TC'nin bugünkü stratejisi dile getirildi. "Sivrisineği yaratan bataklığın kurutulması", gerillayı ve bir bütün olarak mücadeleyi yaratan Kürt halkının yok edilmesi anlamına geliyor.

MGK'nin ilan ettiği, "topyekün mücadele" ya da "topyekün psikolojik savaş" taktiği ile rejim basından, parlamentoya, yargıdan-egitime, sağlık ve spora kadar her alanda askerileşmiş bir yönelime girmiştir. Ve bunun sonucu olarak, yalnız Kürdistan değil, TC'nin metropollerindeki Kürt kitleside açık hedef haline getirilmiş,

Fethiye vs.. örneğinde görüldüğü gibi ırkçı-faşist saldırılara hedef olmuştur.

"Topyekün mücadelenin ilk hedeflerinden biriside, özel savaş rejiminin önünde en önemli engellerden birisi olan kitle hareketlerinin, yasal demokratik kuruluşların, devrimci-demokratik basın dağıtılması, susturulmasıdır. MGK emirleri doğrultusunda, HEP kapatılmak istenmekte, devrimci-yurtsever basın yalnızca çalışanları öldürülerek, tutuklanıp-işkenceden geçirilerek değil, daha çıkmadan toplattırılarak, çok yüksek para cezalarına çarptırılarak etkisiz hale getirilmek istenmekte, sesleri kısılarak susturulmak istenmektedirler. Şüphesiz bu amaca varmaları sadece rejimin yönelimi ile mümkün görülmemektedir. Geliştirilen karşı taktiklerle, mücadele ile rejim bu alanda da geriletilebilir.

Yalnız, hiç bir muğlaklığa düşmeden belirtilmelidir ki, Türkiye'de legal olanaklar hem çok kısıtlı ve sınırlıdır. Ve hemde bu olanakları var eden devrimci radikal mücadeledir. Rejim, devrimci-radikal mücadeleyi tasfiye ettiği oranda, legal mevzileride ezmenin pratiğine inmektedir. Tabii burada, rejimin kitlelerin nezdinde yaratacağı yanılısamlar, keza demokratik mücadele odaklarını izole ederek "terörist" vs. olarak gösterebilmeside önemli bir rol oynamaktadır. Ama, legal olanakların kalıcı olduğuna güvenenler, bu yönde pratik yönelime girenler ve kitleler nezdinde illizyonlar yaratanlar fena halde yanılmaktadırlar. Legal alanıda var eden, genişletip-ömrünü uzatan en önemli yol, devrimci-radikal mücadeledir. Bu mücadelenin kitle hareketlerinden, gerilla hareketine kadar geniş bir yelpazeyi içinde barındırdığı kendiliğinden anlaşılmalıdır.

"Topyekün psikolojik mücadele" ilk ürünlerini darbe tartışmalarında verdi. Zaten her haliyle bir askeri darbe rejimin yapabileceği her şeyi yapan bir iktidar şu anda iş başındadır. 12 Eylül faşist darbesinin oluşturduğu yasal-idari çerçeve ortamında rejim, durumu daha da ağırlaştırarak devam etmektedir. MGK- askeri-siyasi erki elinde bulunduruyor. Darbe niteliğinde gelişmeler ve yönelimler, 5 general tarafından değil, sayısı daha kabarı MGK tarafından "tafsiye" (!) ediliyor, Mecliste bu isteğe yasal görünüm kazandırıyor. MGK istiyor parti kapatılıyor, yasa çıkartılıyor, SS kararnameleleri yürürlüğü konuluyor, böyle olunca darbeye ne gerek var, zaten darbenin içindeyiz. Herhangi bir askeri rejim bundan başka daha ne yapabilir.

Askeri darbe tartışması ile, önce mevcut rejimin sanki "demokratik"miş gibi gösterilmesi hedeflendi. Aynı şekilde kitlelerin nezdinde inandırıcılığını kaybeden uydurma parlamento ve siyasi partiler sahte "darbe karşıtı" kesilerek itibarlarını tazelemeye çalıştılar. Yanısıra, arasıra özel savaş rejimine cılızda olsa karşı çıkan, çatlak ses çıkartan kesimlere sonu gösterildi.

Kısaca "darbe" tartışması yanıltmacadır. Darbeye şimdilik gerek yoktur. TC bilerek kendi işini kabalaştırıp, ulusal ve uluslararası arenada zorlaştırmayacaktır. Zaten rejimin kendisi şu anda askeridir. Sivil kurumlarla maskelenip, makyajlanmıştır. ■

19. 10. 1992

SÖMÜRGEÇİ KÖLELİĞE ULUSÇA BOYUN EĞMEK Mİ?

Kürdistan'daki güncel siyasal gelişmeleri izleyen biri, Kürdistan halkının bu iki seçenektan birini tercih etmekle karşı karşıya geldiğini bilir: Ya devrimci ulusal kurtuluş savaşı ya da bütün bir ulus olarak sömürgeci köleliğe boyun eğmek. Birinci yol bağımsızlığa ve özgürlüğe götürür. İkinci yol sömürgeci köleliğin devamına ve yokoluşa... Birisi onurlu, diğeri sefilcedir. Derinliğine düşünlüğünde Kürdistan halkı için bu varlık ve yokluk sorunudur. Ortada üçüncü bir seçenek yoktur.

Tarihe gömülmek istenen Kürdistan dünyaya meydan okuyarak tarih sahnesine çıkıyor. Ulusal kurtuluş mücadelesi en üst boyutuna çıkarak silahlı mücadele biçimine bürünüyor ve silahlı mücadele Kürdistan'ın üç parçasında belli "nefes almalar" olsa da sürüyor. Sözün kısası, Kürdistan derin bir toplumsal dönüşümü, devrim sürecini yaşıyor.

Böyle bir dönemde mücadeleyi devrimci rotasından saptırmaya çalışan, ona zarar veren sonuçlara yol açacak politik tutumlar görüyoruz. Halkı pasifikasyona uğratan, devrimci yöntem ve araçları reddeden bu anlayışları eleştirmek kaçınılmaz bir sorumluluktur.

Diğer ülkelerde olduğu gibi Kürdistan'da da ülke içindeki toplumsal sınıf konumları gereği uluslararası son gelişmelerin de etkisiyle, reformist ve liberal akımlar Kürdistan devrimini saptırıcı bir rol oynamaya çalışırken, devrime olan inançsızlıklarını da yayıyor. Silahlı mücadelenin bir çıkmaz olduğunu söylüyor, devrimci taktiklerle artık başarıya ulaşamayacağını ileri sürüyor ve terkedilmesi gerektiğini vaaz ediyorlar. Çağımızın "en eleştirel ve devrimci" düşüncesi olan Marksizm-Leninizm'in "vahşi kapitalizm" veya "soğuk savaş" döneminin ideolojisi ve teorisi olduğunu, günümüzün gelişmelerine yol gösteremeyeceğini belirtiyorlar. Peki bunlar ne öneriyorlar?

ABD patentli "yeni dünya düzeni" koşullarında

"barışçıl yol ve yöntemler"le sömürgecilerden ve onların uluslararası destekçisi ve "efendisi" emperyalistlerden medet umma, "özgürlük" dileme ve reformsal değişiklikler öneriyorlar. Kısaca bu, sömürgecilere biat etmek önünde secdeye durmaktır. Sömürgecilerin "merhame-

ti"ne kalmış reformcu değişikliklerin mantığı sonucu sömürgeci ilişkilerin devamı, günün koşullarına göre ihyası ve yenilenmesidir. Tıpkı gelinen noktada tıkanan TC siyasal rejimini "ikinci cumhuriyet"le aşmaya çalışan egemen sınıf sözcülerinin bir kesiminin "yenilenme"si gibi, Kürdistan'daki sömürgeci

mekanizmayı "yenilemek" istiyorlar. Bu, devrim alternatifine karşı ulusça boyun eğme teorisi ve mevcut sömürgeci statükoyu özü itibarıyla korumaktır. Bu politika bu çevrelerin sınıf konumlarından uluslararası emperyalizmle olan ideolojik ve politik bağından kaynaklandığı bir gerçektir. İşte bu nedenle, yaydıkları

düşüncelerin mantığını vermek, bu eğilimi besleyen düşünüş biçimini ortaya çıkarmak, ne kadar çürük olduğunu göstermek ve halk kitleleri nezdinde teşhir etmek kaçınılmaz ve son derece önemli bir görevdir.

Bu düşünüş biçimine karşıymıçasına kendisini lanse eden diğer bir kesim sözde "keskin anti-emperyalistçi" (sadece anti-Amerikancı) kesiliyor. Başta

TC devleti ve diğer sömürgeci devletlerle Kürdistan arasındaki sömürgeci ilişkileri, yabancı emperyalistleri karıştırmama mantığıyla "halkların birliği" cılasıyla yaşatma çabasıdadır. "Türkler ve Kürtler ortak olarak emperyalizme karşı savaşmalıdır" sloganı TC ile Kürdistan halkı arasındaki sömürgeci ilişkileri gizleme ve örtbas etmekten başka ne anlama gelir? Kim bu sahte tutumun anti-emperyalist olduğunu iddia edebilir ki! Yalnız Türk sosyal-şovenizminin bir tezahürü olan bu çizginin teşhirini buradaki konumuz dışında tutuyoruz.

Liberal, reformist ve revizyonistlerle proleter devrimciler arasındaki fark hiç kuşkusuz, sadece silahlı

DEVİRİMCİ

ULUSAL

KURTULUŞ

SAVAŞI MI?

B a w e r Z İ R E K

mücadeleyi kabul edip etmeme sonucuyla sınırlı değildir. Bir başka deyişle silahlı mücadeleye başvurmak tek başına devrimci olmanın, devrime zafere kadar kararlılığın kriteri de değildir. Temel fark yaşamın bütün alanlarına ilişkin pragmatist, tutarsız, oportünist, uzlaşmacı ve haince politika ve bu politikanın sonucu olarak varılmak istenen hedef arasındadır. Bu da reformizme ve her türden revizyonizme karşı ideolojik mücadelenin her alanda sürmesi ve izlemesi gereken bir politik tutum olması gerektiğini açıkça gösterir. Emekçi kitleler ve tüm halkımız üzerinde bu potikaların etkisi kırılmak zorundadır. Devrimi dar yolda bırakmayacak, kesintisiz sürdürecektir proletaryanın Marksist-Leninist örgütü, devrimci bağımsız politik hattıyla devrimi zafere ulaştırabilir, işçi-köylü demokratik iktidarından soyalizme doğru halkla birlikte yürüyebilir.

Bugün Kürdistan devriminin gelip dayandığı esas nokta devrimle karşı-devrimin silahlı mücadele düzeyinde hesaplaşmasıdır. Karşı-devrimin gerici direncini kırmak için devrim hareketi zora başvurmak zorundadır. Nihai anlamda güçler gerek kuvvetleriyle -buda günümüzde silahlı kuvvettir- hesaplaşırlar. Devrim, bir tarafın diğer tarafa zorla kendi iradesini kabul ettirmektir.

TC sömürgecileri elindeki bütün araç ve yöntemlerle 'özel savaş' taktiğine başvuruyor. Kürdistan halkına dayatılan bu 'pis savaş', 'faili meçhul' cinayetler, çoluk çocuk kadın, sivil ayrımı yapmadan yapılan katliamlar demokrasiyle maskelenmiş "örtülü savaş"la sürdürülüyor. Buna karşı, dönemin getirdiği esas mücadele biçimi, özel savaşa karşı gerilla savaşını geliştirmektedir.

Kürdistan'da reformist ve liberallerin silahlı mücadeleyi bir "çıkılmaz yol" olarak lanse etmeleri bazı dürüst yurtsever aydın ve halktan kesimleri etkilemektedir. Teorilerin esas gerekçesi, sömürgecilerin de kafalara yerleştirdikleri, sömürgecilerin siyasi, ekonomik ve askeri olarak güçlü oldukları, Kürdistan'da buna karşı koyacak güçlerin zayıflığıdır. Sonuçta zor yoluyla sömürgecilerin yenilemeyeceği ve zafere olan inançsızlıktır.

Bu teorinin ikna edici gerekçeleriyle çürütülmesi gerekir. Şurası unutulmamalıdır ki, zaferle sonuçlanmayacak bir dava uğruna bir halkı sa-

vaştıramazsınız. Zafere olan inanç kitleler üzerinde başlı başına motive edici bir güçtür. Yaşamı durdurup gözünü sömürgecilerin mevcut ekonomik, siyasi ve askeri güçlülüğüne dikenler zaferi düşünmeleri olası değil. İlk etapta ağızdan şu sözler dökülüyor. "Zaten sizin hiçbir zaman karşısında olduğunuz devletin silah gücüne ulaşmanız mümkün değil", "devlete karşı devlet gerek" vb...

Ancak burada güç dengeleri değişim süreci üzerinde hesaplanamıyor. Dünya'da haklı bir dava uğruna bir halk küçük de olsa doğru bir politik örgütlenme, mücadele ve savaş çizgisiyle kendi ülkesini işgalden arındırdıklarına ulusal kurtuluşu sağladıklarına çok örnek verilebilir. Bunun başında sıkça verilen örneğiyle Vietnam geliyor. Kuzey Vietnam'ın kurtarıldığı Güney Vietnam'ın ise ABD'nin yeni sömürgeci durumunda olmasına rağmen, ABD emperyalizmi yenilgiyi kabullenip çekilmek zorunda kalmıştır. Cezayir'in savaş gücüyle Fransa'yı yenmesi düşünülemez. Fransa da Cezayir ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında çekilmek zorunda kalmıştır. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Yanlız biz bu örneklerin ötesinde somut Kürdistan koşulları üzerinde ikna edici gerekçeleri sunmalıyız.

Kürdistan halkı ve TC sömürgeci devleti arasındaki savaşta her iki tarafın avantajları ve dezavantajları mevcut. Mevcut durumda TC'nin her

bakımdan siyasi, askeri ve ekonomik olarak güçlü olduğu tartışılmaz. Ama uzun vadede TC'nin kazanma şansı yoktur.

TC'nin durumunu değerlendirirsek avantajlar şöyle sıralanabilir: Güçlü bir devlet geleneği vardır. Modern donanımlı güçlü bir ordu, polis, MIT vb. sistemli bir militarist aygıt ve devlet teşkilatına sahiptir. Ekonomik gücü de küçümsenemez. Uluslararası emperyalistlerin desteği de arkasındadır. Demokrasi geleneği olmadığından en barbar yöntemlere başvurur.

Uzun vadede dezavantajları daha çoktur. En başta Kürdistan'da sömürgeci politikanın sonucu olarak savaşta haksızdır. Yürüttüğü haksız savaş daha fazla kar içindir. Kürdistan'da savaş sürdürükçe bu kar değil zarar getirecektir. Uzun vadeli çıkarlar için zararı pekala göze alabilir. Ama savaş yükseldikçe

sömürgecilerin maddi zararından öte, insan kaynağını tüketecek, yani canına mal olacaktır. Kar için geldiği bir yere canından olacaksa kardan vazgecektir.

TC siyasi ve ekonomik olarak bunalımdadır. Askeri harcamalar bu bunalımı daha da derinleştirir. Türkiye işçi sınıfının ve emekçi halkın sırtına binen bu yük düzene karşı hoşnutsuzluğu artırır. Üretici olmayan toplumun sırtına asalak olarak binen güçlü devlet ve askeri yapı kendi diyalektik gelişimi içinde çöküşe doğru gider. Askeri harcamalar toplumsal gelişmenin önünü tıkar. Bu, bilimden tekniğe, eğitmeden, sağlığa giden harcamaları kısar. İşçinin, köylünün ve halkın diğer kesimlerinin elindeki ekmeği küçültür. Toplumu durmaksızın geri çeken zincirli bir prangadır savaş. Dışa bağımlı TC ekonomisi istikrar değil çöküşe gider. Sözümona "istikrar adası", bölgede "örnek model" değil "Lübnanlaşır". Kürdistan'daki savaş TC'yi düze çıkarmaz, tersine batırır.

TC'nin bölgedeki sömürgeci politikası ve diğer burjuva devletleriyle bölge üzerindeki rekabeti sonucu komşu olduğu devletlerle büyük sorunları vardır. Kürdistan sorunu TC'nin asıl topuğudur. TC'yi zayıflatmak için bu devletler de sorunlarını TC'nin önüne sürmede bir fırsat olarak değerlendireceklerdir.

Dünyadaki durum değişmiştir. Eskiden Doğu blokuna karşı Batılı emperyalistler, TC'nin varlığını, faşist ve ceberut yapısını ne pahasına olursa olsun, çıkarları gereği savunurlardı. Her ne kadar şimdi bölgedeki çıkarlarından ötürü TC'yi destekleseler de uzun vadede Kürdistan'ın bir güç olarak doğması TC'nin sürekli haksız savaşının desteklenmesi anlamını yitirecektir.

TC'de iç muhalefet derinleşecektir. İşçi sınıfı ve emekçi halk bugün örgütsüz olsa da, bu hep böyle gidecek anlamına gelmez. Yarın bunlar da iktidara karşı ekonomik ve siyasi mücadelesini geliştirecektir. Kürdistan'dan TC'ye vurulan her darbe içten çöküşü hızlandıracak, proletarya devrimi için uygun koşullar yaratacaktır.

Kürdistan açısından düşünüldüğünde, bugün hala bir devlet aygıtına, hükümete ve orduya sahip değildir. Ulusal kurum ve kuruluşları henüz gelişme aşamasındadır. Kısacası parçalanmış bir sömürge ülke ve örgütsüz bir halk sözkonusudur. Yeni yeni örgütlenen ve gerilla savaşı yürüten ulusal devrimci güçlere sahip. Olanakları sınırlı. Uluslararası güçlü bir destek yok. Ama bunlar her sömürge ülkede ulusal kurtuluş savaşının başlangıcında varolan bir durumdur. Bu dezavantajlı durum giderek avantajlı bir duruma dönüşüyor.

Kürdistan'da derin bir ulusal uyanış var. Sömürgeci sistem tıkanmış durumda. Artık sömürgeciler Kürdistan'ı ne eski kurullarla yönetebilir, ne de Kürdistan halkı bu yöntemi ister.

Halkta devrim bir tutku haline gelmiş, bu yolda ölmeye hazır durumda. Halkın politik örgütlenmesi ve savaşma gücü hızla geliyor. Uluslaşma eğilimi ulusal devlete doğru hızla gidiyor, bunun önünde hiç bir güç duramaz. Kürdistan halkı eskisi gibi değil. Kürdistan halkının haklı davası hem halka hem de uluslararası kamuoyuna mal oldu.

Herşeyden önemlisi Kürdistan halkının davası haklıdır. Sömürgeci boyunduruğuna karşı devrimci bir savaş yürütmektedir. Her gün biradım daha katetmektedir. Gücünü ve kuvvetini bu haklılıktan almaktadır. Uzun süreli savaşta Kürdistan devrimci güçleri her gün savaş içinde örgütlenerek, gücüne güç katarken, sömürgecilerin ayağının altındaki toprak kaymaktadır.

Devrimci savaş büyük bir fedakarlık getirmesinin yanı sıra Kürdistan'da çürümüş, kokuşmuş sömürgeci düzeni tüm pislikleriyle kazıyıp temizliyor. Kürdistan halkını yüzyıllarca süren derin uykusundan sarsıp canlı bir ruh kazandırıyor. Kürdistan halkı savaşla özgürleşiyor. TC'nin saflarında ise bir ruhsal çöküntü yaratıyor. TC'de şimdiden Kürdistan sendromu oluştu.

Kürdistan halkı içine düşürüldüğü kuyunun dibindedir. Daha geri itilecek bir durumu mevcut değildir. Zincirlerinden başka kaybedek hiç bir şeyi yoktur. Onu özgürlük ve bağımsızlığa kavuşturacak savaşın fedakarlığına seve seve katlanır.

Kürdistan halkı tarih boyunca direnerek varlığını korumuş yaklaşık 30 milyonluk nüfusuyla bugüne varmıştır. Toptan imhası günümüz koşullarında olanaksızdır. Artık zaferin eşindedir. Uluslararası koşullar elverişlidir. Gelişen büyüyen bir güç karşısında siyasal rejimleri tıkanan çürüyen ve dağılan sömürgeci güçler uzun vadede kaybetmekle yüzüzedir. Sömürgecilerin baskı ve imha politikası Kürdistan'ın ayrılık sürecini derinleştirmekten öte bir sonuç vermez. Sömürgecilerin şiddetten başka bir seçeneğinde yoktur. Bu bir açmazdır. TC bu açmazın içinde boğulacaktır.

Kürdistan halkı zafere olan inancıyla devrimci ulusal kurtuluş savaşından yana tercihini yapmıştır. Kendi özgücüne, halkın gücüne güvensizlik dış devletlere bel bağlama, pragmatik, uzlaşıcı ve oportünist politikalar, devrimci taktik ve devrimci araçların reddi, ulusça sömürgeci kölelik düzenine boyun eğmeye götürür. Silahlı mücadele ve silahlı güç devrimin tek güvencesidir. TC savaşı kaybeder, çünkü, haksız ve bunun doğal sonucu olarak yanlış bir politkanın sürdürücüsüdür. O kadar askeri güçle mevcut gerilla savaşı karşısında dahi sonuç alamaması bu yanlış politikadan kaynaklanmaktadır. Kısa vadedeki askeri üstünlük, uzun vadede, yanlış politkanın devamı olarak çıkmaza girecektir. Bu açıdan Kürdistan halkının zaferinden kuşku duyulamaz.

Kürdistan'da yaşanan savaş karşısında son

dönemlerde bazı çevrelerce sıkça tekrarlanan bir söz var: "Her tür şiddete ve savaşa karşıyız". Her önüne gelen "şiddete karşı" olduğunu "barışçıl" mücadeleden yana olduğunu söylüyor. Ve böyle bir iddiayla burjuva "pasifist" yöntemlerle her türlü militarizme ve savaşa karşı mücadelenin en etkin ve en kararlı bir tutum olduğunu savlıyor. Çok tutarlı bir ifadeymişçesine de bu sıkça tekrarlanıyor. Bu ve buna benzer "çağın değişimine" günün koşullarına "ayak uydurma" adına yapılan çeşitli "aydınca" girişimler düzene adaptasyondan başka bir anlam taşıyor.

Kendisine sosyalistim, demokratım diyenler bu vasıflardan vazgeçmeksizin her türlü savaşa karşı olmazlar. Burada tarafsızlık diye bir şey yoktur. Ulusal kurtuluş savaşına karşı olmak mevcut durumdan yana olmaktır. Bu da sömürgeciliğin devamından ve gerici zoru onaylamaktan başka anlama gelmez. Türk aydınları şoven değillerse, sömürgeci boyunduruğa karşı Kürdistan halkının başkaldırma hakkının olmayacağını düşünemezler.

Sömürgeciliğin başlıca özellikleri siyasi ilhaki gerçekleştirir, sömürgeci devlet mekanizmasını kurar, sömürge ülkede sömürsünü yaparken, üretimi kendi üretim sisteminin ihtiyaçlarına göre örgütler. Burada başvurduğu yöntem baskı ve zordur. Sömürge halka karşı baskı ve şiddet politikası sömürgecilerin doğasında vardır. Bu da kaçınılmaz olarak ezilen halkın ulusal isyanını körükler. Burada savaşa karşı olduğunu söylemek ezilen halkın devrim hakkını reddetmektir. Bu, ezen ulus unsurlarından geliyorsa, kendi sömürücülerine ve baskı aygıtına karşı boyun eğmeyi istemek, devletine karşı (her devlet bir şiddet ve baskı aygıtıdır) savaşmamayı istemektir. Bu çağrının anlamı budur.

Kürdistan reformist ve liberallerinden devrimci ulusal savaşı zayıflatıcı bir propaganda geliyorsa bu da sömürgeciliğe boyun eğmenin teorisinden başka bir anlama gelmez.

Sorun Kürdistan'ın dışında Türkiye boyutunda ele alındığında eğer toplumda sınıfların varlığı ve mücadelesi kabul görüyorsa bunun kaçınılmaz bir devamı olan iç savaş da kabullenilmek zorundadır. "Her sınıflı toplumda iç savaş doğal, ve bazı koşullarda sınıf savaşımının kaçınılmaz devamı, ge-

lişmesi ve şiddetlenmesidir. Bu, her büyük devrimle doğrulanmıştır. İç savaşı kabul etmemek ya da görmezlikten gelmek, büyük bir oportünizme düşmek ve sosyalist devrimi yadsımak olur!" (Lenin, Sosyalizm ve Savaş, s.61)

Sonuç olarak sömürgeciliğe karşı devrimci ulusal savaşlar; burjuvaziye karşı proletarya savaşları ve ayaklanmaları olanaklı ve kaçınılmazdır. Sömürgeciler ve burjuva iktidarları şiddet, savaş araç ve aygıtlarından arındırılincaya kadar bu durum sürecektir.

Bugün Kürdistan'ın bağımsızlığı için silahlı bir halk yaratmak ve savaş vermek için çalışmayan her Kürdistanlı, bırak devrimci, demokrat, yurtsever olmayı, köle muamelesi görmeye razı olma ve kendisine böyle bir muameleyi layık görme nesnel sonucuna varır. Sömürgeci zor altından kurtulmanın tek çaresi devrimci zora başvurmaktır.

Sömürgeciler silahlı oldukları müddetçe başka çare yoktur.

Ezen ezilen ilişkisine dayanan her devlette hangisi olursa olsun en "demokratik" devletten en azgın faşist diktatörlüğe kadar iktidardaki güç silahlı güce dayanmaktadır. Peki bu gücü kime karşı kullanmaktadır. Bunu ezilene karşı kullandığı ve kullanacağı bir gerçekdir.

Kürdistan'da sınıf savaşımının bugün büründüğü esas biçimi olan ulusal kurtuluş savaşını yadsımak devrimi yadsımaktır. Eğer bu bazı küçük burjuvalarda ve burjuvalarda korku ve dehşet yaratıyorsa, sömürgecilik, dört devletin Kürdistan'daki varlığı dehşetin en büyüğüdür. Buna son vermenin tek yolu devrimci ulusal savaştır. Korku, umutsuzluk ve ölüm karşısında duyulan vicdan rahatsızlığı varsa, yine tek çare sömürgeci zorun kaldırılmasındadır. Bunun da savaştan başka bir kapı bırakmadığı açıktır.

Devrimci ulusal savaşa karşı çıkma ya da onu zayıflatan propagandalar umutsuzluğun ve kölece boyun eğmenin ifadesidir. Onun için bizim çağrımız, tepeden tırnağa halk savaşı veren bir halk yaratmak, tüm toplumsal yaşamı savaş düzenine göre örgütlemek ve düzenlemek günün zorunlu ve kaçınılmaz görevidir. ■

Kürdistan'da sınıf savaşımının bugün

büründüğü esas biçimi olan ulusal kurtuluş

savaşını yadsımak devrimi yadsımaktır. Eğer

bu bazı küçük burjuvalarda ve burjuvalarda

korku ve dehşet yaratıyorsa, sömürgecilik,

dört devletin Kürdistan'daki varlığı dehşetin

en büyüğüdür. Buna son vermenin tek yolu

devrimci ulusal savaştır.

Son zamanlarda "seksiyon" örgütlenmesinden bahsetmek moda oldu. Türkiye Sol'undan bazı örgütler tılsımlı bir değnek bulmuş gibi bu kavrama sarılmaya başladılar.

İlk bakışta doğru böyle bir yaklaşım irdelendiğinde, hiçte çözümleyici olmadığı ve varolan tikanıklığın önünü açmadığı görülecektir.

Aslında en genel anlamda, komünist ilke ve anlayışlar açısından soruna yaklaştığımızda seksiyon örgütlenmesinden ve böyle bir anlayışa sahip olmada hatalı olan bir şey yoktur. Aksine seksiyon örgütlenmesi, uluslararası proletaryanın çeşitli biçimlerde başvurduğu ve vurması gerektiği enternasyonalist bir örgütlenmesidir.

Günümüz kapitalist-emperyalist dünyasının uluslararası karakterine karşı, uluslararası proletaryanın da yarının sosyalist dünyasını kurmak için böyle bir örgütlenmeye gitmekten başkaca bir yolu yoktur.

Böyle bir örgütlenme içinde herhangi bir parti "ana parti" ya da "merkez parti" olarak görülüp ve bu temelde ona herhangi bir ayrıcalık tanımayacağı gibi, değişik ülke ve ulusal bölümleri temsil eden partilerde, kendisini "merkez" vb. olarak gören böyle bir partinin uzantısı ya da kolu olarak göremez, görülmemesi gerekir. Her ulusal yada ülkesel parçadaki proletarya ve onun öncüsü bir başka partinin veya birlik içindeki herhangi bir partinin uzantısı, yedeği olamaz. Ancak, her ulusal yada ülkesel bölümdeki proletarya, genel olarak uluslararası proletaryanın ve oluşturulan Komünist Enternasyonal örgütlenme tarzlarından biri olan seksiyon örgütlenmesi de, komünist ilke ve normlar temelinde gerçekleşen bir örgütlenme olduğunda kuşkusuzdur.

Uluslararası proletaryanın en üst örgütlenmesi olan Komünist Enternasyonalizm ve onun değişik bir biçimi olan seksiyon örgütlenmesi üzerinde enine-boyuna durmak, geçmişten günümüze kadarki bütün olumlu tecrübeleri özümlemek, yaşanmış ve yaşanan hata ve olumsuzluklardan arınmak, dahası bu alanda ileri adımlar atmak ve olumlu yönelimler içine girmek sadece bir ülkenin proleter devrimcilerinin görevi değil, genel olarak tüm dünyanın proleter devrimcileri ve her ülkenin Marksist-Leninist parti ve ha-

SEKSIYON

ÖRGÜTLENMESİ

ÜZERİNE

Halil İbrahim AKYOL

raketlerinin görevidir.

Uluslararası emperyalist dünyanın sosyalist dünyaya geçişi de olsa galabe çalması; evet, kapitalist-emperyalist dünyanın sosyalist dünya üzerinde kazandığı bu geçişi zaferi karşısında ve uluslararası proletaryanın dağınıklığında dikkate aldığımızda, bugün her zamankinden daha çok enternasyonalizmde direktmek, bu alanda

adımlar atmak daha bir önem taşımaktadır.

Gerçi uluslararası proletarya ve dünya halklarının birlik ve dayanışmasının ifadesi olan enternasyonalizmin biz Kürtler ve Kürdistan açısından biraz daha değişik bir anlamı vardır.

Kapitalist-emperyalist ve bölgenin sömürgeci devletlerinin Kürdistan'ı "unuttur-

maya", katliamlar başta olmak üzere her türlü çirkef ve barbar yöntemle Kürtleri ortadan kaldırmaya çalışmaları anlaşılır birşeydir. Ya enternasyonalizm ve dünya halklarının Kürdistan'da yaşamış bütün bu vahşetlere karşı sessiz ve suskun kalışına ne demeli? Hele böylesine yaklaşımlar sosyalizmin teorik ve pratik itibarının en yüksek olduğu ve sosyalizmin kalesi SSCB döneminde yansıyor, üstelik bunlar hemen yanibaşında ve Kürdistan denilen bir ülkede oluyorsa daha da anlamlıdır.

Uluslararası komünist hareketin, sosyalist dünyanın genel gelişme seyrini, sorunlarını, özel olarak bunun Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine ilişkin yanını başlı başına ele alıp değerlendirmek gerekiyor. Bu hem yazının doğrudan konusu olmadığından, hem de daha geniş ve kollektif bir çalışmayı öngördüğünden, soruna bu kadarıyla değinmeyi yeterli görüyorum.

Ama her ne sebep ve biçimde olursa olsun, sosyalizmin yaşadığı Sovyetler Birliği döneminde de, yani Kruşçev-Brejnev revizyonizmi ve Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist bir ülke haline gelmeden önce, Kürdistan konusunda belli bir sessizliğin ve duyarsızlığın olduğu açıktır. Buna "güç dengesi" veya "uluslararası sosyalist hareketin ve Sovyetler Birliği'nin genel çıkarları" denilsede; (ki elbette uluslararası proletaryanın ve sosyalist dünyanın genel çıkarları vardır) ancak, Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş hareketlerinin uğradığı saldırı ve haksızlıklar karşısında komünist enternasyonalizmin, sosyalist

dünyanın genel olarak sessiz kalması, durumu görmemezlikten gelmesi ve açık bir enternasyonalist tutumun olmaması hatalı olmuştur.

Birde Kürdistan'ı işgal ve ilhak eden egemen sömürgeci ulus ya da ulusların sözde sosyalist, komünist ama gerçekte sosyal-şoven tavrı ve politikalarında bütün bunların tuzu-biberi olmuştur. Kısacası Arap, Fars ve Türk "komünist"leri, "sosyalist" ve "demokrat"ları kendi egemenlerinin Kürdistan politikasını şu ya da bu şekilde destekleyerek onların suç ortağı olmuşlardır. Bütün bunlar "sosyalizm", "enternasyonalizm", "kardeşlik" ve "birlik" adına yapılmıştır. Bu genel olumsuz tablo, bugünde, hızından hiçbir şey kaybetmeden, hatta bazı bakımlardan daha da hızlanarak devam etmektedir. Mevcut durumda Kürdistan da yükselen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında, marjinal durumda olan Türkiye Solu ve onun devrimci örgütlerinin sakatlanmış tavrı, cılız ve çarpık sesi ve o anlamda desteğinden başkada bir şey yoktur. Bu seste, TC devletinin estirdiği azgın şovenizm dalgası karşısında boğulup gitmektedir. Türk işçi ve "işçi kuruluşları"nın, sözde bazı demokratik kuruluşları tavrı ise hala utanç vericidir. "Türk aydınları" içinde yürekli birkaç istisna ses çıkarıyor, hepsi o kadar. Babıali basınına desen kontralaşmış, devletin Kürdistan da yürütmüş olduğu özel kirli savaşın basit bir aleti durumunda olan burjuva basın, Kürt düşmanlığını ve şovenizmi körükledikçe körüklüyor. Bütün bunlar bir cephe halinde faşist katliamcı orduya; Kürdistan'daki mücadeleyi bastır, bastır diye tempo tutmaktadırlar.

Dünün tarihi gerçekleri ve günümüzün vahim olaylarına ve gelişmelere bakmadan enternasyonalizm adına, Türklük, Türk işçi ve emekçileri adına kördüğüm haline getirilmiş seksiyon ilmiğini Kürtlerin boynuna geçirmeye çalışmak, siyasal körlüğün yanısıra bir şaşkınlıkta değil midir?

"Seksiyon ilmiği" dedim; çünkü gerçekten bugün Kürdistan'a böyle bir anlayışla gelmek, Kürdistan proleteriyası ve emekçi halkının aynı zamanda Kürt ulusunun zora dayalı ilişkilerinin parçalanıp dağılmasına, özgür iradenin ortaya çıkmasına hizmet eden bir anlayış ve yaklaşım olmayacaktır. Kürdistan halkı ve Kürt ulusu, bunu kendisi için yeni bir bağ ve cendere olarak algılayacaktır. Türkiye Solu'ndan bazı hareketlerin ileri sürdüğü "seksiyon" örgütlenmesi, gerek öz gerekse biçim bakımından bundan başka bir anlama da gelmemektedir.

Seksiyon örgütlenmesinden pratik olarak bahsedilirse, herşeyden önce bugün Türkiye ve Kürdistan'da bağımsız siyasal Marksist-Leninist partilerin varlığıyla ancak bu olanaklı olabilir. Türkiye Solu'ndan bazı örgütlerin Kürdistan'da kendilerine bağlı kurmuş oldukları hayali seksiyonları bir tarafa bırakalım, Türkiye'ye bakalım: Türkiye'de bugün işçi sınıfını gerçekten temsil eden, işçi ve emekçi halk kitlelerine yol gösteren, onlara önderlik eden böyle bir parti varmıdır? Bazı örgütlerin kendilerini böyle göstermeleri gerçeği yansıtan birşey midir? Bunun böyle olmadığı görülüyor. Bunun yanında çeşitli dev-

rimci örgüt ve hareketlerin varlığı, hatta komünist öz taşıyan yada kendini öyle gösterenler olsa da bu neyi değiştirir. Açık olan bir şey varsa, oda bahsettiğimiz böyle bir partinin Türkiye'de mevcut olmadığıdır. Bugün Türkiye'li devrimcilerin, Marksist-Leninist olma ve proleterya partisini kurma iddiasında olanların dikkat ve enerjilerini esas olarak bu noktada yoğunlaştırmaları gerekmezmi? Kuşkusuz bugün bu doğrultuda ciddi tutum ve yönelim içerisinde olan bazı örgütlerde vardır.

Bazı örgütlerin "seksiyon" tasarıları ise enerji dağıtıcı ve hedef saptırıcıdır. Gerçi "seksiyon"u öngeren arkadaşlar "katı merkezîyetçi" arkadaşlara göre daha "esnekler". Bu açıdan kendilerine "haksızlık" etmemek gerekir.

Gerçeğin önemli bir yönü şu ki; bazı örgütler en azından Kürdistan'daki mücadelenin dayatmasıyla ve gelişmelerin pratik sonuçlarından, artık eski politikaların "yürümeyeceğini" ve bunların yanlışlığını sezebiliyor. "Yeni" bir şeyler yapmanın çabası içindedirler. Bu, niyet ve yaklaşım olarak iyidir. Eğer bu bilinçli ve "kurnaz" bir manevranın ifadesi değilse, evet, niyet ve yönelim olarak iyidir. Yiné de kişi ve örgütlerin "iyi niyeti"ni barometre ile belirleyemeyeceğimize göre, sonuçta belirleyici olan politikanın kendisidir. Ayrıca bu örgütlerdeki Kürt kökenli devrimcilerde, sözkonusu değişikliğin olmasında önemli bir baskı unsuru oluyor. Dahada mı olmasın! Aslında Türkiye Solu ve özellikle bazı örgütlerin hamuru Kürt potansiyelinden yoğunlaşmış. Gerçekten, daha ne zamana kadar Kürdistan'lı devrimciler, ya da genel görüntüsü böyle olan örgütler Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı "enternasyonalistçe" davranacak! Ne kadar komik ve çarpık bir şey! Kürdistanlı devrimci, Kürdistan halkı ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı "enternasyonalistçe" davranacak!

Kuşkusuz proleter esaslara dayalı ve devrimci bir örgütte ulusal kimlik belirleyici bir rol oynamaz. Bir ülkede ve herhangi bir yerde sınıf esasına göre örgütlenme yapılır. Kimse kalkıp bugün Türkiye'de ya da Kürdistan'da sen Türksün, Kürtsün, Ermenisin ya da bir başka milliyete mensupsun o nedenle şu ya da bu örgütte yer almasın diyemez, dememesi gerekir. Bu milliyetçi temelde örgütlenip sınıf bakışı açısını kaybetmektir. Bu başka bir şey. Bizim tartıştığımız ise daha değişik bir şey. Yukarıda da işaret ettiğim gibi, Türkiye devrimci sol hareketinin önemli potansiyeli Kürdistanlı ve Kürt kökenlilere dayanmaktadır. Ve Kürtler bu alanda ön plana çıkmaktadırlar. Bu belki doğal ve olumlu birşeymiş gibi görülebilir. Ya da geçiçi olumlu bir rol oynayabilir. Ama esasında öyle değildir. Bu bazı bakımlardan zararlıdır. Öncelikle bir ülkenin devrimcileri gelip bir başka ülkede devrim yapamaz. Çünkü her ülkenin devrimi o ülke proleteriyası ve emekçi halkının eseri olacaktır. Çok doğal olarak bilinçli siyasal önderlikte o ülke işçi ve emekçi halk kitlelerine dayanarak, oradan şekillenerek oluşacaktır. Bugün Kürdistanlı devrimciler Türkiye'ye giderek, Türkiye devrimini yapamazlar.

Buna önderlik edemezler. Ya da Türkiye'deki Kürt kökenli devrimciler, Türkiye devriminin ağırlık unsuru olamaz. Tek tek istisnalar belirleyici olamaz ya da genel doğrultuyu değiştiremez. Türkiye'de asıl ve ağırlıklı olarak Türk unsuruna, yani Türk devrimcisine görev düşer. Kişi veya örgüt kendisine ne kadar Marksist-Leninist desede, ne kadar sınıf esaslarına göre davranıyor olsa da, ama toplumdaki bu olguları dikkate almak zorunda.

Bugün Türkiye'de Türk devrimcisi, proleter devrimcisi, gerçek demokrat, ilerici ne varsa artık öne çıkmalı ve şu kendi şovenlerine karşı bir güzel mücadele etmeli. Enternasyonalizm ve birliğin o zaman bir anlamı olabilir ve giderek içeriği dolar. Bir Kürt devrimcisi Türkiye'de, diyelim herhangi bir fabrikada işçiler üzerinde, özellikle Türk kökenli işçiler üzerinde ne kadar etkili olabilir? Bu alandaki şovenizme karşı mücadelede ne kadar başarılı olabilir? Açık ki çok az, belli durumlarda belkide hiç. Bugünkü şovenizm dalgası karşısında, Türk işçi ve emekçisininide daha bir sarmalayan bu dalgaya ve Kürt düşmanlığına karşı mücadelede ancak bir Türk devrimcisi etkili olabilir. Türkiye'de bazı örgütler proletarya partisinin kurulmasından, bunun acil ve öneminden bahseder. Peki işçi sınıfı, özellikle Türk işçi ve emekçileri içinde en azından bazı sağlam dayanaklar yaratmadan böyle bir parti nasıl kurulur? Eğer bir parti adına layık olmak istiyorsa, ya da böyle bir partiyi kurma iddiasında olanlar öncelikle bu alana yönelmeleri gerekir. Bunun yolu yöntemide şu ana kadar yürütülen yarım-yamalak yöntemlerle değil. Özellikle Kürt unsurunun ön planda olduğu ve henüz bu potansiyel ve toplumsal çerçevenin esas olarak aşılmadığı zemin üzerinde hiç değil.

Bu durum Kürdistan açısından da geçerlidir. Bugün Kürdistan'da bir Türk devrimcisi pek etkili olamaz. Hele Türkiye devrimi ve örgütsel alanda erezyo-na uğrayıp gelen ve son şeklini alan "seksiyon" örgütlenmesi adına hiç etkili olamaz. Burada, Kürdistan gerçekliğine dayanan bağımsız bir proletarya partisi, bir Kürt ya da Kürdistanlı devrimci ancak etkili olabilir. Aynı şekilde Kürdistan'da azgın Türk şovenizmine karşı haklı bir zeminde yükselen ama ölçüleri kaçan ezilen ulus, yani Kürt milliyetçiliğine karşı mücadelede ancak Kürdistan'ın Marksist-Leninist partisi ve bir Kürt devrimcisi etkili olabilir ve başarı sağlar.

O nedenle ve gelişmelerin bu aşamasında artık oyalayıcı taktiklere başvurarak hedef saptırmaya kimsenin hakkı yoktur. Grup ve örgüt çıkarımı? Ama

örgütlenme devrimci davanın hizmetinde olan bir şey değil mi? Genel olarak devrimci kazanımlar korunmalı, çar-çur edilmemeli. Ancak grup ve örgütlenme tarikat tekkeside değil mi? Eğer toplumsal devrim, tarihi ve nesnel durum esiki ve varolan anlayışlarımıza karşı daha değişik ve yeni bir örgütlenme tarzı ve mücadele biçimini öngörüyorsa, buna uygun davranmaktan başkade bir yol yoktur. Eğer buna uygun davranmassak bütün sızlanmaların yarırı olmayacak, gelişmelerin daha da gerisinde kalarak eriyip gitmekte kaçınılmaz olacaktır. Bu koşullar kendisini tamda dayatmıştır.

Yukarıda ilk olarak Türkiye Solu'nun yoğunluklu Kürt potansiyeli ve bunun Türkiye devrimi üzerinde yarattığı olumsuzluklardan bahsettik. Bu durum diyalektik bir bağ içinde aynı zamanda Kürdistan devrimine zarar vermiştir. Türkiye Sol hareketleri Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında salt temel politik hatalarıyla değil, örgütsel ve pratik alanda hatalı yöntemleriyle de olumsuz ve tasfiyeci bir rol oynamıştır.

Bugün Türkiye'de Türk devrimcisi, proleter devrimcisi, gerçek demokrat, ilerici ne varsa artık öne çıkmalı ve şu kendi şovenlerine karşı bir güzel mücadele etmeli. Enternasyonalizm ve birliğin o zaman bir anlamı olabilir ve giderek içeriği dolar.

Türkiye Solu bu tasfiyeci rolünü nasıl oynamıştır? Diğer şeylerin yanında, özellikle Kürdistan'da önemli bir kadro potansiyelini Türkiye'ye taşıyarak bu rolünü oynamıştır. Ya da bu kadroları Türkiye devrimi adına mücadeleye sokarak bunu gerçekleştirmiştir. Halbuki sömürgeleştirilmiş, bölüşülüp parçalanmış ve halkı hertürlü baskı, katliam ve insanlık dışı bir yaşama mahkum edilmeye çalışılmış Kürdistan'da, Kürt devrimcisinin yapacağı çok şey ve önünde duran zorlu görevleri vardır. İşte

Kürdistanlı devrimcilerin, kadroların bu anlayış ve ruhla hareket etmeleri gerekir. Kürdistanlı devrimciler bunu görmeyerek gidip "Türkiye devrimini yapmaya" soyunurlarsa, hem saptırıcı davranırlar ve bu nedende belli bir potansiyelin yanlış kanallara akmasını sağlayacaklardır. Bu durumuyla Türkiye devrimine de ciddi ve esaslı bir itilim gücü sunmayacaklardır. Artık "ben hem Türkiye hemde Kuzey Kürdistan'ın vazgeçilmez yegane tek partisiyim", "Türkiye'de devrimin gerçekleşmesiyle Kürt ulusuda özgürlüğüne kavuşacak" vb. tarzındaki oldukça yüzeysel ve somut yaşamla uygunluğu olmayan anlayış ve politikaları terk etmek gerekir.

"Seksiyon" örgütlenmeside bütün bu açmaz ve çıkmazların son halkalarından biridir.

Tekrar belirtelim ki, seksiyon kurulabilmesi için her iki ülke bazında Marksist-Leninist partilerin olması gerekir. Bir bölümde olur diğerinde olmazsa, Türkiye ve Kürdistan proletaryasının ve her iki ülke emekçi halkının en üst örgütlenmesinin ifadesi olacak

seksiyon, yine kurulamaz. O nedenle havai fişeklerle "karavana" atışlar yapmanın hiç gereği yoktur.

Buna rağmen geleceğin bir tasarısı, bir anlayışı olarak ileri sürülüyorsa (ki öyle bakılmıyor), herşeyden önce ilke ve anlayışlar düzeyinde doğru bir perspektife sahip olmak gerekir. Ancak, Türkiye Solu'ndan bazı örgütler öncelikle ilke ve anlayışlar düzeyinde seksiyon örgütlenmesini çarpıtarak kuşa çevirmiş.

Seksiyon örgütlenmesi komünist ilkeler temelinde oluşan enternasyonalist bir örgütlenme tarzı olduğuna göre; yazının başında belirttiğim gibi, böyle bir örgütlenme içinde hergangi bir parti kendisini "merkez parti", "ana parti" vb. olarak göremez ve herhangi bir partiye özel bir ayrıcalık tanınamaz. Bu parti ne kadar güçlü, etkili ve saygın bir parti olsada yine de böyledir.

Tek parti anlayışını Kuzey Kürdistan'a dayatmaya çalışan Türkiye Solu, bu dayatması tutmayınca bu kez bazı örgütler, bunu biraz yumuşatarak gerçekleştirmeye çalışıyor. Bunuda "seksiyon örgütlenmesi" diye lanse ediyor.

Örneğin "TDKP" ve "TKP-ML Hareketi" tek parti anlayışlarını, bu arada kendilerini hem Türkiye hemde Kuzey Kürdistan'daki proletaryayı, halkı ve mücadeleyi temsil ettiklerini ve bunun zorunlu olduğunu bugünde vurgulayıp duruyorlar. Sonra ama diyorlar, ama "Kürdistan'ın farklı koşulları var". Öyleyse orada "özerk bir örgütlenme yaratma perspektifiyle hareket edelim" şeklinde demeyide "ihmal" etmiyorlar.

"TDKP" yayınlarında, "devrimci Kürt işçi, Kürt komünisti ve partimizin Kürdistan örgütü" tümcesini son dönemlerde hep yineleyip duruyor.

Bu arada "TDKP"ye "özenle" yetişmeye ve aralarındaki "görüş farklılığını gidermeye çalışan" TKP-ML Hareketi'de aynı doğrultuda "TKP-ML Hareketi Kürdistan örgütü" tümcesini kullanmaya başladı. Şöyle demektedirler; "Öte yandan Kürdistan'da devrim ve sosyalizm mücadelesinin ve komünist çalışmanın farklılıklar taşıyan koşulları ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, Kürdistan'daki komünist çalışmanın **TKP-ML Hareketi Kürdistan örgütü oluşturma perspektifiyle yürütmesini öngörür**" (TKP-ML Hareketi, 4. Konferans Belgeleri, Doğru Seçenek, S. 7, s. 283 abç)

Ve devamla; "Kuzey Kürdistan proletaryasının farklılıklar taşıyan görevleri, komünist örgütlenmenin Kuzey Kürdistan da, **mücadele görevlerindeki bu farklılıkları kapsayan inisiyatif ve özerkliğe sahip olmasını, Kuzey Kürdistan bölümü olarak örgütlenmesini gerektirir**". (Aynı yerden s. 284, abç)

Bazıları böyle bir örgütlenme tasarısını "seksiyon örgütlenmesi" olarak görmekte. "Doğru Seçenek" dergisinde seksiyon örgütlenmesi şöyle tanımlanmaktadır;

"Seksiyon örgütlenmesi teori, program, temel taktikler alanında, parti merkezinin kararlarını uygularken; güncel taktikler, ulusal özgürlüğe ve yığınların mücadeleye seferber edilmesine ilişkin güncel istemler ve şiarlar formüle etmede... inisiyatif, özerkliği sa-

hip olmalıdır". (Doğru Seçenek, s. 9, s. 37, abç)

"TDKP" ise bu anlayışını şöyle belirtiyor;

"Mücadele çizgisiyle ilgili olarak, partimizin temel perspektifleri, temel görüşleri ve eyleme ilişkin taktik kavrayışı genel kapsamıyla Kürdistan içinde geçerlidir". (Parti Yayınları Dizisi, s. 13, s. 33, abç)

Olgular oldukça açık. İşte "seksiyon örgütlenmesi" yada Kürdistan'a ilişkin "özerk" örgütlenme böyle sunuluyor.

Açıkça görüldüğü gibi arkadaşlar özde yeni bir şey söylemiyorlar. Yine kendilerini "ana parti", "merkez parti" ya da Hareket olarak görüyorlar. Bütün genel ve temel sorunları kendileri belirleyecek, kendileri karar verecek, "Parti" ya da Hareketleri'nin "Kürdistan kolları", "örgütleride" bunları kendi bölgesinde uygulamakla yükümlü olacak. Tabii, biraz "özerklik" ve "inisiyatif"te tanınacak!

Bu duruma ne demeli? Sonra sormak gerekir; peki sizin şu söylediğiniz şey eskiden de vardı. Yani aşağı yukarı her örgütün bir "Kürdistan bölge komitesi" bulunuyordu. Ve bu komiteler merkezi örgütlenmeye bağlıydı. Merkezin temel ve genel politikalarını Kürdistan'da uygulamakla yükümlüydüler. Her bölge komiteleri gibi, "Kürdistan bölge komite"leride, kendi örgütlerinin merkezi kararları yanında, günlük ve bazı taktik sorunlara ilişkin inisiyatifleride vardı. Eğer merkezi bir parti ve örgüt yapısından ve ona bağlı olarak bölgesel örgütlenmeden bahsedilirse, başka türlü de olamaz. Başka türlü düşünmek Leninist parti ve bunun temel örgütlenme ilkelerinden uzaklaşmak, partiyi ne olduğu belirsiz, liberal-oportünist ve fedaratif bir yapıya sokmaktır.

Lenin bu tür anlayışa sahip olanları şöyle eleştirmiştir:

"Biz partimizin yapısında da federasyona karşıyız. Biz (yanlızca merkezin değil) bütün ulusal topluluklar sosyal-demokratların yerel örgütlerinin birliğinden yanayız".

"Kongre hem kültürde ulusal özerklik sloganını hem parti içinde federasyon ilkesini reddetmektedir". (Lenin Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s. 93, abç)

Hangi açıdan bakılırsa bakılsın bütün bu "açılım" ve yöneimlerin zorluğu ve çıkmazı görülüyor. Burada amaç ve yapılan eleştiriler, arkadaşların varolan zorluk ve çıkmazlarını daha bir zorlaştırmaya, onların boğulup gitmesine, yönelik eleştiriler değildir. Tam tersine, burada eleştirilerin amacı, arkadaşların bugün pratik sonuçlarıyla da artık ortaya çıkan özellikle Kürdistan'a ilişkin hatalı politik ve örgütsel anlayışlarını doğru bir temelde gidermeleri ve bu doğrultuda köklü adımlar atmasına yöneliktir. Türkiye ve Kürdistan devrimi ve halklarının çıkarına olanda budur.

Ama bunu, tekrar ve yeniden kendini Türkiye ve Kürdistan devriminin tek ve merkezi partisi olarak ilan edip, aynı zamanda Kürdistan'da kendi güdümünde ve kendi tassarufunda, özden ve biçimden yoksun, tarihi ve yaşanan toplumsal gerçekler üzerine oturmayan "özerk", "seksiyon" vb.

örgütlenmelerle yapmak olanaklı değildir. Ve artık Türkiye ve Kürdistan için gerekli olan bağımsız proleter örgütlenmelerin önemi görülmeli, bu alandaki açmazlar aşılarak, ilerisi açısından gerçekten gerekli olan, ve oluşması gereken enternasyonalist birliklerin, seksiyonun temelleri atılmalıdır.

TÜRKİYE SOLU'NUN KÜRT ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ KARŞISINDA BUGÜNKÜ TAVRI NEYİN İFADESİDİR

Türkiye Sol hareketi ve onun devrimci örgütlerinin Kürdistan'a ilişkin temel teorik ve politik hatalarının yanısıra, mevcut durumda, gelişen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı somut tavırlarıyla da nerede ve hangi mevzide olduklarını ele vermektedirler. Sınıfsal ve toplumsal mücadele gelişip güçlendiği, devrim ve karşı devrim arasında savaşım keskinleştiği zaman, saflar daha bir netleşir, kimin nerede ve nasıl bir tavır aldığı açık ve kesin bir hal alır.

Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişip güçlendiği bugünkü koşullarda, her politik hareket tutumunu pratikte belirlemek zorunda kalmıştır. Gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında sömürgeci faşist TC devleti dahi, eski geleneksel politikasını devam ettirmenin ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine topyekün ve azgınca saldırmasının yanısıra, ama öte yandan tamamen sahte bir tarzda "Kürt realitesin"den vb. bahseder olmuştur.

Elbette TC devleti zorlandığı an yedek bazı "tedbirleri", hatta bazı "iyileştirme" ve "reformları" gündeme sokabilir. Yada bunlardan bahsedebilir. Bunlar anlaşılır şeylerdir. Bu gibi "reform" tedbirleri, devrim ile karşı-devrim arasındaki mücadelenin seyri, güç dengesi olgusu ölçüsünde gündeme gelir ya da gelmez. Ancak, devrimci önderlik bunun bilinciyle hareket eder. Taktiklerini buna göre belirler.

Burada daha çok üzerinde duracağımız husus, devrim ve halk güçleri içerisinde yer alan sol siyasi hareketlerin tutumudur.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı gerçeğini, bu arada Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını Türkiye Solu'nun en radikal hareketlerinden ve bazı tutarsız devrimci-demokrat kesimlerine kadar savunduğunu söylerler. Hatta, günümüzün kapitalist-emperyalist dünyası dahi bu ilkeyi, içi tamamen boşaltılmış vaziyette ve salt sözlede olsa zaman zaman savunur görünüyor. Bunu çıkarlarına uygun ele alıp yorumlayabiliyor. Gerçi "allahın lanetli kulları"ndan olan Kürtlere bu bile fazla görülüyor.

Biz bunları bir tarafa bırakalım, yine de bilimsel, gerçekçi ve ilkesel tutumlardan uzaklaşmayalım. Tamda bu noktada ve bu nedenle Marksist-Leninist tutumla her türden burjuva tutum arasında temel

farklılığın örtülmemesi için; ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkının, ezilen-bağımlı, sömürge ulusların ayrılıp ayrı bir devlet kurma noktasına kadar götürülmesi gerekir. Bu hak, Marksist-Leninistleri hatta tutarlı demokratlar tarafından savunulmalıdır.

Kuşkusuz ki, bu hakkın her zaman ve her koşul altında savunulmasıyla birlikte, bizzat ayrılmanın kendisi her somut koşulda mutlaka doğrudur ve desteklenmesi gerekir anlamına gelmez. Terside öyledir, burada temel kriter; sözkonusu ulusal hareketin ayrılıp ayrılmaması, daha doğrusu böyle bir ayrılığın doğru olup olmaması; proletaryanın, halkların, ezilen ulusun devrimci davasına ve genel devrim mücadelesine ne verip vermediğidir. Eğer ayrılma, devrim lehine bir şeyse, böyle bir ayrılık Marksist-Leninistler tarafından savunulur ve pratikte bunun mücadelesi verilir. Ancak, ayrılma devrim davasının çıkarlarına değil, tersine ona zarar veriyorsa, bu takdirde ayrılmaya karşı propaganda yapılır, bunun zararları anlatılarak o yöndeki eğilim değiştirilmeye çalışılır. Bu durumda dahi, ayrılmaya karşı baskıcı ve zor yoluna kesinlikle başvurulmaz. Bir ulus sağlıksızda olsa o yönde kararını vermişse, buna saygı duymaktan başka bir şey yapılamaz.

Demekki ayrılma ya da birlik konusunda önceden peşinen bir şey söylenemez. Her somut durumda bu ele alınıp değerlendirilir ve ona göre tavır saptanır.

Bugün Kürdistan'da, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı tavırda bu perspektif doğrultusunda saptanması gerekir. Yani, bugün ben Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etme hakkını savunuyorum demek yetmiyor. Hatta onun gelişen mücadelesini destekliyorum demek yetmiyor. Bu destek, Kürt ulusunun ayrılıp, ayrı bir devlet kurma ve ayrılık pratikte bizzat savunulmadığı müddetçe yine bir anlam ifade etmeyecektir. Çünkü, mevcut objektif durum, Kürdistan ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin ayrılıp ayrı bir devlet kurması, hem Kürdistan devrimi, hem Türkiye ve Ortadoğu devrimi ve hemde genel dünya devriminin çıkarına olacaktır. Bu, daha ilerde kurulacak birlikler açısından da gerekli ve zorunlu olacaktır.

Böyle bir yaklaşım, yani bugün Kürtlerin ayrılıp ayrı bir devlet kurmasını bizzat pratikte savunmak, Türkiye Solu'ndan bazı örgütler tarafından, "bölücü", "halkların birliğine ve kardeşliğine zarar veren", "ayrılıkçı", "milliyetçi" vb. olarak görülebilir. Cörenlerde vardır.

Biz böylesine görüş ve anlayışları bir tarafa bırakalım, mevcut nesnel gerçeğe bir göz atalım. Ve bakalım, mevcut nesnel durum ve bu durum üzerinde yükselen ve yükselmesi gereken Leninist tutum; Kürtlerin ayrılıp ayrı bir devlet kurmasını, yoksak birlik yönünde davranmasını gerekli kılıyor? Bu iki tutumdan hangisi, Kürdistan proletaryası ve halkının, aynı zamanda Türkiye, Ortadoğu ve tüm dünya halklarının çıkarına olacaktır?

Somut durum aslında herkes tarafından görülüyor. Bunu defalarca yinelememize gerek yok. Kürdistan'daki durum ortada Kürdistan'daki

mücadele ileri bir seviyeye varmış bulunuyor. Bu mücadele, siyasal yönü ön planda olan ve organizeli bir tarzda iktidara alternatif olmuş, kendini dayatmış bir konumda. Mücadelenin Marksist-Leninist anlamda önderliği, ya da yetersizliği tartışılabilir. Ama asıl olan, temel olan şudur: Kürdistan'da kitlesellenen mücadelenin politik bir karakterde ve devrimci bir mecrada geliştiği ve iktidara yöneldiğidir. Bu açık olan bir şeydir.

Hemen anti-parantez şunu belirtmek gerekir. Peki burada durup mücadelenin kırılması ve bastırılmasını beklemek lazım. Bunumu görmek lazım! Güçlü demiyeyim, ama zayıfta olsa, eğer böyle eğilimler taşıyanlar varsa sorumsuzluğun zirvesinde yüzüyorlar demektir. Kuzey Kürdistan'da PKK ağırlıklı ve önderliğinde bir mücadelenin, açık bir savaşın yürütüldüğü bir gerçek. Newroz esnasında Türkiye Solu PKK'nin belli-belirsiz taktiği üzerine fırtına kopardı. Kalemler şakır şakır yazmaya başladı. Bundan "müthiş" ve "büyük" sonuçlara gidilmeye çalışıldı. Ben PKK'nin politik ve taktik hatalarının eleştirilmeyeceği ve eleştirilmemesi gerektiği kanaatinde değilim. Ama bu eleştirilerin, özellikle bugünkü koşulları ve mücadelenin kırıncı kırıncı süren sert karakterini dikkate aldığımızda oldukça sorumlu ve dikkatlice yapılması gerekir. Mücadeleyi zayıflatan, karamsarlık vaaz eden ve moral bozucu olan eleştiri ve tutumlardan kesinlikle kaçınmak gerekir. TC devleti tüm gücüyle ve her cephe, savaşın psikolojik ögeside ağırlıklı olmak üzere ve bugün PKK şahsında Kürdistan'da ve yükselen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine saldırdığında unutulmsın. O nedenle, bugün PKK'nin yenilgisi demek, tüm Kürdistan halkı ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin yenilgisi demektir. Peki bundan kimin ne çıkarı olabilir?

Türkiye Solu bugün tüm gücüyle bu mücadeleyi desteklemeli, daha çokta Türkiye cephesinde köklü ve etkili bir mücadeleyi yükseltebilme yeteneğini göstererek, önündeki görevi ve en tutarlı enternasyonalist tutumunu sergileyebilmeli, bu nedenle Kürdistan'daki mücadeleye anlamlı bir katkı sağlamalıdır.

Kuşkusuz bugün Türkiye Solu'ndan herkes, her örgüt (sözde sol ama özde devletçiler bir yana) bir şeyler yapmaya çalışıyor, mücadele yürütüyor. Üstelik bazı örgütler militan ve savaşkan bir tarzda bunu yapıyor. Söz konusu mücadelenin istenilen düzeyde etkili olmayışı ve kitleselleşmemesi üzerine elbette düşünülmelidir. Daha etkili ve sağlıklı çıkış yolları bulunmalıdır. Herşeye rağmen, çözüm burda ve bu konuda böylesine militan mücadelecilerden çok, ama pratikte pek militan ve mücadeleciler olmayan, sıra lafa gelince mangalda kül bırakmayanlara, sınırsız-sorumsuz eleştirileriyle hedef saptıranlardır. Böylesine, "gölge etme başka ihsan istemem" demek lazım.

Konumuza dönersek sorun şuydu: Bugün Kürdistan'da mücadelenin en üst boyutlara vardığı ve kendisini siyasal bir iktidar alternatifi olarak dayattığı gerçeği idi.

Birde Türkiye'deki mücadelenin görüntüsüne ve konumuna bakalım. Bunu Kürdistan'daki durumla birlikte ele alıp değerlendirelim. O zaman genel devrim ve mücadelenin çıkarları birlikten mi, yoksa ayrılıktan mı yana tavır takınmayı gerekli kılıyor.

Türkiye'ye baktığımızda, 12 Eylül askeri faşist darbesinden sonraki durgunluk ve sessizlik durumunun yaşanmadığı görülüyor. İşçi ve diğer emekçi kesimlerin, öğrenci ve memurların belli bir hareketlilik içinde olduğu gözleniyor. Ama nasıl bir hareketlilik? Genel anlamda mücadele ve hareketlilikten bahsetmiyor. Söz konusu hareketin ve mücadelenin hangi seviyede ve ne tür bir nitelikte geliştiğidir. İşte bunun içeriği doldurulmadığı müddetçe, genel mücadele ve hareketlilik kavramları anlamını bulmaz.

Türkiye Sol hareketinden bir çok devrimci örgüt; "Türkiye devrim ülkesidir" tespitini yapıp, bunun üzerine ateşli propaganda ve ajistasyon yürütüyor. Bu devrimin Ortadoğu hatta dünya devrimi üzerinde yaratacağı önemli etkiden bahsedilmektedir. Elbette devrimin propagandası her koşul altında yapılması gerekir. Ama genel ve temel olanla özel olanı birbirine karıştırmakta değişik bir şeydir. Marksist-Leninistler somut siyasal taktiklerini somut durum üzerinde belirlerler. "Türkiye devrim ülkesidir" demek, subjektif ögeyi bir tarafa bırakırsak, herşeyden önce somut objektif koşulların buna uygun olması demektir. Bunun anlamı da işçi sınıfı başta olmak üzere diğer emekçi halk kesimlerinin devlet iktidarına karşı, ekonomik mücadeleyi esas olarak aşan ve ona karşı açık siyasal mücadeleye girişen bir konumda olması gerekir. Başka bir deyişle; işçi ve emekçi halk kitleleri düzenin değişmesi gerektiği fikrine kendi öz deneyimleriyle sahip olmaları ve yöneticilerinde eskisi gibi yönetemez durumda olması gerekir. Devrim koşullarından somut olarak bahsedildiği zaman; devrim ve karşı devrim güçleri arasında bir kopuşun, açık bir saflaşmanın belirmesi (ara sınıfların belirsiz ve kaypak tutumu bunu değiştiremez) ve bunun objektif temelerinin esas olarak oluşması lazım.

Türkiye'deki mevcut duruma baktığımızda devrim koşullarının somut olarak varlığından bahsedilemez. Açıkcası, ne işçi ve emekçi halk kitleleri mevcut düzenin değişmesi gerektiği anlayışına ve pratik deneyimine sahip, ne de egemen yöneticiler eskisi gibi yönetemez durumdadır denilebilir. En genel anlamda söylersek tüm sömürge, yarı-sömürge ülkelerde egemen sınıflar, onların siyasi iktidarı doza ve dereceleri farklı olsada, ama genel bir bunalım ve istikrarsızlık içindedirler. Bu gibi ülkelerle, kapitalist-emperyalist ülkeler arasında önemli farklılıklar bulunur. Ancak, bundan hareketle bu gibi ülkelerde ve istisnasız tümünde her zaman ve her durumda devrimin objektif koşullarının pratik olarak var olduğu, devrimin gerçekleşeceği, siyasal iktidarın ele geçireceği ya da bunun ortamının oluştuğu, olgunlaştığı anlamına gelmez. Hatta en genel anlamda ve tarihsel olarak baktığımızda, devrim olgusu tüm

dünyada gündemdedir. Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, günümüz dünyasında proletarya devriminin tarihsel olarak ve genel anlamda gündemdedir demekle (ki öyledir), bunun tek tek ülkelerde, her somut durumda işçi ve emekçilerin bizzat kendi öz deneyimleriyle, böyle bir devrimi pratik olarak gerçekleştirmeye hazır oldukları anlamı çıkmaz. Kısacası, işçi ve emekçi halk kitlelerin kendi deneyimleri ve pratik eylemleriyle bu düzen değişikliği istemlerini dışı vurmaları gerekir.

Böyle bir ortam yoksa bir ülkeye, "devrim ülkesidir" demek, bu doğrultuda ajistasyon ve pratik çağrılar yapmak hatalı olacaktır. Bir dönemler devrimin merkezi ve fırtına alanı Almanya idi. Daha sonrakı süreçte bu Rusya'ya geçti, orada pratik olarak maddi bir gerçeğe dönüştü. Bir dönemler Çin'de devrimin fırtına merkezlerinden biri oldu. Devrimin merkezi ve fırtına alanları çeşitli dönemlerde ve çeşitli biçimlerde değişkenlik gösterir. Demek ki bir ülkeye "devrim ülkesidir" vb. denildiği zaman, orada salt genel anlamda değil, kitlelerin siyasal mücadele arenasına bizzat pratik olarak girmeleri ve devrimi alternatif olarak dayatmaları gerekir.

Bu bağlamda Türkiye'deki duruma baktığımızda, "Türkiye devrim ülkesidir", yada "devrimin fırtına merkezidir" şeklinde bir sav ileri sürülemez. Çünkü, işçi sınıfı başta olmak üzere, tüm emekçi halk kitleleri böyle bir konumdan yoksundur.

İşçi sınıfının eylemliliği ya da grevlerin niteliği ortadadır. Hem bu grev ve direnişler genel birleşik bir durum göstermiyor, hem de ve daha önemlisi sözkonusu grev ve direnişlerin ekonomik muhtevayı esas olarak aşmamış olmasıdır. Yani, işçi sınıfının düzene ve devlete yönelen siyasal eylemliliğinden bahsedilemez. Tam tersine, işçi sınıfı ideolojik ve siyasi anlamda düzenin ve devletin güçlü etkisi altındadır. Dahası, Türk işçisi Türk devletinin şahlandırdığı şovenizm bayrağı altında saf tutarak, Kürdistan'da yükselen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı nerede olduğunu göstermiştir. Burjuva faşist devlet tarafından böylesine ideolojik ve siyasi anlamda tutsak edilmiş bir sınıfın bugün Türkiye'de Türk işçi sınıfının birakalım Ortadoğu ve Balkanlarda devrimin merkezi ve çekim gücü olması, nı henüz kendisi için bir sınıf olmadığıda ortada, işçi sınıfının bugün içinde bulunduğu durum bu iken, kalkıp "Türkiye'nin bir devrim ülkesi olduğu" ve bu devrimin Ortadoğu, Balkanlar hatta dünya devrimi üzerinde sağlayacağı "büyük etki" ve "öneminden" bahsetmek, tamamen ezber konuşmaktır. Bu tıpkı havanda su dövmeye benzer.

"TDKP" Merkez Komitesi, Parti Yayınları Dizisi, sayı 13 ve önsözünde bu eğilimi şöyle yansıtıyor;

"Emperyalist cephenin devrimle yarılması için koşulların en olgun olduğu ülkelerden biri olan Türkiye'de..." (Parti Yayınları Dizisi, sayı 13, s.4, abç) diye yazabilmektedir. Türkiye Solu'nda bir çok örgütün genel eğiliminin böyle olduğuda biliniyor.

Mevcut nesnel durumun böyle abartılmış hali, hem mücadeleye zarar verir, hemde kişi ya da örgütün

önünde varolan görevleri görmemeye götürür.

Nitekim "TDKP" şu aşağıdaki değerlendirmesiyle varolan objektif durumdan ne kadar uzak olduğunu, Türkiye işçi sınıfı, özellikle Türk işçilerinin önünde duran acil ve yakıcı gerçeği görmeyerek, bunları saptırdığıda görülmektedir. Şöyle diyor;

"Kürt işçi ve emekçisi, Türk egemen sınıfları, burjuva düzen partileri ve liberal-reformist, faşist ve gerici burjuva yazarları tarafından sürdürülen "bölücülük" propagandasının artık Türk milliyetinden işçi ve emekçiyi eskisi kadar etkilemediğini bilmelidir. Resmi ve ırkçı ideolojinin etkisi henüz önemli bir olgu olsada, resmi ideoloji önemli darbeler yemiştir. Burjuva düzen partileri ve sosyal-şoven akımların işçi ve emekçiler üzerindeki etkisi güçlü darbeler yemiş ve zayıflamıştır". (Parti Yayınları Dizisi, sayı 13, s. 5, abç)

Söylenenler yoruma yer bırakmayacak kadar açıktır, "TDKP" Merkez Komitesi bir yıl öncesinde bu belirlemede bulunuyor. Bir yıl öncesinde bugün arasında Türk işçi ve emekçilerinin durumunda herhangi önemli bir değişiklik yoktur. Eğer bir değişiklik ve gelişmeden söz edilirse, bu olumlu yönde değil, olumsuz yönde seyrettiğidir. Türk işçi ve emekçilerinin şovenizmin etkisine girerek daha bir kaymaları bunun ifadesi değildir? Türk işçi ve emekçileri üzerinde resmi ideolojinin, ırkçı-şoven düşüncelerin daha bir kırılması ve gerilemesi gerekmektedir?

Diğer yandan; eğer "Türkiye bir devrim ülkesiyse" ve "devrimin olgunlaştığı ülkelerden biriye"; "sınıf mücadelesi giderek gelişip güçleniyorsa", o takdirde gelişmenin olumlu yönde seyretmesi gerekmezmi?

Ancak, bütün bu tespitler gerçek durum yerine niyetleri koyan, içi boş ajistasyon ve slogandan öte bir şey değildir. Üstelik yanıltıcı ve hedef şaşırtıcıdır.

Kürdistan'da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi TC devletine karşı doğrudan doğruya yönelirken ve kendine özgü bir yolla ilerlemesine devam ederken, fakat Türkiye işçi ve emekçi halk kesiminden ne bir ses, ne bir soluk çıkıyor. Kürdistan'daki mücadelenin etkileri ve TC'nin yaptığı katliamlar uluslararası boyutlarda da yankılanırken, ne varki, Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı, Kürdistan'daki özgürlük mücadelesini destekleyen ve katliamları kınayan herhangi pratik bir eylem içine girmemiştir, girememiştir. Daha kötü olanıda, Türk işçi ve emekçi halk kesimlerinin ezici çoğunluğu TC devletinin ve düzen partilerinin, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı yürütülmüş olduğu koyu ırkçı, azgın şovenist kampanyasının içinde kendisini bulmuştur. TC devleti, aynı şekilde sözde demokrat ve aydın geçinen kesimlerinde güdümüne alarak ve hep bir ağızdan "devletin bekası, milletin ve vatanın bölünmez bütünlüğü", "birlik" ve "beraberlik" üzerine yemin edip durmaktadır. Görülmemiş boyutlarda "bölücülük", "terör" vb. suçlamalarla Kürtlere ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı koyu bir düşmanlık yaratılmış ve bu tüm hızıyla geliştirilmektedir.

Kısacası, Kürdistan'daki mücadele ile Türkiye'deki

ücadele farklı farklı mecralardan ilerlemektedir. aha doğrusu, Kürdistan'daki mücadele siyasal anlamda boyutlanarak ayaklanmalar düzeyine gelirken, Türkiye'deki mücadele oldukça gerilerde seyretmektedir. Türkiye'deki mücadelenin bu boyutu ve geriliği, Türk şovenizmiyle zehirlenmiş hali, pratikte Kürdistan halkı ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmelerinden biri olmuştur. Evet, bu günkü nesnel durum ne yazıkki böyledir.

Kuşkusuz ki bu durum, Kürdistan devrimi ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini daha bir zorlamakta, onu temel bir müttefiğinden yoksun bırakmaktadır.

Buna göre, Türkiye'de, devrimci siyasal öncünün örneği, ya da bu iddiada olan biri, herşeyden önce varolan nesnel durumu her türlü ön yargıdan ve subjektif değerlendirmeden uzak bir şekilde görebilmek ve buna uygun davranmaktadır. Türkiye'deki devrimci durumu abartıp, bunu Kürdistan'daki mücadeleyle karşılaştırmaya çalışmak, ya da ikisi arasında iradi bir birlik ve uyum yaratmaya kalkışmak açıktır ki aptırıcı olacaktır.

"Öte yandan, Kürdistan'daki mücadeleyi küçümseyerek, ve bu mücadele Türkiye'deki mücadeleye bağlanmadığı müddetçe hiç bir başarı şansı olmaz", "yenilgiye mahkum olur" tarzındaki yaklaşımlarda karamsarlığı körükleyen, teslimiyeti vaz eden yaklaşımlardır.

Türkiye Solu'ndan bazı akımlar bu tür eğilimleri pompalamaktadırlar. Örneğin, Emegün Bayrağı'nın teorik eki olan "Doğru Seçenek"te şu satırlara rastlamaktayız;

"Gerek emperyalist ve gerekse bölgesel ilhakçı gericiliğin birleşik saldırısı, Kürdistan'ı ilhak altında tutan ezen ulus işçi ve emekçilerinin hem genel devrimci dayanışmasını ve hemde özellikle her parçada ulusal hareketin ezen ulus işçi sınıfı ve emekçilerinin devrimci hareketiyle devrimci bağlaşmasını, Kürt ulusal hareketinin zaferi için zorunlu kılmaktadır. Bu olmadan, Kuzey Kürdistan ulusal hareketinin devrimci zaferi olanaksız değilse de çok zordur". (Doğru Seçenek, sayı 9, s. 32, abç)

Bunlar klasik oportünizmin tipik manzumeleridir. Ha gayretmi diyelim, el insaf mı! Bugün bir halk, bir ulus, bütün öfkesiyle ayağa kalkacak öte yandan, buna karşı, sözüm ona önderlik iddiasında olan biri çıkıp bu tür lafları sarfedecek!

Bu birazda şuna benzer; bir yerde ezilen halk kitleleri sömürü ve esarete karşı ayağa kalkacak ama "öncü" ona "koşullar uygun değil", "yenileceksin, başarısızlığa uğrayacaksın", "dur, otur yerinde" şeklinde oportünist öğütlerde bulunacak! Halbuki kitleler bütün inisiyatifleriyle ayağa kalktıkları zaman zafer yüzde ellilerin altında da olsa, hatta dahada az olsa, gerçek bir önderlik kitlelerin önüne geçer zafirin sağlanması için savaşım yürütür. Kürdistan'daki durumda böyle bir şeydir. Şimdi Kürdistan'da halk kitleleri ve sömürgecilğe karşı olan tüm katmanlar ulusal bir ayaklanmanın ve sıcak bir savaşın içindedirler. Bu durumda şöylemi demek gerekir, ya da Türkiye Solu'ndan herhangi bir örgüt şunumu de-

meli; "Biz hazır değiliz, durun biraz bekleyin, Türkiye'deki sınıf kardeşlerinizin mücadelesinde sizin konumunuza ulaşmalı", "Birlik ve beraberlik halinde mücadele edelim", "Bu zafer için bir zorunluluktur", "Kaldı ki siz Türkiye'nin kirisiniz, köylüsünüz, Türkiye'deki işçi ve emekçilerin mücadelesi olmadan, ona bağlanmadan sizin kurtuluşunuz olmaz". Evet, böylemi demek lazım. Böylesi bir yaklaşım kişiyi ya da grubu gerici tutuma kadar götürür. O ne derse desin bu anlayışta diretirse, pratikte gerici bir tutuma düşmekten kendini kurtaramaz. Çünkü bu yaptığıyla mücadeleyi geliştirici değil, köstekleyici rol oynar.

Halkların ortak ve birlikte mücadele etmesini kim istemezki! Bu zaferi daha kolaylaştırır. Ancak bir yerde, bugün Türkiye'de bir halk yerinde sayıyorsa, Kürdistan'da gelişen mücadele karşısında ayak direterek enternasyonalist bir dayanışma göstermiyorsa, aksine kendi egemenlerinin kuyruğuna takılmışsa, burada pratik olarak birlik üzerine ahkam kesmek hiç bir anlam taşımaz.

Türkiye Solu hep bir ağızdan "birlik, birlik" diye tutturup gidiyor. Niyetler ne olursa olsun bu tutum, pratikte onları mücadeleyi gerçek anlamda geliştirici değil, frenleyici, tutucu bir konuma itmektir. **Birlik halklar arasında stratejik bir şeldir. Birliği ulaşmanın değişik yol ve yöntemleri vardır. Bazı durumlarda ayrılık olmadan birliğe varılamaz. Kürdistan açısından bugün varolanda budur.** Gerçek birlik bugün ayrılığı savunmaktan geçer. Mevcut koşullarda Kürdistan devrimi ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi sadece genel anlamda, bir ulusun kendi kaderini tayin etmesi hakkı açısından değil, bu hakkın bugün bizzat ayrılma yönünde kullanılmasında gerekli kılabilir. Bu hakkın bugün bu yönde kullanılması hem Kürdistan devrimi, hemde Türkiye devrimi yararına olacaktır. Marksist-Leninist tutum bu bilinç ve anlayışla hareket etmede ifadesini bulur. Bugünkü koşullarda pratik olarak birliği savunmak, Marksist-Leninist anlayıştan, proleter enternasyonal tutumdan uzaklaşmayı, her türden oportünist ve sosyal-şovenle çök devrimciler arasında var olan ayırım çizgisinin kaybolmasını beraberinde getirir.

İbrahim Kaypakkaya arkadaşı 1971 yılında ve so- mut olarakta bilinçli Türkiye proletaryası Kürt ulusunun ulusal kurtuluş mücadelesini ve ayrılma talebini hangi durumlarda destekler ya da desteklemez derken, şu yaklaşımı ortaya koyuyordu.

"Hangi milliyetlerden olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası, Kürt milletinin ayrı bir devlet kurması meselesine devrimin gelişmesi, güçlenmesi açısından bakar. Eğer Kürt milletinin ayrı bir devlet kurması, Türkiye Kürdistan'ından proletarya önderliğinde demokratik halk devriminin gelişmesi ve başarıya ulaşması imkanını arttıracaksa, hangi milliyetten olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası bizzat ayrılmayı destekleyecektir. Eğer ayrılmama, Türkiye Kürdistan'ında proletarya önderliğinde demokratik halk devriminin gelişmesini ve başarıya ulaşmasını geciktirecekse, zor-

laştıracaksa, hangi milliyetten olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası ayrılmayı destekleyecektir. Ülkemizde gelişen komünist hareketin Kürdistan'da, köylüler arasında hızla kök saldığını, devrimci hareketin Kürdistan bölgesinde, batı bölgesine nispetle daha hızlı geliştiğini düşünelim. Bu şartlar altında Kürt bölgesinin, Türkiye sınırları içinde kalması, bu bölgede sadece hakim Türk ulusunun burjuva ve toprak ağalarının devletinin çıkardığı engellerle devrimin kösteklenmesine ... vs. yol açacaktır. Veya Kürt bölgesinde çeşitli alanlarda kızıl siyasi iktidarların doğduğunu düşünelim ve Batı'da devrimin çok daha yavaş bir tempoyla geliştiğini düşünelim. Bu şartlar altında yine, Türk hakim sınıflarının ve bunların devletin baskısı, Doğu'da gelişen devrimi geçiktirecek, köstekleyecektir. Bu takdirde Doğu'nun ayrılması devrimin gelişmesini hızlandırarak, güçlendirecektir. Bu durum batı ve doğudaki devrimin gelişmesinde hızlandırarak Ortadoğu'nun diğer

ülkelerindeki devrimin gelişmesinde elbette etkileyip hızlandıracaktır. Böyle bir durumda hangi milliyetten olursa olsun sınıf bilinçli Türkiye proletaryası Kürt milletinin ayrılmasını, Kürdistan'da hızla gelişen devrimin daha hızlı gelişme imkanlarına kavuşmasını ister ve savunur". (İbrahim Kaypakkaya, Seçme Yazılar, Cihan Yayınları, s. 246-247, abç)

Biz, genel olarak Türkiye Solu, özellikle onun devrimci örgütlerine ve de İbrahim'in ardıllarına, siz bugünkü konumunuz ve tutumunuzla 1971'deki hareketin Kaypakkaya hareketinin gerisine düşmüşsünüz dediğimiz zaman, bunu kabulleniyorlar. Üstelik kendilerini daha olumlu ve ileri bir mevziye koyuyorlar.

İbrahim'in tutumu oldukça net. O, salt o gün var olanla değil, ileride ortaya çıkabilecek muhtemel gelişmelere karşıda, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı ne yapmak ve nasıl davranmak gerektiğininde ortaya koyuyor.

Herşeyden önce İbrahim'de, ne olursa olsun ve her koşul altında mutlaka "birlik yanlısı" bir tutum yoktur. O, olayı esas olarak Kürdistan devrimi, Türkiye, Ortadoğu ve hatta dünya devriminin çıkarlarına göre ele alıp değerlendiriyor. Açıktır ki, İbrahim'in anlayışı ile, bugün genel olarak Türkiye Solu'nun savunduğu anlayış arasında ortak bir yan yoktur. İbrahim'in anlayışı ve Marksist-Leninist tutum; bugün Kürdistan'da yükselen mücadelenin ve Kürt ulusal kurtuluş hareketinin desteklenmesi ve bunun ayrılıp ayrı bir devlet kurması yönünde davranmayı ön görüyor. Kürdistan bu gün Ortadoğu ve Türkiye'de devrimin fırtına merkezidir. Kürdistan'daki

mücadele, genel olarak hem Ortadoğu hemde Türkiye'deki mücadeleyi aşmış, ileri mevizlere sıçramıştır. Bu durumda Kürdistan devrimi ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin başarısı sadece Kürdistan için değil, Türkiye, Ortadoğu ve dünya devrimine de olumlu bir etki ve mütevazi bir katkı sağlayacaktır. İşte bu nedenle, bugün Kürdistan'da Kürt ulusal kurtuluş hareketinin ayrılması ve ayrı bir devlet kurması yönünde propaganda yapmak kesinlikle doğru, Marksist-Leninist ve proleter enternasyonalist bir tutumun ifadesi olacaktır. Bunun karşısında birlik, birlik diye tutturmak ise, hatalı ve sonuçta dolaylıda olsa düzenin yedeğine düşmekten, mücadeleyi saptırıp ona zarar vermekten başka bir anlamda taşımayacaktır.

Ne yazıkki Türkiye Solu'nun genel manzarası böyledir. Somut nesnel duruma rağmen, Türkiye Solu hala "birlik", "birlik" diye tutturmaktadır.

İbrahim'in düşüncelerini dört dörtlük savunuyoruz diyen arkadaşlar, nedense İbrahim'in bu konuda açık olan anlayışına, bunun pratik gerekliliğine uygun davranmıyorlar. Ve bu konuda katı "birlikçi" konumlarını hiç kimseye kaptırmıyorlar.

İşte, sorunun güncel önemi ve tartışmalardan Yeni Demokrasi dergisine yansıyor bu anlayış şöyle;

"Türkiye proletaryasının partisi-TKP-ML ulusal sorunu, demokratik halk devriminin bir parçası olarak ele almakta, başta Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce

tayin etmesini kayıtsız şartsız desteklemektedir. Kürt ulusu üzerindeki Türk devletinin tüm baskılarının ortadan kalkmasından yanadır. Bu baskıların ortadan kalkması için çetin bir mücadele veriyor. **TKP-ML sadece ulusal baskının kalkmasıyla sorunun çözülemeyeceğini, esas çözümün Demokratik Halk Devrimi içinde gerçekleşeceğini, bunda Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesiyle olacağını vurguluyor. Örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda yapıyor.**

"... Kürt ve Türk Federal Cumhuriyetlerinin ortak devletinin adı, yine Kürt ve Türk halkının ortak iradesiyle belirlenecektir". (Yeni Demokrasi, Şubat sayısı, 1992, abç)

"TDKP"de aynı özde ve "birlik" yönündeki tutumunu şöyle belirtiyor;

"Ancak partimiz, biz Kürt komünistleri bugün her milliyetten Türkiye işçi sınıfının ve halkının emperyalizme ve gericiliğe karşı birliği ve ortak mücadelesinin Kürt ulusunun gerçek özgürlüğü ve halkın kurtuluşu için mutlak bir zorunluluk olduğunu savunuyoruz". (Parti Yayınları Dizisi 13, s. 29, abç)

Aynı rota da yürümeye devam eden ama "yu-

muşak"ça sorunu getiren TKP-ML Hareketi ise, 4. Genel Konferansında şu belirlemelerde bulunuyor.

"Bütün bu nedenlerle 'Biji Kürdistan-Bağımsız Kürdistan' ajistasyonunu yoğunlaştırmanın devrimci proletaryanın güncel görevlerinden birini oluşturduğunu belirleyen TKP-ML Hareketi 4. Genel Konferansı; **Kuzey Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle, işçi sınıfının öncülüğündeki anti-emperyalist demokratik halk devriminin zamandası olarak zafere ulaşması koşullarının devam etmekte olduğunu bir kez daha vurguluyorlar**". (4. Genel Konferans Belgeleri, Doğru Seçenek, sayı 7, s. 286, abç)

Devrimci Sol, daha kesin vurgularla bu tabloyu şöyle tamamlıyor.

"**Bu anlamda, bugünkü koşullarda ayrılığı hem proletaryanın tarihsel gelişimi, hemde iki halkın somut çıkarları ve özelde de Kürt halkının çıkarları açısından zararlı görüyoruz**". (Kürt Ulusu Bir Gerçektir, Kurtuluşu Anti-Emperyalist, Anti-Oligarşik Halk Devrimindedir, s. 110, abç)

Diğer bazı örgütlerinde yaklaşımı bu temelde.

İşte, Türkiye Solu'nun, Kürdistan'a ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine karşı bugün somutta takındığı tutum budur.

Özcesi, Türkiye Solu Kürdistan ve Türkiye'de, somut nesnel durumu, gelişmenin seviyesini objektif olarak tespit etmemekte. İki devrim arasına iradi bir şekilde, "uyum" ve "zamandası" işaretini koyarak, ya da bunu değişik biçimde yorumlayarak, pratikte birlik üzerine methiyeler düzmekte. Ancak, Türkiye Solu bugün böyle davranmakla, aslında her iki halkın birliğine giden yolu saptırmakta, çıkarlarına zarar vermektedir.

Ayrılığa bugün şiddetle karşı çıkıp, birlik birlik diye tutturan ve bunu neredeyse mutlak bir şey haline getiren Türkiye Solu'nun bu anlayışlara karşı, Lenin'in çeşitli vesilelerle söylediği şu sözleri aktarmakta yarar vardır;

"Sorunu gözler önünde canlandırabilmek için aşağıdaki basit örneği vereceğim. Bildiğiniz gibi, Norveç, 1905 yılında, Norveç'le savaş tehdidinde bulunan İsveç'li toprak sahiplerinin şiddetli itirazları arasında İsveç'ten ayrıldı. İyi bir talih eseri, İsveç'li feodaller, Rusya'daki kadar güçlü değiller. Bu nedenle savaş olmadı. Azınlık nüfusuyla Norveç, feodallerle militarist partinin istediği biçimde değil, ama barışçıl, demokratik, uygar bir biçimde ayrıldı. **Ne oldu? Bu, halkın zararına mı oldu? Uygarlık, demokrasi, yada emekçi sınıfın çıkarları bu ayrılıştan zarar mı gördü?**

"**Asla! Gerek İsveç gerek Norveç, Rusya'dan çok daha uygardılar. Ulusal-toplulukların "siyasal kaderlerini tayin etmeleri" formülünü demokratik bir biçimde uygulamayı başardıkları için uygardılar. Zorlayıcı bağların kopartılıp atılması, hem dil açısından hem başka bakımlardan birbirlerine çok yakın olan bu iki ulus arasında gönüllü iktisadi bağları, kültürel dostluğu ve karşılıklı saygıyı güçlendirmiştir. İsveç ve Norveç halklarının ortak**

çıkartmaları ve birbirine olan yakınlıkları, gerçekte bu ayrılıktan kazançlı çıkmıştır. Çünkü ayrılık zorlayıcı bağların koparılıp atılması demek olmuştur". (Lenin, Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s. 171-172, abç)

Yine Lenin, Ulusal Sorun konusunda ve "ayrılık" üzerine tartışmalarda şunları söylemektedir;

"**Yoldaş Piyatakov, sosyalist devrim için hiç birşey demediği gerekçesiyle bizim sloganımızı reddediyor, ama kendisi uygun bir slogan getirmiyor. "Sınırlar Kahrolsun" sloganında sosyalist devrimin yöntemi ele-yüze buluşturılıyor. Bu görüşü "emperyalist ekonomizm" diye nitelediğim yazımı bastıramadık. "Sınırlar Kahrolsun" sloganı çerçevesinde sosyalist devrim "yöntemi" ne demektir? Biz devletin gerekli olduğu görüşündeyiz. Devletse sınırların varlığını gerektirir. Kuşkusuz, devlet bir burjuva hükümetinide barındırabilir, ama bizim gereksindiğimiz şey sovyetlerdir. Ne var ki, sovyetlerin karşısında da sınır sorunu vardır. "Sınırlar Kahrolsun" demek ne demek? Bu, anarşinin başlangıcıdır. "Sınırlar Kahrolsun" sloganıyla sosyalist devrim "yöntemi" ortalığı berbat etmekten başka bir şey değildir. Sosyalist devrimin zamanı gelince, sosyalist devrim olunca, öteki ülkelerde yayılacaktır. Biz, o devrime her aşamasında yardım edeceğiz; ama nasıl, bilmeyiz. "Sosyalist devrimin yöntemi" anlamsız bir sözdür. Biz, burjuva devrimin çözümsüz bıraktığı sorunların çözümünü amaçlıyoruz. Ayrılıkçılık hareketine karşı bizim tutumumuz kaygıdan uzaktır, nötrdür. Finlandiya, Polonya ya da Ukrayna, Rusya'dan ayrılırsa, bunda kötü bir yan yoktur. Ayrılmanın nesi yanlış? Yanlış diyen şovenisttir. Çar Nikola'nın siyasetini sürdürmek için kişinin deli olması gerekir. Norveç İsveç'ten ayrıldı mı? Bir zamanlar Alexander I ile Napolien, ulusları takas ederlerdi. Biz çarların bu siyasetini sürdürecekmiz?**

Bu enternasyonalizmin taktiklerini yadsımak demektir, bu, kötünün kötüsü bir şovenliktir. Finlandiya'nın ayrılmasında ne kötülük var? Norveç İsveç'ten ayrıldıktan sonra, iki ulus arasında, iki ülkenin proletaryası arasında karşılıklı güven artmıştır. (Ayrılık nedeniyle, Ç.) İsveçli toprak sahipleri savaş açmak istemişlerdir, ama İsveç'li işçiler böyle bir savaşın içinde sürüklenmeye yanaşmamışlardır." (Lenin, Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s. 312-313, abç)

Lenin'den yaptığımız bu uzun aktarmanın özellikle günümüz koşulları, Kürdistan ve Türkiye devrimi, daha çokta Türkiye Solu'nun Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında ki tutumu açısından bir önem ve anlam taşıdığı sorunu üzerinde tekrar durmayacağım. Ve fakat Türkiye Solu'nun, bugün Kürdistan devrimi ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi karşısındaki tutumuyla, Lenin'in yukarıdaki tutumu arasında nasıl bir özdeşliğin, ya da böyle bir özdeşliğin olup olmadığınıda tamamen okuyucunun yorumuna bırakıyorum. ■

INTERNASYONALİZM Mİ? SOSYAL ŞOVENİZM Mİ? YADA "DOĞRU SEÇENEK" HANGİSİDİR?

B Türkiye ve Kuzey-Kürdistan'da 70'li yıllardan itibaren canlanan ve boyutlanan ulusal sorun tartışmaları, ulusal kurtuluş hareketinin pratik olarak ulaştığı bugünkü ileri seviyede önemini korumaya devam ediyor. Türkiye sol hareketinin büyük oranda

Kemalist ideolojinin "sol" varyantlarının etkisinde kalarak oluşturduğu ideolojik-siyasi kalıplar, süreç tarafından geçersizliği ortaya çıkmasına rağmen ısrarla korunuyor. Korunamadığı yerde ise, öz aynı kalmak şartıyla vitrinsel değişikliklerle, ajitasyonun değiştirilmesi ile, durum kurtarılmaya, idare edilmeye çalışılıyor.

Sürecin gelişmesini biraz açmak gerekirse; 60'lı yıllarda yaygınlık kazanan Türkiye'deki sol söylem, esas olarak geleneksel Kemalist ideolojinin devrimci, halkçı argümanlarla süslenmesi, biraz değiştirilmesi, bir nevi sosyalizm ve Kemalizm karışımı bir olguydu. Emperyalizm, Türkiye ilişkisi ve "Bağımsız Türkiye" anlayışı, işçi sınıfı ve öteki halk kesimlerine biçilen rol, devrimde müttefikler anlayışı, bununla bağlantılı olarak ordu, ve "milli" burjuvaziye yaklaşım, Türkiye tarihine bakış esas olarak bu anlayışın ürünü ve onun gölgesinde idi. Keza, ulusal sorun tartışma ve çözüm önerilerinde, "misak-ı milli" anlayışı, "Türkiye Devrimi" tezleride, değişik siyasi yapılanmalar tarafından farklı düzeylerde savunulmasına rağmen, Kemalist ideolojinin devrimci saflardaki kalıntısı ve yansıması olarak varlığını sürdürdüler.

Gerek 70'li yıllarda Kürdistan'daki tartışma ve siyasal oluşumlar ve gereksede Türkiye Devrimci hareketindeki kimi devrimci çıkışlar, Kemalist etkiyi sınırlamasına rağmen, tümüyle ortadan kaldırılamadı. ML bilimin incelenmesi, ideolojik-siyasi seviyenin yükselmesine koşut olarak Kemalist etki daha net olarak görülebildi. Devrimci-radikal akımlar gelişmeler içerisinde Kemalist söylemin dışına doğru evrimleştiler. Ama bunun söylem düzeyinde kaldığı, ideo-

S . Ç İ Y A

lojik etkilenmenin devam ettiği belirtilmelidir. Marksizm-Leninizm'in enternasyonalizm, örgüt ve onun alacağı biçimler, ulusların kaderlerini tayin hakkı gibi anlayışları tartışmalar içinde tevile yitirilmeyen şekilde ortaya çıkmasına rağmen Marksist-Leninst literatürde sosyal-şovenizm olarak adlandırılan anlayışlarda hala ayak diretiliyor.

Pratik sürecin boyutu ise ortada. Ulusal sömürgeci çelişkinin ağırlıklı olarak belirlediği Kürdistan'daki siyasal hayat, kendi orijinalitesi içinde gelişiyor, dışardan dayatılan reçeteleri geçersizliğini, hayattan ve somut gerçeklerden kopukluğunu anlamak, kavramak ve doğru sonuçları ulaştırmak isteyenlere gösteriyor. En kötü körlüğü görmek istememek olduğu gerçeğine uygun olarak "dediğim-dedik" anlayışı savunanlara ise fazla diyebilecek birşeyimiz olamaz.

Biz ama, enternasyonalist çizgimiz gereği olarak her ülkedeki devrimci süreci, yekpare olan dünya proletar devrim sürecinin bir parçası olarak görüyoruz. Karşılıklı dayanışma ve yardımlaşmaların ilerletilmesi için sıkı enternasyonalist birliklerin kurulması için çalışıyoruz. Gerçek kalıcı enternasyonalist birliklerin oluşması için, farklılıkların ortaya serilmesini, devrimci safları etkileyen burjuva ideolojisinin etkisini kırılmasının savaşımını veriyoruz. Türkiye devrimci hareketine bakışımızda böyledir. Eleştirilerimiz, enternasyonalist dayanışma ve yardım gereği olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye'de yaygın olan anlayışın tersine, her ülkenin proletaryası ve öncüsü kendi devrim sürecine önderlik edecektir. Şöyle de diyebiliriz: Kürdistan proletaryası Türkiye devrimine önderlik edemeyeceği gibi, Türkiye proletaryası da, Kürdistan devrimine önderlik edemez. Ancak, karşılıklı destek, etki, sıkı ittifak ve birlikler hem kaçınılmazdır, hem de her ülke devriminin kendi ayakları üzerinde durabilmesine katkıda bulunurlar. Bunun yerine

"önderlik etme", "yönlendirme" tutum ve anlayışları, karşılıklı güvensizliklerin oluşmasının ortamını hazırlar. Hem uluslar ve hemde proleter öncüler arasında olması gereken eşitlik ilkesini zedeler.

Girişe son olarak bir nokta eklemek istiyorum. Dünya Komünist Hareketindeki 50'li yılların sonunda ve devamında meydana gelen tartışmalar içinde, Türkiye'de Sol kendine taraf olduğu bir "merkez", "ana parti" buldu. Çin, SSCB, Arnavutluk, kısmen Küba, Türkiye Sol'una böyle görünüyordu. Bunun içindir ki, ML birinci elden, kaynağından değil, bir başka ülkenin pratiği ve o pratiğin söz konusu ülkedeki devrimciler tarafından yorumundan "öğrenildi". Kendilerini "şube" sayanlar, Kürdistan'da ise "ana parti" konumunda kendilerini görme yanlısamasına kapıldılar. "Yönlendirme", "önderlik etme" bu anlayışın ürünüydü. Şimdi biçimi değiştirilerek savunulan "seksiyon"da aynı anlayışın ürünüydü. Kanımca, kaynakları İkinci Enternasyonal revizyonizminin ben merkezci, Avrupai teori ve pratiğinde olan bu anlayış, devrimci hareketi etkiledi ve günümüzde varlığını korumaya devam ediyor. Hatta Lenin Komünist Enternasyonal'deki Sömürgeler Kongresinde bu tehlikeye dikkat çekmişti. Sonraki dönemlerde Kruşçev-Brejnev revizyonistleri tarafından savunulan, "ana-parti", "yavru-parti" anlayışı daha da sistemleşti, neredeyse tartışmasız kabul edildi. Başkaları modern revizyonizmi reddediklerini söylemelerine rağmen, Çin'e, Arnavutluk'a hep bu gözle baktılar. Biraz da böylesi bir durumun ruh hali içerisinde, kendilerini Kürdistan devriminin "öncüleri", partilerini "ana-parti", Kürdistan'daki örgütlenmeyi ise, "bölge komitesi", "seksiyon" olarak adlandırdılar.

DENGESİZ GELİŞME VE ZİNCİRİN ZAYIF OLDUĞU YERDEN KIRILMASI

"Devrimci proletarya, dünya devriminin ve dünya çapında kapitalist sistemi yıkararak proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirme mücadelesinde, emperyalist sistemin halkalarının tek tek emperyalist sistemden koparılarak proletarya devriminin üstlerini inşa etme siyasetini izler". (1)

Yukarıdaki satırlar, Doğru SEÇENEK dergisinden alınmıştır. Bu yazıda, söz konusu derginin 9. sayısındaki bir yazıyı esas alarak, sosyal-şovenizmin Türkiye devrimci hareketi üzerindeki etkisini, inatçı niteliğini göstermeye çalışacağım. Yukarıda Seçenek'ten yapılan aktarmaya (-Troçkistleri saymazsak-) Marksist-Leninst söylem etrafında şekillenen kimsenin itiraz etmeyeceği açıktır. Devrim, dünya kapitalist sisteminin çelişkilerinin, bunalımının ve çıkmazının bir ülkede derinleşmesi, o ülkedeki objektif ve subjektif sürecin olgunlaşmasının sonucu olarak ortaya çıkar. Dolayısıyla proleter dünya devrimi tek bir süreç olmasına rağmen, zaman olarak her ülkede farklı bir dönemde, farklı süreçleri izleyerek sonuca

ulaşır. Zira, her ülkenin içinde bulunduğu ekonomik-siyasi durum, bunun sonucu olarak başta işçi sınıfı olmak üzere, çeşitli sınıfların karşılıklı durumları, nihayet sınıf mücadelesinin aldığı biçim farklıdır. Bu farklılığa, tarihsel şekillenme, ulusal moment ve hatta jeopolitik durumuda ilave etmek gerekir.

Emperyalist zincirin tek tek halkaları denilince, ulusal-toplumsal gelişme bakımından değişik yapılanmalara sahip olan toplumlar, ülkeler kastedilir. Örneğin, Mısır, Yunanistan, Almanya, Azerbaycan, Türkiye, Kürdistan zincirin farklı güzergahında bulunan ülkelerdir. Ayrıca bu ülkeleri kimi ana toplumsal-siyasal konumlanışları bakımından belli gruplara ayırabiliriz. Emperyalist ülkeler, sömürgeler, yarı-sömürgeler gibi. Her grupta kendi içinde daha alt bölümlere ayrılabilir. Yine de bir ülke önce kendine benzer ve barındığı çelişkilerin ürünü olarak devrime gidebilir.

Seçenek'ten yaptığımız alıntıya dönelim. Yazar bu anlayışının sonucu olarak, Türkiye ve Kürdistan devrimini ayrı ayrı süreçler olduğunu kabul etmeliydi. Ama hayır, tersine şöyle denir.

"Türkiye ve Kuzey Kürdistan, emperyalist sistem zincirinin halkalarından birini oluşturuyor". (2)

Kim ne derse desin, "Türkiye'nin birliği", değişmez "Misak-ı Milli" anlayışı burada sınıtıyor. Kürdistan önce Osmanlı ve İran tarafından ikiye bölünüyor, sonra Türkiye, İran, Fransa, İngiltere arasında paylaşılıyor. İngiltere ve Fransa, sömürgeleştirdikleri parçaları Irak ve Suriye'ye devrediyor. Kürt ulusu sürekli olarak bu parçalanmaya karşı mücadele içerisinde oluyor. Parçalanma ve işgal canlı bir bünye olan ulusun tümünü yaralayıp, zedelemesine rağmen, ulusal kurtuluş mücadelesini durdurulamıyor.

Seçenek yazarı soruna "tek Türkiye" gözüyle baktığı için kimbilir bilinç altında yatan gizil bir gücünde etkisiyle, Kürdistan'ı ancak Türkiye ile beraber düşünebiliyor. Eğer Kürdistan'ı ayrı bir ülke ve ayrı bir halka olarak görselerdi, o zaman bağımsız örgütlenme ve ayrı devrim gündeme gelecektir. Bundan kaçınayım derken, Kürdistan'ın tarihsel olarak oluşmuş toprak birliğini, siyasal-ulusal-ekonomik farklılığın oluşturduğu bu halkayı ortadan kaldırıyor, Türkiye'ye dahil ediyor.

Örneğin, İngiltere'nin, İrlanda üzerinde ilhakı var diye, İngiltere ve İrlanda bir halka olarak değerlendirilemez. Ayrı, ayrı ülkeler oldukları inkar edilemez. Devrim stratejisi, yolu ve biçimi ikisine de aynı olamaz. Bu bakımdan ikisine birden, aynı yol ve biçim önerilemez. Dahası, İngiltere proleter yasının örgütlenmesini olduğu gibi İrlanda'ya taşımak, İrlanda'da bağımsız bir proletarya partis örgütlemek yerine, "seksiyon", "bölge komitesi" kurmak gerçekte İrlanda'da devrime sırt çevirmek demektir. İsteyen, İngiltere'nin yerine Türkiye'yi İrlanda'nın yerine de Kürdistan'ı koyabilir.

Gerçeklere bakalım. Emperyalist devletleri Kürdistan halkasına karşı bir siyasetleri vardır. Bölge devletlerinin Kürdistan ülkesine karşı bir siyase

vardır. Kürdistan'lı siyasal akımların, sahip oldukları ideolojik-siyasi çizgi dorultusunda bir Kürdistan projeleri ve mücadeleleri vardır. Ama Seçenek'inde içinde yer aldığı Türkiye Sol'u nun ağırlıklı bir bölümünün Kürdistan siyaseti, bağımsız bir tahlili yoktur. Onların Türkiye, İran, Irak, Suriye tahlilleri ve siyasetleri vardır. Kürdistan gerçekliği, kendi bağımsız dinamikleri üzerinde değil, ancak bu ülkelerin yan bir unsuru olarak ele alınmaktadır. Bunun içindirki, Türkiye, Kürdistan'ı kapsayacak şekilde tek halka olarak görülmektedir. Bu işgalin, ilhakın gerekçesi ne olursa olsun, sonuçlarıyla birlikte kabul edilmesi demektir. Aksini iddia eden, Türkiye ve Kürdistan'ı bir olarak ele almaz ve ayrı ayrı olarak tahlil eder.

Hemen itiraz edilip, "devlet sınırları" diye bağıracağınızı biliyorum. Ancak fazla bir önemi yok. Olumlu anlamda birşey ifade etmiyor. "Devlet sınırları" özellikle günümüzde çok esnek ve değişken bir olgu. Sınır taşları, iki köylünün tarlası arasında durduğu gibi durmuyor. Güçlü olan taşıyı kaldırdığı gibi, dağları aşırıyor. Bir bakıyorsun haritalar değişiyor. Akli başında kimse ikide-bir (-üstelik Lenin'ide şahit göstererek-) "devlet sınırları"ni gerekçe olarak göstermez. TC devletininde sınırları değişkendir. Kürdistan, bölgedeki sömürgeci devletler ve emperyalistlerle anlaşılma parçalandıktan sonra, TC'nin ne Küristan'a yönelik hayal ve emelleri bitmiştir, nede öteki alanlarda sınırları değiştirme isteği. Örneğin, Hatay önce uyduruk olarak "bağımsız devlet" ilan edilmiş, sonra TC'ye "katılmış"tır. Doğrusu, ilhak edilmiştir. Kıbrıs işgali ile Kıbrıs'ta uyduruk bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuş; durumun elverdiği oranında sınır taşları ada'nın içlerine kadar taşınmak istenmiştir. Şimdi TC orada, uşakları vasıtasıyla, iki ulustan burjuvazinin düşmanlık ve yalyılma emellerinin yarattığı korkuyuda kullanarak, etkisini garanti ("garantör") altına almak istiyor. Karşılığında bir şeyler alarak, satışada sunabilir.

Ayrıca, 1920'li yıllara kadar TC'nin önceli olan Osmanlı'nın sınırları oldukça geniştir. Bugünkü Arap ülkelerinin, Balkan ülkelerinin ve Kafkasya'nın önemli bir bölümü, Kürdistan'la birlikte Osmanlı'nın "devlet sınırları" içindeydi. Sanıyorum Seçenek yazarı o zaman yaşasaydı, Osmanlı sınırlarını "tek halka" ilan eder, "Osmanlı Komünist Partisi"ni kurarak, "Osmanlı devrimi"ni de önüne görev olarak koyardı. Sonra, örneğin Bulgaristan ulusal mücadelesine karşı, nasıl "tek devrim, tek parti" fikrini savunurdu. Şimdi

Osmanlı tarihe karıştı ama, gerekli ekonomik-sınıfsal değişiklikleri göz önüne almak kaydıyla küçük Osmanlı Türkiye, "son sınırları" korumak için yoğun bir savaş yürütüyor.

Seçenek'in savunduğu anlayış böylesine bir anlayıştır. Neresinden tutarsan tut dökülüyor. Kürdistan'ı ayrı bir ülke olarak değerlendirmeyip, buna uygun devrim ve örgütlenme stratejisini savunmayanlar, netice itibarıyla çıkmazdan kurtulamazlar. Yazar daha önce, Emegın Bayrağı'nda bu yöndeki düşüncelerini daha cesaretli ve açık olarak savunmuştu. Kürdistan'ın sömürge olmadığını, TC ve onun gibilerinin asla böyle "bir tasarrufa girişmeleri"nin mümkün olmadığını ispatlamaya çalışan yazar, Kürdistan ve onun gibi ülkelerin ne olduğunu ise çok orjinal bir şekilde açıklıyordu.

"Böylece, yarı-sömürgelerde bağımlı ulusların yaşadıkları bölge, emperyalizmin yarı-sömürgesi olarak değil, yarı-sömürge ülkenin hakim ulusunun, ege-men sınıflarının sömürgesi olarak görülmektedir". (3)

Her ne kadar yazar anlaşılmasa için garip bir formülün içine soksada, neticede anlıyoruzki, Türkiye'nin fazla bir rolü yoktur ve "kürdistan emperyalizmin yarı-sömürgesi"dir. Türkiye'de yarı-sömürge, Kürdistan'da yarı-sömürge. Kürdistan'a, Türkiye'nin sömürgesi demek, "emperyalizmin gözden gizlenmesidir". Sanki, D. Perinçek konuşuyor. Bilinen hikaye. Türkiye kendisi ezilen bir ülkedir, sömürge edinemez, aksine sömürgeleşmeyle karşı-karşıyadır.

Yarı-sömürge nedir? Görünüşte de olsa "bağımsız" bir devleti olan, öteki alanlarda emperyalizme, ya da kendisinden güçlü kapitalist devletlere bağlı durumda olan bir ülkedir. Peki, Türkiye'nin işgal ettiği Kuzey-Kürdistan'ın kendisine ait bir devleti var mıdır? TC devleti ulusal anlamda Türk karakterli egemenlerin devleti değildir mi? Bu konu hemen sol görüşlü herkesin ortak görüşüdür. Konumuzla bağlantısı içinde, Türkiye'nin Kürdistan'daki varlığını, emperyalizme ayrıcalıklar vererek, onlar arasındaki çelişkilerden yaralanarak, daha çok birisine dayanarak yürüttüğünü belirtelim. Aslında, kapitalist ülkeler arasındaki çelişki ve rekabet, kapitalistleri gruplar kurmaya iter. Kapitalist birlikler arasında güçlü olan, öteki ülkeler üzerinde ayrıcalıklara, bağımlılık ilişkilerine sahip olur. Bu kapitalizmin özellikle emperyalizm aşamasının bir kanunudur. Türkiye, Kürdistan'da emperyalizme ayrıcalıklar versede, emperyalizmin bir jandarması durumuna gelse, Kürdistan'ın sömürge durumu değişmez. Sadece, emperyalizm, Türkiye

ilişkilerinde değişiklikler olur.

Sömürgelerdeki devrimci hareketin sorunlarının tartışıldığı VI. Dünya Kongresinde, Komünist Enternasyonal, benzer bir ilişkiyi Endenozya, Hollanda bağlamında kurmaktadır. Komünist Enternasyonal'in 1 Eylül 1928 tarihinde yapılan 46. oturumundaki değerlendirmeye bakalım.

"Endenozya'da Hollanda emperyalizmi kendini daha güçlü devletlere (Birleşik Devletler ve İngiltere emperyalizmine) gittikçe daha büyük kapsamda yabancı mallar ve yabancı sermaye sokmaya izin vermek zorunda görmektedir. Bu şekilde Endenozya'da Hollanda emperyalizmi fiilen tali bir rol, tabiri caizse aynı zamanda bir jandarma ve celladın işlevini yürüten bir "acent" rolü oynamaya gittikçe daha çok zorlanmaktadır". (4)

Şüphesiz bu durum Endenozya'yı sömürge olmatan çıkarmadı. Hollanda dünya güç ilişkilerinde, kapitalist ilişkiler ağı içinde önemini yitirince, büyük emperyalist ülkeler karşısında, sömürgelerini kaybetme tehlikesi doğunca, onlardan bazılarını sömürgelerinde ayrıcalıklar verip, sömürgelerini koruyabilmiştir. Portekiz ve sömürgeleri arasındaki ilişkide yaklaşık olarak aynı sürece girmişti. Portekiz sömürgelerini İngiltere'ye ayrıcalıklar vererek, kendisi İngiltere'nin bir 'vasal'ı haline gelerek koruyabildi. Buradaki tartışmayı, Türkiye ve Hollanda-Portekiz arasındaki ekonomik-siyasi farklılıklar ve sömürgeci ilişkisinin, üçüncü bir ülkeye ayrıcalıklar vererek, ilişkinin sürdürülebildiğidir.

Burda amacımız sömürgeciliği tartışmak değil. Sadece, Kürdistan'ı "yarı-sömürge" olarak değerlendirmenin, Türkiye'den ayrı bir ülke olarak değerlendirmenin saçmalığına değinmek istedim. Kürdistan'ı ayrı bir ülke olarak değerlendirmemek, değerlendirilse dahi, bunun gereği olarak o ülkeye ait örgüt, devrim anlayışlarına ulaşmamak açıktır. İnkarcılıktır. İnkarcılığımızın ideolojik-siyasi kaynağı açıktır. Belirtelimki biz dostlarımızın böylesi bir duruma düşmesini istemeyiz.

Sömürgecilik tartışmalarında, Türkiye Sol'u öyle bir konuma düşmüştür ki, Kürdistan'ın sömürge olmadığını "ispatlayayım" (!) derken, TC'nin propagandasının güçlenmesine hizmet etmiştir. Nitekim, MHP'nin geçmiş ideologlarından Taha Akyol, "D. Perinçek'in Sömürgeciliği reddetmesini olumlu bir davranış" olarak kabul etmiştir.

Konumuza dönersek Kürdistan'ı ayrı bir ülke, emperyalist zincirin farklı bir halkası olarak değerlendirmenin sonucu nedir? Yazarın kendisi devrim süreçleri, örgüt biçimleri ile, siyasal-ekonomik yapı arasında nasıl bir bağ kurmuştur, ona bakalım.

"Proletaryanın her bir halkadaki devrim ve sosyalizm mücadelesi evrensel olmasına karşın, dünya devriminin eşitsiz gelişmesi ve her bir halkadaki ekonomik-toplumsal-siyasal koşullar ve bu koşullar üzerinde yükselen siyasal stratejilerdeki farklılık, öncünün örgütlenmesinde uluslararası komünist hareketin bir kolu olarak her bir halkada ayrı ayrı partilerin örgütlenmesini zorunlu kılar." (5)

Bu anlayış doğrudur. Bunun sonucu olarak yazar Kürdistan'da bağımsız örgütlenmeden kurtulmak için, Kürdistan'ı, Türkiye'ye dahil etmiş, işin içinden çıkmıştır. Devrim stratejisi ve örgütlenme modeli bakımından konuyu somuta indirgemeye çalışalım.

"HER HALKADA AYRI PARTİLERİN KURULMASI ZORUNLUDUR"

Neden zorunludur? Çünkü, Proletarya nihai hedefine, sınıfsız toplum hedefine ulaşmak için, insanlığın bugün karşı-karşıya olduğu kapitalist ve kapitalizm öncesi sömürü biçimlerini, siyasal iktidarlarını yıkarak kendi iktidarlarını kurmalı sınıf farklılıklarını ve buna tekabül eden ilişkileri ortadan kaldırmalıdır. Ama, her ülkede proletarya değişik toplumsal-siyasal ve ulusal koşullarla karşı-karşıyadır. Örgüt, bu amaca varmada bir araçtır. Değişik koşulların olması, her parçanın kendine has örgütlenmesini zorunlu kılar. Zira, her ülke sınıf mücadelesinin ve ilişkilerinin farklı bir aşamasındadır. Devrimci durumun doğması, olgunlaşması, her ülkede değişik şartlarda ve farklı zaman dilimlerinde gündeme gelmektedir. Dahası proletarya da ulusal bölünmeden nasibini almış, ulusun içinde bulunduğu gelişme aşaması, aldığı siyasi biçim onunda görevlerini ve mücadelesini etkilemiş ve belirlemiştir. O halde, enternasyonal proletaryanın her ülkedeki kolu kendi bağımsız örgütünü kurmalı, bilimsel sosyalizmi işçi sınıfı hareketi ile birleştirerek, toplumsal mücadelenin başına geçip, iktidara taşınması gerekmektedir. Komünistler enternasyonal birliklerini, bu her ülkedeki partileri bir araya getirerek kurarlar. I. Enternasyonal, II. Enternasyonal, III. Enternasyonal böyle örgütlenmelidir.

Bu baş açısı ile Kürdistan'a baktığımızda, Kürdistan ayrı bir halkadır. Ulusal-siyasal-ekonomik yapısı, karşı-karşıya olduğu sorunlar farklıdır. Kürdistan devrimi kendi dinamikleri üzerinde yükselmektedir. Kürdistan proletaryası iktidar mücadelesi verelbilmek, bağımsızlığını koruyabilmek için, kendi bağımsız örgütlenmesini kurmak zorunladır.

Yazarında kabul ettiği gibi, "her bir halkadaki ekonomik-toplumsal-siyasal koşullar ve bu koşullar üzerinde yükselen siyasal stratejilerdeki farklılık, öncünün örgütlenmesinde uluslararası komünist hareketin bir kolu olarak, her bir halkada ayrı ayrı partilerin örgütlenmesini zorunlu kılar". Bunu söyleyen kendisidir. Sonuçlarını da kabul etmek zorundadır.

Önce, ekonomik-toplumsal-siyasal koşulları açıklayalım.

Kürdistan parçalanmış, işgal edilmiş sömürge bir ülkedir. Kürdistan'da kapitalist pazar ilişkileri hakim olmasına rağmen, güçlü yarı-feodal ilişkiler vardır. Parçalanmış bir sömürge olarak Kürdistan'da, süreklilik kazanan özel bir rejim, işgal rejimi vardır. İşgalciler egemenliklerini koruyabilmek için, Kürdistan halkına karşı hemen hemen sürekli savaş halindedirler.

Siyasal stratejiler nelerdir?

Parçalanmış-sömürge bir ülkenin ilk hedefi birlik ve bağımsızlıktır. Birlik-bağımsızlık mücadelesine proletaryanın önderlik etmesi, sınıfsal mücadelenin daha ulusal kurtuluş mücadelesinde yoğunlaşmasını beraberinde getirir. Proletarya, ulusal-demokratik-süreçle, sosyalist süreci birbirine bağlayarak, devrimi sosyalizme taşımayı önüne daha başından görev olarak koyar.

Yazar, enazından siyasi stratejiler bağlamında ne demiştir?

"Kuzey Kürdistan'daki komünist çalışmanın özünde, proleter mücadeledeki ve herhangi bir kırsal bölgedeki mücadeleden farklı olarak, ulusal özgürlük mücadelesi vardır. Yanısıra, proleter bir merkezden ve büyük toprak sahipliğine karşı yoksul köylü kitlelerini seferber etme görevi vardır. Kuzey Kürdistan'daki demokratik devrim eksenini ulusal özgürlük mücadelesi ve büyük toprak sahipliğine karşı mücadele oluşturmaktadır. Bu, geçici siyasi koşullara özgü değil, tersine dünde varolan, ekonomik-toplumsal-siyasi koşullara dayanmaktadır." (6)

Peki bu tespitleri yapan yazar arkasından kalkıp, "Devrimci proletarya, Türkiye ve Kuzey Kürdistan proletaryasının öncü kurmayını tek parti olarak örgütlemek zorundadır. Bu, Türkiye ve Kuzey Kürdistan halkasında proleter devrimi zafere ulaştırmanın zorunlu ön koşuludur." (7) derse, ne demeli? Anlaşılan ya bu arkadaşlar yazdıklarının ne anlama geldiğini bilmiyorlar, yada yazdıkları yazıları bir daha okumuyorlar.

Hani, farklı toplumsal-ekonomik-siyasi koşullar ve siyasi stratejilerdeki farklılık, "ayrı partilerin örgütlenmesini zorunlu kılar"dı. Demek ki siz, sosyo-ekonomik yapı tahlilini, siyasi strateji tespitini, pratik bir sorun olarak ele almıyorsunuz. Kendi yazdıklarınızda yalanlarcasına "ortak parti" görüşünü tekrarlamaya devam ediyorsunuz.

İkisinden biri; "ya Kuzey Kürdistan'daki demokratik devrim eksenini ulusal özgürlük mücadelesi ve büyük toprak sahipliğine karşı mücadele oluşturmaktadır", o zamanda, "siyasi stratejilerdeki farklılık, öncünün örgütlenmesinde uluslararası komünist hareketin bir kolu olarak her bir halkada ayrı ayrı partilerin örgütlenmesini zorunlu kılar".

Yada, Türkiye ile Kürdistan arasında önemli bir fark yoktur, yani, siyasi stratejilere tekabül edecek derecede farklılık yoktur, ikiside aynı sosyo-ekonomik yapılara sahiptir, sizin deyiminizle tam olarak ifade edersek, "tek ülke, tek halka"dır, o zamanda bu görüş katıksız sosyal-şovenizmdir ve en hafif deyişle, Kürdistan'daki işgalciliği gözlerden

gizlemektedir. Evet, ikisinden birisini açık olarak seçmek zorundasınız. Şu anda birinci noktadaki tahlili yapıp, ikinci noktadaki sonuca ulaşıyorsunuzki, bu kötü bir paradoks ve sosyal-şovenizme giden yolun köşe taşıdır.

Bir metafizikçinin labaratuara girdiğinde, diyalektikçi gibi düşünmesi nasıl bir zorunluluk ise, sizde Kürdistan'daki gerçekleri hiç değilse bazı yönleri ile görebiliyorsunuz. Ama, buradan çıkarılması gereken sonuçlar konusunda, metafizikçinin labaratuvar gömleğini çıkartıp idealistçe düşünmeye başlamasında olduğu gibi, eski görüşlerinizi hatırlayıp, "milliyetçilik", "tek devrim-ortak örgüt" gibi tezleri tekrarlıyorsunuz.

PROLETARYANIN MÜCADELESİNİ NE SABOTE EDER?

Herhangi bir örgütün niteliğini belirleyen nedir?

Komünistler burjuva-demokratik sürece bağımsız bir güç olarak katılırlar. Kendilerini demokratik görevlerle

sınırlamazlar. Devrimin, ulusal demokratik aşamasında, sürekliliği garanti altına almak için çalışırlar, buda daha ulusal-demokratik aşamada sosyalist görevleri ve çalışmayı zorunlu kılar.

Lenin'e göre eyleminin içeriğidir. Yani ideolojik-siyasi hattı ve bu hattın doğrultusundaki pratiğidir. Marksist-Leninistler soruna böyle yaklaşırlar. Yoksa bir partinin ismi tek başına o parti hakkında yeterli bilgi vermez. Hatta bazen yanıltıcı bir rol oynayabilir.

Ne varki Seçenek yazarlarına kalırsa, eğer bir örgütün isminde Kürdistan varsa, hemen milliyetçi oluyor. Türkiye Solu'nun yayınlarını okuyunca, "Kürtlerin damarlarına ka-

dar milliyetçilik ve emperyalizmin işlediğini" anlıyoruz. Genellikle, milliyetçi, emperyalizm ve Kürt kavramı bir arada kullanılıyor. Anlaşılan, komünist, sosyalist, devrimci olmak için önce Kürdistan isminden "kurtulmak", en azından ön şart olarak mücadeleye Türkiye ile başlamak gerekiyor. Biz yeniden Seçenek yazarının söylediklerine dönelim.

"Ayrı parti örgütlenmesi küçük burjuva ulusal-salcılığının ifadesidir ve proletaryanın mücadelesini sabote eder." (8)

Neden? Nedenide, sonucunda bu sihirli cümlede gizli. Başından yazar kendisini böyle bir görüşe inandırmış. Bu görüşün siyasi dildeki ismi ise, genel olarak sosyal-şoven-ön yargılar olarak adlandırılıyor.

Her derde deva haline getirilen "küçük-burjuva" (zi) üzerinde biraz durmak gerekiyor. Sömürge, ezilen bir ülkede ulusal-demokratik devrimin gündemde olması, burjuva ve küçük-burjuva sınıflarında belli dereceye kadar bu sürçete rol oynamalarını, buda proletarya ile burjuvazi arasındaki farkı silikleştirme tehlikesini içinde barındırır. Komünistler burjuva-demokratik sürece bağımsız bir güç olarak katılırlar.

Kendilerini demokratik görevlerle sınırlamazlar. Devrimin, ulusal demokratik aşamasında, sürekliliği garanti altına almak için çalışırlar, buda daha ulusal-demokratik aşamada sosyalist görevleri ve çalışmayı zorunlu kılar.

Bu önce, proletaryayı, burjuvaziden bağımsız bir güç olarak kendi sınıf partisinde, sendikalarda, öteki kitle tipi sınıf örgütlenmelerinde örgütlemeyi zorunlu kılar. Proletaryanın demokratik-ulusal ittifakları içinde, sınıf çıkarlarını korumayı, proletaryanın örgütlenme-propaganda-siyasal çalışma özgürlüğünü sağlamak için çalışır.

İkinci olarak, başından itibaren Marksizm-Leninizmin, sosyalizmin, enternasyonalizmin propagandasını gerçekleştirir. Proletarya ve onun öncüsünün demokratik ajistasyonla yetinmesi, kendisi ile burjuvazi arasındaki farkı silikleştirir.

Nihayet, ulusal-demokratik devrimin başına geçerek, onu hem emekçi ağırlıklı, mümkünse işçi sınıfı önderliğinde bir iktidara taçlandırmak ister, hemde güçler ve imkanlar ölçüsünde; sınıf bilinçli proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesine, yoksul köylülükle birleşme derecesine göre sosyalizme geçmenin mücadelesini verir. Ulusal-demokratik süreçle, sosyalist süreci bir bütün, çoğu yerde iç-içe geçmiş kesintisiz süreç olarak ele alır.

Seçenek yazarları da dahil olmak üzere, Türkiye Sol'u, Kürdistan'lı örgütleri değerlendirdiklerinde ayrı örgütlenme ilkesinden değil, eylemin içeriğinden hareket etmelidirler. Örgütlenme, birlikte ve ayrı olabilir. Bu şartlara göre oluşacak bir olgudur. Ama, birlikte veya ayrı olması herhangi bir örgütü değerlendirmede yeterli gerekçe ve veri sunmaz. Bunun için örgütlenmede seçilen yolun, ülkenin ekonomik-siyasi-toplumsal şartlarına uyup-uyumadığına bakılmalı, yanısıra, eylemin içeriğine de bakılmalıdır. Burda eylemi ideolojik, siyasi ve pratik olmak üzere sürecin bütününe kapsayacak şekilde kullandık.

Kürdistan'da ayrı örgütlenmeyi savunan örgütler sadece Kürtlerin örgütü olarak kendilerini ifade etmiyorlar. Örneğin KAWA, kamuoyuna da yansıyan belgelerinde görülebileceği gibi, Kürdistan'da başta Kürtler olmak üzere, Kürt, Türk, Ermeni, Asuri vb. ulus ve azınlıkların işçi sınıfının öncü örgütü olarak kendisini ifade ediyor. Kürdistan'dan göç edip, başka ülkelere yerleşen ve o ülkede kalıcı hale gelen Kürt işçi ve emekçilerinin (-göçmen işçiler, göçmenlik kategorisindeki öteki emekçi sınıf ve katmanlar, sürgünler hariç-) yerleştikleri ülkelerin devrimlerinin doğrultusunda örgütlenmeleri ve mücadele etmelerini savunuyor. Ki bu biricik Marksist-Leninist, enternasyonalist tutumdur. Yani böylesi bir örgütlenme sadece özde enternasyonalist değil, Kürdistan'daki öteki ulus ve azınlık milliyetlerin işçi ve emekçilerini kapsadığı için, biçimde de enternasyonalisttir. Dolayısıyla da, böylesi bir perspektifle bağımsız örgütlenmeyi savunan bir örgütlenme, "milliyetçi Kürt örgütlenmesi" olarak gösterilemez.

Örgütlenmenin alacağı biçim daha çok III. Enternasyonal'de olmak üzere sürekli tartışıldı.

Komünist Enternasyonal'in 6. Dünya Kongresinde Kusinen, ezilen uluslar işçi sınıfının duyduğu güvensizlikler konusunda Lenin'in, gerekirse, "ezilen uluslara tavizler verme yükümlülüğü"nü içeren görüşlerini aktardıktan sonra, devamla şöyle der.

"Bu güvensizliğin giderilmesi herşeyden önce doğal olarak beyaz bir işçi hareketi ile renkli işçilerin hareketinin yanyana var oldukları sömürgelerde (örneğin, Kuzey ve Güney Amerika'da) emperyalist ülkelerden yoldaşların önünde duran en zor görevlerden biridir. Bu zorluk ancak kendi emperyalizmine karşı kararlı ve amansız mücadele yoluyla ve yerli işçilerin devrimci hareketinin gerçek bir yardımı ile aşılabılır. İngiliz partisi, ne Hindistan'da nede İrlanda'da kendisi komünist partiyi yaratamaz. İlgili sömürgelerde İngiliz ve Fransız yoldaşların görevi, komünist hareket için bir yardımcının, bir danışmanın görevidir, bu hareketin bir önderi rolü değil. Onların görevi sömürge hareketinden yoldaşları kendi hareketlerini kendi başlarına, bağımsız olarak yönetmek üzere eğitmektir." (9)

Oldukça açık ve net olan yukarıdaki görüşler yerlidir, ama biz konunun tam olarak anlaşılması için, Kusinen'in 6. Kongre'de yaptığı öteki konuşmasından da bir aktarma yapacağız.

"Görüşüme göre sömürge alanında en iyi çalışmayı yapan örneğin Fransız Partisinin, bir konuda bir eksiklik gösterdiğine, Tunus ve Cezayir'deki partilerin biçimsel olarak bağımsız partiler değil, aksine Fransız Partisinin seksiyonları olduklarına yoldaşların dikkati çekmek zorundayım. Bu doğru bir şey değildi. Tam da Lenin'in, yerli işçilerin, devrimci işçilerinde güvensizliğinin nasıl giderilmesi konusundaki yönergeleri, sömürge ülkelerin partilerine tam bağımsızlık tanımak konusunda bizi uyarmaktadır. Emperyalist ülkelerden yoldaşlar, tavsiyelerle ve birlikte çalışmayla sömürge ülkelerdeki yoldaşlara partilerinin inşasında ve emperyalizme ve mülk sahibi sınıflara karşı mücadelede yardım etmekle yükümlüdürler, ama onların partilerinin tam bağımsız bırakılmadıkları. Fransız Partisi, Cezayir, Tunus ve Fas'taki iyi çalışmasına devam ederken aynı zamanda bu düzeltmeyi gerçekleştirmelidir." (10)

Şimdi Kusinen'e ne denilecektir. Bu görüşler Komünist Enternasyonal'inde görüşleri olarak kabul edilmelidir. Bilebildiğimiz kadarıyla, bu bakış açısına olumsuz anlamda bir eleştiri gelmemiştir. Tamda, sömürgelerdeki kurtuluş hareketinin gelişmesi, mevcut örgüt biçimlerinin hareketin yükselen seviyesine denk gelmemesi; yanısıra, ikinci Enternasyonal sosyal-şovenizminin ezilen ülkelerin işçi sınıflarında bıraktığı haklı güvensizlik, komünistleri böylesi bir tavır almaya itmiştir. Aslında Leninist anlayışta örgütün biçimi şartlara, sınıf ilişkilerine, sosyal hareketin alacağı biçime göre değişebileceği görüşü açıktır. III. Komünist Enternasyonal'in dağıtılma gerekçesinde, Stalin değişen şartları gerekçe göstermiştir. Burada Komünist Enternasyonal'in dağıtılmasının doğrumu-yanlışını olduğunu tartışmıyoruz. Belirtmek istediğimiz, örgütün ve ala-

çağı biçimin donmuş, değişmez kalıplara indirgenip, sığdırılmayacağıdır.

Seçenek yazarı, Kürdistan'daki farklılığın geçici bir görüngü değil, kalıcı sosyal, ulusal-ekonomik nedenlerden olduğunu belirtiyor. Belirtiyor ama, hepsi bu kadar. Böylesi temel ve kalıcı faktörün, örgütlenme konusunda oynayacağı rolü görmüyor.

Türkiye devrimci hareketi, öncelikle ML'den etkilenmiş, reformculuk ve revizyonizmle arasında set çekmiş akımları şunu iyice düşünmek zorundadırlar. "Bölge Komitesi", "seksiyon" vs. gibi örgütlenmeler, Kürdistan'daki sürece cevap verip, proletaryayı ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin başına gerirebilir mi? Tekrarda olsa bir kez daha belirtmek gerekir ki, örgütlenme iktidar mücadelesinde bir araç ve silahtır. O halde örgütlenmeye böylesine bir rol biçiliyorsa, bunu gerçekleştirebilecek biçimde olması ilk şarttır.

Hareketin bugün aldığı biçimde daha rahat görülebilir. (Gerçekte, ulusal hareket enazından son 70 yıldır aynı zeminden ve onun üzerindeki dinamiklerden hayat bulmaktadır. Sadece ulusal mücadelenin yükselmesine, mücadeleye önderlik eden güçlerin sınıf niteliği ve siyasi çizgilerine göre, harekette genişleme ve daralmalar vardır.) Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, parçasal düzeyi pratik ve örgütsel anlamda aşmıştır. Artık mücadele "devlet sınırları" içinde yürütülmüyor. Örgütlenmede öyle. Kuzeyde, ağırlıklı olarak PKK'nin geliştirdiği mücadele, Güney-Batı Kürdistan'dan ("Suriye") katılım, örgütlenme ve siyasi destek almaktadır. Bu durum, aynı ölçüde olmasada, Güney ve Doğu Kürdistan içinde geçerlidir.

Dergimizde yayınlanan belgelerde de var, KAWA sadece Kuzey Kürdistan'da değil, Güney Kürdistan'da, Doğu Kürdistan'da da örgütlenmekte, mücadele etmektedir. Güney Kürdistan'daki 91 Newroz ayaklanması ve devrimine pratik olarak bağımsız askeri-siyasi gücü ile katılmıştır. Doğu Kürdistan'da örgütlenme ve mücadelesi gelişmektedir. Güney Batı Kürdistan'da zaten 12 Eylül öncesi örgütlenme yaratmıştır. Kamışlı'da, TC'nin askeri cuntası, işbirlikçiler ve Suriye rejiminin desteği ile, içinde önderlerinin bulunduğu 15 şehit vermiştir. Bugün Güney Kürdistan'da örgütlenmesini ilerletmiş, bağımsız bir gazete yerel lehçeyle çıkarmakta, ulusal kurtuluş mücadelesinin önderliğini ele geçirip sosyalizme taşımanın mücadelesini vermektedir.

Kısaca, kitle hareketleri ile, ulusal mücadelenin vardığı tüm boyutlar ile, bağıntılı olarak ona önderlik eden örgütlerin, örgütlenme seviyeleri ile mücadele "devlet sınırları"nın aşmıştır. Bu objektif bir olgudur. Toplumsal-ulusal-ekonomik temelin kendi dinamiklerini yaratmasıdır. Sağlıklı bir bakış açısı ile bakalım, "ortak örgüt", "bölge komitesi", "seksiyon", "Türkiye devrimi" gibi biçim ve belirlenimler Kürdistan devrimine önderlik edebilirlermi. Açıkırki edemez. Sağa-sola sapmadan, ilgili-ilişsiz benzetme ve örnekler vermeden önce sorunun bu yanı üzerinde

düşünülmelidir.

Türkiye solundan arkadaşlar fikri tembelliklerinin, Marksizm-Leninizm teorisi konusundaki geriliklerinin adeta bir örneği olarak, Rusya örneğine sarılıyorlar. Rusya'daki devrimci hareketin gelişim seyrini incelemeyen, aradaki tarihsel-toplumsal ve siyasi farklılıkları dikkate almadan, Rusya örneği (hemde çarpıtılıp içi boşaltılarak) mekanik olarak aktarılmak isteniliyor.

Ama Rusya örneğini dahi doğru-dürüst anladıkları söylenemez. Hiç ilgisi olmadığı halde bağımsız örgütlenmeyi "bundçuluk"a benzettiler. Şimdide anlamadan "seksiyon"culukla uğraşıyorlar. Bu durum birazda sürekli marjinal bir grup olarak kalmaları, devrimi hala daha tartışma düzeyinde yaşamaları, iktidar olabilecek bir seviyeyi bir türlü yakalayamamanında ürünüdür. Türkiye'de sol örgütlerin kendi içlerindeki ve birbirleri arasındaki bölünmeler dahi, Türkiye devriminin hangi ülke devrimine benzeyeceği, benzetmesi gerektiği üzerinde yaşanmıştır. Teori, uluslararası işçi hareketinin sonuçlarının, tecrübelerinin bir bütünüdür. Ama burada belirleyici olan ilkeler ve onu oluşturan ideolojik-siyasi çizginin özüdür. Biçim her ülkenin şartlarına göre değişecektir. Bu hem örgütlenme-mücadele taktikleri, hemde iktidar biçimleri açısından geçerlidir. Lenin, örneğin Sovyet iktidar biçiminin Rusya'da gerçekleştirdiği biçimiyle başka ülkelere aktarılamayacağını özellikle belirtmiştir. Ve yine Lenin, Rusya'dan sonra gerçekleştirecek bir devrimin, bu devrim geri bir ülkede olsa dahi, Rusya'yı geçeceğini, uluslararası işçi sınıfı davasına yeni kazanım ve tecrübeler bırakacağını vurgulamıştır. Türkiye devrimci hareketindeki bazı akımlar kitleleştikleri dönemde, bu gerçeği görmüşler, fakat ne yazık ki, doğru, devrimin sorunlarına cevap veren biçimler geliştirememişlerdir.

Seçenek yazarına bir soru soruyorum. Rusya örneği yerine, neden İrlanda-İngiltere örneğini izlemiyorsun? Lenin, ulusal sorunda Marksistlerin izlemesi gereken yol konusunda özellikle İrlanda tecrübelerini vurgular ve ulusal hareketlere karşı izlenecek yöntem konusunda bir denek taşı olarak görür. Rusya ve İrlanda da izlenen yol konusunda Marksizmin bakış açısında, taktiğinde temelde bir farklılık olmadığını belirtmem gerekiyor. Sadece değişik tarihsel-toplumsal süreçte bakış açısı farklı biçimler şeklinde hayat bulmuştur.

Türkiye ve Kürdistan devrimlerini, başka ülkelere benzetmeden önce kendisine benzetmek gerekir. Marksizm-Leninizmin ilkeleri elbetteki tektir. Bu ama, her ülkenin şartlarında, kendine has bir yol ve yöntemle hayat bulacaktır. Bunu tartışmak dahi gereksizdir. Örgütlenme sorununda böyle kavramak gerekiyor. Öz ve biçim konusunda, şimdilik bu kadar yeterlidir.

Seçenek, Kürdistan'ı işgal eden devletlerin, Kürdistan devrimine karşı kendi aralarında birleşmelerinden ne biçim bir sonuç çıkarıyor? Kürdistan devrimi bulunduğu "ülkede", parçada ege-

men ulus devrimci sürecine bağlanıyor. Bu bakış açısı bir yönüyle doğrudur. Kürdistan devrimi ile, işgalci ülkelerin devrimci süreçleri arasında organik bir bağ vardır. Fakat bu kadarı eksiktir. Yanıltıcıdır. Sorunun bütününe yansıtılmaktan uzaktır. Devrimci sürecimizin esas belirleyeni buda değildir. İşgalci devletlerin kendi aralarında anlaşmaları, öncelikle Kürdistan devriminin "parçasal" düzeyden kurtulup, bir bütün olarak görülmesi yönünde algılanmalıdır. Kürdistan devriminin çıkmazı tamda "parçasal" düzeyde ele alınmasında yatmaktadır. Eğer, Kürdistan devrimi her tarihi dönüm noktasında, başarıya doğru evrimleştiği dönemlerde, "federasyon", "otonomi" diyerek, başarısızlığa mahkum edilip, yeniden başlangıç noktasına dönüyorsa, bunun nedenini öncelikle soruna parçasal düzeyde bakmakta aramak gereklidir. Bu bakımdan sürecin kısır döngüden kurtulup, bağımsız güzergahında gelişmesinin ilk koşulu, bağımsız ve birleşik ulusal kurtuluş hareketinin yaratılmasından geçiyor. Aynı şekilde, Kürdistan devrimi ile egemen ülke devrimleri arasında organik bağ kurmak için, devrime önderlik edebilecek örgütsel yapının, proletaryanın bağımsız örgütlenmesinin yaratılması gerekiyor. Enternasyonalizme gitmenin de ilk koşulu budur. Kendi örgütlenmesini yaratmamış bir proletarya ve devrimci süreç kiminle, nasıl bir birlik ve dayanışma sağlayacaktır.

"Seksiyon" mantığı tamda "otonomi" anlayışına denk gelmekte, ona siyasal zemin hazırlamaktadır. Bu bölümü bitirmeden, "seksiyon" örgütlenmesini savunan Seçenek ve aynı anlayıştaki öteki yaklaşım sahiplerine, soruna ters yönden bakmaları açısından bir noktayı belirtmek istiyorum. Neden, ana partiyi Türkiye'ye kurup, "seksiyon"u Kürdistan'a kuruyorsunuz. Bu ne biçim birleşik örgütlenmedir böyle. Normalde birleşik örgütlenmenin olabilmesi için, iki tarafta da eşit düzeyde örgüt biçimlerinin olması gerekir.

Bu kadarıda yeterli oluyor, proletaryanın mücadelesini sabote eden, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini burjuvaziye havale edip, Kürdistan proletaryasını ise, ancak Türkiye Proletaryasının bir yedeğine dönüştüren anlayıştır. Ortadoğu'da dinmeyen bir fırtına olan ulusal kurtuluş mücadelesine önderlik edecek ML öncüyü yaratmamak, proletaryayı burjuvazinin yedeğine koymak değildir. Ulusal kurtuluş mücadelesinin demokratik devrimci yönünün öne çıkabilmesi için, proletaryanın emekçi köylülüğü burjuvazinin yedeğinden kurtarması gerekiyor. Aynı şekilde, demokratik-ulusal süreçle, sosyalist süreci birleştirebilmek içinde proletaryanın mücadeleye önderlik etmesi vazgeçilmez bir şarttır. Ama bunun olmasının temel belirleyeni, olmazsa-olmazı proletaryanın kendi bağımsız öncüsünü yaratmasıdır. Sizin önerilerinizde, bakış açınızda bütün bunlardan eser yoktur.

Kürdistan proletaryasına karşı derin bir güvensizlik besliyorsunuz. Egemen ulus bakış açısı siyasal tezlerinizi oldukça etkilemiş. II. Enternasyonal revizyonistlerinin, Avurupa proletaryasını herşeyi

gören ezilen ülkenin proletaryası ve halkını küçümseyen yaklaşımını bunca yıl sonra sahiplenmeniz bir talihsizlik olarak değerlendirilmelidir. İşte söylenenler.

".... Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin zaferi işçi sınıfı hareketinin devrimci bir sıçrama yapmasına, işçi sınıfı hareketinin devrimci yazgısı ise şovenizm dalgasını kırarak Kürt ulusal özgürlüğü için mücadelenin başına geçmesine bağlanmış durumda" (dır). (11)

Bu paragrafta bir dizi doğru ile yanlış iç-içe geçmiş durumda. Elbetteki işçi sınıfı hareketinin (-kastedilen Türkiye'dir) sıçrama yapması, şovenizmi kırması, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin lehinedir. Peki ama bundan, işçi sınıfı hareketi sıçrama yapmazsa, ulusal kurtuluş hareketinin zaferi mümkün değildir sonucunu çıkarmak ne anlama gelir. Egemen ulus devrimciliğinin, şovenizmin etkisinde kalarak kendini herşeye kadir görmesi, ezilen halkları küçümsemesine bir kanıt olarak görülebilir. Dünyanın bir çok sömürge ve ezilen ülkesinde devrim olgunlaşıp, birer fırtına merkezlerine dönüştüğü dönemlerde, proletaryanın en çok yoğunlaşmış olduğu kapitalist ana yurtlarda ne yazıkki, işçi sınıfı kış uykusunda yatıyor, çoğu kere ulusal kurtuluş hareketlerine karşı savaş yürüten sömürgeci siyasal parti ve devletleri destekliyordu. Buna rağmen, devrim sömürge ülkelerin bir çoğunda zafere ulaşmakla kalmadı, kapitalist ana merkezleride etkisi altına aldı.

Türkiye yada Kürdistan devrimi birbirini karşılıklı olarak etkiler, olumlu-olumsuz anlamda gelişmelere göre mücadelenin ivmesine etkide bulunur. Ama, her ülkede belirleyici olan o ülkenin bağımsız iç dimamikleridir. Neden bir başka ülkedeki devrimci süreç yüzünden, devrim mümkün olmasın. Bu başka şeylerin yanısıra, Kürdistan proletaryasına ve halkına güvensizliğin ifadesidir. Dahası Türkiye işçi sınıfı reformizm ve şovenizmle zehirlenmiş olarak, bağımsız siyasal bir çizgi doğrultusunda değil, daha çok düzen içi platformlarda hareket ettiği bir dönemde, "devrimci sıçrama olanağı ön planda" demek aşırı bir subjektivizmdir. Türkiye devrimci hareketinin görevlerinin ağırlığını kavramamaktır. Sorunun diğer bir noktası ise Kürdistan devrimini, Türkiye proletaryasına havale etmek pasif bekleme teorisidir.

Belirtmek gerekiyor, konjoktürel gelişmeye örgütlenme ve siyasal strateji arasında bağ olmasına rağmen, belirleyici neden değildir. Konjoktürel durum siyasal-ekonomik sürecin her somut durumdaki, karşılıklı olarak mücadele eden güçlerin mevzilenmesidir. Siyasi ortamdır. Bunun için örgütlenme ve siyasal stratejilerde, konjoktüredeki gelişmeleri tek neden göstererek sebep ve sonuç ilişkisi birbirine karıştırılmamalıdır. Mücadele yükseltilir yada devrimci kabarmanın durgunlaşmasına, dalganın geri çekilmesine koşut olarak yavaşlayıp, durgunlaşabilir. Öncü, bütün bunları dikkate alarak taktiğini değiştirecektir. Örgütlenme ve siyasal stratejiler ise nispeten daha uzun dönemlerde ve süreçlerde değişikliğe uğrayacaklardır. Devrimin temel

doğrultusu, hedefi siyasal stratejinin belirleyicisi ise, proletaryanın içinde hareket ettiği, bulunduğu halkadaki tarihsel, ekonomik, siyasal, ulusal vs. etmenler ise örgütsel biçimin belirleyicidir.

DEVİRİM VE GELİŞİM EVRELERİ

Dünya halklarının mücadele tarihi incelendiğinde, devrimde süreklilik ve buna karşı kesiklik, komünistlerin her zaman uğraşmak zorunda kaldıkları temel sorunlardan olmuştur. Proletarya dışındaki sınıflar, demokratik-ulusal süreçlerdeki devrimleri kendi dar, kısır sınıfsal çıkarlarının mecrasına hapsedip, yarı yolda bitirmek istemişlerdir. Lenin, emperyalizm çağındaki gelişmeleride dikkate alarak proletaryanın demokratik devrimin başına geçip devrimi burjuva aşamadan, sosyalist aşamaya geçirmenin savunucusu olmuştur. Lenin'le menşevikler, daha geniş anlamda II. Enternasyonal revizyonistleri arasındaki tartışmaların biriside bu noktadır. Marks ve Engels'te de olmasına rağmen, esas olarak Lenin kesintisiz devrimi sistemleştirmiş, proletaryanın demokratik görevleri de omuzlayarak sosyalizme geçmenin teorisini oluşturmuştur.

Bunun içindirki, sömürge ve ezilen ülkelerdeki ulusal-demokratik sürece hangi sınıfın önderlik edeceği sorunu, devrimin kaderini de belirleyecektir. Proletarya dışındaki sınıfların önderliği, sosyalizme geçişi engelleyeceği gibi, demokratik-ulusal- sürecide tıkayıp, kısırlaştıracaktır. Nitekim, burjuva, küçük-burjuva sınıfların önderlik ettiği ulusal kurtuluş devrimlerinin ertesinde kurulan iktidarlar, emperyalist sistemin dışına çıkamamış, yeni-sömürgeleşme sürecine girmişlerdir. Bu anlamda burjuva, küçük-burjuva sınıflar ulusal-demokratik görevleride tam olarak çözemezler.

Demokratik-ulusal görevler somut duruma göre farklılıklar gösterebilir. Demokratik devrimin her ülkedeki iç gelişim evresi farklıdır. Devrimin gerçekleştiği ülkedeki ulusal moment, proletaryanın gelişmişlik durumu en belirleyici etmenler arasındadır.

Sömürgelerde devrimin ilk hedefi anti-işgalci mücadeleyi başarıya ulaştırmaktır. Gelişmesi içinde anti-işgalci mücadele, işgalcilerle işbirliği yapan sınıfları karşısında bulacak, daha çok devrimin ikinci aşaması, toprak mücadelesi eksenli, köylü devrimine dönüşecektir. Devrimin ilerlemesine paralel olarak, iç çelişkiler olarak adlandırdığımız (-ki çoğu durumda dış ilişkilere ve çelişkilere bağlanmıştır-) sınıf çelişkileri derinleşecektir. Bunun önceden hangi biçimi alacağı tümüyle hesaplanamayacağı gibi, aynı ekonomik-siyasi süreci yaşayan ülkelerde kabaca aynı dönemlerden geçselerde, yinede her ülkenin kendi bağımsız dinamikleri üzerinde kendine has bir yol izleyecektir. III. Komünist Enternasyonal'de yürütülen Çin, Arnavutluk ve Hindistan devrimi tartışmalarında, Troçkistlerin tavrı, Türkiye Sol'unun Kürdistan devrimi karşısında takındığı tavra benzetilmektedir. Ayırmsız olarak tüm Kürdistan'lı hareketleri

"milliyetçilik"le suçlayan arkadaşlara, bu tartışmaları inceleyip kendi durumlarına bakmalarını istiyorum.

Soruna daha yakından bakalım. Seçenek yazarı ne diyor?

"Rızgari'den PKK'ye ve KAWA'ya, TKSP'den PPKK'ye değin tüm ulusalçı örgütler, Marksizm-Leninizm ve Kürdistan proletaryası adına, Kürdistan'da sosyalizm toplumsal kurtuluş ve sınıfsız toplum ve niahi hedefini sözde savunuyor ve program ediniyorlar". (12)

Bir kalem darbesiyle Kürdistan'lı tüm örgütleri milliyetçi ilan eden yazar arkasından bir dizi "günah" sayıyor. Hiç bir belge ve kanıt göstermeden, Kürdistan'lı tüm örgütlerin ML'i savunuları, Kürdistan'la sınırlı olduğu, devrimi ulusalçı aşamayla sınırlamak istedikleri, toprak devrimini reddettiklerini, bunun için ulusalçı olduklarını söylüyor. İyide kim, nerede bunları söylemiş, hangi örgüt nasıl savunuyor, belli değil. Bunu yazar biliyor. En iyi halde şöyle düşünmüş olabilir. Kürt olduklarına göre milliyetçidirler, milliyetçi olduklarına göre, burjuva milliyetçilerde olması gereken özellikleri barındırıyorlar. Bu mantık silsilesinde her şey birbirine karıştırılmıştır. Sebep, sonuca kanıt gösterilmiş, sonuçta sebebe. Tabii hem sebep, hemde sonuç hayali olarak oluşturulmuştur.

"Ulusalçı aşamayla sınırlamak" iddiası ise tam bir uydurmasyon. Müslüman inanisında "dinime küfreden bari müslüman olsa" diye bir deyim vardır. Bunların durumuda tam olarak böyledir. Yıllarca demokratik ajistasyonla yetinen, sosyalizm gördüğü her yere "Troçkizm" etiketini yapıştırırların böyle konuşmaya haklarının olmaması gerekiyor.

Yazarın bulduğu "milliyetçi" kanıtları izlemeye devam edelim.

"Öte yandan bütün bu ulusalçı örgütlerin yine program olarak emperyalist sistemin Türkiye ve Kuzey Kürdisan halkasında devrimi gerçekleştirmeyi değil, Kuzey Kürdistan'dan yükselebilecek ulusalçı mücadeleyle "Birleşik Kürdistan"ı hedeflemeleri de proleter değil, ulusalçı niteliklerinin göstergesidir.". (13)

Stalin, Leninizmin ünlü taktiğinin, "her bir ülkenin devrimci hareketinde ulusal özelliğın ve ulusal özgüllüğün mutlaka dikkate alınması ilkesi"ne (14) göre hareket etmeyi öneriyor.

Bu öneriye göre hareket eden komünistlerin, parçalanmış bir ülkede birleşik devrimci bir süreci savunmaları, önlere Bağımsız-Birleşik-Demokratik ve Sosyalist bir ülke hedefini koymaları neden yanlış olsun. Ne yapmaları gerekiyordu. Bu işide burjuvaziye havale edip, ne zaman geleceği belli olmayan ve somut hayat doğrultusunda bir hareket geliştiremeyen, ne olduğu belirsiz "mutlu bir geleceğin" beklentisine mi kapılmaları gerekiyordu. Bu mu komünistlik? Aksine, Komünist Enternasyonal 6. Dünya Kongresi sömürgelerdeki devrimci süreci tartışırken tamda şöyle demektedir.

"..... Sömürge ve yarı-sömürgelerde burjuva-demokratik devrimin genel temel görevleri olarak şu

görevler tespit edilebilir.

a) Güçler dengesinin proletarya lehine dönüştürülmesi; ülkenin emperyalizmin boyunduruğundan kurtarılması (yabancı imtiyazların, demiryollarının, bankaların vs. ulusallaştırılması) ve henüz elde edilmemiş olduğu yerlerde ülkenin ulusal birliğinin kurulması" (15) ve öteki devrimci görevleri belirliyor.

Şimdi cevap verilmelidir. Bu, komünist Enternasyonal'inde "milliyetçi" olduğuna kanıttır. Yoksa bu, uluslararası proletaryanın ortak davasına yürümenin her ülkedeki özgün yolunu tespit etmemiştir. Hangisi olduğunu anlamak için Lenin'e bakalım.

"Halklar ve ülkeler arasında ulusal ve devletsel farklar varolduğu sürece -bu farklar hatta dünya ölçeğinde proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra bile uzun, çok uzun bir süre varlığını koruyacaktır- bütün ülkelerin komünist işçi hareketinin uluslararası taktiğinin birliği, çeşitliliğin yok edilmesini, ulusal farklılıkların ortadan kaldırılmasını değil (bu, şu an anlamsız bir hayalcilik olurdu) komünizmin temel ilkelerinin (Sovyet iktidarı ve proletarya diktatörlüğü), bu ilkelerin her birinin doğru bir şekilde tahlil edilip ulusal ve ulusal-devletsel farklılıklara doğru bir biçimde uygulandığı bir uygulama gerektirmektedir". (16)

Yapılan tamda Lenin'in dediği gibi, komünizmin temel ilkelerinin, ulusal-devletsel farklılıklara göre uygulanmasıdır. Sizin saldırınız, Leninizmi hedef almıştır. Teoriniz devrimi yapmama, alanı burjuvaziye terk etme teorisidir.

Ayrıca, iddialarınız somut olarak doğru değildir. Kürdistan'lı siyasal akımların belgeleri devrimciler tarafından ulaşılmaz değildir. Bu belgelere bakıldığında, sadece KAWA'nın başından itibaren, Bağımsız-Birleşik-Demokratik ve Sosyalist Kürdistan doğrultusunda mücadele ettiği görülebilir. Okuyucularınıza ve devrimci kamuoyuna açıklamanız gerekiyor, Sosyalist Kürdistan için mücadele etmek neden "milliyetçilik" oluyor. Milliyetçilik, hemde ezen ulus milliyetçiliği yukarıda bir kısmını eleştirdiğimiz sosyal-şoven görüşlerinizde ifade ediliyor.

Kürdistan'lı komünistlerin yaptığı, proletaryanın evrensel ilkelerini, kendi somut koşullarına uygulayarak, evrensel yürüyüşü buldukları parçadan başlatmak, proleter dünya devrimi sürecini Kürdistan halkasında iktidarla yanıtlamak, öteki parçalardaki devrimci süreçleri ise her yolla desteklemektir. Bu proleter enternasyonalizmidir.

YANLIŞLARDA DİRETMEK ÇIKMAZDIR!

Geçmişten buyana savunduğunuz bir dizi tez iflas etmiştir. Şimdi vitrinsel değişikliklerle durumu kurtarmaya çalışmak doğru değildir. "Bölge Komitesi"ni, "Seksiyon" yapmakla hiç bir şey yapmamış olursunuz. Sadece saflarınızdaki "ulusalcı etki"yi bir müddet yanıltmış olursunuz. Zaten burda

eleştirdiğimiz yazıda bu durumu itiraf ediyorsunuz." Kuzey Kürdistan'daki komünist hareketin geçmişte etkilediği taraflarlarında mücadele edilmesi gereken asıl tehlike ulusalcılıktan etkilenmedir". (17) "Ulusalcı etki"yi kurutmaya çalışmak yerine, sosyal-şovenizmin etkisiyle uğraşsaydınız daha mantıklı bir iş yapmış olurduz.

Son dönemlerde yaptığınız değişikliklerden birisinde, "Bağımsız Kürdistan" sloganını ajistasyon düzeyinde savunmanızdır. Bu her şeye rağmen gerçekleri görme noktasında ileri bir adımdır. Ama kesinlikle yarım bir adımdır. Daha, mücadelenin ilerlemesi ve pratik boyutunun kişiyi veya siyasal akımları pratik adım atmaya zorladığı günümüzde, yanıltıcı bir rolde oynamaktadır.

Neden böyledir. Çünkü, ajistasyon düzeyinde attığınız sloganı, eylem düzeyinde karşılayan bir açılıma sahip değilsiniz. Bağımsız Kürdistan ajistasyonun hareketi geçirdiği kitleye neyi öneriyorsunuz! Bağımsız Kürdistan milliyetçiliktir. Bu büyük bir tutarsızlıktır.

Ajistasyon sloganı, eylem için yeterli pratik verilerin olmadığı koşullarda onun hazırlanması için atılan bir taleptir. Bugün ama, somutta zaten bu doğrultuda bir hareket, devrimsel gelişme sözkonusudur.

Son olarak şu söylenebilir. Devrimci ajistasyon, doğrultusunda pratik bir mücadele yaratmıyorsa, ajistasyon sloganı, kitle mücadelesinin kabarmasına koşut olarak eylem sloganına dönüşmüyorsa, en iyi halde boş bir söz, devrimci eylemi barajlayan bir çağrıdır.

Bu makalede görüşlerinizin sadece bir kısmına değinilmiştir. Sağlıklı tartışma için, belgelere dayanarak polemik yapmalısınız. Bizim önerimiz, yanlışlarda ayak dirmemenizdir. Bunu devrimci bir görev olarak hatırlatıyoruz. ■

22.8.1992

Dipnotlar

- 1- Doğru Seçenek, s.9, sf. 26
- 2- a.g. dergi, sf. 27
- 3- Emegün Bayrağı, Yıl 1, s. 8, sf. 28
- 4- 3. Enternasyonal'de Devrim Aşamaları, Dön. Yan, sf. 214
- 5- Doğru Seçenek, s. 9, sf. 26
- 6- a.g. dergi, sf. 33-34
- 7- a.g. dergi, sf. 27
- 8- a.g. dergi, sf. 26
- 9- 3. Enternasyonal'de Devrim Aşamaları, sf. 32
- 10- a.g. eser, sf. 209
- 11- Doğru Seçenek, s. 9 sf. 31
- 12- a.g. dergi, sf. 29
- 13- a.g. dergi, sf. 30
- 14- Stalin, Bütün Eserler, Cilt 9, sf. 265
- 15- 3. Enternasyonalde Devrim Aşamaları, sf. 230
- (abc)
- 16- Lenin'den aktaran Stalin, Cilt 9, sf. 266 (a. metinden ç.)
- 17- Doğru Seçenek, S.9, sf. 38

M G Ö Ç , S Ü R G Ü N V E M E C B U R İ İ Ş K A N

M u r a t M U T L U

Kürdistan halkı göç ettirme olgusuna hiç yabancı değildir. Osmanlı sömürgecilikinden günümüze kadar çeşitli biçimler altında süregelen bu politika, Cumhurbaşkanı Özal'ın iki günlük Kürdistan gezisinde yine dile geldi. "Dile geldi" diyoruz, çünkü zaten varolan uygulamanın "açık ve seçik" beyanı var ortada:

"Cumhurbaşkanı göç konusuna değinirken de bunun zorunlu olarak yaşanacağını vurguluyarak, yöreden **beşyüzbin kişinin** batıya ya da diğer yörelere taşınması halinde bir çok sorunun daha kolay çözülebileceğini söyledi." (7. 9. 1992, Cumhuriyet Gazetesi, abç)

Neden daha farklı bir sayı değilde beşyüzbin? Bu Özal'ın kişisel bir düşüncesi mi? Resmi ideolojinin yazarları, devletin bekası için, devletin aleyhine kamuoyu yaratabilecek düşünceleri kişilere malederek, devleti korurlar. Özal'ın göç konusundaki söyledikleri de böyle lanse edildi. Halbuki bu politika yüz yıldır (Osmanlı da dahil) devlet tarafından sürdürülüyor. Aşağıdaki bilgiler de bunu doğruluyor:

"Geçtiğimiz hafta Ankara'da üst düzey bir istihbarat toplantısı yapıldı. Bu toplantıya katılan yetkili 2000'e Doğru'ya şunları söyledi: Devletin yeni tespiti şu: "Güneydoğu'da olan, PKK olayı değil. Bölgesel ayaklanma. Güneydoğu'da şu an bir iç savaş yaşanıyor. Olaylara Güneydoğu'daki halkın yüzde 90'ı katılıyor. Türkiye'de 13 milyon Kürt var. **Bunun yalnızca 500 bini bölücü.**" (2000'e Doğru, 4. 10. 92, sayı 39, abç)

Özal'ın 500 bin rakamını kullanmasının nedeni anlaşılıyor!

Halka yapılan baskıların ayyuka çıktığı, Şırnak-Kulp benzeri provokasyonlar aracılığıyla "fiili göçettirmenin" yaşandığı aşamada, Özal devreye girerek "... parası olanlar göçedebiliyor. Diğerlerine de yardımcı olmak lazım. Ben bu konuda etraflıca bir çalışma yaptıracağım" diyor. (7. 9. 92, Cumhuriyet Gazetesi)

Demirel'in, devletin "bir plan dahilinde hareket ettiği" şeklindeki sözleri, Olağanüstü Hal Bölge

Valisi'nin "toplulaştırma" adı altında, kom ve mezraları "gönüllü olarak" bir araya getirme (yani dağıtma) girişimleri (bkz: Yalçın Doğan, 30. 9. 92, Milliyet), MCK'nın Diyarbakır toplantısında aldığı kararlar vb. gelişmelere bir bütün olarak bakıldığında, kitle katliamlarının yanısıra, bölgeyi insansızlaştırma faaliyetlerinin de fiili göçettirmeyle gerçekleştirilmeye çalışıldığı görülecektir.

Kırsal alanda köyleri yakma, yıkma, taciz etme ve katliam hareketleri ile boşaltılan yerleşim birimleri bir daha ikamet edilmeyecek hale getirilmektedir. Kendi toprağında inatla kalmak isteyenleri de "milis" suçlamasıyla öldürmekte, tutuklamakta, köy etrafına yerleştirdiği mayınlar vasıtası ile hareket edemez, üretim yapamaz hale getirmekte ve böylece göçe zorlamaktadır TC, doğan ortamı en rasyonel biçimde değerlendirmek için "göçe yardımcı olacağını" ilan etmektedir. Fiili olarak göçe zorlayan kendisi olduğu gibi, ikiyüzlüce "kurtarıcı" da kendisi olmaktadır.

Kürdistan'daki göç olgusuna baktığımızda, bunun üç temel biçimde uygulandığını görürüz. Biri süreklidir, ikincisi genellikle bir başkaldırı öncesi veya sırasında gelir, diğeri ise hareketin yenilgi ile sonuçlandığında gündeme gelir.

1- "Ekonomik Göç" veya "Doğal Göç" olarak adlandırılan göçettirme;

2- Önder-lider veya halk kitleleri içinde, mücadelede öne çıkan yurtsever insanların tek tek ya da gruplar halinde batıya sürgünü;

3- Artık mücadelenin kitlelere indiği, başkaldırılara katıldığı dönemlerde, başkaldırılarının (çok çeşitli nedenlerle) yenilgiyle sonuçlanmasından sonra katılan-katılmayan ayrımı yapılmadan halkın topyekün göç ettirilmesi;

"**Ekonomik Doğal Göç**": Kemalist ideologlar bu olguyu kendi sömürgeci yönetimlerinin üstünü örtmek için çarpıtarak yorumlarlar. Onlara göre "eşitsiz gelişme yasası" sonucu geri kalan "Güneydoğu'dan" batıya göç etmek gayet doğaldır. Çünkü "sermaye ulaşımının-üretim kolay olduğu yerleri, deniz kenarlarını sever". Bölgenin coğrafyası sermayenin gitmesine uygun değildir! Gerçekte bu, kapitalizmin yasaları gereği "kendiliğinden" meydana

gelen bir "eşitsiz gelişme" değil, bizzat TC tarafından, devlet olarak kurulduğundan bu yana izlenen bilinçli-iradi bir müdahalenin sonucudur. Kürdistan toprağı, Türkiye'nin metropollerinden geliştirilen sanayiye kaynak aktaran bir hammadde deposu işlevi görmekten öteye götürülmemiştir. Kürdistan'ın yeraltı-yerüstü kaynakları talan biçiminde batıya aktarılmıştır. Çıkarılan madenleri-petrolleri burada kurulacak işletmeler yerine batıda kurulan işletmelerde işlenmiş, Kürdistan'da ise en fazla bu işletmelere yarı-mamul madde üreten "atelyeler" kurulmuştur. Bunlar ya çırçır fabrikalarıdır ya da un. GAP projesiyle, baraj yapımı için boşaltılan yüzlerce köyden binlerce insan, ödenen komik kamulaştırma fiyatlarıyla batıya göç etmeye zorlanmış, üretilen elektrik enerjisi de batının sanayiine aktarılmıştır.

Ekonomiden biraz olsun anlayan herkes de bilir ki, sermaye en çok ucuz işgücünü sever. Çünkü sömürünün temeli artı-değere dayanır. Kürdistan bu anlamda ucuz iş gücü deposudur. Görülüyorki bu gelişmeler kendiliğinden değil, TC'nin iradi politikalarının ürünüdür. Amaçlanan, Kürdistan'daki ekonomiyi geri, prekapitalist ilişkiler içinde tutarak, feodal kurumların işlevini bozmamak -çünkü böylece ulusal bilinç ve kimliğin gelişmesini, aşiretsel çelişkilerle köreltmek mümkün hale geliyor-, ayrıca işsiz kitleyi batıya çekerek orada eritmek, asimilasyona tabi tutmaktır. Bu politikayı sadece kendiliğinden ekonomik gelişmeye bağlamak çarpıtmadır, sorunun özü siyasaldır, sömürgeci-sömürge ilişkisinin ürünüdür.

Bireysel ya da grup halinde sürgün:

Osmanlı yönetimi döneminde, emirliklerin merkezi yönetime dahil edilmesi uygulamasına karşı çıkan Botan Emirliği yöneticisi Bedir Han Bey, Osmanlı ordusu karşısında yenilgiye uğradıktan sonra, kendisi de dahil diğer yöneticilerle birlikte batıya sürgün edildi. Böylece başsız bırakılan halkı yola getirmek çok daha kolay oluyordu. Kemalist hükümet döneminde de Şeyh Sait başkaldırısından sonra Ağrı başkaldırısının öncesinde 1927 tarih ve 1097 sayılı "Bazı Eşhasın Şark Mıntıklarından (Menatikından) Garp Vilayetleri'ne Nakline Dair Kanun"la isyana katılma olasılığı bulunan yurtsever insanlar batıya sürüldüler. Yine bir örnek; 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra 2510 Sayılı İskan Kanunu'na ek olarak 105 Sayılı Kanun'la "Kürdistan'ın egemen sınıfları" diye adlandırılan 485 kişi ani bir kararla Sivas'taki kampa götürülmüş, 6 ay tutuklu kalarak her türlü baskı ve işkenceye maruz bırakılmış, içlerinden 55'i seçilerek sürgüne gönderilmiştir. Günümüzdeki en son örneğide herkes hatırlar, ünlü Sansür-Sürgün (SS) Kararnamesi. KUKM'nde öne çıkan yurtseverleri bu kanunla batıya sürgün etmek amaçlanmıştır.

Toplu Göçetirme: I. Dünya Savaşı döneminde Ermenilerin milliyetçi çıkışlarından ürken Osmanlı yönetimi, Rus ordularının ele geçirdiği top-

raklardaki Kürtlerin de bu milliyetçi akımdan etkilenmesinin önüne geçmek için hem dinsel motifi kullandı, hem de "Ruslar sizi katleder" bahanesiyle, onların topekün bölgeden daha batıya göçe zorladı. Zinar Silopi, karda-kışta yaya olarak yola çıkarılan kitlelerin, yolda telef olmasının amaçlandığını belirtiyor. Ermenilere uygulanan soykırımdan sonra "İttihat ve Terakki Hükümeti çıkardığı Tehcir Kanunu ile ölümden kurtulan Kürtleri Anadolu'ya, batıya nakil ve orada vilayetlere dağıtarak Kürdistan'ı her ne şekilde olursa olsun Kürtlerden boşaltmak ve yerlerine Türk nüfusu getirip yerleştirmek istiyordu ki, artık bir daha Kürt davası vardır denilemez hale gelsin". (Doza Kürdistan, Zinar Silopi, s. 47)

Kemalist yönetim ise; önce Kürtlerle işbirliği yaptığı görüntüsü vermiş, Kürtlerin, kendi buldukları bölgelerde emperyalist işgalcilere karşı verdikleri mücadelenin üzerine çöreklenerek, soruna Türklerden ve Kürtlerden oluşan bir devlet vaadi ile yaklaşmış, sonrasında ise bu vaatlerin bir aldatmacadan ibaret olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine Kürtler kendi kaderlerini tayin uğruna başkaldırlara girişmişlerdir. TC'nin bu dönemde belirginleşen "Kürt politikası" Uzun vadeli çizilmiş ve temel politika olarak günümüze değin gelmiştir. Bu, "Kürt Potikası"nın ana temasını, böyle bir ulusun olmadığı, Kürt unsurunun inkarı oluşturmıştır. Temel düstur bu olunca, geliştirilen taktikler de buna hizmet edecek biçimde şekillenmiştir. İnkâr, baskı, zulüm, asimilasyon, provokasyon, kişiliksizleştirme, göç ettirme, ekonomik olarak baskı altına alma gibi uygulamalar yıllar boyu "belirli bir plan dahilinde" sürdürülmüştür. Temelinde ulusal istem ve talepler olan 1925 Şeyh Sait başkaldırısı, TC tarafından -hareketin kendi yetersizliklerinin de katkısıyla- acımasızca bastırılmıştır. Bu "yenilgi" sonrasında TC, "Şark İslahat Planı"nın (1925) yürürlüğe koymuştur. 1932 yılında hazırlanıp 1934 yılında işletilmeye başlayan "2510 Sayılı Mecburi İskan Kanunu" ile 1935 tarihli "Tunceli Kanunu" toplu olarak göçettirmenin örnekleridir. Bu kanunların ortak noktaları; bastırma esnasında ölmeyip de sağ kalanları batıya göç ettirerek ulusal başkaldırlara temel teşkil eden insan unsurunu ulusal kimliğinden tamamen soyutlayarak kişiliksizleştirmek olmuştur. Bunun için, yerlerinden-yurtlarından edilen aileler, kendi içinde de parçalanarak batı illerine iskan edilmişler, buralarda da biraraya gelmeyecek biçimde dağıtılmışlar-serpiştirilmişlerdir. Kürtlerin boşaltıldığı yerlere ise, yurtdışından gelen Türk göçmenler ile Karadeniz bölgesinden nakiller yapılmış, bunların buralara yerleşmeleri için teşvik edici programlar yürürlüğe konulmuştur. Bir yandan batıya sürgün ettiği Kürtleri Türkler içinde eritmek-asimile etmek, diğer yandan Kürtlerin içine Türkleri yerleştirerek iki yönlü bir baskı altına alma-hedeflenmiştir.

TC'nin bu politikalarının Kürt ulusu üzerinde bir çok tahribata neden olduğu bilinmektedir. Mücadele uzun yıllar bir sessizliğe bürünmüş, tekrar ivmenin yukarılara çıkması için yurtsever-devrimci-komünist

güçler ağır bedeller ödemişlerdir, hala da ödüyorlar.

Geçmişin ulusal başkaldırıları ya dinsel-mezhepsel bölünmüşlüklerin, ya da aşiretsel çıkarların barajlarına takılarak yerel-bölgesel düzeyde kalmış, bunun sonucunda TC'nin bu başkaldırıları bastırması mümkün olmuştur. Burada düşmanın güçlü olmasından ziyade Ulusal Kurtuluş güçlerinin kendi iç yetersizlikleri-çelişkileri "yenilgi-lerde" belirleyici rol oynamıştır.

Günümüz koşullarında ise KUKM, yerel-bölgesel sınırların dışına taşarak bütün bir ulusun unsurlarını kapsayacak duruma gelmiştir. Ulusal kimlik-bilişç dinsel ya da aşiretsel duyguların çok çok üzerinde seyretmekte, bir ulusal kimlik patlaması yaşanmaktadır. Geçmişte günümüz arasındaki fark, TC'yi en çok zorlayan gelişmedir.

Örneğin, Sansür ve Sürgün Kararnamesi ile halkın kendi içinde öne çıkan yurtsever önderlerin sürgün edilerek halkın "başsız" bırakılması hedeflenmiş, fakat kitleler bu önderlerine sahip çıkarak, yeni yeni önderler yetiştirerek yanıt vermiş, TC, kamuoyunda teşhir olmuş ve politikasını uygulayamaz duruma düşmüştür. Aynı şekilde gerillanın kitlesel desteğini -ya da lojistik desteğini- boğmak için sınır boylarındaki bir çok köy-mezra-kom vb. yerleşim yerlerini boşaltmak istemiş, bunun için Bakanlar Kurulu kararı çıkarılmıştır. Ve işte ilk Serhildanlar böyle boy vermiş ve köylüler direnişe geçmiştir. Yerlerinden edilenler geldikleri kasabalarda-şehirlerde serhildanların geliştirilmesine önderlik etmişlerdir. TC'nin bu politikası da fiyaskoyla sonuçlanmıştır.

İşte bundan sonra TC taktik değiştirerek, aleni yapamadığını "meçhul" yöntemlerle gerçekleştirmeye başladı. Sürgün kararnamesi ile kıramadığı yurtsever halk önderlerinin etkinliğini, onları Kontgerilla-Hizbullah marifetiyle katlederek yapmaya girişti. Bunun verdiği sonuç, halkın, Serhildanları büyük kentlere taşırması oldu. Şimdi hedef bu kitlelerdir. Şırnak ve Kulp örneğinde görüldüğü gibi, TC'nin militarist güçleri çeşitli provokatif ortam yaratarak bir şehri baştan aşağı yakıp-yıkmakta, insanları

kurşunlamakta, bombalamakta ve bu şehirleri oturmaz hale getirerek taciz ve yıldırma taktiği ile göçe zorlamaktadır. Göç ettirmek için bir kanun çıkarmanın hem iç hem de dış kamuoyunda yaratacağı tepkileri hesaplayan TC, bunun yerine fiili bir göç ettirme planını yürürlüğe koymuştur.

Nitekim bunda az-çok başarılı da olmuştur. Örneğin, Mersin Nüfus Müdürlüğü, son beş yılda 51 bin ailenin -bu sayı muhtarlar göre 90 bin- Mersin'e göç ettiğini açıklıyor. 92 Newroz katliamından sonra Mersin'e gelen aile sayısı 20. Son Şırnak katliamından sonra ise gelen aile sayısı 120. Bunlar sadece Mersin'e göç edenler. (Veriler: Özgür Gündem Gazetesi, 6. 10. 92)

Sonuç olarak; TC'nin bu fiili göç ettirme politikası da süreçte dönüp kendisini vurmaya mahkumdur. 40-50 yıl önce batıya göç ettirilenler şimdi KUKM'ne "düşman cephesi" içinden destek vermektedir. Türkiye'deki devrimci-demokratik mücadelenin sınırlılığı gözönüne alındığında bu desteğin önemi açığa çıkar. Kürdistan'da ise, göç etmeye zorlanan halk öyle hemen pes etmiyor, olduğu yerde kalmakta direniyor, olmazsa dağa çıkıyor, yerini-yurdunu terk etmiyor. Bu tavır giderek daha da gelişecektir, gelişmeler bu yöndedir. TC'nin bu fiili göçettirme planı, TC'den hala beklentileri olan kesimleri de KUKM'den yana tavır almaya itiyor ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş cephesi genişliyor. Mersin örneğinde görüldüğü gibi buralara göç etmek zorunda kalanlar bu kez "düşman cephesi" içindeki Ulusal Kurtuluş güçlerinin bir-kaç kat daha güçlenmesine yol açıyor. Gelenler batıya Kürdistan'ın ihtilalci havasını getiriyorlar, eylemleri hızlandırıyorlar. Neresinden bakılırsa bakılsın, TC düştüğü bataklıkta çırpındıkça-debelendikçe daha çok batıyor. Bütün devrimlerde bu süreç böyle işlemiştir. Mücadele yükseldiği oranda düşman azdıkça azar,, bunun karşısında devrimci mücadelede yükseldikçe yükselir, ta ki kaçınılmaz kopuş gerçekleşene kadar. Ve işte içinde bulunduğumuz dönem böyle bir dönemdir. ■

Ekim 1992

Baştarafı 58. sayfada

Dahası sırları bütün kötülüklerin kaynağı göstererek -emperyalistlerin ve TC'nin- Bosna-Hersek'e asker göndermesini istiyorsunuz. Böylece "demokrasi aşkınız", "insan hakları" savunuculuğunuzun ne olduğu ortaya çıkıyor. Emperyalistlerin "asker çıkartması" yaptığı yerlerde dünya halkları -neler yaptıklarını çok iyi biliyor. Emperyalizm "insan hakları", "demokrasi" falan düşünmez. Bugün dünyada emperyalizm ve sömürgecilik dünya halkları üzerinde uyguladıkları -yayılmacı ve hegemonyacı- politikaları gereği ileri sürdükleri haksız savaşlarla, kendi tahakkümü altına aldıkları ülkelerde

sömürsünü sistematik hale getirip, jenosit ve vahşeti her alanda kurumlaştırmak istemektedirler.

Fakat dünya halkları onları Vietnam'da, Afrika'da iyi gördü ve cevabını verdi. Halkların vermiş oldukları mücadele ve gelişen ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalizmi, gerciliği büyük bir kaosa sürüklemekte giderek çıkmaza girmektedirler. TC'ye gelince;

Osmanlı ruhunu yeniden dirilterek, Kıbrıs işgali, Kürdistan'ın işgali, gücü yetse Bosna'yıda işgal edecektir. Toplantı düzenlediğiniz İstanbul'da Türkiye'nin vergi rekortmeni yaşıyor. Bu bir genelev işletmecisi. Bu yeterince gösteriyor, savunduğunuz rejimin çürümüşlüğü!

Öylesine bir bataklıkta yaşıyorsunuzki; insan hakları, demokrasi gibi kavramları ağzınıza alamazsınız.

DEFORM VE DEVİRİM

B e r h i m ê A V Z I R A V

I- KONUYA GİRİŞ

Bugün Kürdistan toplumu devrimci bir dönüşüm sürecini yaşamaktadır. Toplumsal ve siyasal yapının eski çatısı temellerinden çürümüş, yapıdaki aşınma, ve bozulmalar sonucu çökmekle yüzyüze gelmiştir. Sömürgeci çağdışı kalmış, gerici, siyasi zora dayanan sömürgeci yapıyı koruma ve kollama çabası içindedirler. Bu çabalar, eceli gelen sömürgeci sistemin ömrünü uzatmak için tarihin akışı karşısındaki son çirpinişleridir. Fakat hiç bir şey diyalektiğin kendi iç çelişkilerinin sonucu olarak tarihsel koşullar oluştuğunda gerçekleşen değişimden kendini kurtaramaz. Bu kaçınılmaz bir zorunluluktur. Yanlış bu tarihsel koşulların neler olduğunu, toplumsal dönüşümün çıkış noktasını, yönünü değişim hızını ve biçimlerini ve nasıl gerçekleşeceğinin saptanması gerekir.

Toplumsal değişim ve ileriye doğru olan gelişim sadece binyıllara yüzyıllara dayanan nicel değişimlerle ilerlemez. Aynı zamanda toplumsal yapının dokusunda meydana gelen büyük ve derin toplumsal değişikliklerle, yani devrimci dönüşüm ve ileri şıçramalarla gerçekleşir. Toplum, kendisi için ayakbağı olan eski ve miadını doldurmuş olandan arındırarak ve yeni olanın potansiyeline dayanarak dinamikleşir, yeni gelişme perspektiviyle hız kazanır. Marks'ın "**devrimler tarihin lokomotifleridir**" (Seçme Yapıtlar, Cilt 1, s. 336) belirlemesi bu durumun en özlü bir şekilde ifadesidir.

Elbette tarihsel gelişim hep ileriye doğru hızla giden doğru bir çizgi biçiminde gelişmez. Gelişme sarmaldır. İleri geri zikzaklar çizer. Belli duraklardan, belli geri çekilişlerden geçerek nihayetinde ileri doğru ilerler. Basitten karmaşığa, alttan üste doğru yılların nicel birikimiyle bir anda gelişmenin hız ve çapında niteliksel şıçramalar biçiminde gerçekleşir. Olası gerilemeler, tarih içinde ileri olanın her zaman geri olanı yenecek, gericinin direnişini kırıp zaferi garantileyecek güçlerin enerji ve yaratıcı çabalarını ortaya koymama yeteneksizliğinde ifadesini bulur.

Toplumu ve dünyayı yenileyen her önemli çığır devrimci savaşımın ürünü olarak doğmuştur. Fransız

Devrimi, Ekim Devrimi toplumsal gelişmede çağı sarıyan köklü dönüşümler yaratmıştır. Feodalizmi yıkan burjuva devrimleri dalgasını Ekim Devrimi'nden sonra köklü toplumsal dönüşümü gerçekleştiren proleter ve ulusal kurtuluş devrimleri fırtınası izlemiştir. Çağımızda toplumsal, politik gelişmenin içeriği ve biçimleri incelendiğinde, dünyadaki tarihsel süreçlerde rol oynayan elverişli ve elverişsiz etmenlerin ve ulusal tarihsel koşulların analizi yapıldığında toplumsal, siyasal biçimlerin son derece çeşitli olduğu görülecektir. Bu çağımızın bir özelliğidir. Bununla birlikte çağın temel dönüşümünün toplumsal içeriği **kapitalizmden sosyalizme geçiştir**. Dünya çapındaki bu toplumsal dönüşümün yönü ve süreci her ülkenin özgüllüğünde öznel ve nesnel etmenlerin hesaba katılmasıyla değişmelerin çıkış noktası, hızı, biçimleri ve hedefleri bakımından ülkeden ülkeye niteliksel farklılıklar göstermektedir. Bununla birlikte, toplumsal gelişmede devrimci dönüşümün evrimci gelişmeyle karşılaştırıldığında, devrimin üstünlükleri tartışılmaz olduğu bir tarafa, idare-i maslahatçılık halklar için pis bir bataklığıdır, gerçek kurtuluş devrimci dönüşümdedir.

Son dönemlerde dünya arenasında çeşitli alanlardaki değişimin, köklü ve önemini ifade etmek için devrim kelimesinin burjuvazi medyasıyla her alanda kullanıyor. Bilim ve teknikten günlük tüketim malzemesine kadar yapılan değişimi "devrim"le ifade ediyor. Bilgisayardan bankaya, tele-iletişimden sakal traşı bıçağına kadar... Ama sıra toplumsal değişime gelince, devrimin "yıkıcılığı"ndan, "toplumsal tahribat"tan eski "aziz kurum ve kuluşları" ve "tac ü taht"ları yokeden "kötülüğü" anlatmaktadır. Dünya arenasında iletişim tekelleri aracılığıyla devrimi karalama kampanyası yürütülmektedir. Burjuvazi iktidarını borçlu olduğu Fransız devrimini kan dökücü olmakla karalamaktadır. Rusya burjuvazisi Çarları kutsamakta, bu "asil" soydan kalanları davet etmektedir. Kral Zogo'nun torunları Arnautluk'tan veraset hakkını talep etmektedir. Uluslararası gericilik, devrimi, proletaryanın ve ezilen halkların bir seçeneği olarak düşünsel düzeyde dahi beyinleri kazımak istemektedir. Emekçilerin ve ezilen halkların bugününe ve geleceğine sahip olmak isteyenler çareyi devrimsel dönüşümleri karalamakta bulmaktadır.

Ülkemizin Kürdistan'da devrimin biricik seçenek olarak kendini dayatması sömürgeci güçlerin esas aldığı şiddet politikasının yanısıra değişik yöntemlerle

de gücünü tahkim etmesini bir "çözüm" olarak ele almaya yol açmıştır. Uluslararası ve ülke özgünlüğünde kamuoyu desteğini arkasına almak maksadıyla "demokrasi" maskesini takınırken "Kürt realitesi"ni tanıdığını, "demokratikleşme programı"yla sorunu çözeceğini, bunun için de öncelikle "bölücü terör" diye lanse ettiği Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesinin son bulması gerektiği üzerine geliştirdiği propaganda ile manevra alanını genişletme çabasına girdi. Bazı çevreler Demirel hükümetini devletin diğer güçlerinden soyutlayarak "açık ve gizli devlet", "seçilmişler ve atanmışlar" şeklinde tespitler yaptı, koalisyonu destekledi veya destekleyici tutumlar takındı. Hükümetin boş vaatlerine umut besledi. Kendileriyle birlikte halkta yarattıkları beklenti büyük bir hayal kırıklığıyla sonuçlandı. Hükümetin gerçek yüzünü görmeleri için ille de 92 Newroz katliamını yaşamaları gerekmiyordu. Çünkü TC'nin bütün kurum ve kuruluşlarıyla "ulusal mutabakat" sağladığı sır değildi. Ve Kürdistan'a ilişkin politikası açıktı. Bu da esasta sömürgeci terördür. Özel savaş politikasıdır.

TC'nin KUKM karşısında başvurduğu "özel savaş" taktiğinin tamamlayıcı bir parçasını oluşturan, halkı devrimci mücadeleden alıykoyacak ve devrimden yalıtacak, işbirlikçi, uzlaşıcı ve halkı pasifleştirici politik tutumlar geliştiren çevreler mevcut. Bu aklievveler Kürdistan'ın siyasi ve toplumsal yapısını temellerinden sarsacak köklü devrimci bir değişiklik yerine "ilahî" güçlerin önünde secdeye vararak medet umuyorlar. Reformist ve liberallerin bu beyhude çabaları kısmi onarmalarla sömürgeci yapının ömrünü uzatmaktan, sömürgeci politanın tamamlayıcı bir parçası olmaktan öte bir şey getirmeyeceği bir gerçektir.

Kürdistan sorununu reformist yol ve yöntemlerle çözmek mümkün müdür? Kürdistan'daki toplumsal dönüşümün reformları çerçevesine sığar mı? Marksist-Leninistlerin reformlara bakış açısı nedir? Reformculara ve revizyonistlere karşı nasıl mücadele edilir? vb. sorularını cevaplandırmaya çalışacağız. Soruna önce reform ve devrimin anlamı ve arasındaki bağlantılarıyla başlayalım.

II- REFORM VE DEVRİM NEDİR?

Evrende varolan herşey değişim ve hareket içindedir. Toplumsal yaşam da bundan ayrı tutulamaz. Mutlak olan bir şey varsa o da değişimdir. Herşey sonsuz bir hareket içinde sürekli yokoluş ve oluş halindedir. Sürekli olan bu değişimin ya da hareketin başlıca iki biçimi vardır: Evrim ve devrim.

Dar anlamda evrim, nicelikçe değişmeyi ifade eder. Nicelikçe bir birikim ve değişimdir.

Devrim ise sıçrayışla niteliksel değişmeyi dile getirir. Süreklilik içinde kopuş ve sıçrayış, yeni bir sürekliliğin başlangıcıdır.

Evrimle devrim içsel ilişkiyle birbirine sıkıca bağlıdır. Değişim süreci birbirinden tamamen ko-

puk mutlak aşamalara bölünemez. Evrim süreçleri bütün niteliğinde devrimci bir sıçrayış ve kopuş olmaksızın içiçe ve ardarda dönüşümler ve birikimler ilerler, devrimci dönüşüm konakları ve dönüşüm süreçlerinin derinleşmesiyle ortaya çıkar, süreci tamamlar. Ancak sürecin tümünde devrimci bir sıçrayış ve kopuş anı süreçte niteliksel dönüşümü gerçekleştirir. Bu devrimci dönüşüm konağı yeni bir evrim sürecinin başlangıcıdır.

Bir örnek verecek olursak ana karnında ceninin oluşumu ve doğum anına kadar geçen süre nicelikçe bir birikim evrim dönemini ifade eder. Çocuğun kanlı bir şekilde doğumu nitelikçe bir değişimdir.

Doğada ve toplumda birbirine zorunlu ve içten bağımlı; aynı zamanda özdeş olmayan farklı basamaklardan oluşan hareketin iki biçimi evrim ve devrimdir.

Anarşistler ve bazı "sol" sapmalar evrimci değişmeyi reddeder. Hareketi "bilinmeyen nedenlerin yarattığı" ani patlamalarla (kataklizm) izah ederler. Sağ sapmaya düşenler, revizyonistler ve reformistler değişimi sadece evrimci gelişmeden ibaret görürler. Devrimci dönüşümleri reddederler. Ülkemizin devrim sürecini yaşadığı bu dönemde soldan gelen bir tehlike olmadığına göre bunun üzerinde durmamızı da gerektirmiyor. Esas tehlike sağdan geliyor. İncelenmesi reformist ve liberallerin halk nezdinde politikalarının teşhiri özel önem taşıyor.

Reform, köklü ve temelden devrimci değişime yönelmeksizin aksaklıkları düzeltme, onarma ve iyileştirme. Başka bir deyişle toplumsal ve siyasal yapının temellerine dokunmaksızın, nitel bir değişikliğe yönelmeksizin toplumsal ve siyasal sistem içinde kalmak koşuluyla yapılan değişikliklere reform adı verilir.

Örneğin, kapitalist bir düzende işçi sınıfı mücadeleyle çeşitli sosyal haklarını kazanır. İşgünü 8 saate düşürülür. Ücretlerde yükselme kaydedilir: vs. Ama kapitalist düzende sosyalist devrim olmaksızın ücretli kölelik son bulmaz. Yapılan değişiklikler toplumsal ve siyasal yapının niteliğini değiştirmez.

Şöyle bir soru akla gelir. Reform ne zaman ve hangi koşullarda gündeme gelir? Reform ömrünü tamamlamış eski toplumsal düzeni ihya etmek için egemen güçlerce başvurulan bir çaredir. Eski siyasal rejimi onarmak, yama vurmak ömrünü uzatmak çabasıdır. Bu anlamıyla düşünüldüğünde reformcu anlayış devrime karşıttır. Zira reform durup dururken gündeme getirilmez. Halk sınıf ve tabakalarının mücadelesi düzeni zorlar. Reform bu hoşnutsuzluğu, halk kitlelerinin mücadelesini önlemek için bir yöntem olarak gündeme gelir. Böylece egemen güçler köklü bir altüst oluşun önüne geçmek isterler. İçi boş vaatlerle halk kitlelerinin gözünü boyamak ve onları aldatmak için reforma başvururlar. Reform egemen sınıfların ya da sömürgeci güçlerin bir oyunu olarak gündeme getirilir. Demek ki reform egemen

gerici iktidar ve güçler tarafından zor durumdan kurtulmak için halk kitlelerinin mücadelesini eritmek ve devrime karşı olarak gündeme getirilir.

III- REFORM ve DEVRİM ARASINDAKİ DİYALEKTİK BAĞ ve M-L'LERİN REFORMALARA BAKIŞI

Reform ve devrim taşıdıkları içerikleri ve gerçekleştirilen güçler açısından bakıldığında bir bakıma birbirine tam zıttır. Reform üst sınıfların ve iktidardaki güçlerin elinde bir araçtır. Kendi düzenlerini korumak amacıyla başvururlar. Devrim ise alt sınıfların eski toplumsal düzeni yıkmak, kendi iktidarını kurmak amacıyla başvurdukları köklü değişimdir. Dolayısıyla reform ve devrim hedefleri ve hizmet ettikleri ve onu gerçekleştiren güçler açısından birbirine zıttır.

Reform anlayışı devrim anlayışına zıt olduğuna göre, devrimciler her türlü reforma karşı çıkmalıdır? Bu soruya Marksizm-Leninizm hayır cevabı verir. Bilimsel devrimci anlayış bu sorunu devrim ve reformun karşılıklı ilişkileri içinde somut duruma göre inceler ve tutum belirler.

Lenin şöyle der: "Reform anlayışı kuşkusuz devrim anlayışının zıddıdır. Bunu unutmak, her türlü tarihi değerlendirmelerde insanı daima pek ciddi yanıtlara götüren iki anlayış arasındaki sınırları unutmak olur. Fakat bu zıtlık mutlak değildir. O sınırlar ölü değil, canlı, ilerleyen sınırlardır. Onları tek başına her somut durum ve şartlar içinde tayin etmek gerekir."

Buradan anlaşılın reform ve devrim anlayışının zıtlığının yanısıra iki anlayış arasında bir sınır olduğunu ve bu sınırın donuk değil canlı olduğunu, her somut duruma göre değiştiğini, yani zaman ve mekan koşulları içinde hareketin ilerleyişiyle tayin etmek gerektiğidir. Sonuç olarak binbir ilişki ve çelişkinin etkide bulunduğu toplumsal hareketin kasırgası içinde reformun nerede bittiği, devrimin nerede başladığı, reformun toplumsal hareket üzerindeki etkisi genel kurallarla formüle edilemez.

Reformla devrimin sınırları, değişimin derinliği, etkisi ve biçimi değişiklik üzerinde rol oynayan canlı elemanlar (faktörler), sınıf ve tabakaların karşılıklı güç ilişkilerine göre değişir. Egemen gerici sınıf iktidarlarını reform değişiklikleri yapmasına yol açan emekçi halk kitlelerinin mücadelesi olduğunu yukarıda belirttik. Değişiklik isteyenler gücüyle ve mücadelesiyle değişimi belirler. Reformun boyutunu

ve egemen sınıfları reforma zorlayan ve devrimi gerçekleştirecek olan devrimci güçlerdir. Eğer devrimci güçler kuvvetli ise devrimi gerçekleştirir, zayıf ise reformsal bir değişiklik olur. Reformsal ve devrimsel değişiklik devrimci güçlerin kuvveti ve mücadelesiyle tayin edilir.

Örneğin, Çarlık Rusya'sında 1861 yılının Şubat'ında toprak serfliliğini kaldıran bir reform gerçekleşti. Çünkü devrim koşulları olmasına rağmen devrimci güçler zayıftı. 1905'te ise yenilgiyle sonuçlansa da bir devrim oldu. Devrimci hareket devrim yapacak güce varmıştı.

Devrimci sosyalistler ne reformu reddeder ne de ufkunu reformlarla sınırlarlar. Reformun devrime giden yolda bir birikim olduğunu, bunun devrimin dayanaklarını oluşturduğunu saptar. Reformu gelişmiş güzel inkar etmek, hiçe saymak gebelik süreci yaşanmadan çocuğun doğmasını beklemekle eşitir.

Reformu kendi başına yeterli görmek değişimi devrimle sonuçlanmayan devrimci bir gelişimi büyük yozlaşmaya terketmek, eski düzenin sınırlarına hapsovmak demektir. Bu anlamda karşı-devrime hizmet eder. Burada reformistler ise en kurnaz ve en tehlikeli gerici rolündedirler.

Devrimci sosyalistler ne reformu reddeder ne de ufkunu reformlarla sınırlarlar.

Reformun devrime giden yolda bir birikim olduğunu, bunun devrimin dayanak-

larını oluşturduğunu saptar. Reformu

gelişmiş güzel inkar etmek, hiçe saymak ge-

belik süreci yaşanmadan çocuğun

doğmasını beklemekle eşitir.

Gerçek devrimciler reforma devrim açısından bakarlar ve reformu devrime tabi kılarlar. Eğer bir reform devrime hizmet ediyorsa tarihi bir değer taşır ve ileri bir adım kaydeder. Fakat tersi olursa reform devrime karşı egemen güçlerin elinde devrimin önünü kesmek için yapılırsa gericidir. Devrime kalkışan bir halkı reform vaadiyle veya reformlarla altadarak devrim

hızını kesiyorsa reform egemenlerin elinde gerici bir roldedir. Devrimin hızını kesmemek egemenlerin reform aldatmacasının gerçek yüzünü halka teşhir etmek, devrimi zaferle sonuçlandırmak devrimci tavırdır.

Reformlar devrimci mücadelenin yan ürünleridir. Reform, devrimci mücadelenin kazanımıdır. Devrimci mücadeledeki kararlılık ilerlerken reformları bir kazanım olarak yan cebe atar.

Reforma bakış açısı ve reformun ölçütü devrimdir. Reformun gerekli ve değerli olup olmadığı devrimle olan ilişkiye ölçülür. Yani "reformun mihenk taşı devrimdir". Bir reform devrimi hızlandırıyor, onun yolunu açıyor ve geliştiriyorsa reform ilerici bir rol oynuyor demektir. Tersine durum, devrimin önünü kesmek, devrimi dumura uğratmak içinse gericidir. Reform yarattığı etkiyle kitlelerin görüş ufkunu daraltıyorsa karşı-devrimci ve gerici bir harekettir.

Marksist-Leninistler, anarşist veya değişik "sol" oportünistlerden farklı olarak reformlara karşı değil, reformlar için de mücadele ederler. Ancak Marksist-Leninistler hiç bir zaman dolaylı veya dolaysız kendi hedeflerini reformlarla sınırlamazlar. Reformsal gelişmeleri esas alan görüş ufkunu reformlarla sınırlayan reformistlere karşı Marksist-Leninistler etkili uzlaşmaz mücadeleyi de yürütürler. Reform egemen burjuva veya sömürgeci güçlerin iktidarlarını korumak için emekçi halka yönelik başvurdukları bir aldatmacadır.

Egemen burjuva veya sömürgeci iktidarlar bir eliyle verdiği reformu diğer eliyle alır. "Kaşıkla verir, kepçeyle alır" özdeyişi bu durumun en iyi izahıdır. Sonuçta emekçi kitlelerin mücadelesini güçten düşürmeye yönelik bir demogojikle manevra yürütür. Reformistler ise burada mücadeleyi içten bölmeye, kitleleri aldatma ve devrimci mücadeleden vazgeçirmeye çalışırlar.

Marksizmin bilimsel zaferi, onun düşmanlarını bile birer Marksist olarak görünmek zorunda bıraktığını belirten Lenin, kaba reformizmden ince revizyonist anlayışlara kadar yüzlerce sapmadan bahseder. Sosyalizmin uluslararası ekonomik ve siyasi güç olması, bu akımlardaki çeşitliliği attırdı. Reformistler ve revizyonistler gerçek yüzleriyle ortaya çıkmazlar, kendilerini olduklarından farklı gösterirler. Revizyonistlerden Ernst Fischer, devrim yerine reformu geçirirken şöyle aldatmaca bir yola başvurur: "Ben iyileştirmelerle devrimi karşı kutuplar olarak görmüyorum, bence dünya devrimi bir dizi iyileştirme'dir". Revizyonizmin gelişim tarihine bakıldığında, başta "örtülü ve ince" noktalarda Marksizmi tahrif ederek daha sonra Marksizmi terk ederek burjuvazinin saflarında reformist olarak yerini almışlardır. İkinci Enternasyonal ve daha sonra ki süreçte Sovyet Modern revizyonistleri bu yolu izlemişlerdir.

Reformistler çok kez hedeflerini reformlar sınırlamadıklarını ileri sürerler. Hatta Marksizm-Leninizm dünya arenasında geliştiği ve kitleler nezdinde prestij kazandığı dönemlerde sosyalist kimliğe de bürünürler. Reformları her şey ve nihai amaç olarak ele almadıklarını, mücadele aracı ve mücadelede bir basamak olduğunu, hedeflerine bu basamaklardan ilerlediklerini ileri sürerler. Ancak hedefleri izledikleri ideolojik, politik çizgi ve pratik faaliyette kendisini açığa vurur.

Reformizm, mücadeleyi sadece kısmi değişiklikler üzerine kurar, istemlerini düzeni temellerinden sarsmayan amaçlar üzerine oturtur. Reform çerçevesini aşan istemleri ileri bir geleceğe erteler. "Nihai amacın, demokrasiye nazaran olsa dahi, ajistasyondan mümkün olduğu kadar uzağa itilmesi pekala reformizmdir" (Lenin) Uzun vadeli çıkarlar günlük çıkarlara feda eden pragmatik bir çizgiye düşer.

Reformizm sınıf mücadelesini veya bunun sömürgelerde büründüğü biçim olan sömürgecilerle ezilen halk arasındaki **ulusal mücadeleyi** esas almaz. Politikasını uzlaşma üzerine dayandırır.

Marksist-Leninistler reformlardan yararlanma ve reformlar için mücadelede reformist ve revizyonistlerden ileride olurlar. Çünkü, Marksist-Leninistler dinlenmeden, bitmez bir enerji ve sınır tanımayan bir fedakarlıkla çalışırlar. Reformların kullanılması konusunda pratik mücadelede, ekonomik ve demokratik mücadele üzerinde reformların sınırını zorlar. Reformistler ve liberaller kendilerini düzenin yasallığı ve icazetiyle sınırlarken örgütsel yapıda dağınıklık, disiplinde bozgunculuk yaşarken, bin bir bağla düzene bağlanarak nefes almaya çalışırken; devrimciler, sağlam yeraltı örgütleriyle burjuva yasallığı dışında kendi yasalarıyla işler. Düzenin kuralları dışında halkın meşruiyetine dayanarak yeraltında ve açık arenada özgürce hareket eder.

Reformistler şu iddiaları ileri sürerler. Reform, devrimi ortadan kaldırmaz; tam tersine devrimi yaklaştırır, emekçi halkın yararına, demokratikleşmeye yönelik adımlar atar. Reform devrimci hareketin gelişmesinin bir basamağı olduğundan devrimci hareketle pekala yanyana bulunabilir vb. iddiaları ortaya atarlar.

Bu yaklaşımda ince bir tahrifat vardır. Elbette reform devrimi ortadan kaldırmaz, yakınlştırır. Halkın yaşamında ülkenin demokratikleşmesinde bazı iyileştirmeler yapar ve devrimci hareketin gelişmesi açısından bir basamak oluşturur. Ancak, sorun bununla sınırlı değildir. Sorun, devrimcilerin kendi devrimci görevleri ve hedeflerinden vazgeçmemeleri, bunların yerine reformcu görevleri geçirmemeleridir. Lenin'in deyişiyle, "sorun devrimcilerin reformcular önünde **kendilerini** değiştirmemeleri, bozmamalarıdır; yani sosyalistler, kendi devrimci görevleri yerine reformcu görevleri koymamalıdır." (Lenin, Sosyalizm ve Savaş, s. 93, Sol Yayınları, 5. Baskı)

Ülkemizin mevcut durumunda reformcu bir siyasal kampanya ya da reformların yadsınması değildir. Ülkemiz bir devrime gidiyor. Esas alınması gereken devrimci mücadelede kararlı bir şekilde devrim hedefini gerçekleştirmeye doğru yürümektedir. Reformlar devrimci mücadelenin yan ürünleridir. Devrimci mücadele devrim hedefine doğru kararlılıkla ilerlerken reformlar devrimci mücadelenin geçerken aldığı yan ürünleridir. Yoksa reform geveziliği ya da sömürgecilerin reform vaatleriyle tutum değişikliğine girmek, sömürgecilerin ekmeğine yağ sürmek, kitleleri aldatmaktır.

Reformist ve liberallerin siyasal mücadelede şiddetten vazgeçmeleri, pasif ve düzen yasallığıyla kendini sınırladıkları diğer bir gerçektir. Bu giderek öyle bir hal alır ki, devrim sorununu bir tarafa koymanın ötesinde günlük siyasal pratik mücadelede devrimci faaliyet ve mücadele yöntemlerini terkeder, egemenlerin izninin dışına çıkan her eylem "maceracılık", "provakasyon" olarak adlandırılır. Eylemler "yasal zeminini" yitirmesin bahanesiyle kitle mücadelesi sınırlanır sokak gösterilerine korsan mitinglerine kadar her türden eylemden vazgeçme ve kitlelerin mücadelesini dizginleme tutumuna döner.

Toparlayacak olursak reformculukla devrimcilik birbirine zit iki yoldur. Marksist-Leninistler reformlar için mücadele eder ve reformlardan yararlanmayı reddetmezler. Ama devrimci mücadelede kararlı, devrim hedefinden taviz vermezler. Eski düzene yama olmaktan öteye gitmeyen reformların gerçek yüzünü, reformistlerin kitleleri aldatmaya yönelik uzlaşıcı politikasını halk kitleleri içinde teşhir ve tecrit ederken, gerçek ve biricik kurtuluşun devrimde olduğunu gösterirler.

IV- REFORMİZM, SÖMÜRGEÇİ TUTSAKLIĞIN DEVAMI VE ÇIKMAZ BİR BATAKLIKTIR! ULUSAL VE SOSYAL KURTULUŞ DEVRİMCI DÖNÜŞÜMDEDİR.

Tarih gömülmek istenen Kürdistan, dünyaya meydan okuyarak tarih sahnesine çıkıyor. Dört sömürgeci devletin gündeminin baş maddesi olarak kendisini dayatıyor. Sömürgeciler açıkça bir çıkmazın içindeler. Ne sömürgeciler artık Kürdistan'ı eskisi gibi yönetebilir, ne de Kürdistan halkı bu eski yönetimlere boyun eğer. Bugün açıkça görülebilen somut bir gerçektir. Kürdistan sorunu hem bölgede hem de uluslararası alanda zorunlu bir çözümü dayatıyor.

Kürdistan sorununa yaklaşımda arada değişik siyasi tonlar olmakla birlikte, siyasi arenada başlıca ileri sürülen iki yol ve yöntem vardır. Bir tanesi devrimci, diğeri ise reformcudur.

Sorunun özü, gündemde olan devrimimizin, gerçek yüce bir zaferle mi sonuçlanacağı; yoksa yalnızca "sefil" bir pazarlığa kurban mı edileceğidir? Proletaryanın ve köylülüğün devrimci savaşmalarının açıkça ve dobra dobra ortaya koyarak ülkenin bağımsız ve özgürlüğüne, ulusal bütünlüğüne, işçi ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarına varacak mıdır? Yoksa bir "anayasa" değişikliğiyle bazı "kültürel haklar" düzeyinde kısımlarla yetinmek, sömürgecilerle burjuvazinin tutarsız ve çıkarıcı unsurları arasında pis bir pazarlığın kurbanı olarak mı sonuçlanacaktır? Sonsuz derecede çeşitli ayrıntı ve düzenlemeler genel çizgileriyle bu sonuçlardan birine ya da ötekine varacaktır.

Kürdistan sorununa reformist bir yaklaşımla çözüm bulunabilir mi? Kürdistan'da reformizmin zemini varmıdır? vb. soruların cevabını kısaca irdelemeye çalışalım.

Reformist anlayış ve yaklaşımla Kürdistan sorunu çözülemez. Bunu tartışmak bile abestir. Ancak reformistlerin çıkmazını sergilemek reform aldatmalarını halk kitlelerine göstermek zorundayız.

En başta, Kürdistan sorunu çok köklü bir sorundur. Köklü ve biriken bir sorun olarak reformsal bir değişime sığdırılmaz. Burada en önemli şey,

sömürgecilerin **sömürge politikasının** özünün kavranmasıdır. Taktik sonuçlar bu özün doğru kavranmasına bağlıdır. Hangi reform veya reformist politika bu sömürgeci özü değiştirebilir. Gülünç reform tasarıları sömürgeciliğin tam egemenliğini ve derin köklerini gizliyor. Devede kulak gibi ayrıntılar üzerinde duruluyor. Sömürgeciliğin doğurduğu bazı sonuçlar üzerinde duruluyor. Reformlar yoluyla sömürgeciliği temellerinden değiştirmek mümkün müdür? Yoksa sadece sömürgecilerin bazı iğrenç aşırılıklarının ortadan kaldırılması için "bir dilek"ten öteye gitmeyen tutumdan başka bir şey ifade etmeyen boş bir vaat midir? Bilimsel olarak hiç kimse Kürdistan sorununa reformcu tarzda çözüm bulacağını ispatlayamaz. Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin kökleri çok derindedir. Kürdistan sorunu dört sömürgeci devleti temellerinden sarsıyor. Bu Ortadoğu'da statükoyu parçalayan bir deprem, bir devrim sürecidir. Demirel'in Bush'la görüşmesinden sonra Bush, Kürt sorununun Ortadoğu'da "çığ koparacak kar topu"na benzetti. Sömürgeciler ve emperyalistler kendileri için tehlike teşkil eden Kürdistan ulusal devletinin doğuracağı sonuçların farkında olduklarından bağımsız Kürdistan devletine karşıdır. Bu da sorunun boyutunu gösteriyor.

İkincisi, yüzyıllara dayanan Kürdistan'daki sömürgeci mekanizma çıplak zora dayanıyor. En ufak demokratik hak ve özgürlük yoktur. Sömürgeci zor, militarist güçlerle öyle bir donanmıştır ki, dil yasağına, türkü yasağına kadar iniyor. Bir halk ülkesiyle birlikte "inkar" ediliyor. Dünyanın hiç bir yerinde kullanılmayan kitle imha silahları, kimyasal silahlar Kürdistan'da kullanılıyor. Birkaç yılda bir, toplu bir katliam yaşanıyor. Sömürgecilerin modern donanımlı ordularının yanısıra, "özel savaş" için eğitilmiş timler, işkenceciler ve ihbarcılardan oluşan sistemli militarist bir aygıtla Kürdistan halkı karşı karşıyadır. Dört sömürgeci devlet yeryüzünde en gerici, faşist, burjuva demokrasininin kısımlarının dahi olmadığı cebberut devletlerdir. Kamuoyu baskısı ya çok zayıf, ya da hiç yoktur. Serbestçe örgütlenme düşünceleri ifade etme ve siyasi faaliyet özgürlüğü yoktur. Kürdistan'da mevcut militarist sömürgeci mekanizma yokedilmeden gerçek bir demokratikleşmeden bahsedilemez. Reformist çözümün iki amacı vardır: "Demokratikleşme" ve reform yoluyla kısmi yapısal değişiklik. Kürdistan'da yaşanan basit bir bunalım değil, tüm sosyo-ekonomik yapıları kapsayan derin bir yapısal bunalımdır. Bu da kısmi değişikliğin çözüm olmayacağını gösterir.

Üçüncüsü, sömürgeci devletlerin hiç biri toplumsal değişimi ve reformu istememektedir. Doğaları gereği en ufak değişime karşıdır ve karşı çıkmaya devam edeceklerdir. Kısaca söylemek gerekirse, Kürdistan'da dört sömürgeci devletin reformları gerçekleştirme olasılığı zayıftır. Bu neredeyse imkansız gibidir. Bu devletlerin iktisadi yapısı, politik kültürü ve gelenekleri itibarıyla ele alındığında re-

formculuğu besleyen bir zemin yoktur. Kürdistan'da iktisadi manzara içler acısıdır. İşsizlik, yoksulluk, açlık ve sefalet diz boyudur. Toplumsal kriz ve çöküntü her gün biraz daha derinleşmektedir. Kürdistan yeraltı ve yerüstü kaynakları zengindir, ama bunlar sömürgeci güçler tarafından sömürülmektedir. Kürdistan zenginlik içinde yoksulluğa terk edilmiştir. Gecikmiş reformlarla dünyadaki gelişim düzeyini yakalaması bir tarafa, mevcut durumla giderek gerilemektedir. Sömürgecilerin başvurduğu esas yöntem siyasi ve askeri zordur. Bu durum reformculuğun siyasi ve iktisadi zeminini daraltmaktadır.

Sınıf mücadelesinin, ulusal ve sosyal devrim deneyimlerinin gösterdiği önemli derslerden biri burjuvazinin ya da dış bir güç olarak sömürgeci güçlerin tekdüze, aynı türden taktiklere başvurmadığıdır, çok çeşitli yönetim ve mücadele biçimlerine başvurduğu gerçeğidir. Eğer egemen güçler aynı türden taktiklere başvursaydı, aynı türden taktiklerle karşılık verilir ve mücadelenin taktikleri çabukça kavranırdı. İster iç politikasında isterse dış sömürgeci politikasında olsun burjuvazi başlıca iki yönetim sistemi, çıkarlarını ve egemenliğini korumak için iki mücadele yöntemi izler. Bunlar kimi zaman iç içe, kimi zaman biri önde diğeri tamamlayıcı veya ardarda izler. Bunlardan biri kuvvete dayalı siyasi ve askeri zordur. İç muhalefet olarak gelişen işçi hareketine veya sömürgelerinde gelişen devrimci ulusal kurtuluş hareketine her türden ödün vermiyi reddeden yöntemdir. Çağdışı kalmış, bütün gerici kurum ve kuruluşlarını savunan bir tutucu politikadır. İkincisi, "liberal ve/veya reformist yöntemdir. Düzende çeşitli "esnemeler" yapar, insan haklarına siyasal gelişmelere yönelik reformlar, ödümler yönünde adımlar atan politikadır.

Sömürgeci burjuvazinin bir yöntemden öbürüne geçişi ne bireylerin iyi ve kötü niyetine bağlıdır, ne de raslantısaldır. Bu burjuvazinin kendi öz konumunun çelişkili oluşu, toplumun siyasal ve kültürel yapısı, siyasal kültürel gelenekleri, istemleri ve içinde bulunduğu iç ve dış koşullara bağlıdır. Normal kapitalist bir toplumun sağlamca oturmuş temsili bir sistem, nispeten "yüksek" bir kültürel düzeyi ve halk için bazı siyasal hakları olmaksızın başarılı bir biçimde gelişemez. Bu asgari ölçüdeki istemler yüksek tekniği, esnekliği, hareketliliği, dünya ekonomisi içindeki rekabeti bizzat o kapitalist üretim biçiminin koşulları tarafından yaratılır. Burjuvazinin taktiklerinde ki dalgalanmalar kuvvet sisteminden görünüşteki ödümler verme sistemine geçiş 19. yüzyıldan günümüze Avrupa ülkelerinde gelişmiştir. İngiltere 19. yüzyılda "liberal" burjuvazinin klasik ülkesiydi. O dönem diğer bir çok Avrupa ülkesi, örneğin, Almanya kuvvet yöntemini savunuyordu.

Daha sonra Avrupa ve Amerika burjuvazisi sosyal devrim fikrine karşı sözde sosyal reform fikrini savunma yolunu tutuyor. Lenin, "sosyalizme karşı liberalizm değil de, sosyalizme karşı reformculuk modern, "ileri" eğitim görmüş burjuvazinin formülüdür" der. 20. yüzyılda bir çok Avrupa ülkesi işçi hareketi

karşısında, işçi hareketini bölmek, yanlış yola sevk etmek, kudretsiz bırakmak amacıyla sahte bir reformizmle "ödümler verme" liberal politikasına başvurdu. Klasik "liberal" politikanın ülkesi İngiltere 20. yüzyılda ulusal devrimlerin yükselmesi karşısında da benzer bir politikaya başvurdu. Sömürgelerde yükselen ulusal kurtuluş hareketlerini duduramaya-çağını anlayan İngiltere iktisadi sömürsünü devam ettirecek bağımlılık biçimlerini sürdürme yoluna başvurdu.

Devrimci düşünür ve önderlerin sık sık dikkat çektikleri "daha ustaca" bir politika olan "liberal" politika yoluyla burjuvazinin belli bir zaman süresi için amaçlarını gerçekleştirdiklerini görünürdeki ödümlerle, emekçi halk kitlelerini aldattıklarına işaret ederler. Revizyonistlerin ve reformistlerin de devrimci güçleri içerden bölerek onların işlerini kolaylaştırırken burjuvazinin "liberal" politikası reformist harekete yoğunluk kazandırır.

Türkiye, İran, Irak ve Suriye dört sömürgeci devlet ele alındığında, bu devletlerde ne oturmuş temsili bir sistem, ne güçlü bir ekonomi, ne de siyasal kültür gelenekleri açısından "liberal" bir potika izleme olanaklarına sahip. Başvurdukları biricik potika kuvvete dayalı siyasi ve askeri zordur. Bu devletler 19. ve 20. yüzyılda Avrupa devletlerinin "liberal" reformist yöntemini uygulama olanakları ve konumuna sahip değiller. Bunun başında gelen neden Kürdistan sorunudur. Kürdistan'ı uluslararası rekabet koşullarında yeni sömürgecilik, federasyon veya özerklik türü biçimlerle elde tutamayacakları açıktır. Bu da "demokratikleşme"lerin önünde en büyük engeldir.

Ülkemizin somutunda sorunu geçmişteki deney ve tecrübelerin ışığında irdelemeye devam edelim. Kürdistan'da ulusal burjuvazinin ana siyasi yönelimi **ulusal reformizmdir**. Buna burjuva-demokratik yönelim de diyebiliriz. Bununla birlikte Kürdistan yerli burjuvazisinin Türk burjuvazisiyle ekonomik ve siyasi iktidarda bir "ortaklık" biçimi yoktur. Sömürgeci politik iktidar bir ortaklığa dayanmamaktadır. İşbirlikçilerin ulusal varlığını inkarı temeli üzerinde bir ilişkileri söz konusudur. TC devleti son dönemde her ne kadar "Kürt realitesi" diye orta yere bir söz atmasına rağmen bu henüz Kürtlerin bir "azınlık" olarak dahi kabulü anlamında değildir. Sadece ve sadece dünya ve Kürdistan kamuoyuna yönelik bir aldatmacadır. Dolayısıyla TC devletinin "inkar" politikası sürmektedir. Fiiliyatta bu politika iflas etmiş, işlememektedir.

Bir devrim yaşanmaksızın emekçi sınıf iktidarını bir tarafa bırakalım, iktidar Türk ve Kürt burjuvazisi arasında "iktidar ortaklığına" dönüşebilir mi? Reformcu bir değişimle bunun gerçekleşeceğine inananlar, eğer yaptıkları bölünük değilse, "ulusal inkarcılık" temelinde sömürgecilerin uşaklığından yana tercih yapmaktır. Kürdistan'da ulusal burjuvazi veya küçük burjuvazinin bazı kesimleri uzlaşma çabası içinde olsa da sömürgeciler böyle bir varlığı tanımamaktadır. "Bir beyaz kendi kendini yönetiyorsa, burada bir yönetme vardır; ama bir be-

yaz hem kendini, hem başkalarını yönetiyorsa bu artık bir kendini yönetme değil, zorbalıktır." Lincoln'un bu sözleri sömürgecilerin tutumunu açıkça gösteriyor. Sömürgecilerin Kürdistan'ı yönetmesi varoldukça bu zorbalık da sürecektir.

Her sömürge ülkede yerel burjuvazinin siyasi temsilcileri halktan gelen tazyik sonucu hedefinin "tam ulusal bağımsızlık" olduğunu açıklar. Hint Ulusal Kongresi'nden bugünkü FKÖ'ye kadar bütün sömürgelerde hemen hemen bu böyledir. Kürdistan'da feodal-burjuva karakterli ulusal hareket küçük burjuva temsilcileri bağımsızlık hedefini bir tarafa bırakarak, federasyonu değil ne idüğü belirsiz sınırlı bir "özerklik" hedefini önüne koymasına rağmen, sömürgeci güçler böyle bir formül üzerinde uzlaşmamaktadır. Bazı küçük burjuva "aydınların TC'nin üniter merkezi devlet yapısına karşı belediye-lerde görülen ne idüğü belirsiz "yerel yönetimlerde özerklik", "ademi merkezîyet" düşünceleri "çözüm" olarak sunmaları bir aldatmacanın da ötesinde utanç vericidir. Sömürgeciliği ihya etmektir. Buna rağmen sömürgeciler, Kürdistan halkını sömürmek ve yönetmenin ötesinde yoketme hedefini önüne koymuştur. En küçük ulusal kıpırda hak istegi soykırımla sonuçlanmaktadır.

Bu sömürgecilerin tarihten devraldığı soykırımcı bir mirastır. Hitler soykırım örneğini Türk egemen sınıflarından devralmıştır. Ermeni halkının toplu katliamı, Kürdistan halkının katliamı Hitler Almanya'sında Yahudi katliamına örnek teşkil etmiştir.

Osmanlı mirası üzerine Türk burjuvazisi konmuştur. Osmanlı sömürgeci imparatorluğunda uluslaşmayla birlikte ilkin özerk olan ülkeler kendi yapısını kurmuş ulusal örgütlenmesini oluşturarak bağımsızlık yolunu tutmuştur. Örneğin Bulgarlar merkezi-feodal devlete karşı önce özerkliğini almış daha sonra bağımsızlığını elde etmiştir. Bundan ders çıkaran Türk burjuvazisi Ermenilere ve Kürtlere özerklik vermemiş, çareyi soykırımda bulmuştur. Önce Ermenileri toplu bir soykırıma tabi tutmuş, geri kalanları da tehcire tabi tutarak ata topraklarından sökülüp atmış, Ermeni sorununa böylece "köklü çözüm" bulmuştur. Peşinden aynı politikayı Kürtlere uygulamıştır. Ancak Kürtleri bu potikayla bitirememiştir. Bu politika hala uygulamadadır.

Demirel hükümet başkanı olunca özerkliğin bağımsızlığa doğru gittiğini söylemiştir. TC devleti şiddet politikasını biricik çözüm olarak sunarken, halka vaatleri sadece "kısmi ekonomik iyileştirmeyi" hedeflemektedir. Bunun gerçekleşme olanağı yoktur. Bunalımda olan Türk sömürgecileri Kürdistan'da işsizliğe ve açlığa çare bulamaz. Yapacaklarıyla halk kitlelerinin sefaleti daha da derinleşecektir. Sömürgecilerin gerçek anlamda reformu gerçekleştirecek bir politikası yoktur.

Kürdistan'da sömürgeci devlet aygıtı yıkılmaksızın sorun çözülemez. Bugün hiç kimse ne ekonomik ne de siyasi olarak Kürdistan'da dekolonizasyon sürecinden bahsedilebilir. İkinci Enternasyonal sos-

yal-şovenlerinden kalan kapitalizmin sömürgelerde gelişerek bir dekolonizasyon sürecine girdiği teorisi hiç bir ülkede gerçekleşmemiş tersine, bu teori "uygarlaştırma" adına sömürgeci politikayı gizlemenin, bir maskesini oluşturmuştur. Dünya arenasında siyasi zora dayanan klasik sömürgecilik sisteminin yıkılışı bir dizi devrimle gerçekleşmiştir. Bu ulusal devrimlerin bir kısmı sosyalizm yolunda kesintisiz ilerleyerek sosyal kurtuluşu sağlamosada uluslar kendi kaderini tayin etmiş, toplumsal gelişmede önemli adımlar katetmiştir. Kürdistan'da devrimci ulusal kurtuluş hareketi devrimci bir tarzda devrimci yol ve yöntemlerle yolunu açmıştır.

Kürdistan'da komünistlerin önündeki esas görevlerden biri sömürgeci güçlerin Kürdistan'da dekolonizasyon sürecine gireceği, reformlar yoluyla "barışçıl yol ve yöntemler"le dekolonizasyonu doğrultusunda adım atacağı ya da en azından özerklik, federasyon türü yaklaşımlarla Kürdistan'da biraz olsun sömürgeci merkezi otoriteyi gevşeteceği ve az da olsa sömürgecilikten uzaklaştıracağı ham hayalinden halk kitlelerini kurtarmaktır. İşçi sınıfı, emekçi köylülük ve geniş halk yığınlarının bu tür hayallerden kurtarılması görevinin kavranması tayin edici bir rol oynamaktadır. Sömürgeci güçlerin sömürü ve soygunculuğun ötesinde Kürdistan halkını yoketmeyi hedeflediği, dekolonizasyonu istemediği bilince çıkarılmalıdır. Bu bakımdan sömürgecilerin çeşitli manevraları ikiyüzlüce dünya kamuoyunu aldatma ve Kürdistan halkını aldatma, yeni Bizans oyunlarına (bu oyunlar Osmanlılardan TC'ye miras kalmıştır) alet edecek her türlü boş hayali dağıtmak, sahtekarlığı teşhir etmek, sömürgecilerin oyununu boşa çıkarmak esas görevlerinden biridir. Bu görev bir taraftan ajistasyon ve propoganda ile kitleleri aydınlatmak diğer taraftan alternatif devrimci politikayı yürütmekle gerçekleşir.

Peki ülkemizdeki reformculuk ve liberalizm kaynağını nereder almaktadır? Ülkemizdeki reformculuk ve liberalizmin iki toplumsal zemini var. Bir tanesi uluslararası sermayenin (emperyalizmin) gücünden dolayı ve dolaysız etkisi ve bağından kaynağını buluyor. Son değişen durum ve koşullar, uluslararası sosyalizm dalgasının geçici gerilemesi "yeni dünya düzeni" ve liberalizmin moda oluşu süreci etkileyerek yeni bir boyutta olumsuzluğa ek katkıda bulunuyor.

İkincisi, ülkenin geri toplumsal yapısı, feodal ulusal burjuva ve küçük burjuvazinin temelini oluşturduğu toplumsal yapıdan kaynaklanıyor. Kürdistan toplumu yeryüzünde istisna durumda kalan toplumsal yapısı parçalanmış, siyasi zorun hüküm sürdüğü sömürge bir ülkedir. Geri arkaik toplumsal ilişkiler, aşiretsel yapı, yarı-feodal ve sömürgeci kapitalist üretim ilişkileri birbirine eklenmiştir. Ulusal kurumlarını oluşturamamış dünyadaki geri toplumların da gerisinde emeklemekte ve ulusal devrim aşamasından geçmektedir. Kürdistan toplumu diğer toplumlara göre bir kuyunun dibindedir. Devrimci bir sıçrayışla toplumsal dokudaki derin nitel bir

dönüşümü gerçekleştirmesi gerekli ve zorunludur. Kürdistan'da reformculuk tehlikeli adeta "öldürücü bir hastalığı" temsil ediyor. Proletaryaya, Kürdistan halkına ve devrime zarar veriyor.

Devrim karşısında küçük burjuvazinin kaypak, çelişkili ve yalpalayan tutumu, ulusal burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçi halk tabakalarının devrimci eylemi ve kararlılığından ürkererek uzlaşıcı ve arabulucu reformist çizgiye kaymaktadır. Devrimin başından itibaren bu sınıf ve tabakaların özelliklerini taşıyan ve onları siyasi düzeyde temsil eden gruplar, bireyler ve siyasi eğilimler ulusal kurtuluş davası karşısında "ateşli bir aşk ile aşağılık bir ihanet" arasında dönüp dolaşan tutum değişikliğine girmektedirler. Kürdistan devrimi uzun sürelidir. Devrimin herhangi bir aşamasındaki başarısızlık, bu kesimlerde döneke bir havayla yüreksizleşmeye ve paniğe yol açmaktadır. Ülkenin bağımsızlığı ve demokratik devrim hedeflerinden vazgeçerek sömürgecilerle aşağılık bir anlaşma-uzlaşma çizgisine toplumsal devrim fikrine karşı sözde toplumsal reform düşüncesini çıkarma durumuna düşmektedirler.

Reformist milliyetçiler, dar veya geniş anlamıyla özerkliği amaçlarlar. Bu kültürel özerklik, yerel yönetimlerde özerklik veya bölgesel özerkliğin değişik biçimlerinden federasyona kadar varan özerkliğin değişik biçimleridir. Bütün bu modeller, TC ile Kürdistan halkı arasındaki sömürgeci ilişkileri ve bağı koparmaz. Ezerle ezilen ulus arasında eşitliği sağlamaz. Bu, Kürdistan halkı için köleliğin devamı anlamına gelir. Sonuç olarak bu çözüm değil çözümsüzlüktür. Sorunu geleceğe ertelemek ve dünyada oluşan uygun ortam ve koşullarda devrimi boğmaya götürebilir.

Lenin, ulusal programda reformizmle devrimci değişikliği şöyle izah eder: "Reformist bir değişiklik, egemen sınıf iktidarının temellerini sarsmayan, bu sınıfın bir ödünü olan ve onun tahakkümünü sürdüren bir değişikliktir. Devrimci bir değişiklik ise, bu iktidarı temellerine kadar sarsar. Ulusal programda reformizm, egemen ulusun bütün ayrıcalıklarını ortadan kaldırmaz; reformizm, ulusal baskının tüm biçimlerini yok etmez. "Özerk" bir ulus, "egemen" bir ulusla, haklar bakımından eşit durumda değildir; ... Reform olarak özerklik ile devrimci bir önlem olarak ayrılma özgürlüğü arasında ilke farkı vardır." (Lenin, UKTH, s. 187-188, Sol Yayınları, 1975)

Reform, özerklik olarak egemen ulusun ayrıcalıklarını korur, bunları ortadan kaldırmaz. Reformizmin özü kötülükleri ortadan kaldırmak değil onları azaltmak olduğunu belirten Lenin pratikte özerkliğin bur ulusun yaşamında taşıdığı anlamı şöyle belirtir. Bir çok ülkede görüldüğü gibi, pratikte reform, bir devletin içinde zorla tutulan bir ulusun kendi güçlerini toparlamasına, uluslaşma sürecini tamamlamasına, örgütlenmeyi öğrenmesine ve zamanı geldiğinde ayrılmayı ilan etmesine olanak sağlar. Egemen devlet genellikle buna karşı çıkar. Çok kez

sonuç savaşla karara bağlanır. Bu savaş ulusal bir devrim olarak haklı bir savaştır.

Reformistler topluma çeşitli hayaller yayarlar. Egemen güçlerden çeşitli istemlerde bulunurlar. Gelecekle ilgili "pembe" bir dünya çizerler. Devrimci yöntem ve araçlara "blankist", "terörist", "anraşist" diyerek terketmeyi salık verirler. Uzak veya yakın gelecekte önerdiklerini veya amaçlarını ise nasıl gerçekleştirecekleri konusuna açıklık getiremezler. Ülkemiz Kürdistan'da liberal burjuva reformistleri, revizyonistler küçük burjuvazinin değişik akımları çeşitli talepleri peşpeşe dizip dile getiriyorlar. Sorunun çözümü için öneriler sunuyorlar. Kürdistan'da devrimci bir programın ilk hedefi ülkeyi Kürdistan'da devrimci bir programın ilk hedefi ülkeyi siyasi ve askeri işgalden arındırmak, sömürgeci devlet mekanizmasını kırmak, bunun yerine ülkeyi siyasi ve ekonomik bağımsızlığına kavuş-turmak demokratik halk iktidarını kurmaktır. Reformistlerin programında bunun yerine ilk talep reformlardır. Devrimi ve halk iktidarını geleceğe ertelerler. Bağımsızlıktan ödün verirler. Sorun devrimin olup olmayacağı sorunu değildir. Sorun devrimin nasıl örgütleneceği sorundur. Reformistler bu konuda yani devrimin nasıl olacağı konusunda suskundurlar. İleri sürdülen talepleri gerçekleşmeyeceği veya soruna çözüm getiremeyeceği bir tarafa, bu hedeflerini nasıl gerçekleştireceklerine ilişkin yol yöntem araçları önermiyorlar. Bu tesadüfi değildir. Reformizmin genel açmazıdır.

Bu yolun çıkmaz olduğunu ve halk kitlelerini aklamaktan başka bir şeye yaramayacağı da açıktır. Çünkü, Kürdistan'ı parçalayıp sömürgeleştiren dövmürgeci devletin biçimi katı merkeziyetçi, faşist ve ya gericidir. Reformcu bir değişikliğin gerçekleşmesi için, onu gerçekleştiren bir iradenin ve tarihsel olarak oluşan siyasal kültür geleneğinin oluşumunu gerektirir. Sömürgeci devletler ne böyle bir siyasal kültür geleneğine ne de reformları gerçekleştirecek bir irade sahiptir. İspanya örneğine bakıldığında açık görülür. İspanya 40 yıl Franco faşist diktatörlüğü altında yaşadıkdan sonra ülkenin "demokratikleşme" bir kopuşla sağlanmıştır. Bask ülkesini bağımsızlık alıkoymak için "özerklik" verilmiştir. Ancak Kürdistan Bask ülkesidir ne de Türkiye İspanya'dır.

Kürdistan ve onu bölüşüp sömürgeleştiren devletlerin koşullarında otonomiye "barışçıl" yöntemlerle" gerçekleştirmek ve yaşatmak hemen mümkün olanaksızdır. Çünkü, sömürgeci devletlerin bjuvazisi uluslararası düzeyde zayıf konumdadır. Kürdistan'daki varlığını siyasi baskı ve militarist devlet üzerinde sürdürmektedir. Siyasi kültür geleneğinin reformcu değişiklik ve demokrasi yoktur. Kürdistan herhangi bir parçasında değişik yolla da olsa, bir devrim kurulsaydı diğer üç sömürgeci devlet buna izin vermeyecektir. Sömürgeci devlette merkezi iktidarı güçlendiğinde bu "özerk" yapıyı ortadan kaldıracaktır.

Bunun örneğini Doğu (Iran) ve Güney (İspanya) Kürdistan yaşadı. Bu tarihsel dersler değerlendirilmelidir. Iran'da ikinci dünya savaşı s

rası merkezi otorite zayıflayınca kurulan Mahabad Kürt Cumhuriyeti, merkezi otorite güçlendiği an ortadan kaldırmıştır. Aynı şey 1979'da Şahlığın yıkılmasında tekrar gündeme geldi. Kürdistan'ın hemen hemen tamamı işgalden arındırıldı. Merkezi yönetim "otonomi" talebini kabul etmedi. Güçlendiği oranda ortadan kaldırdı.

Güney Kürdistan'da Barzani önderliğinde Irak askeri güçleri yenilgiye uğratıldı. Kürdistan'ın "özerkliği"ni kabul eden Irak merkezi yönetimi daha sonra güçlendiği oranda bu yönetimi ortadan kaldırdı.

Bugün Irak bütün dış desteklerini yitirmesine ve kendisine rağmen oluşan Kürdistan yönetimini tanımamaktadır. Hanekin, Kerkük ve Musul önemli Kürdistan kentleri de denetimindedir. Kürdistan Cephe'nin anlaşma ve uzlaşma çabalarına rağmen Kürdistan'ın "özerkliğini" kabul etmemektedir. Eline geçen ilk fırsatta yeni Halepçeler yaratarak bütün Kürdistan halkının katliamı pahasına da olsa özerkliği tanımamakta direnmektedir.

Bütün sömürgeciler Kürdistan konusunda çok duyarlıdır. Herhangi bir alanda en ufak bir gelişmeyi büyük bir saldırgan tavırla boğmak istemektedirler. Herhangi bir parçada gelişebilecek özerklik, Kürt ulusunun kendi yapısını kuracağını, güçlerini toparlayacağını ve diğer parçaları harekete geçireceğini sonunun özerklikle de sınırlı kalmayacağını ulusal kurtuluşçu güçlerinde müdahalesiyle bu özerk yapının barajını kırıp bağımsızlık yolunda ulusal devrime doğru gidileceğini dost da düşman da biliyor. Sömürgeci güçler Kürdistan'da en ufak gelişme karşısında emperyalistlerle ve bölgedeki gerici devletlerle ittifakını pekiştirerek hareketi kendi kontrolü altına almaya çalışırlar. Ve peşinden "kutsal bir ittifak" içinde bastırırlar. Bu da bize şu sonucu veriyor: Kürdistan halkı kendi özgücünü esas olarak silahlı ve siyasi güçlerini bizzat mücadele içinde örgütleyerek devrimci köklü bir dönüşümle bağımsızlık ve özgürlüğünü elde etmesinden geçer. Ara bir aşamaya tekabül eden reformcu bir değişimle hiç bir sonuç elde edilemez.

Sömürgeciliğin egemen olduğu Kürdistan koşullarında devrim başından itibaren zorunlu kullanımı esas alacağı açıktır. Sömürgecilğe karşı silahlı mücadele kitlelerin gücünü açığa çıkarıp harekete geçirecektir. Kürdistan'da egemen sömürgeci devlet yapısını yıkmayı hedeflemeyen mevcut iktidarın işleyişinde bazı düzenlemeler yap-

mayı amaçlayan, buna uygun eylemler ve mücadele çizgisini benimseyen "demokratikleşme"yi göğeye çıkararak ancak düzenin reformist örgütleri olabilir.

Kitleleri etkilemek için "demokratikleşme" ve demokratik mücadele diyerek (sanki gerçek demokratikleşmenin devrimci yöntem ve araçlarla sağlanmıyormuşçasına) devrimci şiddet, silahlı mücadeleyi esas almayanlar, ya da henüz zamanı gelmedi deyip ileri bir tarihe erteleyenler ahmakça vaaz vermenin ötesinde hem kendilerine hem de kitlelere büyük bir hayal kırıklığı yaşatırlar. En basit ifadesiyle bunlar ya haince bir politikayla sömürgeci ilişkileri günün koşullarına uyarlayarak devamından yanadırlar; ya da ahmaktırlar. Çünkü tek doğru devrimci yol silahlı mücadeleye başvurmaksızın sömürgeci egemenliğe son verilemez. Engels'in dediği gibi "bütün devrimler, hangi biçimlerde olursa olsun şiddetin bir biçimidirler".

Devrimcileri silahlı mücadele, devrimci yöntem ve araçları kullandığı ve ulusal kurtuluş savaşıyla devrimin başarıya ulaşacağı görüşlerini "anarşist", "tetörüst", "çağdışı" ve "yanlış" olarak değerlendiren ya da henüz zamanı gelmemiştir diyenler, Kürdistan'da toplumsal dönüşümü nasıl sağlayacaklarına ilişkin doğru yol ve yöntemleri göstermesi gerekmez miydi? Liberal burjuvalar, reformistler ve revizyonistler laf ebeliği yapar ama Kürdistan'da ulusal ve toplumsal kurtuluşun nasıl sağlanacağı konusunda kesin bir görüş ortaya koymazlar. Evet, Kürdistan hangi örgüt ve mücadele biçimleriyle ulusal ve sosyal kurtuluşunu sağlayabilir? Söz konusu hedeflere nasıl ulaşacaktır?

Şurasını unutmamak gerekir ki, devrimci politika ile kitleleri aldatmaya yönelik her türden burjuva politikacılığı arasındaki önemli farklarından bir, devrimci politikada ortaya konan hedeflere nasıl ulaşılacağına yol ve yöntemini de açıkça belirlerken; burjuva politikacıları bundan yoksundurlar. Sadece kitlelerin gözünü boyamak için vaatlerde bulunur, geleceğe ilişkin pembe tablolar çizerler.

Dün ve bugün revizyonist ve reformist partiler devrim karşısında itfaiyeci görevi görmektedirler. İkinci Enternasyonalin oportünist partileri ve izleyicileri, daha sonra Sovyetlerde Kruşçev revizyonizminin iktidara gelişiyi birlikte, Sovyet modern revizyonizminin etkisindeki hiç bir parti hiç bir ülkede devrime önderlik etmemiştir. Bu tesadüf değildir. İkinci Enternasyonal'in oportünist partileri devrime ihanet

Çünkü tek doğru devrimci yol silahlı mücadeleye başvurmaksızın sömürgeci egemenliğe son verilemez. Engels'in dediği gibi "bütün devrimler, hangi biçimlerde olursa olsun şiddetin bir biçimidirler"

etmeleriyle kalmadılar, burjuvazinin temsilcileri durumuna gelerek sol maske altında seçimler yoluyla ya iktidara ortak oldular, ya da tek başına hükümetler kurarak geniş işçi kesimlerini ve emekçi halkı reform vaatleriyle aldattılar. Bunların rolü tam olarak anlaşılınca SBKP'nin çizgisine bağımlı revizyonist partiler bunlardan kalan boşluğu doldurdular. Bir taraftan "barışçıl yoldan geçiş" teorisiyle devrimci patlamaların önüne geçerken diğer taraftan devrimlere açık kapı bırakılarak revizyonizme rağmen gelişen devrimler çeşitli destek ve güçle etki altına alındı ve hedeflerinden saptırıldı. Gorbaçov'un sosyalist maskesini bir tarafa bırakarak gerçek burjuva kimliğiyle ortaya çıkması çeşitli ülkelerdeki yandaş partileri de sosyal demokrat veya "liberal" çizgiye kaydılar. Kısacası, reformistler "sol" ve "sosyalist" maskeli devrimi saptırıcı ya da devrim ateşi karşısında itfaiyeci görevi gördüler.

Marks ve Engels zora dayanan devrimin kaçınılmaz olduğunu dönemi içindeki deneyimini deneyimlerinden çıkarıyorlar. Zora dayanan devrimi övgüyle karşıyorlar. Paris Komünü çözümlenmek ve ondan çıkardıkları başlıca taktik derslerden biri, işçi sınıfının hazır bir devlet makinasını ele geçirip onu kendi hesabına kullanmakla yetinmeyeceğini, esas ders bürokratik ve askeri makineyi yıkmak ve parçalamak olduğunu gösterirler. Hazır devlet makinesini parçalamak, ve yıkmak "her gerçek halk devriminin ilk koşulu" (Marks)dur. Aynı konu üzerinde duran Lenin şöyle der: "Devrimin özü şudur: Proletarya, 'yönetim aygıtını' ve tüm devlet aygıtının yerine silahlı işçilerden oluşan bir yenisini koyarak yıkar" (aç) Sahte işçi ve komünist partileri ise sözde sosyalizmi savunmalarına karşın eski devlet aygıtının korunmasını isterler. Sosyal reformlarla, parlementer yolla hatta eski devlet makinasını yıkmadan onu koruyarak sosyalizmi kuracağını varsayarlar. Bu bir aldatmacadır. Böylece devrimin "ilk koşulu" ya da "özünde" tahribat başlar.

Sömürgeler de devrimin ilk koşulu sömürgeci mekanizmayı -siyasi, askeri, ekonomik- sömürge ülkenin topraklarından süpürüp dışarı atmaktır. Reformist partiler sömürgeci burjuvaziyle uzlaşma, sömürgeci zinciri koparmama çabası içindedirler.

Reformistler, toplumu dönüştürme, yeni bir toplum kurma programından vazgeçemediklerini ama ileri sürülen çeşitli gerekçelerle geleceğe erteledikleri iddiasındadırlar.

Bu erteleme bir insanın yaşamını aşar ve kuşaktan kuşağa aktarılır. Ortaya çıkan nesnel durum ise insanın tüm gücünü, enerjisini ve sınır tanımayan fedakarlığını mevcut düzenin orasını, burasını ortaya çıkan ayıbını örtbas etmek için yama vurmaya hasredilmiş olur.

Hareket silahlı bir savaşım biçimi aldığı bir dönemde, kitlelerin ayaklanmaya ve eyleme kalktığı anlarda, hazırlık döneminde büyük öneme sahip olan ajitasyon-propaganda -örgütlenme kısacası tek başına

sözlü ikna; yavan, boş lafebeliğinden öte gitmez. Sadece hiç bir inandırıcı etki yapmamakla kalmaz, aynı zamanda burjuva eylemsizliği, korkaklığı ve devrim kaçkınılığını ifade eder. Kararlar, bildiriler ve tasarılar kaleme almak kitleye propaganda yapmak, ya kitleleri aldatma çabası ya da kendini kandırmaktır. Devrimci bir dönemde tarihteki sıradan herhangi bir dönemin, hazırlık dönemlerin kitlelerin duygularını, heyecanlarını ve inançlarını eyleme ifade ettikleri dönemin farklılıkları görülmelidir.

Lenin, kaba devrimciliğin, sözcüklerin gücünü ve "eylem olduklarını" göremediğini belirtirken bunun siyasal kitle eyleminin görülmediği tarihsel dönemlere uygulandığında anlamlı olduğunu belirtir. Ancak bunu devrimci dönemlere uygulayanlar "kuyrukçu devrimciler"dir. Devrimci dönem başladığında, eski "üstyapı" tepeden tırnağa çatladığında, sınıfların ve yığınların eyleme kalktığı anlarda açık seçik eylem sloganları atmaksızın, eyleme geçmeksizin eski tarzda sözcüklerle yetinmek, ajitasyon ve propaganda çalışmasıyla yetinmek, eylemden kaçmak, cansızlık, şarlatanlık ve devrime ihanettir. Kaba devrimcilik ile devrimin kuyrukçuluğu koşullara, kitlelerin psikolojisine göre değil, yanlış yer, zaman ve koşullarda yanlış sloganlar ve taktikler uygular. Devrim döneminin yaşandığı Kürdistan'da lafebeliğiyle günün getirdiği görevlerin üstesinden gelinebileceği bilinmelidir.

Reformistler, sınıf mücadelesinin devamı olan iç savaşın ya da sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş savaşının kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu gözlerden gizler ve kitlelerin buna göre hazırlanması gerektiği görevini savsaklar. Devrimi kanlı ve dehşet verici bulur. Reformcu bir değişmeyi "barışçıl", "sancısız" olduğu iddiasındadır. Adım adım değişimle bir tahribattan kurtulacağı ve toplumun kendisini daha çabuk yenileyeceği zihniyeti vardır.

Toplumsal gerçeklik ve tarihsel gelişim yasaları durumun tam tersi olduğunu gösterir. Zorunlu değişimin reform yoluyla olması çürüyen toplumsal yapının parçalarını acılı, yavaş ve sağaltılmasını geciktiren, erteleyen bir yoldur. Bunda en fazla acıyı çeken emekçi sınıflardır. Devrimci yol çürüyen mekanizmayı ve parçaları en çabuk bir biçimde kesip atar. Kokuşan ve çürüyen sömürgeciliğe boyun eğmeksizin süpürüp temizler. Bu aynı zamanda en kestirme en az sancılı yoldur.

Devrim kısa yoldan toplumsal gelişmenin önünde engel olan eski siyasi yapıyı yıkıp devrimci güçleri siyasi iktidara getirerek toplumsal yapıdaki derin ve sıçramalı gelişmeyi sağlamanın yanısıra başlıca iki işlevi daha yerine getirir.

1. Eski düzenden kalmı topluma ayak bağı olan prangalarla birlikte bütün pislikleri temizler. Toplumu arındırır, genç sağlıklı ve dinamik bir bünyeye kavuşturur.

2. Başta proletarya olmak üzere bütün emekçi kesimleri, geniş halk yığınların devrim hareketi içinde eğitir. Teorik olarak sadece okumak ve eğitim çalışmasıyla değil, kitleler bizzat hareket içinde poli-

tikleşir. Pratiğin verdiği tecrübe ve deneyimlerin ışığında örgütlenme, disiplin, demokrasi ve kendi kendilerini yönetme avantajlarını sağlar.

V- SONUÇ

Ş u anda içinden geçmekte olduğumuz dönemin tüm teorik tahlilleri ve olayların gelişiminin pratik gözlemlerinden çıkarılacak, Kürdistan'da devrimin iki olası yolu ve sonucu vardır. Kürdistan toplumsal sisteminin dönüşümü kaçınılmazdır. Ulusal demokratik doğrultudaki dönüşüm zorunludur. Bu dönüşüm ya sömürgeciliğin yıkımı ve devrimin kesin zaferiyle sonuçlanacaktır; ya da güçler kesin zafer için yetersiz ve devrimci bir önderlikten, doğru bir politikadan yoksun kalacak milli burjuvazinin ve küçük burjuvazinin en "tutarsız" ve en "çıkarıcı" unsurları arasında bağımlılığın yeni bir biçimini geçiren pazarlıkla sonuçlanacaktır. Kimsenin hesaplayamadığı çeşitli ihtimaller, ilişkiler, güç dengeleri ve izlenen genel politikalar bu iki sonuçtan birine varacaktır.

Sorunun özü, Kürdistan'ın parçalanmış sömürge durumunun sürmesi mi; yoksa sömürgeci kurtulması mıdır? sorunun özü budur. Dört sömürgeci devletin parçalanmış sömürgesi olan Kürdistan bir devrimle bağımsızlığını eline almadıkça sanayileşmesini, gelişmesini bir tarafa bırakalım, varlık yokluk sorunuyla karşı karşıyadır. Belli aralıklarla kimyasal gazların, "sessiz soykırımların, işkencelerin, kurbanı olacaktır. Bu, aynı zamanda Kürdistan ülkesinin tahribatı olacaktır. Bugüne kadar sömürgecilerin yaptığı bundan başka birşey değildir.

Sınıf mücadelesi ulusal kurtuluş savaşları ve sosyal devrimler göstermiştir ki, revizyonistler ve reformistler yığınların devrim bilincini köreltiyor, savaşçıların savaşma yeteneğini zayıflatıyor, savaşma eğilimi ve yeteneği olmayan sallantılı ve en hain unsurları bir araya getirerek mücadeleyi zayıflatıyorlar. Kötü muameleye, işkencelere sömürü, baskı ve soykırma yığıtçe direnmek yerine, uysalca boyun eyme yolunu seçiyorlar.

Revizyonistler ve reformistler siyasal eğilimlerinin kaçınılmaz sonucu olarak sosyalist hareketin sonal amacına varmayı hedeflemezler. "Hareket her şeydir, sonal amaç hiç bir şey" Bernstein'in bu lafı revizyonizmin özünü ve özlü açıklamasını verir. Değişen durumlara göre bukalemun gibi kendini uyarlamak, kendini günlük olayları ve küçük politikanın girdaplarına hapsedmek, proletaryanın esas çıkarlarını, devrimin uzun vadeli stratejik hedeflerini günlük çıkarlara feda etmek; pragmatizm, uzlaşmacılık, devrim hareketine karşı haince tutum revizyonizmin ve reformizmin politik çizgisini oluşturur.

Liberal ve reformcuların işlevleri sadece Kürdistan'da sömürgeciliğin onarmasıyla ve günün

koşullarına uyarlamasıyla sınırlı değildir. O kitleleri kandırmak, sömürgeciliğin gerçek yüzünü gizlemek, devrimci hareketin Kürdistan'da gelişmesinin önünü tıkamayı da önüne görev olarak koymaktadır.

Bugün ülkemizde en acil ve temel sorun sömürgeciliğe karşı mücadele reformizme karşı mücadele ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bağ iyi kavranmalıdır.

Devrimci sosyalistler ile burjuva liberaller ve reformistler arasındaki ayırım, devrimin kaçınılmazlığını ve proletaryanın hegemonyası altında köylülüğü diğer halk sınıf ve tabakalarını devrimci ulusal savaşa hazırlamak, halkla birlikte devrim yolunda zafere kadar ilerlemektir. Burjuva liberaller ve reformcular devrimin zorunlu olmadığını, hatta halka zararlı olduğunu devrimi zorlamak gerektiğini "uslu çocuklar" gibi uysalca reformlar için çalışmanın gerektiğini öğretiyorlar. Ve işte bu nedenle reformcular İngiltere ile sömürgeleri, İspanya ile Bask ülkesinin vb. örneklerini veriyorlar kimileri özerklik, federasyon yerel yönetimlerde özerklikler, kimileri de özgür olmayan bir ortamda referandum öneriyorlar. Bütün bu çabalar burjuva fikirlerin tutsağı olmuş reformcuların, Kürdistan'da herhangi bir devrim olmadan burjuva demokratikleşme dönüşümünü gerçekleştirme çabasıdır. İşin bütün sırrı bu: Bir devrim yaşanmaksızın sömürgeci bütün kurumlarıyla yıkılmaksızın, sömürgecilerden ve sosyalistlerden bir "demokratikleşme"yi bekleme... Su katılmamış cinsten tam ve açık dargörüşlü reformculuk devrim düşüncesine karşıdır. Devrime karşı, reform düşüncesini öne sürer. Halk güçlerini örgütlemek, zihinleri devrime hazırlamak, devrimci savaşı yürütmek, devrim yolunda her türlü eyleme karşıdır. Reformizm, esasta devrimde proletaryanın hegemonyasının reddidir.

K ürdistan devrimini dünya proleter devriminin bir bileşeni olarak ele alan proleter devrimciler, bunun bölgede ve dünyada devrimi hızlandırıcı bir faktör olarak etkilerini de hesaba katmak durumundadırlar. Kürdistan'da proletaryanın hegemonyası altında işçi-köylü ittifakı temelinde en geniş halk yığınlarının devrim bayrağı altında toplanması ön koşuldur. Bu gün devrimimizin kesin zaferi demek, sömürgecilerin siyasi ve askeri ve ekonomik yapısını kırmak, işçi sınıfı ve köylülüğün demokratik iktidarını kurmaktır. Bu da kaçınılmaz olarak "yasal" ya da "barışçıl" bir yolla kurulan şu ya da bu tür kurumlarda değil esas olarak askeri güce, öncü gerilla çekirdeğinden halk ordusuna, halk kitlelerinin silahlandırılmasına askeri politik mücadelenin eşgüdümüyle silahlı devrim güçleriyle halk ayaklanmasına dayanmak zorundadır. ■

Eylül 1992

KÜRT VE KÜRDİSTAN'IN HATIRALARI

B a w e r Z İ R E K

Musa Anter / Hatıralarım. Doz Yayınları, Birinci Baskı: Ekim 1990, İstanbul.

Kitabın arka kapağında şu satırları okuyoruz:

"Türkiye'nin ellibeş yıllık girdisinin çıktısının yeminli, canlı bir şahidiyim.

"Hem yalnız şahidi mi? Değil!...

Sanığıyım, mahkumuyum ve davacıyım!...

Bu kitapta işte bunları bulacaksınız"

Musa Anter

Kitapta neler okuyacağımızın yazarı tarafından en özgül bir şekilde ifadesi!...

Bilinir ki bir ülkenin, bir halkın tarihini veya tarihinin bir dönemini araştırmak sözkonusu olduğunda tarihsel süreci doğru tahlil etmek ve bütün zenginliği ile kavramak tek başına ele alınarak konu ve verilerle sağlanamaz. O tarihsel dönemin üretim ilişkilerini, iktisadını, siyasetini, edebiyatını, sanatını, dönemin olaylarını, kişilerin biyografilerini, otobiyografilerini vb. incelenmesini gerektirir. Musa Anter'in otobiyografisi bize başından geçen olaylarla, gördükleri ve yaşadıklarıyla o tarihsel dönemi tahlil edecek önemli veriler sunuyor. "..... hatıralarımı, toplumu alakadar etmeyen aile hikayeleri ile doldurmaktan kaçındım. hakikatte Kürt ve Kürdistan'ın hatıralarını yazıyorum" derken de hak vermemek mümkün değil. TC döneminin "canlı tanığı" olayların perde arkasını gösteren, perdeyi aralayan bir ustalıkla verişi öğretici. "Hatıralarım" sadece yurtsever bir aydının onurlu dramatik yaşantısı değil, yokedilmek istenen Kürdistan halkının trajik yaşantısının "gayri resmi" tarihinden de bir kesit.

Kimdir Musa Anter? Sadece "ellibeş yıllık" dönemin "canlı bir şahidi" mi? "Sanığı, mahkumu, davacı" mı? Yoksa Osmanlıdan günümüze Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin bir taşıyıcısı mı? Geçmişle bugünü birbirine bağlayan Kürt aydınları arasındaki bir köprü mü? Belki de karşımızda bütün bunların toplamı Musa Anter!... İşte bu "Hatıralarım" kitabı okunduğunda bunların hepsini bulacaksınız.

Musa Anter'i anlatmaya tanıtmaya gerek yok. Sömürgecilerin mimlediği bir şahsiyeti Kürdistan halkı artık biliyor, tanıyor ve sahip çıkıyor. Ne bir paşazade ne beyzade ne devletin yüksek kademelerinde yer almış sömürücü sınıfa hizmet ederken gizli kapaklı sır deşifre edecek durumdaki emekliye ayrılmış bürokratlardan biri, ne de sömürgecilerin hizmetinde elleri mazlum halkların kanına bulaşmış bir misyoner. O zaman bu anıların önemi nerede? Kurtlar sofrasında

parçalanmış yokedilmek istenen bir ülkenin ve üzerinde yaşanan bir halkın davasının ve kavgasının kendi bildiği yoldan dikbaşlı bir yürütücüsü, o halktan biri, yurtsever bir aydın olarak, düşmanları tarafından yazılan bir halkın tarihine yaşadıklarıyla bir dönemi açığa çıkarırsa hatıraların önemi için yeterli nedeni oluşturur. Mardin İli, Nusaybin İlçesi, Stêlile (Akarsu) Nahiyesi, Zivingê (Eski Mağara) nüfus kütüğünün "2 numaralı mağarasında" doğan küçük bir ağanın oğlu. Çocukluktan başlayan "bahtı kara" bir yaşam. Adana'dan İstanbul'a süren o dönem her Kürt çocuğunun elde edemediği okul serüveni. "Kürdistan'dan alınmış bir parça sayıyor" kendisini. "Üzerinde çalışma" ve "tecrübeler yapılırken" çok sıkıntı çekmiş, dayaklar yemiş, aylarca mezar büyüklüğündeki hücrelerde bit, fare ve pislik içinde kalmış, hapis, sürgün vs...."Yazmakla zulmün hatıraları bitmez ki!" Ama böyle bir yaşantıyı sürdürmek bilinç, inanç ve inat ister, fedakarlık ister. Bu da Musa Anter de var. Bugün bakıldığında Kürdistan halkının esareti varlığını sürdürmekle birlikte Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinde büyük çapta kendisini yeniden üretmiştir. Kitapta anlatılan çeşitli olay ve anılar Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin geçmiş durumu hakkında da bilgiler sunuyor. Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin geçmiş durumu hakkında da bilgiler sunuyor. Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin dönemseller olarak zaafı, hataları, önderliklerin siyasal konumu ve bunun getirdiği açmazlara burada girmeyeceğiz. Dün Kürdistan'ın diğer parçalarında hareketin yüksek olduğu, Doğu'da Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin kurulduğu ve Güney'de silahlı mücadelenin sürdüğü bir dönemde Kuzey Kürdistan tarihinde "Sessizlik yılları" (1940-1960) ve sonrasındaki dönemlere göre bugün hareketin niteliğinde bir sıçrama vardır. O dönemdeki aydın çabası ve görevlerini kavrama açısından bugünden bakıldığında eksiklikleri daha iyi görülebilir. Ama dönemin özellikleri, o halkın içinde yaşadığı tarihsel ve toplumsal koşulları gözönüne alınmalıdır. Soykırımların gerçekleştiği, isyanların bastırıldığı, imhahan kurtulan bir kısım aydınların ülke dışına çıktıkları sömürge bir ülke Kürdistan'da baskıyla "suskunluk" sağlanır. Ve artık sayılı bir kaç unsur dışında aydınların kendi ulusuna yabancılaştıkları egemen ulus kültürüyle yoğrulmuş kendi halkına tepeden baktıkları, hor gördükleri, "kabuğunu beğenmeyen böcek" misali "Kürt kimliğinin utancını" (!) taşıdıkları ülkesini ve halkını bir maşa satan, sömürgecilerin hizmetkarları oldukları bir dönemde, Kürdistan halkının bir parçası olarak onun diline ve kültürüne sahip çıkarak onurluca yaşamın ağır bedelini belli sayıda aydın ödemeye hazır durumdadır. Hobbes'in dediği "Politik fikirler keçe gibidir; vuruldukça sıklaşır kıymetlenir" sözünü sayılı bir kaç aydın ve Musa Anter'in kişiliğinde ve taşıdığı ulu-

sal kurtuluş hareketi davasında görüyoruz. Sömürgecilerin baskıları ve zulmü karşısında "vuruldukça sıklaşıyor" fikirleri canlanıyor ve hayat buluyorsa bu tarihte davanın haklı ve ilerici olduğunun bir göstergesidir.

Evêt, Musa Anter'in yaşamı kendi deyimiyle bir "melodram"dır. Bilge bir kişinin olaylar örgüsü içinde kötülerin (sömürgecilerin) elinden çektiği acıları anlatan, erdem ve haklı çıkmanın zaferiyle sonu görülen bir duygusal dram. Ama kitabı okurken o mizahçı, alaycı ve yergiye dayanan iğneleyici üslubuyla kah kimi trajik olaylar karşısında sizi üzüntüye boğarken en olmadık yerde bunu komediye dönüştürerek kahkahalarla sizi güldürecektir. Trajik olan ile komik olan kendi dramatik örgüsü yapılarıyla tüm karşıtlıklarıyla yan yana gelmişlerdir. Sanat yapıtlarında ilk bakışta karşıtmış hatta birbirini dışalmış gibi görünen trajik ile komik aslında gerçek toplumsal yaşamda hiçte öyle değildir. Trajik ile komik, sevinç ile acı, gülme ile üzüntü, bayağı ile yüce yaşamda ve toplumsal olaylarda genellikle birbirine karışır ve birlikte birarada blunur. Gerçek yaşam trajiğin komiğe olası dönüşümünü mantiki niteliğini ortaya koyar. Musa Anter anlatımında sömürgecilerin kötü niyetliliğini amacını insanlığa ve Kürdistan halkına karşı tutumunu ortaya koymakla kalmıyor; gülünç yanlarını da göstererek onu maskaraya çeviriyor. Böylece okuyucunun ve halkın dikkatini yalnızca "yeni ve canlı atılımın dile geldiği olaylar" üzerine çekmekle yetinmiyor, bunun yanısıra toplumda hakeden herkesi maskaraya çevirerek kiniyor, yeriyor. Dönemin olup bitenin gerçek yanıyla gösterebildiğini, bunların belirgin özelliklerini kavrayabildiğini komik yanlarını sergilediğini görüyoruz. Tıpkı bir sanatçının sanat şahasesinde yaptığı gibi. Yargılamalarında mahkeme bir tiyatro salonudur. Sanatçı kişiliğiyle dikkafalı, alaycı bir üslupla kimi zaman savcılarını hırpalıyor, kimi zaman düzeni aşağılayan bir tavır sergiler. "Hatıralarım" da yaşanan anılar ve toplumsal olaylarda sömürgeci düzen ve safsataları "hicvedilerek" alaya alınır. Miadını doldurmuş herkesçe bilinen bütün hakikatlerle çelişki içinde olan sömürgeci Türk rejimi, politik çıkarlarını korumak için kendilerinin dahi inanmadıkları yanılsamalara halkı inandırmaya çalışıyorlar. Bir taraftan gerçeği gizleyerek aydınları ve uyanan halk kesimlerini imha ederek "Kökünü kazıyarak" kendi varlığını sürdürmek isterken diğer taraftan iki yüzlülükle ve safsatada yürüyen düzenin kurtuluşunu arıyorlar. Bu çaresizlik onların son demlerini yaşadığının göstergesidir. Marks, bu duruma şu dahiyaneye tahliliyle işaret eder: "Tarih her şeyi kökünden çözer, eskimiş bir sosyal kuruluşun defterini dürecekse eğer, bir çok evrelerden geçirir onu" TC sömürgeciliği, dünya tarihinde vaktini doldurmuş bir sosyal kuruluşun son evresini oluşturuyor.

Hatıralarım, dönemi içinde birçok tarihsel olayda değiniyor, onların anlaşılması için aydınlatıyor. Çeşitli dergiler, 49'lar olayı Sait Elçi ve Dr. Sait Kırmızıtoprak olayı, DDKO vb.... Burada iki anısına değinmeden geçemiyoruz.

Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinde kıpırdanmalar

başlayınca eski politikanın bir devamı olarak DP dönemi TC devleti yöneticileri hemen bir katliam planı ortaya koyarlar. DP 1960 darbesiyle devrilinece bu olayda DP iktidarı döneminde düzenlendiğinden o dönem açığa vururlar. Kürt sorununu kökünden kazıyıp halletmeyi düşünmüşlerdi. Hazırlanan raporda "1- Eğer Türkiye'de bin tane Kürt aydını yok edilirse Türkiye'deki Kürt sorunu en aşağı otuz yıl geriler..." Tartışmalar sonucu 50'şer kişilik gruplar halinde mahkeme kararı ile idam edilerek böylece bin kişiyi imha kararı alınır. Emniyetin hazırladığı listeye göre ilk 50 kişi alınır. 1980 sonrası Diyarbakır cezaevindeki uygulamalara benzer bir muameleye tabi tutularak tek kişilik hücrelere kapatılırlar. Burada Hukuk Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Emin Batu zor koşullar altında vefat eder (!) (Katledilir demek daha doğru). Sözü Musa Anter'e bırakalım. "Biz hücreden çıktık, Emin'in kan içindeki hücrelerine gittim. Ağzına gelen kan ile duvara şunları yazmıştı:

"Esaret bahçesinde bir gül olmaktansa
hürriyet bahçesinde bir diken olmayı tercih ederim."

Daha sonra Milli Emniyet, Emin'in mezarındaki kemikleri dahi ortadan kaldıracaktır. Böyle trajik olayın hemen peşinden Musa Anter tutuklandığında uçakla İstanbul'a götürülürken başından geçen anısını anlatır. Aktarıyoruz:

"... Bir yüzbaşı yanıma geldi, "Bak arkadaş sen tutuklusun ve ben seni İstanbul'a kadar götüreceğim. Herhangi bir zecri önlem almama lüzum kalmamasın. Hiç kimse ile konuşma. Uçak biletimiz hazır, efendi efendi gideriz" dedi."Peki" dedim. Uçak zamanı gelince çıktım ki, askeri üstün sivil havaalanına kadar askerler merasim kıtası gibi dizilmiş ve başlarında da bir iki yüksek rütbeli subay var. Ben önde, yüzbaşı arkada uçak merdivenlerini çıktık. Karşıma bir hostes çıktı, "efendim, biletiniz" dedi. Konuşmayacaktım ama, bir tek kelime ile, "yaverimde" dedim. Kız aşağıdaki askeri merasimi görünce padişahlığa inandı, telaşla yüzbaşından biletleri aldı. En öndeydik. Kemerimi bağladım, "Paşam, bir emrin var mı?" diye sordu. Gururlu bir paşa edasıyla başımı salladım. Baktım ki, yüzbaşıda için için gülüyordu. Bana hususi servisler yapıldı. İstanbul'a kadar geldim. Ama İstanbul'a inişle züğürtlüğüm başladı, ve arkadaşarımla birlikte insanlığın az gördüğü feci bir hayata başladık." (s. 153)

Musa Anter, çeşitli olayların yanısıra dönemi içinde çok sayıda Kürt Aydınının portresini de çiziyor. Böylece ellibeş yıllık dönemin olaylarını, tarihsel kişiliklerini çeşitli yönleri ve anılarıyla tanıtıyor. İngiliz tarihçisi Arnold Toynbee, "Bir millet için en büyük felaket tarihinin düşmanları tarafından yazılmasıdır" der. Kürdistan'da bazı istisnalar hariç hep böyle oldu. Artık bu aşılmalıdır, aşıyor da. Dileğimiz Kürdistan aydınlarının kendi yaşadıklarını, deney ve tecrübelerini, mücadelenin sürekliliği, nesiller arasındaki kopukluğu ortadan kaldırmak açısından yazmalı ve yeni nesillere aktarmalıdır. Burada TC'nin resmi tarih palavrası dışında Kürdistan tarihinin yakın geçmişine ışık tutan "Hatıralarım" kitabını tanıtmak istedik. ■

BİLİMSEL SOSYALİZM YOLUNDA HANGİ MİRASI SAVUNUYORUZ

B e k o Ş Ê R Ê Z Ê R

Yazıda işlenecek metodla ilgili olarak bir kaç not:

Yazı iki bölümden oluşacaktır; birinci bölümde, bugüne kadar SSCB'de ve Doğu Avrupa ülkelerinde yapılan uygulamalarla ilgili savunduğum "REEL SOSYALİZM" düşüncesinin bir özelleştirisi işlenecektir. İkinci Bölümde de Kemal Bilget'in Newroz'un birçok sayısında, yeni olmayan, fakat daha önceleri söylenen, Ulusal Sorun konusundaki anti-Leninist ve Sosyal Demokratça Liberal yaklaşımlara karşı bir cevap niteliği taşıyan "Ulusal sorunun çözümünde Leninist tutum" konusu işlenecektir.

Yazının ana iskeletini ikinci bölüm oluşturacaktır. Bu bölüm birinci bölümle bütünlüklü olarak ele alınacaktır. Kemal Bilget'in "Ulusal Sorun" konusundaki yazısı, bölüm bölüm yayınlanan seriler inceleince, yazının kendi içinde çeliştiği bir tablo sergilemektedir. Sayın Kemal Bilget'in, dünyadaki son gelişmelerin, kişilerdeki bilinç bulanıklığının, mantıki bilimsel bir izahını yapmaya yönelince, ilk başta Lenin-Stalin'i hedef göstermesi ve sonra da Lenin'i Stalin'i aşma yönünde Marksizm-Leninizmi; liberal-revizyonist-sosyal demokrat top atışına tutması, hem düşündürücüdür, hem de öğreticidir.

Yani, Kemal Bilget'in "Yeni ideolojik politik" üretim diye önümüze sürdüğü yaklaşımların mantalitesinin özü şudur: Marksizm-Leninizm ve sosyalizm Ulusal Sorun'u çözememiş (!) SB ve Doğu Avrupa'da yaşananlar bunu kanıtlayormuş (!) Bu tarihsel yanılığının temelinde, Marksizm-Leninizm'in ulusal özlem ve özellikleri, ulusal çelişki ve mücadeleleri küçümsemesi yatıyormuş. vb.... Ya cehaletten ya da bir başka hesaptan kaynaklanan bu gibi Kemal BİLGET'çi iddiaların, Marksizm-Leninizme ve sosyalizme saldırınının bir boyutunu, daha doğrusu giderek yayılan bir "moda" türünü oluşturuyor. En hafif ifade ile kendini, tarihi ve teoriyi bilmemek olarak niteleyebilecek bu tutumla araya net bir sınır çizmeninde

ötesinde, ulusal sorun konusunda "kimden ve neden yana" olduğunun daha iyi anlaşılması için hangi teorik tarihsel zemin üzerinde bulunduğu baştan açıkça ortaya koyması açısından Kemal Bilget'in teorisyenliği öğreticidir.

SİYASETTE DÜRÜSTLÜK GÜÇLÜKTÜR

Bilindiği üzere, SBKP, Mihail Gorbaçov önderliğinde 1986-87'lerde büyük bir çuşku ve iddia ile "Glastnost ve prestroyka" politikalarını önlerine koydular. Ve iki temel hedeflerinin olduğunu vurguluyordu.

1- Sosyalizmin bir üst düzeyde yeniden örgütlenmesi; geçmiş süreçte giderek hantallaşan devletin (bürokrasinin) geri plana getirilerek toplum dinamik ve inisiyatifli adımlarına yol verilmesi.

2- Barış içinde yaşayacak ve silahsızlanacak, savaş yıkımından kurtarılacak bir dünya.

Bu iki temel hedefle, aklı sıra -güya-, Büyük Ekim Devrimi'nin temel şiarı olan, "Bütün İktidar Sovyetlere" şiarıyla başlatılan toplumun siyasi ve ekonomik hayata aktif olarak katılımını sağlayan tedbirler olarak sunulmaya çalışıldı.

Ancak SBKP'nin gerçek yüzü, tüm bu sahtekarlıkları, 1989-90'larda net iflas etmeye, ortaya çıkmaya başladı. Ve nihayet, kapitalist model ve emperyalist metropol hayranlığının çığ gibi büyümesine ve aynı dönemde Doğu Avrupa'da da esaslı bir çöküş su yüzüne çıktı.

Glastnost ve prestroyka açılımlarının öncesinde ve başlangıcında çok yönlü ve derinleşmesine bir teorik çalışma ve yeni üretimler yapılamadı. ZATEN YAPILAMAZDI DA. Ardından, bir takım teorik tezler üretilip "Yeni Politik Kültür" adı altında, çürümüşlüğü, ihanetin, şaşkınlığın, sahtekarlığın bürokratik burjuva partinin son durağı; teorik bir zemine oturtulmaya çalışıldı. Sunulan teorik tezlerin bazılarını sıralamak mümkündür.

1- Sosyalist sistemin çıkışsızlığını açmanın yolu,

kapitalist batıyla ve özellikle Avrupa ile entegrasyon-
dan geçmektedir. Bu amaçla kapitalizmi canlı tutan
dinamik değerler temel alınmalıdır. Toplumsal pay-
laşım ilkesi yerine kazanma hırsı lokomotif olmalı,
"serbest piyasa ekonomisi"ne geçiş yapılmalıdır.

2- Tarihsel koşullarda sınıf mücadelesi, kapitaliz-
mi yıkma sosyalizmi kurma mücadelesi emperyaliz-
me karşı savaşıma ilkesi bir tarafa bırakılmalıdır. Barış
içinde bir dünya kapitalizm ile uzlaşma içinde kurul-
malıdır.

3- Kapitalist-Emperyalist sistem, bilimsel-teknik
devrime ayak uydurabilme ve yeni bir geleceğe
doğru ilerleme yönelişleri bulmuştur. Bu tezde de
Kaustky'nin Ultra-Emperyalizm teorisinin meyvelerini
görmek mümkündür.

Evet, SBKP önderliğinde başlatılan, Glasnost-
Prestroyka ve yeni politik kültürün tezleri, Marksizm,
Leninizm ve sosyalizm adına; devrimci ve Leninist
politikalar olarak savunuldu. Türkiye ve K.
Kürdistan'da kimi politik akımlar ve örgütler,
SBKP'nin açılımlarını desteklediler ve alkış tuttular.
Hatta, özellikle Türkiye cephesinde EMEK; "Glasnost
ve prestroyka" politikalarının savunuculuğunu,
SBKP'nin önderi Gorbaçov'dan daha ısrarlı bir
şekilde propaganda ve ajistasyonu sürdürmeye
çalıştı. EMEK Dergisi'nin Ocak '89 tarihli ilk
sayısında yer alan "Çıkarken" başlıklı yazıyla
Gorbaçov reformlarına ilişkin bakış açısı şöyle
işleniyordu.

"EMEK, taşınmış olduğu sorumluluk gereği,
SBKP'nin glasnost ve prestroyka politikasının Leninist
bir politika olduğuna inanmakta ve desteklemektedir.
Ancak bu belirleme ve destek bu politikanın hayata
geçirilmesinde hataların yapılmayacağı, herşeyin ek-
siksiz yürüyeceği, teorik yanlışlara düşmeyeceğine
dair peşin bir hükme sahip olmak anlamına gelmiyor.
Bunun için Sosyalizm yaşamaya başlamış olduğu bu
yeni süreci EMEK kendisinin bir sorunu olarak
görüp takip edecektir." (15)

Aynı şekilde, Teslim Töre EMEK'in 8. sayısında
yayınlanan bir yazısında Gorbaçov'un prestroyka'sını
kayıtsız koşulsuz savunmaya giriyor. Teslim Töre bu
yazısında çok büyük bir misyon yüklediği ve bütün
dünyanın gözü kulağı "Ekim Devrimi'nden bu yana
ilk kez yeniden SB'ye çevrilmesi"ne yol açtığını ileri
sürdüğü perestroykanın emperyalizmi gafil av-
ladığını, emperyalistler arası çelişkileri derinleştirdiği,
NATO'yu sarstığını, insanlığı emperyalizmin nükleer
kışkırcından kurtardığını vb. ideolojik - politik üretim
sentezlerini sunuyor. SB'nin en ateşli yoldaşlarının bile
bu denli övmeye cesaret edemediği Gorbaçov'un
kendisinin, hakkında oldukça ihtiyatlı bir dil kul-
landığı perestroyka'yı bu denli övüp göklere
çıkarması öğreticidir. SBKP'ye körü körüne kölece
ideolojik bağımlılığın en somut delili olan EMEK'in
ve Teslim Töre'nin bu yaklaşımları, pragmatizmdir,
subjektif-metafizik bakış açıdır. SBKP'nin -
Gorbaçov'un, sosyalizm adına yaptıklarını mübah
görmektedir. SBKP'nin - Gorbaçov'un sosyalizm
adına yaptıkları ihaneti hoş görmektir. SBKP'nin -

Gorbaçov'un sosyalizm adına, insanlık adına, uy-
garlık adına işlediği suça ortak olmaktadır. SBKP'nin -
Gorbaçov'un tarihsel ihanetine ortak olmaktadır.
EMEK'de Teslim Töre'nin, SBKP - Gorbaçov'un pe-
restroyka adına yaptıklarına destek ve ateşli savunu-
culuk yapması IDEALİZMDİR.

EMEK - Teslim Töre'nin, SBKP ve Gorbaçov'un
"Glasnost ve Prestroyka" politikalarıyla ilgili savun-
dukları tezleri, sizlere hatırlatmaya devam edelim:
"Perestroyka'nın önüne koyduğu hedefleri, uluslara-
rası ilişkilerde barış, silahsızlanma, güvenlik konu-
larında belirlediği politikaları, sosyalizmin geliştirilip
güçlendirilmesine yönelik tedbirleri, açık tartışmayla
oluşturdukları canlı ideolojik üretim sürecini destek-
ledik, destekliyoruz. (16) Yazar, aynı yazıda adeta
Gorbaçov'un sözcüsü gibi konuşarak perestroykayı
"Bütün İktidar Sovyetlere" sloganını güncelleştirmeyi,
yığınların dinamizmini harekete geçirecek sosyalizmi,
yenilemeyi, geçmişin hatalarını düzeltmeyi ve sosya-
lizme yabancı olguları ortadan kaldırmayı
amaçladığını ileri sürüyor. Ve Gorbaçov'un reform-
ları ışığında sosyalizmin yeniden çekicilik kazana-
cağını ve SB'ye duyulan sevgi ve sempatinin arttığını
belirtiyordu. Teslim Töre'nin yazısının kaleme
alındığı 1989 yazında SB'de ekonomik reform gi-
rişimleri -Gorbaçov'un kabul ettiği gibi çıkmaza gir-
miş -ekonominin durumunun giderek daha da kötüye
gittiği apaçık duruma gelmiş, Kafkasya, Kazakistan ve
Özbekistan'da etnik çatışmalar gelişmiş, 700 bin
kömür işçisi greve gitmiş, Polonya ve Macaristan'da
iktidarda bulunan SBKP yanlısı revizyonist partilerin,
genel seçimleri yitirmeleri sonucunda her iki ülkede
de doğrudan klasik burjuva hükümetler kurulmuş,
diğer Doğu Avrupa ülkelerinde- zaten kendileri bur-
juva muhalefetin ekonomik ve siyasi reformlarını sa-
vunma noktasına gelmiş, iktidardaki ihanetçi
revizyonist partilerin durumu büyük ölçüde
zayıflamıştı. Aynı dönemde SB'de revizyonist
SBKP'nin verdiği ödünler yardımı ile dinsel gericilik
güçleniyor, patrik tekrar çarlık Rusya'sının kilise
çanlarını çaldırıyor, ABD ve batı hayranlığı artıyor,
varolan Rus şovenizmi daha da güçleniyor.
Toplumsal evrimleşmenin önündeki engellerin
aşıldığı yalanları söyleniyor. Sovyet basınında Joseph
Stalin'in görüş ve uygulamalarını ayaklar altına alan
kampanyalar sürdürülüyor. SBKP ve Gorbaçov, ABD,
başta olmak üzere batılı emperyalistlere çeşitli alan-
larda boyun eğme, tavizler vermeye ve geri
çekilmeye başlamıştır. Daha doğrusu, SBKP ve
Gorbaçov, stratejik olarak emperyalistler karşısında
geri çekilmeye başlamıştır. Böyle bir durumda SB'nin
konumunun güçlendiğini ileri sürebilmesi için in-
sanın EMEK yazarları ve T. Töre gibi idealist ve at
gözlüğü takması gerekir.

EMEK dergisinin 12. sayısında yer alan, "Doğu
Avrupa'da esen Perestroyka Rüzgarları" adlı
yazısında Erdoğan Dağ, T. Töre'nin
değerlendirmesini üç aşığı beş yukarı yinelerken
şunları söylüyordu: "Açıkçası Gorbaçov'un belirttiği
gibi, batılı gözlemciler değişimlerin sosyalist nite-

liğini ve bunların sosyalizmi güçlendirme gayesi taşıdığını doğru olarak görüyorlar... Emperyalist - kapitalist sistem inisiyatifin sosyalist sistemin eline geçmesini engelleyemedi önleyemedi, önleyemiyor." EMEK'in 15. sayısında yeralan "dönemi kavramak" makalesinde ise T. Töre SB ve Doğu Avrupa'da meydana gelen değişim sürecine çok daha ihtiyatlı ve çok daha az coşkulu bir biçimde yaklaşıyor. T. Töre, süttü ağzı yananın yoğurdu üfleyerek yemesi misali, SB'de ki gelişmenin olası gelişme noktası hakkında net bir öngörü sunmamaya dikkat ediyor. "Orada toplumsal evrimleşmenin önündeki engellerin bilinçli bir önderlikle aşılmaya çalışıldığı" gibi son derece belirsiz bir sapma yapmakla sınırlıyor. Aynı yazıda Polonya ve Macaristan'daki duruma da değinen T. Töre, her iki ülkede de açıkça anti-komünist burjuva hükümetinin kurulmasının ve parlamentoda azınlığa düşmüş olan revizyonist partilerin çoktandır hükümetten de dışlanmış olmalarına karşın buralarda hala sosyalizmin zaferi olanağının varlığından söz edilmektedir.

EMEK'in 16. sayısında, derginin ünlü teorisyenlerinden Engin Erkin'in "Sosyalizm de Ne Oluyor" başlıklı bir yazısı mevcuttur. Yazar burada, SBKP ve Gorbaçov'un tetiği çektiği 1989-90 dönüşümü konusunda kendi teorilerini koymaya çalışırken, kafasının ne kadar karışık olduğunu ele veren şu açıklamayı yapıyor:

"Gelişmeleri belirli yanlarından ele alırsanız; 'Sosyalizm ölmüştür'. Başka bir yönden değerlendirme ve genelleme yaparsanız, sosyalizm güçlenmektedir. Ve tüm sorunları kendi yapısı içinde çözebilecek yetenektir. Bunların ikisi de doğru değildir." Eğer bu sapmaların ikisinde doğru değil, doğrunun ne olduğunun daha ileri sayfalarda açıklanacağını ve böylelikle kafasındaki sorunların yanıtlanacağını uman bir okuyucu, ne yazık ki hayal kırıklığına uğrayacaktır. Erkiner'in süprizleri bu kadarla da kalmıyor. Onun, EMEK'in 18. sayısında yer alan 'Gelişmiş Sosyalizm Ama Nasıl?' başlıklı yazıya göz attığımızda revizyonist hükümetlerin yerine Dayanışma ve demokrat forum hükümetlerinin geçişinden bir yıl sonra, Polonya ve Macaristan'ın "hem kapitalist olmasalar bile artık sosyalist olarak nitelendirilmeleride mümkün olmayan" iki ülke olduklarını 'öğreniyoruz'. Her halde günümüzde ne kapitalist, ne de sosyalist olan ülkelerin varlığını keşfetme onuru Erkiner'in yakasını kolay kolay bırakmayacaktır. Bütün bu son derece 'derin' ve 'bilimsel' değerlendirmelerden sonra E. Erkiner SB hakkında yaptığı şu yorumun ne denli geçerli ve inandırıcı olduğu elbetteki tartışmalı olacaktır. E. Erkiner şöyle diyor: "Yeni yolun özellikleri üzerine değişik düşünceler olacaktır. Ama eski deneyi, eskiden kazanılan reddedilemeyecek başarıları övmekle yetinip, yeni yolu lanetlemek ve 'kapitalizme dönüş' olarak tanımlamak, olup bitenlerden bir şey anlamamak ve çaresizlik içinde geçmişi sığınmak demektir." 'Herhalde E. Erkiner'in bu söylemleri haykırmasından sonra meydana gelen olaylar ve gelişmeler, o güne

kadar olup bitenlerden hiçbirsey anlayamayanın kimler olduğu ve glastnost - prestroyka'nın sosyalizmi güçlendirmesinin değil, SB'deki kapitalist işleyişi ve kapitalist restorasyon sürecini daha da derinleşmenin yolu olduğu ünlü teorisyenimize göstermiştir. E. Erkiner gibi şahıslar ve yaklaşıcılar yalnızca günü birlik, güçlü - kökten - çözümleyici Marksist felsefi yaklaşımdan yoksunluğun vermiş olduğu dar bakış açılarıyla, yalnızca günü kurtarmayı amaçlayan açıklamalar ve yorumlar yapmakla yetinmedikleri ve revizyonist bloktaki gelişmelere ilişkin sapmaların bütününe eleştirel ve devrimci bir ruhla yaklaşmadıkları sürece, kendilerini kendi elleriyle hapsedtikleri labirentten kurtulmayı da beceremeyeceklerdir.

Dahası var; Teslim Töre, "Dönemi Kavramak" adlı makalesinde, emperyalist ideologların ve Troçkistlerin bayatlamış -pis pis kokuşmuş savlarını canlandırmaya ve 2. Dünya savaşının bitiminde Polonya ve Macaristan gibi ülkelerin devrime kendi iradeleriyle geçmedikleri ve bu ülkelerin halklarının Sovyet Kızıl Ordusunun Hitler-Alman faşistlerini bu topraklardan söküp atması sonucu zorunlu olarak sosyalizmi benimsemek durumunda kaldıklarını ileri sürüyor. Aynı şekilde Engin Erkiner'de 'Sosyalizmde Ne Oluyor' başlıklı yazısında T. Töre'nin aşağı yukarı aynı-benzer teorilerini şu söylemlerle yineliyor: "Yine 2. Dünya savaşı sonunda Doğu Avrupa'da ancak bir kaç bin üyeye sahip olan komünist partilerinin Kızıl Orduya dayanarak ve var olan iktidar boşluğunu da kullanarak yönetime geldikleri bilinmektedir."

"Bu nedenle Stalin (ve Stalin öncesi Bolşevikler) Dünya Devrimini unuttukları için değil, devrimin yayılmasını oldukça zorladıkları için eleştirilebilirler ancak. Sosyalizmde bugün ortaya çıkan sorunların önemli bir bölümü bu hızla gelişmelerden kaynaklanmaktadır. Geriye atılan adımlarda bu olgunun da payı vardır." (EMEK 20)

".... Ve iradi zorlamaya dayanarak bu ülkelerden sosyalist bir toplum, hem de Dünya sosyalizmini temsil ederek, dünya devrimine önderlik edecek bir sosyalist topluluk yaratmaya çalışıldı." (EMEK 21) Emperyalist-Kapitalist demogoglarının, burjuva ideologlarının, oportünistlerinin, revizyonistlerinin ve devrim döneğlerinin Marksizm-Leninizm'e, devrime ve Lenin'in ve Stalin'in SB'ne saldırmak için öteden beri kullandıkları paslı-kirli anti-komünist silah ve argümanlara saldırmaları ibret verici olduğu gibi EMEK'in geriye doğru evrim göstermesi bakımından da son derece öğreticidir. Çok kısa bir zaman öncesine kadar SB'ye ve onun güdümündeki Doğu Avrupa ülkelerine toz kondurmayan EMEK'in ayaklarının altındaki toprağın kaymasıyla birlikte bu kez karşı uca savrulmaları ve devrimin ve sosyalizmin kazanımlarını tümüyle yadsıma noktasına sürüklenmeleri, gerçekten de yıllardan beri savunulan revizyonist bloğun çökmesiyle oluşan, ideolojik alt-üst oluşun derecesini göstermesi bakımından öğreticidir.

T. Töre'nin, E. Erkiner'in ve dolayısıyla EMEK'in

bu türden yaklaşımlarına cevap olarak; Troçkizmin ideolojik cephaneliğinden aşırı oldukları tezlerinden bir çok gerçek ögesinin ya da kırıntısının olduğunu söyleyerek başlayabiliriz sözlerimize. Fakat onların bu gerçek öge ve kırıntıları bir araya getirerek oluşturdukları sentezler ve teorik açıklamalar kökten çürüktür. Dikkatli analiz edildiğinde, evrimci olmayan ve sakat bir bakış açısını ve mantığını ele vermektedir. 2. Dünya savaşının bitiminde Doğu Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde (özellikle Almanya, Macaristan ve bir ölçüde Polonya ve Romanya'da) zayıf olan komünist partilerinin genelde büyük ölçüde değişmiş olan siyasal güç dengesinden, faşist işgalcilerle değişik derecelerde işbirliğine girmiş olan çeşitli burjuva parti ve kliklerinin etki ve saygınlıklarının büyük ölçüde azalmış ve militan bir anti-faşist çizgi izlemiş olan komünistlerin etki ve saygınlığının artmış olmasından ve SSCB Kızıl Ordusunun Nazi

Almanya'sına ve onun işbirlikçilerine indirdiği ezici darbeden yararlanarak kendi konumlarını güçlendirmeye girişmeleri büyük devrimci olanakların yanı sıra kuşkusuz bir dizi zorluğu ve sorunuda beraberinde getirdi. Bu şartlarda, diğer anti-faşist partilerle birlikte iktidara gelmiş olan komünist partileri, bir yandan kendilerini hızla bolşevikleştirmek ve kitle temellerini genişletmek, bir yandan da emperyalizmin destekle-

diği çok yönlü sabotaj etkinliği ile faşizmin ve gerici- liğin kalıntılarının direnişini ektisiz hale getirmek gibi çetin görevlerle karşı karşıyaydılar. Savaşın ve faşist barbarlığın yerle bir ettiği ülkelerdeki halkın ivedi ve demokratik sistemlerini karşıladıkları ölçüde yavaş yavaş sosyalizm doğrultusunda adımlar atmaya yönelen komünist partileri, devrim sürecinin ilerlemesi ve derinlemesine bağlı olarak -Emperyalizm tarafından desteklenen- eski anti-faşist bağlaşıklarının direnişiyle karşı karşıya geldiler. Başında büyük önder Stalin'in bulunduğu SSCB'nin enternasyonalist desteğinden de yararlanan Halk Demokrasisi ülkeleri görece kısa bir süre içinde devrimin demokratik aşamasından sosyalist aşamasına geçtiler. Bu gelişmelerin emperyalizme ve gericiliğe ağır darbe indirilmesi ve devrim ve sosyalizm güçlerinin büyük bir atılım yapması anlamına geldiği açıktır. Halk demokrasisi ülkelerini yöneten komünist partilerin deneyimsizliğinden kaynaklanan bir dizi sağ ve 'sol' hata yapılmış ve böylelikle Stalin'in ölümünden sonra girilen kapitalist restorasyon yoluna bir ölçüde zemin hazırlamış olmaları, tutulan genel doğrultunun yanlış olduğu, komünist partilerin iktidarı ele geçirecek sos-

yalizmin inşasına girişmek yerine onu, kapitalizmi koruyacak ve pekiştirecek olan burjuva ve küçük burjuva partilerine bırakması gerektiği anlamına gelmiyordu. 1940'ların sonlarında ve 1950'lerin başlarında bu ülkelerin bazılarında görülen rahatsızlıklar ve SSCB'de Kruşevcilerin iktidarı ellerine geçirdikten sonra Polonya ve Macaristan'da ortaya çıkan karşı-devrimci karışıklıklar bu ülkelerde sosyalizmin iradi zorlamalarla yerleştiğinin kanıtları olarak gözetilemez. Bunlar daha çok, parti önderliklerinin çeşitli oportünist tutum ve zayıflıklardan da yararlanan iç ve dış karşı devrim güçlerinin, henüz yeterince sağlamlaşmamış olan bu sosyalist ülkeleri istikrarsızlaştırma girişimleri olarak değerlendirilmelidir. Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalizm yolunda atılmış adımları -üstü örtülü ya da açık bir biçimde- olumsuzlamak, buralarda halkların iradesini çiğneyen anti-demokratik ve bürokratik yöntemler kurulduğunu, tarihin temposunun suni olarak hızlandırıldığını sosyalizmin erken doğduğunu savunmak, aslında oralar da devrim yapmamak, iktidarı ele geçirmemek, sosyalizmin inşasına girişmek gerektiğini savunmak ve dolayısıyla burjuvazinin karşı-devrimci safına geçmek demektir. Devrim yapmayı ve tarihin tekerleğini ileriye doğru döndürmeyi gerçekten isteyenler nesnel ve öznel koşulların kusursuz ya da ideal olmasını bekleyemezler.

Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketleri açısından tespit edebileceğim ve önemli aksaklık; teorinin ve özeleştirinin küçümsenmesidir. Özeleştirici küçümsendiği için, yapılan yanlış ideolojik, politik, taktik ve stratejik hedefler doğrultusunda çalışmalar sürdürülüyor. En son tahlili yapıldığında, burjuva ideolojisine varan her türlü teorik-ideolojik sapmanın içinde karşı-devrim saflarında yer almış olunuyor. Teori küçümsendiği içinde; Marksizm-Leninizm öğretisi kadrolarca doğru olarak kavranmamış, Marksizm-Leninizm adına ucubeler meydana getiriliyor.

Devrimciler siyasal konjoktürün halkların önüne koyduğu tarihsel olanakları kaçırılmazlar ve devrimin ve sosyalizmin sorun ve güçlükleri konusunda sonu bitmez tartışmalar yapmak için devrimci pratiğe girişilmelidir. Ne sebeple olursa olsun, hangi gerekçeler ardına saklanırsa saklansın, bunun tersini yapmak devrim kaçınılığı ve AYDIN OPORTÜNİZMİdir.

İNİÇİN ÖZELEŞTİRİ?

Geçtiğimiz dönemlerden bugüne kadar, Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketleri açısından tespit edebileceğim ve önemli aksaklık; teorinin ve özeleştirinin küçümsenmesidir. Özeleştirici küçümsendiği için, yapılan yanlış ideolojik, politik, taktik ve stratejik hedefler doğrultusunda çalışmalar sürdürülüyor. En son tahlili yapıldığında, burjuva ideolojisine varan her türlü teorik-ideolojik sapmanın içinde karşı-devrim saflarında yer almış olunuyor. Teori küçümsendiği içinde; Marksizm-Leninizm öğretisi kadrolarca doğru olarak kavranmamış, Marksizm-Leninizm adına ucubeler meydana getirili-

yor. Örneğin, Kemal Bilget'in "ulusal sorun bağımsızlık ve örgütlenme" konulu makalesinde, Leninizmin ulusal sorun teorisini kavramadığı için karşı devrim saflarında yer alacak teorik sentezler üretebildiği gibi. vb.

Teori küçümsenip, kavranamadığı için, devrimin hedefleri doğru olarak saptanıp ona uygun araçlarda yaratılmamıştır. Devrimci hareketle yüzyüze gelen kadrolar, Marksizm-Leninizm'i kaynağından değilse, bağlı oldukları siyasal hareketlerin ideolojik, teorik yayın organlarından öğrenmeye başlamışlardır. Böylece, öğrenme yöntemi yanlış olunca, bilinçlenme de yanlış olmuştur. Bu da, subjektivizmi, dogmatizmi ve şablonculuğu doğurmuş, Marksizm-Leninizm'in dışladığı bu yapıda bilinci sakatlananlar, başkalarını kolayca suçlamayı yöntem edinmişlerdir. Bu aynı zamanda, bu sakat bilincin kendi kendisinin suçluluk psikolojisi içindeki savunmasıdır.

İşte, fraksiyonel ve kariyerist eğilimler, teorik ya da ideolojik gerekçelere dayanmaksızın, siyasal hareketleri bölmüş; teori ve ideoloji daha sonra ayrılıklara bir gerekçe ya da kendi kimliğini belirleme olarak gündeme gelmiştir. Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketlerinin en önemli zaaflarından birisi de budur.

"Siyasette dürüstlük güçlüktür." başlığı altında, EMEK-T. Töre vb. yazarların eleştirisi, aynı zamanda 1990'a kadar olan zamanda, birleşik parti-birleşik iktidar hedefi-birleşik tüzük farklı program vb. gibi taktik-stratejik yaklaşımlarla EMEK ile aynı şeyleri savunmuş K. Kürdistanlı devrimcilerinin de eleştirisidir. Çünkü, K. Kürdistanlı kadrolarda; EMEK'in ve T. Töre'nin, SBKP-Gorbaçov'un "glasnost ve prestroyka"sını en ateşli şekilde alkış tutmasına ve savunmasına tempo tutmuşlardır. Körü körüne, araştırmadan soruşturmadan, SBKP yanlısı politikalar savunulmuştu. Dünya devrimci proleter hareketinin temsilcisi olarak, SBKP'nin 1950'den sonraki gelişmeleri gözardı ederek, bu tarihten sonra-1950'den-SBKP'nin yaptıklarının doğru ve sosyalizm adına geleceği temsil ettiği söylenmiştir, savunulmuştur. K. Kürdistanlı kadrolarda, 1990'a kadar olan dönemde, EMEK'in "glasnost ve prestroyka" yanlısı teorik-pratik revizyonist sefaletine ortaktır. Bu revizyonist sefalet ortaklık, K. Kürdistan kadroları açısından, bu suça ortaklığın birinci yönü. Yani eleştirinin birinci basamağıdır.

Gerek EMEK kadrolarına sorulduğunda, gerekse -1990'dan sonra K. Kürdistanlı kadroların yasal yayını olan Newroz açısından- K. Kürdistanlılara sorulduğunda, neden yıllardan beri SBKP yanlısı politikalar izlediniz? Verilen cevap ilginçtir. Şunu söylüyorlar; THKO/MB Emeğin Birliği zamanından beri, SBKP'ye eleştirel yaklaşılmış (!) Fakat dönemin çeşitli konjoktürel durumundan dolayı, çeşitli siyasal ve politik nedenlerden dolayı bir türlü bu eleştirilerimiz ciddi bir şekilde soruşturulmadı. O dönemlerden -THKO/MB -Emeğin Birliği- bugünün pratik sürecine bakıldığında, SBKP -Gorbaçov revizyonizmini en kuvvetli alkışlayan ve en ateşli

söylemleri yayan EMEK- ve buna seyirci kalan NEWROZ- olduğu için, geçmişte SB'ne eleştirel yaklaşımın ciddiyet derecesi düşündürücüdür. Daha, SBKP-Gorbaçov revizyonizminin gölgesi kalkmadan, EMEK'in 28. sayısında, "Döneler ve Tarih" başlıklı yazısında T. Töre; ayağının altındaki toprağın kaydığını görünce, eski yoldaş Gorbaçov hakkında bakalım neler söylüyor, kendisinden dinleyelim;

"Döneliğin kol gezdiği bir dönemden geçiyoruz. Eski SBKP ve BKP gibi partilerin 'deve dişi' gibi heybetli liderleri döneliğin öncülüğünü yaptıkları..."

"ABD'li iş adamları Gorbaçov'a üniversitelerinde öğretim üyeliği teklif ediyorlar. ABD'de kumarhaneler zincirinin sahibi, Gorbaçov'a kumarhanelerinin 'halkla ilişkiler uzmanlığını' teklif ediyor..." EMEK s. 28 sf. 31

Daha kısa bir süre önce övgüler yağdırdığı Gorbaçov ve SBKP hakkında, T. Töre'nin söyledikleri, diyalektik ve tarihsel materyalizm adına ve Marksizm-Leninizm adına, sorumlu -evet tarih bilincinden ve işçi sınıfı biliminden sorumlu- herhangi bir devrimcinin vicdanının sızlanması, bireyin Marksizm-Leninizm'le ideolojik, politik hesaplaşmaya girmemesi mümkün değildir. Devrimci-komünist bir bireyin, EMEK'te ve NEWROZ dergisinde, ne oluyor, ne bitiyor demesi -işçi sınıfı ve halkın devrim sosyalizm gibi yüce değerleri adına teorisyenlik yapan T. Töre gibi yazarların -daha önce ürettiği politikaları, daha önce savunduğu görüşleri bir anda nasıl reddettiğini bu sefer Gorbaçov'cuları dönellekle suçlaması vb... subjektivizm ve dogmatizm ve modern-reviyonizm adına ÖĞRETİCİDİR.

NEWROZ Dergisi de 1990'dan sonra, SBKP-Gorbaçov'un 'glasnost ve prestroyka' politikaları ardından, dağılan SB ile ilgili geniş kapsamlı bir değerlendirme, nasıl bir sosyalizm sorusuna -dünya Marksist hareketlerinin bir Kürdistan ailesi olarak herşeye rağmen, somut ve net bir değerlendirme yapmamıştır. Kürdistan'daki diğer ulusalcı küçük burjuva örgütlerin yaptığı gibi, gelişmelerin ardından sürüklenmiştir. Veya yeni dönemde, yani emperyalist-revizyonist güç ilişkilerinin değiştiği süreç ile ilgili detaylı tatminkar, Marksist-Leninist öngörüye dayalı bir teorik açılım yapılmamıştır. Dünyadaki tüm revizyonist akımların yaptığı gibi "yaşanan ve ideolojik, politik, askeri ve siyasal güç ilişkilerinin konjoktürel alt-üst oluşlarına" yeteneksizce seyirci kalmıştır. Newroz'cuların kendi kendini soruşturması, Marksizmin özünü oluşturan "dünyayı dönüştürme" ve "kapitalizmden komünizme geçme" perspektifi çemberinin de daha atakça mücadele -örgütlü gücümüze dayanarak kolektivizm ideolojik, politik üretim yapma yönünde- ciddi adımlar atılmamıştır.

Niçin özeleştirir? Evet niçin özeleştirir veriyorum? Kime özeleştirir vermek zorundayım? SBKP'ye bu eleştirel yaklaşımım, ortaokul son sınıf yıllarında 1987-88'lerde, Saddam'ın Halepçe'de yaptığı soykırımla somutlaşmıştır.-Bu dönem, benim devrimci mücadeleye ilk adım attığım ve Marksizmle yeni

eni tanıştığım yıllardır.- Temel hareket noktam şuydu; madem ki SBKP-Gorbaçov, uygarlık adına, insanlığın ilerici değerlerini temsil eden sosyalizm adına hareket ediyorsa, öyleyse beş parçaya bölünmüş, paylaşılmış, parçalanmış ve en ağır sömürgeci uygulamalara maruz kalmış bir ulusun, Ulusal Kurtuluş Mücadelesine neden sessiz kalıyordu? Hatta, bu ulusun üzerindeki faşist-sömürgeci uygulamaları, SBKP-Gorbaçov ve Doğu Avrupa ülkeleri, sessiz kalarak, bu insanlık suçuna destek ve ortak olmuyorlarmıydı? İşte bu şekilde, SBKP'ye eleştirel yaklaştım. Ve bu şekilde, SBKP-Gorbaçov klğinin sosyalizm adına uygulamalarının yanlış olduğunu düşünüyordum, çünkü yanlış, eksik doğrudur. Belli bir dönem, kaygı ve eleştirilerimi kendimce nesnel felsefi ideolojik, politik zeminlerde somutlaştıramıyordum.

Sınırsız bir sınıf işbirliği ve teslimiyet yolunu açmak için, teoriden tarihe baktım. Proletarya önderliği fikrinin savunulmadığı, reddi olduğu! Proletarya Partisinin önder ve yönetici rolünün savunulmasının olmadığı, reddi olduğu! Proletarya diktatörlüğünün olmadığı, reddi olduğu! Bütün bunlardan sonra -EMEK ve NEWROZ'un geçmişten ve günümüze değin SB yanlısı ve SBKP'nin "glastnost ve prestroyka"yı savunmalarıyla en son- eski SBKP'nin ve yanlılarını, büyük bir yüzüzlükle "Marksist-Leninist" olduklarını daha hala nasıl iddia edebileceklerinin koşullarının olmadığını anladım.

Newroz'un sorumlu bir bireyi olarak bu özeleştiriye vermek zorundayım! Hataların yanlış taktik ve stratejilerin üzerine gitmek, uyararak zorundayım. Marksist-Leninist olmanın bir gereğidir. Bu gereklilik, bir zorunluluktur. Bu zorunluluk, bir olumluluktur. Bu olumluluk, diyalektik anlamda kaçınılmazdır. Kaçınılmazlık kaçınılmazdır. İşte bunun için, özelde K. Kürdistan proletaryasının ve genel anlamda dünya proletaryasının devrim ve sosyalizm mücadelesinin verdiği sorumluluk ve bilinçle, bu özeleştiri ve SBKP eleştirisini yapıyorum. Ve modern-revizyonizmi yargılıyorum.

1950'Lİ YILLARDAN SONRA, TEMEL PERSPEKTİFLER TÜMÜYLE BİLİM DIŞI

Eski Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde, 1950'li yıllardan sonra sosyalizm adına ortaya atılan temel perspektiflerin tümü bilim dışıdır. Yaklaşık 40 yıllık bir tarihsel sürece gözatıp, günümüz koşullarını çözümlenmeye çalışacağız. Bunu yaparken de, sınıf mücadelesinin önümüze çıkardığı sorunların çözümünde teorinin rolünü küçümsemeyeceğiz, onun değerini ve önemini red etmeyeceğiz. Tarihi, canlı, dinamik, yaşamı kavrama yeteneği daha fazla; teoriyi ise ölü, donuk göstermeyeceğiz. Dinamik, canlı, olanın yol gösterme yeteneği daha fazla ve güvenilir olacağına göre, bu yolda yürüyeceğiz.

Teorinin bir disiplini vardır. Emredicidir. Seçim sa-

dece keyfine kalmış "çözümlerden bir çözüm" sunmaz. Eğer sadece "günü kurtarmak" ya da gününe göre değişen "ilkesiz oportünist politikalar" peşinde değilseniz "nihai hedef" diye bir amacınız ve attığınız her adımda bunu asla gözden kaçırmamak, ona doğru ilerlemek diye bir yükümlülüğünüz varsa, teori sizden, işinize gelen herhangi bir çözümü değilde aynı zamanda bu yükümlülüğe uygun bir çözüm bulmanızı ister. Görevi sadece geçip gitmiş olan nesnel olarak aktarmak olan tarih ise, böyle bir yumurta küfesi yüklenemez, kimsenin sırtına. Size en fazla hangi yolu seçerseniz sonucunun ne olacağı hakkında belli bir fikir verir. Bunun ötesinde tercih tamamen size kalmıştır.

Diğer taraftanda asıl dogmatizm, asıl sığlık ve kafayı duvara çarpma tehlikesi, teoriyi boşverip "tarihi okumaktır". Çünkü canlı ve dinamik olan teoridir. Doğru anlayan ve ruhuna nüfuz edenler için o hazır kalıp ve çözümler değil, her şeyden önce bir düşünme yöntemi verir, her çözümün onlara uygun olduğu ölçüde ve geçerli olacağı toplumsal gelişmenin nesnel yasaları ve bunların işleyişi hakkında tam bir bilgi sağlar, nihai hedefler bilincine bağlı olarak şekillenen hedef açıklığı kazandırır. Tarih ise tamamlanmış ve artık geçmişte kalanın bir dökümünü koyar ortaya. Bu anlamda tarih "ölüdür". Özellikle sınıf mücadelesi gibi sürekli devinen, dinamik bir süreçte hiçbirşey eskisinin aynen tekrarı olamaz. TARİH TEKERRÜR etmez. Her şey kendi özel somut koşulları içinde cereyan eder. Bundandır ki, tarih "bugünü" kavramaz ve kavratamaz. Tarihe bakılarak ondan alınan hiçbir çözüm, tarihteki aynı sonucu vermez. Dün kendi koşullarında geçerli ve başarılı olan, bugünün koşullarında belkide yenilgi ve hüsrana getirir. Somut bir duruma çözüm ararken tarihe de bakılmalı ve onu incelemeliyiz. Aynı taklide kalkışma gibi hatalara düşmemek kaydıyla, tarihteki benzer olayların incelenmesi bize belli bir fikir verir. Teoriye tarihten değil, tarihe teoriden bakmak doğru olandır. SBKP'nin 1950'den sonraki durumu ve bugüne gelişimizde temel yöntemimiz bu olacaktır. Yani tarihe teoriden bakacağız.

Batılı emperyalistler ve çeşitli ülkelerin gericileri SB ve Doğu Avrupa ülkelerindeki gelişmeleri sosyalizmin iflasi diye nitelendirdiler. Burjuva demokratları, burjuva liberaller, sosyal demokratlar, avrokomünistler, Troçkistler de ve Sovyet revizyonistleri de içinde olmak üzere her renkten revizyonistler ateşlerini Stalin'in görüşleri-uygulamaları hedefi üzerinde yoğunlaştırarak emperyalizm ve dünya gericiliğinin anti-komünist haçlı seferlerine katıldılar. Burjuvazinin, revizyonizmin, sosyal demokrasinin ve devrim ve sosyalizm dönemlerinin ve hainlerinin ortak ideolojik saldırısı Marksizm-Leninizm'in yok edilmesini, komünizm idealinin gözden düşürülmesini, Ekim Devrimi'nin ve onu izleyen proleter halk devrimlerinin anılarını emekçi insanların belleğinden silinmesini, kapitalizmle sosyalizm arasındaki farkların silindiğini, proletarya ve diğer emekçi sınıfların burjuva düzeniyle kaynaştığı, kapitalist pazar ekonomisi-

nin alternatifsiz olduğu, üretim araçlarının kolektivi- zasyonu ve sosyalist merkezsel planlamanın çağdaş ekonomilerin ihtiyacını karşılayamadığı ve artık devrime gerek kalmadığı yolundaki gerici ve çürümüş tezleri yaygınlaştırmayı hedeflediler. Bu karşı devrimci koro bir yandan işçi sınıfı hareketini ve komünist hareketi reformizm, demokratizm, legalizm ve tasfiyecilikle zehirleyip felce uğratmaya, en ileri teoriyle donanmış, demokratik merkezizetçilik temelinde örgütlenmiş, hiziplerin varlığıyla bağdaşmayan ve legal olanaklardan yararlanmayı da asla reddetmeksi- zin illegal çalışmayı temel alan Leninist proleter partilerin yerine, girtlağına dek legalizme ve parlem-terizm batmış, çok kanatlı ve merkezli opotünist sosyal reform partilerini geçirmeye, "demokratik" ol- madığı ve parti diktatörlüğüne yolaçtığı gerekçesiyle "Halkın ezici çoğunluğu için demokrasi ve halkı sömürenlerin ve ezenlerin şiddetle bastırılması" (Lenin) demek olan proleter diktatörlüğü yerine sözde sosyalist demokrasiyi, yani çok partili burjuva de- mokrasisini, idealini geçirmeye, bolşevik partinin, devrim, enternasyonalizm, sosyalizm ve komünizm hedeflerini bir yana bırakarak kendilerini burjuvazi- le barış içinde bir arada yaşamaya adanmalarını, kendi emperyalistleri ya da gerici egemen sınıflarca ezilen ulus ve milliyetlerinin ulusal haklarını savunmaktan vazgeçmelerini sağlamaya vb. çalışıldı. Fakat emper- yalist burjuvazinin, dünya gericiliğinin ve revizyoniz- min bütün bu çabaları boşunadır. Sömürü, zulüm, ayrıcalık ve eşitsizlik üzerine kurulmuş olan kapita- list-emperyalist sistem ayakta kaldıkça, toplumun sömürücü azınlıkla sömürülen çoğunluk arasında bölünmesi, proletarya ile burjuvazi, ezilen - sömürülen-uluslarla-emperyalist, kapitalist gerici ülkeler, emperyalist devletler ve emperyalist mali ser- maye arasındaki çekişme sürdükçe Marksizm- Leninizm işçilerin ve diğer emekçilerin yüreğinde, komünistlerin düşünce ve eylemlerinde yaşayacaktır. Bunu sırf iman tazelemek için söylemiyoruz.

Çünkü, SB'de Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan yönetim krizi ve dağılma sürecinin, köklü değişimlerin, reform girişimlerinin, genişleyen muha- lefetin, sınıfsal ve ulusal çatışmaların keskin-leşmesinin ve kitle hareketliliğinin temelinde, 1950'lerin ortalarında Kruşçev'ci revizyonist iha- netçilerin SB'de parti ve devlet iktidarını ele geçirmesi yatmaktadır.

Proletarya iktidarı ele geçirmesinden sonra da işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki sınıf savaşımının ekono- mik, siyasal, ideolojik, kültürel, askeri ve yönetsel alanlarda çok uzun bir süre boyunca sürecini belir- tir Lenin komünizme varılmadan kapitalist restoras- yon tehlikesinin ortadan kalkmayacağını çok açık bir şekilde dile getiriyordu: "Kapitalizmden komünizme geçiş tüm bir tarihsel dönemi kapsar. Bu dönem ka- panmadıkça sömürücüler kaçınılmaz olarak restoras- yon umutları besler ve bu umut restorasyon girişimlerine dönüşür." Aynı şekilde Stalin, SSCB'de "Sosyalizmin Ekonomik Sorunları" adlı yapıtında sos- yalist rejimde de üretici güçlerle üretim ilişkileri

arasında çelişmeler olduğunu, doğru bir politika izle- diği sürece bu çelişkilerin uzlaşmaz bir nitelik kaza- namayacaklarını belirttikten sonra yanlış bir politika izlemesi durumundaysa çatışmanın kaçınılmaz ola- cağını söylüyor:

"O zaman bir çatışma kaçınılmaz olur ve üretim ilişkilerimiz, o zaman üretici güçlerin sonra ki ge- lişmesi için çok ağır bir engel olmak tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar."

Kruşçevçiler; SB'de "sosyalizmin zaferi ve sovyet toplumunun birliğini sağlanmasının sonucu olarak SBKP'nin, Proletaryanın partisi olmaktan çıkarak" bütün halkın partisi durumuna geldiğini ve proletarya diktatörlüğü devletinin, içinde bulunan yeni aşamada bütün halkın devleti durumuna düştüler. Öte yandan onlar, nükleer silahların devsel düzeydeki yoketme gücünü ileri sürerek savaş ve barış konusundaki Marksist-Leninist yaklaşımın artık geçerliliğini yitir- diğini, sözde uygarlığı ve insanlığın geleceğini ve üretici güçleri korumak için sosyalist ülkelerle kapita- list ülkeler arasında stratejik bir dönem boyunca barış içinde bir arada yaşama politikasının uygulanması gerektiğini, sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler sa- vaşlarının kaçınılmaz olmadığını vb. tezleri ileri sürdüler. Ayrıca onların, ileri kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin barışçıl ve parlamentarist yollar- dan iktidara gelebileceklerini ileri sürdüler. Öte yan- dan ezilen-sömürülen ulusların emperyalistlere karşı silahlı ayaklanmalarına karşı çıkarak ve bir yandan da bağımsızlığını kazanmış olan ülkelerin SB'nin, ekonomik siyasal desteğini alarak 'kapitalist olmayan' yoldan sosyalizme geçebileceklerini ileri sürmek su- retiyle kapitalizm ve emperyalizm hakkında boş ha- yaller yayıyor. Marksist-Leninist devlet ve devrim öğretilerinde olduğu gibi proletarya enternasyona- lizm'ine ihanet ettiler.

Kruşçev'çiler, dünya emekçilerinin büyük önderi Stalin'e ve onun kişiliğinde sosyalizme, SBKP'ye ve sovyet halkına ağır bir biçimde saldırdılar. İngiliz ve ABD emperyalistleriyle işbirliği içindeki uluslararası komünist harekete tavır aldıkları ve Yugoslavya'da kapitalist restorasyonu gerçekleştirdikleri için -bugün daha açık olarak bu ülkedeki gelişmeler; ulusal etnik çatışmalar, ABD ve Alman emperyalistlerinin pazar kapma, sömürü oyunları ve kışkırtmalarıyla - Kominform kararıyla 1948'de sosyalist kamptan atılan TİTO ile yeniden sıcak ilişkiler kurdular. Daha önemlisi, Doğu Avrupa'daki halk demokrasisi ülkelerinin rejimlerini yıkmak için emperyalistlerle ve bu ülkelerdeki döne hain ve yıkıcı öğelerle açıkca işbirliği yaptılar. Bunun akabinde de, kendi karşı- devrimci revizyonist çizgilerini uluslararası komünist hareket içinde egemen kılmak için çeşitli ülkelerin komünist partilerinin içişlerine karıştılar. Bunlara karşı direnen Arnavutluk Emek Partisi ve diğer Marksist-Leninist örgütlere ağır saldırılarda bulundular. Emperyalist devletlerle dünya halklarına karşı suç işlediler. Emperyalist devletlerle, dünya halklarına karşı gerici bağlaşma kurdular. SB'yi sosyal emperya- list bir devlet durumuna getirmek suretiyle emperya-

listler arası pazar ve nüfuz alanı kapma yarışına girdiler. Sonuçta uluslararası komünist harekete, sosyalizme ve dünya proletaryasına ve halklarına ağır faturalarla mal olan büyük zararlar verdiler.

SB'yi sosyal emperyalist bir politika izlemeye yönelten hain Kruşçevçiler, Doğu Avrupa'daki eski halk demokrasisi ülkelerini kendi yeni-sömürücü mekanizmalarının birer parçası haline getirdiler. Onlar, bir yandan bu ülkeleri saldırgan Varşova Paktı Örgütü aracılığı ile siyasal ve askeri denetimleri altında tutarken, bir yandan da halk demokrasisi ülkelerini sovyet ekonomisinin uzantıları olarak örgütlemeye çalıştılar. "Sınırlı egemenlik" ve "sosyalist işbölümü" teorilerine dayanarak, "Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi" bu ülkelerin halklarına sermaye dışsattımı gerçekleştirerek, bu ülkelerin proletarya ve halklarını "eşitsiz meta değişimi" yoluyla amansızca sömürdüler.

Dahası var, Kruşçevçiler sözde ekonomik gelişmeyi hızlandırmak amacıyla, Solhözlerde bulunan makine traktör istasyonlarındaki ağır tarım makinalarını Kolhozlara devrederek, maddi özendiricileri devreye sokarak, işletmelerin merkezi planlama örgütü karşısındaki özerkliklerini arttırarak, köylülerin özel mülkiyet alanlarını genişleterek ve onların, ürünlerinin bir bölümünün pazarda satılmasına izin vererek ve mülkiyet kollektif biçimini koruyan devlet işletmelerini ve diğer üretim araçlarını yeni oluşan bürokratik-burjuvaziye veren tekelci-bürokratik devlet kapitalizmine ebelik yaparak SB'yi kapitalist restorasyon yoluna soktular.

Bilindiği üzere, 1964 yılında egemen kast içi bir darbe sonucunda iktidarı ele geçiren Brejnev Marksizm-Leninizme ve SBKP içindeki Bolşevik kanada karşı birlikte savaşım verdikleri Kruşçev'in politikalarını temelde sürdürmekle ve hatta bu politikaları derinleştirmekle yetinmeyip, SB ve dünya proletaryası ve halklarını daha ihtiyatlı bir üslupla ve daha devrimci bir söylemle aldatmaya çalışmaya yöneldi. Bunun sebebi, Kruşçevçilerin giriştikleri reformların sovyet halklarında yarattığı direniş ve hoşnutsuzluğun yanı sıra gene bu reformların, anti-Marksist yönelim ve taktiklerin AEP ve diğer Marksist-Leninist örgütlerce sergilenip iç yüzünün açığa çıkartılması, bunun yanı sıra, bu reformların egemen bürokrasinin değişik fraksiyonları arasında meydana getirilen sürtüşmelerin meydana gelmesi vb. Gerek Kruşçev döneminde ve gerekse de Brejnev döneminin ilk yarısında sovyet ekonomisi -tempo düşürüyor olmakla birlikte- görece hızlı bir biçimde gelişmeye devam etmiştir. Ama esas olarak 2. Dünya Savaşından sonra ki 1950'li yıllarda gerçekleştirilen yatırımların ve üretici güçlerin emek verimliliğinde sağlanan dev boyutlu ilerlemelerin

ürünü olan bu gelişme kapitalizmin restorasyonundan sonra bu hızını yavaş yavaş yitirdi. Brejnev döneminde SB'nin sosyal-emperyalist niteliği daha da belirginleşti. Sovyet bürokratik burjuvazisi bir yandan SB'deki Rus olmayan ulus ve milliyetler emekçilerini sömürüp ve bu ulus milliyetlere karşı büyük Rus şovenizmine dayalı bir politika izlerken, bir yandan da uydusu durumundaki Doğu Avrupa ülkelerini daha sıkı bir denetime aldı. Öte yandan sovyet revizyonistleri kendilerini ezilen ulusların ve bağımlı ülkelerin doğal 'bağlaşığı' ilan ederek Afrika'da Ortadoğu'da ve Asya'nın diğer bölgelerinde nüfuz alanlarını genişletmeye çalıştılar. Silah satışları, uzman gönderme, devlet aygıtına sızma ve askeri antlaşmalarla kendilerine bağlı klikleri destekleme, diplomatik manevra, askeri darbe ve hatta askeri işgal gibi tipik emperyalist yöntemler kullanarak ABD ve diğer emperyalistlerle yoğun bir yarışmaya girdiler.

Emperyalist ülkelerden sosyalist ülkelere gelen sermayenin hiçbir zaman yalnızca kâr peşinde koşmakla yetinmeyip, aynı zamanda bu ülkelerde sosyalizmin yıkılması ve kapitalizmin restorasyonu yönünde etkinlikte bulunacağını ve kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin iki sınıf (burjuvazi ve proletarya) ve iki yol (ya barbarlık ya sosyalizm) arasında sistemli ve kesintisiz bir savaşım gerektiğini bir kez daha açıkca göstermiş bulunuyor.

Öte yandan, Brejnev dönemi SB'nin kendini bir süper devlet ve sosyal-emperyalist güç olarak ortaya koyduğu, dünyanın hemen her yerinde ABD emperyalizmi ile bir hegomonya yarışına girdiği, askeri güç açısından ABD ile yaklaşık aynı güce ulaştığı bir dönemdir. Sovyet askeri gücünün büyümesi, silahlanmaya büyük fonlar ayırması, Sovyet sosyal-emperyalistlerinin ABD'yle

yarışmak amacıyla dünyanın çeşitli bölgelerinde etkinliğini arttırmanın, ekonomik temelinin göreceli zayıflığından dolayı sermaye dışsattımından çok siyasal ve askeri denetime dayalı bir yayılma siyaseti izleyen sovyet bürokratik burjuvazisinin zorladığı ortadadır.

Kruşçevden, Gorbaçov'a kadar olan dönemin, sosyo-ekonomik, sosyo-politik ve uluslararası konjoktürel durumun ayrıntılı ve detaylarıyla incelenmesi, sadece bu yazı köşesinde olanaklı olmadığından, sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Gerek SB'de, gerek Yugoslavya ve Polonya'da ve gerekse de bazı eski sosyalist ülkelerde yaşanan deneyimler, kapitalizmden komünizme kesintisiz geçişin ve sosyalizmin kesintisiz bir şekilde inşasının, proletaryanın Marksist-Leninist partisinin bölünmez önderliği olmadan gerçekleşmeyeceğini, komünist partisinin yozlaşmasının, bürokratlaşmasının ve revizyonizme kayışının kaçınılmaz olarak proletarya diktatörlüğünün yerini yeni bir tipte bürokrat burjuva diktatörlüğünün almasıyla ve kapitalizmin restorasyonu ile sonuçlanacağını, sosyalizmin asla mali sermayenin dolarları, markları ve yenleriyle inşaa edilemeyeceğini, emperyalist ülkelerden sosyalist ülkelere gelen sermayenin hiçbir zaman yalnızca kâr peşinde koşmakla yetinmeyip, aynı zamanda bu ülkelerde sosyalizmin yıkılması ve kapitalizmin restorasyonu yönünde etkinlikte bulunacağını ve kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin iki sınıf (burjuvazi ve proletarya) ve iki yol (ya barbarlık ya sosyalizm) arasında sistemli ve kesintisiz bir savaşım gerektiğini bir kez daha açıkca göstermiş bulunuyor. ■

ŞIRNAK'I TANIMAYAN, BOSNA-HERSEK'İ TANIYAMAZ!

B e r f i n T A Ğ A R L I

İstanbul'da sözümona çeşitli kadın derneği ve kadın örgütü temsilcilerinin, Prof. Dr. Türkan Saylan ve Prof. Dr. Necla Arat'ında katılımıyla, pankartlı basın toplantısı düzenleyerek, Bosna-Hersek'te meydana gelen gelişmeler konusunda tavır takındı. Toplantıyı düzenleyenler, bütün dünya kadınlarına çağrıda bulunarak, Bosna-Hersek'te insanlık suçu işlendiğini "bütün insan hakları" savunucularının sessiz kalmaması gerektiğini, yaşananın bir jenosid olduğunu ve dünya kamuoyunun çifte standart uyguladığını, Boşnak ulusunun ortadan kaldırılmak istendiğini açıkladılar. Toplantıda açıklanan istemlerin bir kısmını başlıklar halinde aktaralım.

"Yokedilmek istenen Bosna halkına yardım edelim", "Yarın çok geç olacak", "Dünya halkları ırzına geçilen, kadın ve çocuklar için ağlayın", "İnsanlık değerleri nerede". Bu ve benzeri istemlerin dile getirildiği toplantı, uluslararası kadın örgütlerine çağrıda bulunarak, "Birleşmiş Milletler"ede bu doğrultuda bir bildiri gönderildi. (Bkz. Milliyet, 25. 8. 1992)

Şüphesiz, insanlık adına hareket eden herkes, ezilen insanlığın bütünü ve ezilen kadınların, dünyanın neresinde olursa olsun, baskıya, zulme ve haksızlığa uğrayan, katledilen halklara dayanışma göstermesi mutlak gerekli olan bir tavrıdır. Yıllardan beridir, en katmerli faşist-ışgalci terörün hedefi haline gelen biz Kürt kadınları; baskı, zulüm altında olan halkların mücadelesini destekler ve mücadelemizin bir parçası olarak görürüz. Soykırımların, vahşetin her türlüşünü yaşayan, Kürdistan kadını, Bosna-Hersek'teki kardeşlerinin durumunu her bakımdan çok iyi anlıyor, acısını hissediyor. Aynı toplumsal şartları yaşayan biz kadınlar, savaşın, soykırımların, işkencelerin hedefi haline geldiğimizden, vermiş olduğumuz mücadelelerle bütünleşerek, bu konuda gereken duyarlılığı gösterme bilincinde olmalıyız.

Peki ama, ülkemizde yürütülen savaş taraf olan, TC'yi her yol ve araçla destekleyen bu sözüm ona "kadın örgütlerinin" tavırları samimimidir? Böyle konuşmaya hakları var mıdır? Bunlar nerede yaşıyorlar? Eğer bir tek gün gözlerini açıp etrafa baksalar, resmi basını okusalar dahi, (ki şüphesiz okuyorlardır) içinde yaşadıkları, coğrafyanın kan deryasına çevrildiğini, zulme ve vahşete karşı çığlıkların gökyüzüne yükseldiğini hemen görecektir ve duyacaklar.

Şirnak'a, Kulp'a, Göle'ye bakmak yeterlidir. Burada canlı olan herşey TC'nin askerinin, polisinin hedefi haline gelmiştir. Eğer ciddi olarak Bosna-Hersek'teki uygulanan zulme karşı çıkmak istiyorlarsa, oradaki zulmün on katı seviyesinde, üstelik

Kürdistan'da, 70 yıldır uygulanan soykırım ve vahşeti hemen görecektir.

Bu konuda tek kelime etmek bir yana, Kürdistan'daki bu olan bitenler-karşısında kayıtsız kalmak suskunluğa girmek, Kürt halkına uygulanan katliamı onaylamak demektir. Evet susmak, TC ile birlikte onaylamaktır. Bu şahsiyetlerin kadınları ve çocukları "düşündüklerini" göstermek için fazla "uzağa" gitmelerine gerek yok, yıkılan şehirleri, köyleri görmeleri gerekiyor. TC'nin halkımıza karşı başlattığı -özel savaşla- yoğun nüfusun bulunduğu yerleşim bölgelerinde, hergün katliam gerçekleştirerek yüzlerce Kürdü öldürmekte -Nazi usulü- vahşetleri geride bırakan, gözaltına alınanların sayısı belli olmadığını bilinmeyen yerlere götürülüp -özel sorgulamaların- ve -işkencelerin sürdürdüğü toplu infazların ve toplu mezarların yapıldığı- yaşanan bu vahşete nasıl gözyumuyorlar? Bu ne idigü belirsiz mahluklar kendilerini ezilen halklara ve dünya kadınlarına şirin, demokratik gösterme çabasındadırlar. Ne yazık ki bu çabaları ezilenlerin gördükleri zulümler karşısında inandırıcı değildir. Aksine anti-demokratik oldukları bir gerçektir. Çünkü halkların katledilmesine karşı çıkan; başka halkları esareti altına alıp katledenlere göz yumamaz. Sadece Bosna-Hersek'teki zulümü görmek, duyarlılık göstermek -komedi-den öteye gitmez.

Evet, Bosna'lı kadının ırzına geçilmesi ne kadar iğrenç ve aşağılıksa, insanlık onuru ayaklar altına alınıyorsa, Adana'da "tecavüze" uğrayan devrimci tutuklu karşısında aynı tepkiyi göstermek gerekiyor.

Bu "kadın örgütleri" unutmuş olamaz!.. Bir dönemin parti liderlerinden emekli general Turgut Sunalp, işkencede kadın tutuklulara -jopla tecavüz edildiği iddiası karşısında "jopa ne gerek var, askerlerimiz delikanlıdır" diye açıklamalarda bulunarak, bugünkü rejimin iğrençliğini; çağ dışı niteliğini açıklamış oluyordu.

Peki ama siz o zaman neredeydiniz? Hiç "protesto toplantısı" düzenlediniz mi? Aksine, iktidara gelir he-sabıyla Turgut Sunalp faşistinin seçim toplantılarında boy gösteriyordunuz. Ve siz çoğunuzda "papatya" olma yarışına katıldınız.

Ülkemiz Kürdistan'da insanlık adına ne varsa sömürgecilerin resmi ve sivil güçleri tarafından ayaklar altına alınmakta, halkımızın yaşama, çalışma, hayatını idame ettirmeleri için gerekli olan her şey yokedilmektedir. Ve Bosna-Hersek" için toplantı düzenlemekle gülünç olduğunuz kadar, çifte standart sahibi olan sizsiniz. Bu tutumunuz -halkların ezilmesine destek vererek- faşizmin, baskı ve zulmün ortağı olduğunuzun kanıtıdır.

Devamı 36. Sayfada

İSLAMİYETTE ŞİDDET

A . R İ Z A G E Z İ C İ

GİRİŞ:

Kürdistan tarihinde karşıt saflarının açık ve kıyasıya mücadelesi, kendisini, belki de ilk kez tüm çiplaklığıyla ortaya koyuyor. Ancak gelişmeler bunun-

politik temellerini kavramalarının önünde bir sis bulutu oluşturuyor. "Hizbulkontra"nın teşhiri için örnek verilen "Lübnan Hizbullah"-sanki felsefi ve ideolojik temelleri farklıymış gibi- "anti-empyralist", "mazlumun dostu" (!?) olarak sunuluyor. Bilinç kırılmasına hizmet ediliyor. Lübnan Hizbullah'ının Filistin Kurtuluş Hareketine saldırıları unutuluyor. Unutturulmak isteniyor. Kısacası, politik kaygılar,

YA DA HİZBULLAH'IN

la sınırlı kalmıyor. Sömürgeciler dışında, felsefi ve ideolojik temeli farklı bir odakmışcasına, örtülü, giderek açık bir biçimde kendisini ortaya koyuyor. Saflarını be-

amaca ağır basıyor.

Yazının özel amacı, bu pragmatik anlayışların eleştirisi olmadığından, değinilmekle yetiniliyor.

" K U T S A L T E R Ö R Ü "

liriyor. Bu odak, kendisini, "Devrimci islam" ya da "Hizbullahi Yol" -Allah'ın Partisinin yolu- olarak lanse ediyor. Çekinmeden, hiçbir sakınca duymadan yurtsever, devrimci ve demokrat Kürdistanlıların kanını akıtıyor.

Halkımız, bu odağa, mücadelede konumlandığı yer açısından "Hizbulkontra" diyor.

Önemli bir nitelik belirlemesidir. Çarpıcıdır. Yeterli olmuyor. Ayrıntılandırılıp bilince çıkartılması gerekiyor.

Kürdistan halkı, "Hizbulkontra" deyimiyle, bilinçlenme ipini yakalamış görünüyor. Bunun önünün açılması, kendisini yakıcı bir biçimde dayatıyor. Şu ya da bu nedenle KUKM'nin karşısında yer alan bu odağın, tarihsel, felsefi ve politik kökenlerinin, şiddete tapıcılığının arka planının açığa çıkartılması gerekiyor.

Bu anlamda, "Hizbullah"-Hizbulkontra-, "İslami Cihad", "İhvan-ı Müslim" vb. örgütlerin ideolojik, politik, felsefi temellerinin incelenip bilince çıkartılması zorunlu oluyor. Zorunluluğun bilince çıkartılması, bu karşı-devrimci odaklara, sağlıklı bir yaklaşımın anahtarını veriyor.

Çok basit bir söylemle, bu tür örgütleri, devletin doğrudan kurumları (1) sayma ve bu yönlü propagandalar, halkımız nezdinde bir teşhire yol açıyor. Ama öte yandan da, bilinçlenme ipini yakalamış halkımızın, bu karşı-devrimci örgütlerin ideolojik-

Asıl amaç, islamiyetle şiddet ilişkisini, iççeliğini irdelemektir. Ve oradan, "Hizbulkontra" türü örgütlerin niteliğini belirlemektedir. Bu, islami, söylemi temel alan anılan örgütlerin tarihsel arka planına uzanmayı gerektiriyor. Bir başka söylemle, anılan örgütlerin şiddetle ilişkisini, iççiliğini anlamak için, "bir dünya nizamı" iddiasındaki islamiyetin anayasası olan Kur'ân'a bakmak gerekiyor. Çünkü konuyu tam kavrayışın yolu buradan geçiyor.

B Ö L Ü M : 1

KABİLE YAŞAMI DÖNEMİ

Kandaş kabile topluluk yapısının çözülüş süreci, islamiyetin, Arap toplulukları-kabileleri- yaşamına girmesinin ve egemen olma sürecinin başlangıcı oluyor.

Anılan dönemde, Arap yarımadası topluluklarının yaşam biçimi, göçebelik ve çobanlığa -yerleşikliğe- dayanıyor. Belirli bölgeler ve vahalarda yerleşik yaşam ağır basmasına karşın, üretime dayalı çalışmanın ve üretimin yok denecek kadar az olduğu Arap topluluklarında yağma talan ve baskın, toplulukların yaşamının önemli bir verisidir.

Kabile içi ilişkilerde belirleyici yan, kandaşlık ilişkileridir. Her kabilenin özgünlüklerinin olması, bu gerçeği değiştirmiyor. Bununla birlikte, kandaş topluluk yapısında farklılaşmalar da kendini belirgin

biçimde dışa vuruyor. Kabilenin ekonomik geçim biçimleri-göçebelik/çobanlık-, bu farklılaşmayı besliyor. Hızlandırıyor.

Çünkü çobanlık, otlaklara bağıllıkla bütünleşiyor. Arap yarımadası çöllerindeyse, otlaklar sınırlı ve zor bulunuyor. Dolayısıyla çobanlıkla uğraşan kesimler, Vahalara bağlı kalıyor. Bu, yerleşik yaşamın temellerini atıyor. Yerleşiklik hayvancılıkla yetinmiyor. Tarımı da kapsamı içine alıyor. Emeğe dayalı üretim, buradan topluluk yaşamına giriyor. Gelişme, topluluk içi farklılaşmayı belirginleştiriyor.

Farklılaşma, yerleşik kesimlerin, kabile karakteri gereği varolan askeri örgütlenmelerin iç sömürü kaynağı oluyor. Kaçınılmazdır. Çünkü diğer kabilelerin yağmalanmasına karşı askeri birimlerce korunuyor. Ek olarak diğer kabilelerin yağmalanmasına doğrudan katılmadığından, askeri kesimin gereksinimlerini karşılamak durumunda kalıyor. Yani, kabile yaşamının gereklerini yerine getiremediği alanları, emeğe dayalı üretimle ödemek, karşılamak zorunda kalıyor. Bu zorunluluk, yarımadanın topluluk yapısının ilişkilerin farklılaşmasının temel noktalarından biri olarak kandaş- eşitlikçi kabile yaşamının çözülmesini hızlandırıyor.

Ticaret, kabile yaşamında, eşitlikçi ilişkileri bozan, çözülmeyi hızlandıran bir diğer etken olarak yer ediniyor. Askeri temelde örgütlenmiş göçebe kabileler, ticaretle uğraşanları da sömürü alanlarına katıyor. Göçebelik yaşamının ve askeri örgütlülüğün sağladığı avantajla, kervanların geçtikleri yolları denetliyor, güvenliği sağlıyor. Tüccar kesimler, ticaret güvenliğini sağlamak için, askeri-göçebe kesimlere vergi ödemek durumunda kalıyor.

Güvenliği sağlama adına alınan vergiler, konaklama yerleri, yerleşim birimleri ve kent merkezleri arasında meta dolaşımının aracı olarak iş görüyor. Paranın ve malların belirli ellerde toplanması, topluluk ilişkilerini bozan bir başka etken oluyor.

Topluluk yapısının kentlere denk düşen ucunda, tüccar ve zanaatkarlar yer alıyor. Çobanlıkla uğraşan kabile başkanları ve emri altında bulunanların bir kesimide kentlerin yerleşikleridirler. Bu durum, kandaşlık ilişkisine dayalı eşitlikçi ilişkilerin çözülmesine hizmet eden bir başka zemin oluyor.

Servet ve artık ürünlerin kabile başkanlarının elinde toplanması, özel mülk olgusunun toplulukların iç yaşamına girmesinin yolunu açıyor. Böylece bazılarının mal ve servet sahibi olarak aristokratlaşmasına, başka bazılarının da onların hizmetinde ve hiyerarşik bir yapı içerisinde örgütlenip bürokratlaşmasına neden oluyor. Kabile aristokrasisi bu yapı üzerinde oturarak varolabiliyor. Anılan ilişkiler, kabile içi eşitlikçi yapının bozulmasını çabuklaştırıyor. Topluluk ilişkilerindeki çözülme, kendisiyle orantılı örgütlülükleri de yaratıyor.

Yaratılan örgütlenmeler, kapalı kabile yapısını aşıyor. Kabilelerin üst yapıları, özel mülk sahibi ve çıkarı onlarla bütünleşenler kendi örgütleri yaratıyor. Kabile yapılarının alt kesimlerinde yer alanlar ise, gittikçe birbirine benziyor, yaklaşıyor ve gevşek birliktelikler oluşturuyor.

Bununla birlikte, anılan örgütlenmelerin, meta üretimini daha üst boyutta gerçekleştirenler toplumlarda-

kilere benzerlikleri yok denecek kadar azdır. Üretim yoğunlaştırılıp yağınlaştırılması ve paylaşımına dayalı örgütlenmeler değildir. Yağma, talan savaşlarının, şiddete karşı şiddetin varettiği örgütlenmelerdir. Başka türlü olması da olanaksızdır. Kabile içi ve kabileler arası çatışmalar, rakip kabilelerin saldırıları, anılan örgütlenmelerin varolmasının önemli nedenleridir.

Kabile şeflerinin aristokratlaşması, askeri örgütlenmeleri kendilerine bağlamaları, değişik kabilelerin üst yapılarında benzerlikler ve çıkar ortaklıklarının temeli olur. Öte yandan, üst yapının benzeşmesi, değişik kabilelerin alt yapılarını da hızlı bir biçimde aynılaştırır. Ortaklığa iter. Birbirine yaklaştırır.

Ekonomik altyapı ve üst yapının çarpıklığı, karşılıklı konumlanışı hızlandırır Düşmanlar dostlaşır. Dostlar düşmanlaşır. Alttan üste yönelik tepkiler gittikçe yoğunlaşır. Toplumsal yapıda çatlaklar, gedikler açılır. Kabileler aristokrasininin büyüyen çatlakları kapatma girişimi, Kabileler Konfederasyonu'yla sonuçlanır.

Bilindiği gibi Konfederasyon, bağımsız varlıklarını sürdüren, ama bazı çoğunlukla askeri- alanlarda eşgüdüm için bir araya gelen güçler, örgütler, devletler birliğidir.

Konfederasyon, burada, görünürde bir genel ve geniş örgütlenme-düzenlenme olarak belirir. Gerçekte ise, alt-üst ilişkilerinin doruğu, üst yapının birlik ilanının, resmi düzeyde duyuruluşudur. Sömürü odağının dağınlıklığını ve gelişigüzeğiliğin getirdiği düzensizliği gidermedir. Sömürüyü sistemleştirmenin, karşı koymaları kırmanın silahıdır.

Kabile içi bir olgu olmaktan çıkmıştır alt-üst ilişkisi. Konfederasyona rağmen, Konfederasyonu oluşturan kabileler arası çelişki ve çatışmalar eksik olmamaktadır. Güçlü kabileler güçsüz kabileleri, şiddete dayalı yöntemlerle kendisine bağlamaktadır, katmaktadır. Çok tanrılı inancın merkezi olan pentaonun-Kâbe'nin- denetiminin ele geçirilmesi, kabileler arası mücadelenin odağıdır. Kısırcıdır. Çünü tanrılar merkezi Kâbe, kabilelerin hac dolayısıyla ziyaret etmek zorunda oldukları ve önemli oranda para, meta bıraktıkları ekonomik gelir kaynağıdır. Öte yandan, Kâbe'nin denetiminin elde tutulması, siyasal egemenliğin, üstünlüğün ilanıdır.

Tek tanrılı dinlerin çıkış yeri olan Ortadoğu'da, Arap yarımadası ve çevresi, aynı zamanda, dinsel çeşitliliklerin ve çelişkilerin merkezidir. Dinsel çeşitlilik, kabileler arası çatışmaların çeşitliliğiyle vücut buluyor. Ve kabilelerin çözümlüğünü hızlandırıyor.

Yukarıda özetlenerek aktarılanlarla birleşen bu durum, gevşek kabileler birliğinin daha disipline edilmesini zorunlu kılar. "Kutsal Barış Ayları" bu dönemin ürünüdür. Bu aylar, ki üç aydır, savaş değil, barış, alışveriş ve pazar aylarıdır. (Kabileler Konfederasyonu'nun bu uygulamasının, İslamiyetin önemli bir şartı olması konusunda, Newroz ATEŞİ'nin 5. sayısındaki "İslamiyet ve Ulusalılık İlişkisi" makalesinde değinmişim.) Disiplindeki sıkışma, şehir devletine doğru evrimleşmenin başlangıcı olur. Hiyerarşik yapı, daha üst bir düzeye çıkartılır. Askeri yapılaşmanın yanında ve onunla orantılı olarak bürokratik yapı da boy atar. Filizlenir. Devlete-

feodalizme- geçişte önemli adımlar atılır.

Değınilen gelişmelere denk düşen özel mülk edinme, hızlı bir sınıfsal ayrışmayı ve kabilelerin küçültülmesini getirir. Kabile hiyerarşisinin dışında kalan yoksul kesimler, "toplumsal barış ayları" denilen pazar döneminin düzenliliğı, güvenliğini tehdit eder. Doğaldır da. Özel mülk, yağma, talan savaşlarında geçim kaynağını elinde tutanlar dışında, çoğunluk tüm olanaklardan dışlanmış durumdadır. Bu, huzursuzluk ve anarşinin kaynağıdır aynı zamanda.

Kabilelerde hızlı çözümler yaşanırken, geçimlerini sürdürmenin arayışı olarak ticaret ve zanaatkarlığın yanısıra, tarımsal üretim de belirgin bir biçimde boy gösterir. Kabilelerin tepe noktalarında yer alan aristokratik-bürokratik yapı, bu ögelerin kendi doğal eğrısında ilerlemesinin, gelişmesinin önündeki engeli oluşturmaktadır. Gelişmeleri olumsuz yönde etkilemektedir. Toplumsal huzursuzluğu gidermek için alınan önlemler, değişim ve dönüşümü, doğal olarak durduramamaktadır. Ama gelişmeyi-ilerlemeyi ağırlaştırmaktadır. Geçiktirmektedir. Gecikme, çatışmaların şiddetlenmesi, çatlakların gittikçe büyümesine yol açar.

Ezen-ezilen çatışmaların şiddetlenmesini aşma gereksinimi, bir kez daha kendi aracını yaratmıştır. Eşitlikçi kabilelerin önemli bir özelliğı olan demokrasi gereğı oluşturulan ve kabilenin güvenliğini sağlamak için oluşmuş askeri yapılar, toplulukların alt tabakalarının değişim isteklerinin karşısına çıkarılır. Değişim isteklerinin dalgakıran'ı olarak konumlandırılır.

Ancak, bu da güvence değildir. Çünkü yarımada tek bir kabile yoktur. Aksine, kabile sayısı hayli kabarıktır. Alt tabakalardan gelen tepkilerle birlikte, kabillere arası egemenlik rekabeti ve çatışmaları, huzur ve istikrarın kalıcılışmasına izin vermemektedir. Çözüm arayışları, "toplumsal erdemlilik" anlaşmasını doğurur. Çelişkilerin gittikçe keskinleştiğı bu dönemde varılan anlaşmayla, parçalanmışlıktan bütünleşmeye-merkezleşmeye doğru ilerlemeler yaşanır. Mekke, ticaret ve çok tanrılı dinlerin inanç merkezi olmanın yanısıra, siyasal karar merkezi olarak da öne çıkar. Medine ve bir kaç kent daha, tarımsal üretime dayalı yerleşik yaşamın ve toprakta özel mülkiyetin gerçekleştirdikleri merkezler olarak yerlerini alırlar. Diğer önemli yerleşim birimleri de, bu gelişmenin tamamlayıcı parçaları olarak konumlanırlar.

Kısacası alt yapıda, feodal-devletli-toplum geçişin unsurları oluşmuştur. Buna karşın, devletli bir topluma geçiş, çok ağır ve sancılı olmaktadır. Çünkü alt yapıdaki ilerlemeye rağmen, üst yapıda egemen olan, kabile ve aristokrasıyla bütünleşen bozulmuş melez kabile ilişkileridir. Sömürüye dayalı grupsal çıkarların sarsılmaması için aristokratik yapı, toplumsal dönüşüme, ilerlemeye ayak diretmemektedir. Bu durum, alt yapı ile üst yapı arasındaki çelişkileri ve çatışmaları biler. Keskinleştirir. Toplumun içsel devingenliği, dönüşümü dayatır. Zorlar. Zorlama, Arap toplumunu-kabilelerini-, kabilelerden feodalizme götürecektir ortamı olgunlaştırır.

DİN DEVLETİNE GEÇİŞTE ŞİDDET OLGUSU

Anlatılanları topladığımızda çıkan sonuç şudur:

A- Kabile ekonomisi ve ilişkilerine dayalı bu topraklarda, sınırları kesin bir biçimde belirlenmiş toprağına sahip olmak dışında, devleti oluşturmanın belirleyici unsurları tamamlanmıştır.

B- Mekke ve Medine başta olma üzere, diğer önemli kentlerin çoğunda, sınırları çizilmiş toprağın özel mülkiyeti gerçekleşmiştir.

C-Bu anlamda, feodal topluma geçişte ekonominin dayanacağı temel; emeğe dayalı sömürünün insan unsurunu varetmiştir. Gelişkin ticaretin, özel mülkiyete dayalı sınıf farklılaşmasının doruğına ulaştığı kentler, insan emeğine dayalı sömürüyü zaten gerçekleştirmektedir.

D- Yarımada'nın kuzeyinden, Kızıl Deniz'in batı yakası boyunca ve güneyi -Yemen- Feodal Bizans İmparatorluğu, doğu ve kuzey-doğusu ise feodal Safevi-Fars-İmparatorluğu'na çerilmiştir. İki feodal imparatorlukla gelişen ticari ilişkiler; ve o ilişkilerin üzerine oturduğu toplumsal ortamın ilişkilerinin, geçiş aşamasının bunalımı içindeki ve daha geri Arap toplumunu etkilemektedir. Verili yapının çözülüşünde, yeminin kuruluşunda olayları hızlandıran dış dinamik olarak önemli bir rol üstlenmektedir.

Yaşamı ve dünyayı yönetme iddiasında olan her düşünce ya da ideoloji, kendisini besleyebilecek bir toplumsal toprak ve ilişkileri üzerinde filizlenir. Boy atar. Güç kazanır ve beslenir.

Belli başlıklarına değindiğim gelişmeler, bir toplumsal alt-üst oluşun kaçınılmazlığının verileridir. Bir başka söylemle, feodalizmin ideolojisinin beslenebileceğı toplumsal toprağın tanımıdır. Eksik olan, siyasal bütünleştirici bir yetkenin tarih ve Arap toplumu sahnesine çıkmasıdır.

Muhammed ve onun ideolojik-felsefi dünya görüşü islamiyet, işte böylesi çelişkili, çatışmalı bir ortamda doğar. Kabilelerdeki farklılaşmanın alt tabakalarına dayanarak filizlenir. "Kitlelerle bütünleştiğinden, maddi bir güç haline gelir." Biraz daha somuta indirek söylersem, "..... Daha başlangıçta, sana bizim ayak takımı dışında kimsenin uyduğunu görmüyoruz" (2) diyen kabile reisinin korktuğı durum gerçekleşir.

Kabile aristokrasilerinde ve onlarda somutlaşmış dengesiz ilişkilerden hoşnut olmayan yığınların tepkisi. Muhammed'in ideolojik vepolitik açılımlarının zemini olur. Tepkiyle kucaklaşan islami ideoloji, politik maddi bir güç haline gelir. Buna rağmen, yığınsal politik gücün açmazı da yok değildir. İnanç ve tanrı konusundaki çeşitlilik, bu politik gücün açmazıdır. Kabile geleneklerinden gelen inanç parçalanmışlığının aşılması, bütünsel bir dinsel inancın egemen kılınması kaçınılmazdır. Uzun ve zorlu mücadeleler sonucu, kabilelerden dışlanmış "ayak takımı"nın inanç çoğunluğunun putlarda somutlaşmış erk'i, soyut "Allah"ta somutlaştırılır. Tekleştirilir.

Somut, gözle görülür onlarca put tanrının

"kerâmeti"nin tek ve soyut bir tanrıda toplanması, feodal-devletli-topluma geçişin hareket ettiricisi ve dönüştürücüsü olarak önemli roller oynar. İnançta teklik, düşünsel çeşitliliğin de sonu demektir. Ve bu, devletli topluma geçişin getirdiği ve yeni olana kattığı bir diğer önemli noktadır. Bunun doğal sonucu, korkuya dayalı düşünsel, duysal ve pratik bağımlılıktır. Bağımlılığın mutlaklığıdır. Toplumsal dönüşümü sağlayan maddi politik gücün öznesinin, soyut-manevi-gücün önünde diz çökmesi de denilebilir buna. Ya da "duyu dünyası"nda var olanın, pratikte, yaşamın canlılığı içinde olanı kuşatması, teslim alması da denilebilir. Belirleyici olan, "duyu dünyası"ndakinin korkutuculuğu, cezalandırıcılığı ve öçalıcılığıdır.

İşte bir kaç örnek.

"... Allah güçlüdür, öçalıcıdır.", "... Ben inkâr edenlerin kalblerine korku salacağım, artık onların boyunlarını vurun, parmaklarını doğrayın...", "... doğrusu Allah çok güçlüdür ve öçalıcıdır..." (3) vb., vb....

Örneklerden anlaşılan şudur:

Tartışmasız inanca dayanan dinler gibi, islamiyet de, olağanüstü tasarımlar sistemidir. Bu tasarım ve işlemler sistemi, insanın, doğaya sınırlı topluma geçişle birlikte özel mülk sahibi sınıflar karşısında duyduğu güçsüzlüğün sonucuyla aynıdır. Bilincin dar ve yüzeysel oluşuyla beslenir. Ezilen müylksüz kesimin, mülk edinelbilecek olanaklarını yitirdiğini anladığında, tüm mülkün tanrının olduğu ve tanrı katında "eşitlik" ütopyasının, bu güçsüzlüğü besleme-deki payını da unutmamak gerekiyor. Bu zemin üzerinde oturtulan, buradan beslenen, görünmeyen, ama "her yerde var" olan güçle insan arasındaki ilişki, tasarım sahibini köle, tasarımın kendisini efendi kılmayı böylece sağlamaktadır.

Efendinin güçlülüğü, "ölümlü dünya"ya ve "öteki dünya"ya inanmanın ölçütüdür. Elbette efendiden korkmanın ve onun hizmetinde olmanın ölçütüdür aynı zamanda. Bununla birlikte, tanrı korkusu, tek başına yeterli olmuyor. Korku, kendisini temel alan bir örgütlülüğü gerektiriyor. Topluları "sapkınlık"lardan kurtarmak (!!) ve "allah'ın dini" islamiyeti yeryüzüne egemen kılmak için, şiddet mekanizmasına gerek duyuluyor. Yasal zemin hazırdır. Kur'ân, korku, ceza ve şiddet üçlüsünün üzerine oturtulduğunda, yani teorik temel hazır olduğundan, sorun pratik alanda gerçekleştirilmektedir.

Soyut olan, soyut olarak kaldıkça, somut olanı istediği gibi biçimlendiremiyor. Soyut olanı somutlaştırmak, örgütlü ve yaygın şiddet mekanizmasını dayatıyor. Arap toplumunda, mekanizmayı oluşturacak unsur kolay bulunuyor. Eşitlikçi kabile ilişkilerinin bozulmasıyla alta itilenler, örgütlü şiddet mekanizmasının zemini-toprağı oluyor.

Özel mülkiyetin kabile yaşamına girmesi, kabilelerin küçülmesini getirir. Kabileler küçüldükçe, islami ideolojinin üzerinde yayılacağı toplumsal toprak genişler. Genişlemek ekalmaz, örgütlenmeyi hızlandırır. Yaygınlaştırır. Bu anlamda, örgütlülüğü hızlandıran etkenin yalnızca soyut olana duyulan bağlılıkla sınırlı olmadığı, ihtiyaçların bunu

doğurduğunu unutmamak gerekir. "Ganimet", kabilelerin "ayak takımı"nı, eşitsiz ilişkilere karşı kıskırtan araç olur. Özel mülkiyet duygusunu geliştirir. Gönüllü ve gözük kara bir biçimde savaşmanın maddi özendiricisi olur.

Hemen belirtmem gerekiyor: "Ganimet" olgusu, toplumsal dönüşümüne anına denk düşen ve oradan çıkan bir olgu değil. Kabile toplumunun bir olgusudur. "Ganimet", kabilenin eşitlikçi yapısı içinde kolektifin maliyken, toplumsal dönüşüme damgasını vuran islamiyetle birlikte, kişiye ait kılınır. Ve bu durum, bir "dünya nizamı" iddiasındaki islami anayasa Kur'ân'da yasalastırılır. Yüceltilir. (4)

Şiddet mekanizmasının toplumsal toprağı, "allah korkusu" ve "ganimet" -özel mülk edinme hırsıyla bütünleşir. Bütünleşme; devletsiz, dağınık kabileleri ve oradan kaynaklanan toplumsal anarşi ortamını, tek çatı ve belli oranda istikrara dayalı bir yapı -devlet-altında toplanmayla taçlanmıştır.

Anlaşıldığı gibi, islamiyet, devletli bir yapıya geçmenin hareket ettiricisi olarak, toplumsal dönüşüm ve dokuya damgasını en baştan vuruyor. "Allah korkusu" ve mülk edinme özlemi, dönüşümü hızlandırıyor. Yetmiyor. Toplumsal yaşamı bir bütün olarak uşatıyor. Şiddet, kuşatmanın başat aracı oluyor. Devrimci-dönüştürücü bir rol oynuyor.

Çatışmalar; toplumsal yapıların ileri yürüyüşleri gerçekliğinin yadsınmaz bir gerçeğidir. Bu anlamda, çatışan ilişkiler, her an ve tarihte karşılıklı olarak konumlanırlar. Şiddet, ileri yönü temsil eden kesimlerin-sınıfların-toplumsal ve tarihsel yasalarla da desteklenen meşru ve zorunlu değişimi gerçekleştirmelerinde, belirleyici ve haklı bir unsur olarak yer alır. Kaçınılmazdır. Değişim gereksinimi, aracını yaratmak ve bunun üzerinde ükselerek varolmak zorunda kalıyor. Ve aracını doğal olarak yaratıyor. Çünkü eski ve köhnemiş olanın, yıkılışını önlemek için kullandığı gerici şiddet, ister istemez, devrimci-dönüştürücü gücü devreye sokuyor.

İslamiyet, devletli bir yapıya geçişin hareket ettiricisi ve yön vericisi olarak, zorlu mücadelelerden sonra, Arap toplumuna damgasını vuruyor. Kabile aristokrasi ve onunla bütünleşmiş bürokratik yapı, çok merkezli yetke ve inanca dayalı parçalanmışlığı körüklüyor. Muhammed, bu yapıyı aşmanın yolunu, kaçınılmaz olarak, daha üst düzeyde, ama bir o denli de dönüştürücü şiddeti gerektirdiğini görüyor. Ekonomik temelleri zaten varolmuş yeni toplumu kurmaya, doğru bir belirlemeye şiddeti temel bir veri olarak alıyor ve gerektiği gibi uyguluyor. Yeni olanı kurma mücadelesinde başarıyla çıkıyor.

DİN DEVLETİNDE ŞİDDET YA DA İSLAM'IN ŞİDDETİ KUTSAMASI

Buraya kadar olan gelişmelere-şiddetin kullanılması bağlamında- söylenecek fazla söz bulunmuyor. Ya da yok denecek kadar az oluyor. Gelgelelim, yaratıcı ve dönüştürücü şiddet olgusunun din devletin-

deki yeri bununla sınırlanmıyor. Şiddet, din devletinin iç ve dış ilişkilerinde başat öge oluyor. Yeninin "ebesini" olan "zor" -şiddet- din devletinin temel taşı, yapısal hücre ve birleştirme harcı, her dönem geçerli bir veri olarak konumlandırılıyor. Egemenliği koruma ve korumanın tek çıkar yolu olarak kutsanıyor. Egemen olmanın aracını, ülke ve dünyaya hükmetmenin "olmazsa olmaz"ı durumuna yükseltiyor.

Egemenlik, ya da erk; yapabilme gücüdür. Dilediğini yapabilmenin fiili durumudur. Başkalarının iradelerini, kedi doğrultusuna çekmedir.

Muhammed; felsefi, ideolojik ve politik açılımını bu zemin üzerinde oturtuyor. Bir politikacı, bir komutan olarak, zaman zaman uzlaşmacı taktikler güdebiliyor. Bazı başka zamanlarda ve gerektiğindeyse, çekinmeden şiddeti tüm gözaçtırmaz dozuyla uyguluyor. Egemenliğini kalıcı kılmanın aracı olan şiddet, ustaca kullanıyor.

Bu açıklama, Arap toplumunda, yeniyi yaratmanın önemli-belirleyici bir ögesi olan şiddetin yerini tam olarak vermiyor. Bir yönünü verebiliyor. Konuyu daha anlaşılır kılmanın yolu, aracın amaç düzeyine çıkarılışına değinmeyi gerektiriyor.

Şiddetin-yani aracın-amaç düzeyine çıkarılışının tüm verileri, bir felsefi sistem üzerine oturtulan islamiyette bulunuyor. "Tanrı korkusu", "günah"ın karşılığı "ceza"landırılma ve kullarına "bahşedilen ganimet" elde etme güdüsü, aracın amaç düzeyine çıkarılışının temeli oluyor. Şiddet, bunlarla birleşerek değişiyor.

Devletli yaşama geçişle birlikte, tüm toplumsal yaşama egemen oluyor. Yetmiyor manevi yaşama da damgasını basıyor. Devletin kurumlaşması sürecinde ve hemen ardından amaç düzeyine çıkarılmanın ortamını hazır buluyor. Devrimci dönüştürücü şiddet, körçesine bir tahrip etmenin kendisi oluyor. Eşdeyişle muhalif olan, egemen olma mücadelesinin belli bir noktasından sonra, egemen olanla özdeşleşiyor. Onun yöntemlerini benimsiyor. Eskiye yıkıp yeniyi kuran devrimci öz, toplumsal çeşitliliği, zenginliği bastırmanın, özel mülk edinmenin, dünyaya egemen olmanın biricik yolu oluyor. Gericileşiyor. Bilindiği gibi amaçla araç arasında, bir karışıklık olma durumu -mütekabiliyet- vardır. Öyle olmak durumundadır. Aksi durumda amaç, toplumsal bir istemden, nesleklikten çok, belli bir grubun istekleri, öznel niyetleri düzeyine oturur. Bu durum, aracı amaç düzeyine çıkarır. Toplumsal ve tarihsel yasaları yoksayar. Araç, aracın kendisinin yerine geçmiş olur. Böyle olduğu içindir ki, tarihsel-toplumsal yasalarla uyumlu bir amaç, aracı kutsamaz. Onu tarihsel ve toplumsal yasalara rağmen haklı kılmaz. Aracın eksikliklerine ve sivriliklerine ve sivriliklerine göz yummaz.

Oysa islamiyet, -ki bu diğer dinlerde de böyledir- göz yummamak bir yana, toplumsal dönüşümün devindirici ve değiştirici gücü şiddet, amaca dönüştürülüyor. Onun özünü gericileştiriyor. Kutsuyor. "Allah korkusu" nun vücut bulmuş hali olarak sahiplenip savunuyor.

Aracın amaç düzeyine çıkarılışının ilk yansıdığı alan, Arap yarımadası, ora halkı oluyor. Islamiyeti be-

nimsememiş Arap kabileleri, Yahudi ve Hristiyanlar, ilk hedef tahtasına konulanlar oluyor.

Bir kaç örnek, hem konuyu anlaşılır kılacaktır, hem de yukarıdaki belirlemenin karalamaya yönelik kof bir sav olmadığını kanıtlayacaktır.

"Hürmeti aylar çıkınca, puta tapanları bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayıp hapseder; her gözetleme yerinde onları bekleyin...", "Ey inanlar! Yahudi ve hristiyanları dost olarak benimsemeyin, onlar birbirinin dostudurlar. Sizden kim onlarla dost olursa onlardandır...", "Ey Muhammed! inananları en şiddetli düşman olarak, Yahudiler, Allah'a eş koşanları bulursun..." (5)

"Hürmetli aylar" konusuna kısa bir açıklık getirmek gerekiyor. Kabileler döneminde ticaretin yaygınlaşması, meta dolaşımının sağlanması için kabilelerin üzerinde anlaştıkları "barış ayları"nın islamiyete geçişten sonraki adıdır. Islamiyete geçişle birlikte, "Cahiliyye dönemi" denilen sürecin geleneği olan bu savaşız aylar, oruç ayları, ya da "Hürmetli aylar" olarak benimsenir.

Yukarıdaki alıntılardan da anlaşılıyor ki, islamiyet, kendisinden önceki tek tanrılı dinleri benimsemiş insanları düşman olarak görüyor. Puta tapanlar, düşmanların önceliklisidir. Düşmanın yok edilmesi, tasfiye edilmesi, doğal olarak, şiddet kullanmayı meşrulaştırıyor.

Tartışma götürmez açıklıktaki bu ayetler, toplusal dönüşümün devrimci aracı şiddet, devletin egemenlik alanında amaç düzeyine çıkarıldığını gösteriyor. Böylece eskiyi yıkıp yeniyi "ebe"lik eden devrimci nitelik, dönüşüm süreciden başlayarak, korkunç bir kıyım makinesine dönüşüyor. Dönüştürülüyor.

Devletin kör şiddet makinesi, çöl yoksunluğunun belirlediği Arap yarımadasıyla yetinmezdi. Çünkü buradaki emeğe dayalı üretim alanları, kısa sürede sömürü mekanizmasının yemi olmuştur. Sömürü mekanizmasını, devlet aygıtını besleyecek yeni alanlar gerekmektedir. Savaş ve fetih makinesinin daha fazlasına ihtiyacı vardır. "Vaadedilmiş topraklar" a uzanmak, kendileri için ayrılmış "ganimetler" e el koymak, "Allah'ın dini" ni oralarda egemen kılmak gerekmektedir.

"Allah'ın dini" nin oralarda egemen olması, "bahşedilen ganimetler" i ele geçirmenin anlamı; şiddete dayalı sömürü mekanizmasının oralara taşırılmasıdır. Taşıma, fetih hareketini gerektiriyor. Fetihçilikten geçiyor. Yaşam biçimi yağma, talan ve yıkıcılık üzerine biçimlenmiş kabile gelenekli toplumu bu amaca yöneltmek pek zor olmuyor. Yaşamın, çöl yoksulluğuyla sınırlı kalışını aşmak, toplumu bu amaca güdülmenin özendiricisi oluyor. Yağma ve talana dayalı sömürü kaynağına yeni alanlar bulunuyor. Zaten Kur'an, daha ilk ayetlerinden başlayarak toplumu bu amaca endeksli bir eğitime, bir kurma yöntemi izliyor.

Bir başka söylemle, din savaşlaştırılıyor. Savaş dinin yerine ikame ediliyor. Savaş din oluyor. Kaçınılmazdır. Çünkü, "... Bu dinin iddiası, dünyaya hükmetmektir... dünyayı ahiretin tarlası olarak..." (6) istediği gibi ekip biçmektir. ■

Devam edecek

K B M , Ç E K İ Ç G Ü Ç V E K Ü R D İ S T A N G E R Ç E K L İ Ğ İ Ü Z E R İ N E

Uzlaşma ve yakınlaşmanın bizzat kendi içerisinde rekabet ve zıtlaşmayı taşıdığı gerçeği hergün onlarca örneğiyle defalarca kanıtlanıyor. Birbirleriyle dalaş ve yarışma istek ve arzusunu asla terketmeyecek olan karşılıklı çıkar sahibi güçler, bu hedeflerinden vazgeçmeyecekleri hususunda yeterince kanıt sunmaktadırlar. Hatta uzlaşıp-anlaşmalarını iddia ettikleri, veya öyle gözüktükleri dönemlerde dahi, ne denli bir dalaş ve geride bıraktırma hırsı taşıdıkları, dahası gelecekte rekabet ettiği tarafların saflarını zayıflatma, dolayısıyla kendini sağlama alma noktasında yol almayı asıl hedef seçtiği apaçık orta yerdedir.

K abul etmek gerekirken, emperyalist güçler ve çeşitli bölgeler üzerinde hakimiyet hevesi taşıyan gerici güçler arasında kıyasıya bir rekabet ve yarışma olmasına rağmen, kendilerini bu yönde hazırlama ve konumlandırılmalarına karşın, çeşitli dönemler çıkarları gereği uzlaşmayı seçtikleri, geçici birlikte hareket etme tavrı takındıklarında bir o kadar gerçektir ve bu durum somut olarak çeşitli defalar değişik vesilelerle sözkonusu olmuştur. Şüphesiz bütün emperyalist ve gerici güçlerin ortak hareket edişi ve bu düzeyde aralarında bir yumuşama, anlaşma vb. ortamı yarattıkları veya kurabilecekleri düşüncesi doğru değildir. Hepten ve toptan varolan dünya gericiliğinin tek bir ses çıkaracağını beklemek aşırı bir saflık olur. Bu anlamda uyum diye lanse edilmeye çalışılan veya değişik adlandırmalar altında dünya gericiliğini birlikte hareket ettikleri türünden bir fikri ilerencilik adı altında devrim saflarına taşımaya kalkışmak aşırı kendini bilmemezlik olarak adlandırılmaktadır. Bugüne kadar dünya pratiğinde görülmüştür ki; gericilik

arasında ekonomik, siyasi, askeri vb. bakımlardan esasta ve uzun vadeli bir uyum tutturulamamıştır, nitekim karakterini muhafaza etmesinden ötürüdür ki bundan sonrası içinde adı geçen uyumu yakalayamayacaktır.

Sorunun asıl yanını, çıkarlarını koruma, fazlasını yapabilme, diğerlerini safdışı etme ve tek başına hakim olma olgusu oluşturmaktadır. Burada şunu açıklıkla belirtmekte fayda vardır: dünyamızı tek başına bir emperyalist devletin kendi özel dünyası yapma isteği asla ve asla gerçeğe dönüşmeyecektir. Çok genel yaklaşıldığında varolan emperyalist ve gerici devletlerin varlığı, yanısıra dünya halklarının direnişi bu tür tek bir devletin kendi başına dünya imparatorluğu kurması düşünülemez. Zaman zaman biri ötekine oranla daha önde bir rol oynayabilir. Rekabet gücü diğeri ile kıyaslandığında birkaç adım ileride gittiği söylenebilir. Nitekim bu tür gelişmeler birer istisna olmayıp, emperyalizmin genel karakterindeki dengesizlikten dolayı bir olgu olarak bulunmaktadır.

E mperyalist güçlerin aynı zamanda ortak hareket ettiklerini de yukarıda vurgulamaya çalıştım. Bu durum tek başına emperyalist güçler için geçerli olmayıp, aynı zamanda çeşitli bölgesel sorunlarda gerici-faşist devletler ile de belli ortak tavır ve davranışların yaşandığı yakın emperyalizm tarihi boyunca çok sıkça görmek mümkündür. Yakınlaşmaların, birlikte hareket edişlerinin altında yatan gerçeğin, asıl anlamda sonrasındaki dönem için uzlaşılan gücün (güçlerin) zayıflamasına yönelik olduğunu öne çıkarmak gerekiyor. Bu anlamda da uzlaşmanın geçici ve göreceli bir nitelik arzettiği açığa çıkıyor. Kısacası mutlak bir uyum-uzlaşma vb. sözkonusu olamaz.

Konumuz açısından sorunun bugünkü pratik değerinin açığa çıkması için, yaşanan dönemin kimi özelliklerini kısaca be-

S . M E R V A N

lirtmekte fayda vardır.

Son dönemi baz alarak soruna yaklaşacak olursak, söyle bir tabloyla karşılaşıyoruz.

- ▶ Rus sosyal emperyalizminin eski gücünü yitirmesi neticesinde emperyalist rekabette son derece yetersiz bir konuma düşürüldüğü ve fakat yeniden yeni Rus çarlarının emperyalist paylaşım için iştahlarını açık tuttıkları ve özellikle eski Sovyetler Birliği'ni oluşturan cumhuriyetler üzerinde inisiyatifini hepten elden çıkarmak istememeleri gerçeği sözkonusudur.
- ▶ SB'nin yokluğu, Rusya'nın "Doğu Bloku" devletleri olarak adlandırılan rejimlerle ortak hareket etme imkanlarının hepten yokolduğu bir süreçte, bu ülkelere yönelik olarak ciddi bir pazar dalasının yaşandığı ve tamda burada büyük emperyalist güçler arasında rekabetin giderek geliştiği, bunun sonuçlarının bugünden çeşitli noktalarda ortaya çıktığı. Ancak emperyalizmin ortak bir koro halinde, uyumlu anti-komünizm savaşını sürdürdüğü dikkate alınmalıdır.
- ▶ Avrupa Birliği diye üzerinde ısrarla durulan olayın bizzat emperyalist rekabeti ciddi bulgular şeklinde kendisini açığa vurduğu gerçeği vardır. Ortak politikalar üretmemeye durumu yaşanıyor. Bir yandan bu birlikten zararlı çıkaracaklarını daha şimdiden gören emperyalist devletler, öbür yandan geniş bir toplumsal tabakanın birliğin zararlı sonuçlarını bugünden karşı çıkarak reddetme tavrını geliştirmeleri vb. bu birliğin ne menem bir birlik olduğunu olacağını ortaya koyuyor.
- ▶ Amerika'nın yeni planını kabulettirme çabaları bu rekabette ayrı ve önemli bir özerklik olarak öne çıkıyor. Asıl hedefi ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini yoketmek, bunun üzerinden pazar alanlarını genişletmek histerisi, zaman zaman diğer rekabet ettiği güçlerle farklı düzeylerde uzlaşmayıda içeriyor.
- ▶ Emperyalizm bölgesel savaşları kendi kontrolü altında ve fakat halkları birbirine kırdırarak sürdürme işini büyük bir hızla sürdürüyor. Bu noktada hemen tüm emperyalist devletlerin böylesi çatışmaları teşvik ettiği, desteklediği tartışılmayacak kadar açıktır.
- ▶ Bir başka yön ise; istisnasız emperyalist devletlerin tümünün kendilerini savaşa hergünkünden daha çok hazırlamaları gerçeğidir. Askeri savaş sanayii-ne yapılan yatırımlar bunu açığa vurmaktadır. Ki bu yönlü faaliyetin son dönemde artık açıktan propagandasının ve savunuculuğununda yapıldığı bilinmiyor.
- ▶ Amerika'nın yeni dünya düzeninden bağımsız olarak, bugün emperyalizm devrimci, ilerici, yurtsever

hareketlerin ezilmesi, yenilgiye uğratılması noktasında ortak hareket etmektedirler. Denilebilir ki dönemin en tipik özelliği budur. Eklemek gerekirse; halkların özgürlük ve devrim mücadelesini bastırmanın yolu olarak, bugün model olarak Birleşmiş Milletler Örgütü seçilmiştir. Ve bu örgüt (ki bu örgüt bugünkü koşullarda emperyalist bir örgüt niteliğindedir, dünya karşı-devriminin merkezi karargahı konumundadır) adı geçen özelliğini halihazırda hiçbir ciddi karşı çıkış vb. olmaksızın gerçekleştirebilmektedir.

- ▶ Bir diğer önemli nokta ise; bütün emperyalist-gerici güçlerin saldırı, imha ve yoketme politika ve pratiklerine rağmen, halkların özgürlük mücadelesini her geçen gün yükseltmeleridir. Sürecin oluşturmaya doğru seyrettiğini devrim mücadelesinin dünya boyutu itibarıyla bir atılımın mayalanması sürecine girdiğini öne çıkarmak gerekiyor.

Şüphesiz yukarıdaki sıralama uzatılabilir. Ne varki bugün açısından belli başlıca özellikler olarak bunlar nispeten ön planda durmaktadır. Buradan hareketle asıl konumuza ilişkin birkaç soruna değinmek gerekiyor.

Önce Birleşmiş Milletler olayını ele alalım. Birleşmiş Milletler bugün geçmişte oynadığı rolü oynamaktadır. Bir dönemin Sovyetler Birliği'nin içinde yer aldığı, sosyalist kampın ciddi bir etkisinin bulunduğu, emperyalist devletlerin kendi başlarına buyruk olmadıkları, Birleşmiş Milletler dönemi çoktan tarihe karıştı. Yani sıra revizyonizmin önemli bir güç olarak kendini Birleşmiş Milletler'de dayattığı, bunun Rus Sosyal Emperyalistleri ile daha da geliştirildiği, özellikle diğer emperyalist kampa belli noktalarda geri adımlar atırıldığı 60-70'li yıllardaki Birleşmiş Milletlerde'de yoktur artık. Adı geçen oluşumda bütün dünya devletlerinin varoluşu (ki istedikleri zaman beğenmedikleri devleti dışlayabilmektedirler) fazla bir öneme haiz değildir. Zaten hiçbir ciddi konularıda yoktur çoğunun. İzole edilmiş, parmak kaldırıp-indiren üyelerin varlığının kıymeti harbiyeside olamaz. Sorun o oluşumun politikasıdır. Kimin önderlik ettiği, hangi amaçla kullandığıdır. Ve burada tartışmasız karşımıza çıkan uluslararası emperyalist merkez olgusudur, yani dünya ölçeğinde devrimci mücadeleleri imha etme merkezi oluşudur. Dolayısıyla bu merkez hiçbir halkın özgürlük mücadelesinden yana olamaz. Barış, demokrasi, insan hakları, çevre sorunlarının sahiplenme vb. vb. entrikalar için aksesuarlarıdır.. Ki, bu tür şeyler zaten karakterleri ve rolleri icabıdır da.

Demek anlaşılıyor ki, Birleşmiş Milletler bugün için Kürdistan devriminide boğmaya çabalamaktadır. Unutulması ki Bosna-Hersek ve dünyanın bir dizi ülkesinde Birleşmiş Milletler misyonerlerinin işi, emperyalizmi sağlama almaktır. Latin Amerika'da,

Afrika'da, Uzakdoğu'da, Ortadoğu'da Birleşmiş Milletler'in aktif görüşmeler sürecini başlatması vb. hepsi önceden düşünülmüş, tertiplenmiş, oyuncularını ayarlanmış senaryolardır. Ve ilginçtir bu senaryo dünyanın pek çok bölgesinde neredeyse aynı dönemlere denk getirilmiştir. Ve nitekim şimdi sıraya Kürdistan'ın konulduğu gerçektir. Dönen dolapların, cirit atan misyonerlerin, havayı koklayan diplomatların turları birşeylerin işaretidir. Kürdistan'ı Birleşmiş Milletler kontrolüne, de-

netimine almak, planlarını Kürdistanlılara kabul ettirmek. Bunun kavranması gerekir. Ne varki bunu kavramaktan çok uzak parçacı, reformist güçler bu planı reddetmeyi bir yana, bizzat aktif savunucuları olmayı tercih etmekte ve planın başarısı için çabalamaktadırlar. Bugün Birleşmiş Milletler'in şemsiyesi altına girmek, emperyalizmle işbirliğine yatmaktan başka bir anlam ifade etmez. Bugün emperyalist Çekiç Güc'ün Kürdistan'da kalması için çalışmak, malesef yine Kürdistan'da emperyalizmin kendi denetimini arttırmaya yardımcı olmaktan başka bir anlama gelmez. Kürdistan'ı bütün halinde düşünen hiç bir Kürdistanlının emperyalist işgal ve imha ordusu olan Çekiç Güc'ün Kürtleri savunmak için Kürdistan'da bulunduğunu düşünebileceğini sanmıyorum. Açıkırtıki devrimci bakış açısı; bütün sömürgeci işgal ordularının Kürdistan'dan defolmasını önüne birinci hedef olarak kor. Bunlardan birinin işgali sürdürmesi için tercih etmez. Ve bu tercihin realite ile, Kürdistan'ın "Güney gerçekliği" ile vb. açıklanacak bir yanıda yoktur-olamaz. Bunu ancak parçacı reformistler ve işbirlikçi yönü giderek ağır basan emperyalizmden medet uman aşırı burjuva milliyetçiler savunabilir.

Tutarlı devrimci çizgi; işgal ordularının ülkeden sökülüp atılması için net perspektife sahip olmakla olanaklı olduğunu bir kez daha vurgulayarak öne çıkarmak istiyorum. Bugün Kürdistan'ı işgal ve sömürge eden dört faşist/gerici devlet ne kadar Kürdistan davasının baş belası ise; Çekiç Güc, emperyalist ordular bu beladan bin kat daha aşağılık derecesinden beladırlar. Bir tek saniye dahi olsun bu emperyalist vurucu gücün Ortadoğu'da kalmasını savunmak, başta Kürdistan ve Türkiye devrimi olmak üzere, Ortadoğu halklarının devrim, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesine devrim cephesinden indirilecek en ağır darbedir.

Halkımızın Amerika'ya, Fransa'ya, Almanya'ya ve bilumum emperyalist-faşist devletlere ihtiyacı yoktur-olamaz. Kürdistan devrimci mücadelesi elbette düşmanları arasındaki çelişkilerden devrimci bir tarzda yararlanacaktır. Bunda yadırganacak bir yan yoktur da. Ancak hiçbir koşul altında Kürdistan devriminden taviz vermemek pahasına, Bağımsız, Birleşik ve Sosyalist Kürdistan yaratma prensibinden bir milim sapmadan usta devrimci taktiklerle faydalanmasını bilmeliyiz.

Ülkemizin Güneyi ve Kuzeyi arasında birtakım problemlerin çıkmasında şu adı geçen meşhur Birleşmiş Milletler örgütünün, Çevik vurucu gücün rolünün hiç olmadığı sanılıyor. Böyle düşünmek yanılığın en büyüğü olacaktır. Çok açtın Amerikan emperyalizminin planı ve diğer emperyalist güçlerin senaryosu; Kürdistan'ı şu anki sınırlar içinde tutmak, Kürt örgütlerini teslim olmaya zorlamak ve teslim almak, radikal ve devrimci Kürdistanlı örgütleri sosyal-demokrat çizgiye çekip devlet(lerle) uzlaştırmak ya da devrimci örgüt-partileri toptan imha etme gayesi içindedirler. Bu noktada Güney'de çok önemli bazı başarılar elde ettiğini kabullenmek gerekiyor. Güneylilerin emperyalizmin özellikle Amerikan emperyalizminin sözünden dışarı çıkmadıkları artık yeterince kanıtlanmıştır. Kendi öz güçlerine güvenmemenin bir sonucu olarak, yapacakları herşeyde önce Amerika'nın ne dediğini öncelikle esas alır olmuşlardır. Ve ne acıdırki son çatışmalarda bir kez daha direktif yine Amerika kıtasından gelmiş benzemektedir. En azından halihazırdaki yaklaşımlarda bunu sezinleyebilmek mümkündür.

Sonuç olarak; parçacı ve reformist milliyetçi yaklaşımlar Birleşmiş Milletler, Çekiç Güc ve işgal orduları karşısında devrimci bir pozisyonda duramamanın yanısıra, tutarlı yurtsever olmadıkları da acı deneylerle göstermektedirler. Kürdistan halkının Birleşmiş Milletler, Çekiç Güc'e ihtiyacı yoktur. Halkımızın Amerika'ya, Fransa'ya, Almanya'ya ve bilumum emperyalist-faşist devletlere ihtiyacı yoktur-olamaz. Kürdistan devrimci mücadelesi elbette düşmanları arasındaki çelişkilerden devrimci bir tarzda yararlanacaktır. Bunda yadırganacak bir yan yoktur da. Ancak hiçbir koşul altında Kürdistan devriminden taviz vermemek pahasına, Bağımsız, Birleşik ve Sosyalist Kürdistan yaratma prensibinden bir milim sapmadan usta devrimci taktiklerle faydalanmasını bilmeliyiz. Bugün görevlerden birinde; Kürdistan'da kimin devrimci-yurtsever, kimin parçacı-reformist ve işbirliğine kaydığı gerçeğini berrak olarak ortaya koyup, ortamı bulanıklaştırmamak ve bu anlamda pratiği geliştirmek olduğu somut durum net olarak kavramak zorunludur. Her şeye rağmen kazanan halkımız olacaktır.

7. Ekim 1992

BASIN AÇIKLAMASI

ABİMAEL GUZMAN İÇİN İMZA KAMPANYASI

12 Eylül 1992'de PERU başkenti LİMA'da, CIA ve Peru burjuvazisinin güdümündeki kontrgerilla tarafından, Peru Komünist Partisi genel sekreteri ABİMAEL GUZMAN gözetimine alınmış bulunmaktadır.

Peru'daki sömürü sınıfları karşı 1980'lerden bu yana bir silahlı mücadele hüküm sürmektedir. Burjuvazi dünyanın her yerinde yaptığı gibi, burada da savaş kurallarını hiçe sayarak, ülkede binlerce sivilin ölümüne neden olmuş, cezaevlerine düşmüş devrimci tutsakları, (El Fronton, Lurigancho, Canto Grande)de olduğu gibi kitlesel olarak katledilmiştir. Peru devleti ne kendi hukukunu ne de uluslararası hukuku uygulama durumunda değildir.

ABD güdümlü Faşist FUJIMORI diktası, parlamentoyu ve anayasayı feshederek kendi sultanını kurmuştur. Fujimori, PKP lideri GUZMAN'ın idam edilmesi için özel bir yasa çıkartma çabası içerisinde bulunuyor. Yargılamanın 10 gün gibi kısa bir sürede ve askeri mahkemede yapılması, GONZALO'nun hayatının ne kadar tehlikede olduğunun işaretleridir.

Biz Gaziantep Cezaevi'nde bulunan Kürt ve Türk devrimci tutsaklar olarak, PKP lideri ABİMAEL GUZMAN'nın hayatından endişe etmekteyiz. Bu yargılama haksız bir yargılamadır ve GONZALO derhal serbest bırakılmalıdır.

TKP-ML, TİKKO, KAWA, KUK, PKK (RIZGARI), TEKOŞİN, DEVSOL

Davası Tutsakları

1-Resul YANIK	11- İbrahim İNCESU
2- İ. Hakkı YEŞİLYAPRAK	12- Murat MUTLU
3- Ali Ekber GÜNDÜZKANAT	13- Fevzi KÖZ
4- Metin CILIZ	14- A. Rıza GEZİCİ
5- Hayri YEŞİL	15- Mustafa AK
6- Salih ÖZÇELİ (Kürt Şairi)	16- Memli GÜNGÖR
7- Celalettin CAN	17- Cemalettin TUNÇ
8- Nedim BARAN	18- Aziz ERİNÇ
9- İbrahim BİNGÖL	19- İbrahim GÖRÜZ
10- Cemil GÜNDOĞAN	20- M. Tayip BOĞRUL

Bu bir ilandır.

